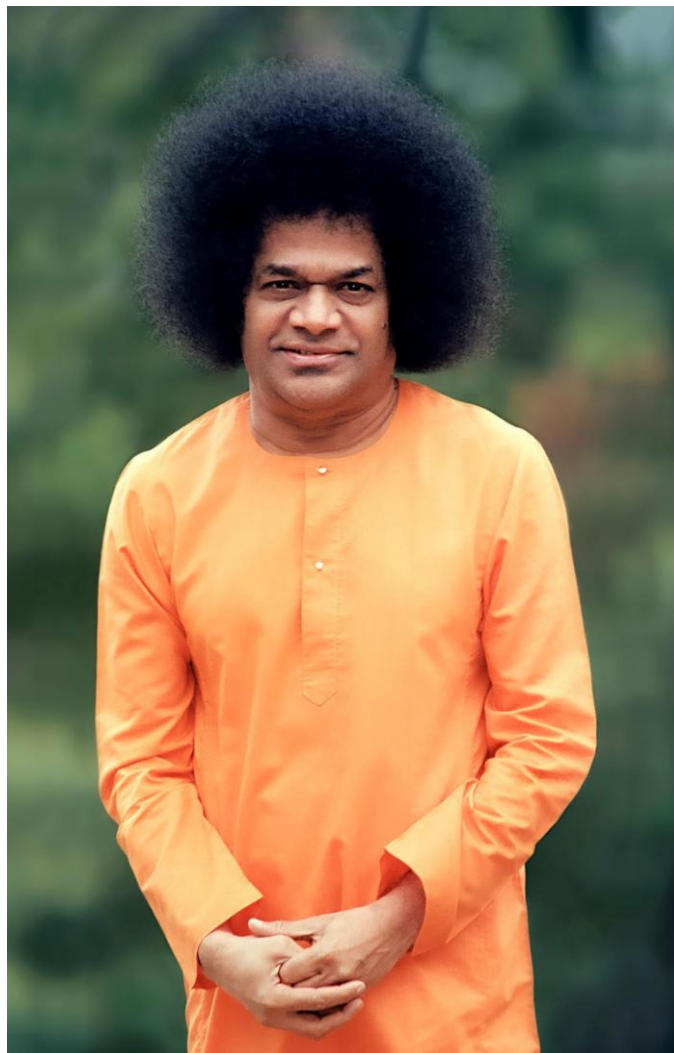

SAI BABA

SVETAC I PSIHOTERAPEUT

Samuel H. Sandweiss

Sa njemačkog preveo
Vahidin Bebačić

Uvodna riječ prevodioca

Knjiga Sai Baba, svetac i psihoterapeut, zaobilazi dogmu i ideologiju, i postavlja pitanje Šta ako je ljubav zaista najdublji oblik svijesti?

Autor, zapadni psihijatar i čovjek znanosti, krenuo je na put traganja za dubljim smislom, ne očekujući da će ga susret s jednim učiteljem iz Indije zauvijek promijeniti. Prilikom susreta sa Bhagavanom Sri Satja Sai Babom, naišao je na nešto što ga je natjeralo da preispita granice svoje profesije, pa i samog poimanja stvarnosti.

Ova knjiga nije pokušaj uvjeravanja. Niti vas poziva da vjerujete. Poziva vas da slušate. Da, poput autora, uđete otvorenog uma i srca u prostor iskustva koji ne pripada ni Istoku ni Zapadu, ni jednoj religiji niti naučnoj školi, nego svakom čovjeku koji traga.

U vremenu kada su mnogi zasićeni religijskim formama i fragmentiranim učenjima, Sai Babina poruka je jednostavna: Jedna religija, religija ljubavi. Jedan jezik, jezik srca. Bez obzira dolazite li iz znanosti, iz vjere, iz sumnje, ili iz boli, pred vama je svjedočanstvo koje ne traži da se složite.

Ova knjiga ne nudi gotove odgovore. Ali nudi put. Put od sumnje ka povjerenju. Od uma ka srcu. I možda najvažnije – od čovjeka ka čovjeku.

Dr. Samuel Sandweiss u ovoj veoma poticajnoj knjizi poziva čitatelja da razmotri tri načina komunikacije s Bhagavan Šri Satja Sai Babom: kroz fascinantnu priču o vlastitim iskustvima s Babom; kroz promišljanje o temeljima svoje struke – psihijatrije – pri čemu dolazi do zaključka da je ona, kao znanost, još uvijek nepotpuna i da zahtijeva nadopunu znanjima iz područja svijesti kako bi bila uistinu korisna; te naposljetku, kroz dijelove iz pisama i Babinih govora, koje je dr. Sandweiss prepoznao kao ključne za razumijevanje Babinog učenja. Ukoliko čovjek lista spomenute stranice, može veoma brzo zaključiti da je dr. Sandweiss dobro izabrao teme: Baba o biću avatara – Baba o devet različitih formi divljenja – Baba o vezi između jedinke i društva – Baba o sadhani. Ovi i neki drugi citati izvlače nam srž Satja Sai filozofije.

Dr. Sandweissova lična iskustva nisu samo interesantna kao štivo, nego također u nekoj mjeri i tipična: najprije kao “uništenje” ličnosti, potom njena ponovna izgradnja i svjetla spiritualnosti. “Majmunski um” (razvratna duša, neobuzdano razmišljanje) lomi se postepeno. On se predaje u borbi, i čini jedan novi, stvarni senzibilitet – jednu duboku mogućnost poimanja i jednu novu sposobnost za prijemчивost – mjesto. Iako je autor svom skepticizmu dao jako puno prostora, ipak mora zaključiti da on – ma koliko njegove sumnje bile stvarne i iskrene – mora prihvatiti postojanje duše i njenu transcendentalnu stvarnost, spiritualnu dimenziju univerzuma. On također spoznaje stvarno značenje uloge avatara za ljudske prilike. Ukratko, dr. Sandweiss prolazi kroz jedno duboko preobraćenje. On će kroz snagu spiritualnih dimenzija, koje je ostvario, postati drugi čovjek.

Ova promjena se oslikava u novom odnosu prema njegovom zanimanju kao psihijatra: ona teži ka znanstveniku svijesti. Dakle, psihijatrija kao takva mora postati iscjeliteljska umjetnost na bazi znanosti o svijesti. Dr. Sandweiss jednom ovako neobičnom tezom možda dira u osinje gnijezdo. Ali istina se kao istina mora prihvatiti, čak i onda ako bi se nebo na nas srušilo.

Senzibilna sposobnost razlikovanja, iskrenost i pravednost u njegovom poduhvatu, dr. Sandweissa čini svojim čitateljima dragocjenim. Jedna otvorena pravednost se provlači kroz cijelu knjigu. Autor svoje čitatelje vodi u povjerenju kroz sve svoje misaone tokove i promjene raspoloženja. Mi putujemo sa njim svakom krivinom na putu, kojim je on krenuo, i mi spoznajemo svaki korak, koji je on u ovom pravcu poduzeo. To je ono, što ovu knjigu čini jednim pravim dokumentom ljudske senzibilnosti i psihologijom dubokih unutarnjih promjena.

Dr. Sandweiss je prijatelj kojeg cijenim, i dijelimo mnogo temeljnih interesa. Jako sam sretan što sam imao priliku napisati ove redove predgovora za njegovu knjigu.

Vinayak Krišna Gokak

Brindavan

Whitefield, Bangalore, Indija

Uvod

Prije tri godine sam prvi put sreo Sai Babu. Otišao sam sa predstavom zapadno orijentiranog psihijatra za Indiju, kako bih tamo studirao psihologiju religije iz prve ruke, a tu zemlju sam napustio duboko uzdrman misterijom jednog učenja koje nisam razumio.

Sai Baba kaže: "Moj život je moja poruka." On uči koherentnu spiritualnost jednim sveopće razumljivim jezikom i time privlači pažnju ljudi iz cijeloga svijeta. Ljudi iz svih sfera života i svih vjerskih pravaca. Milioni su osjetili da on prastarim mudrostima udahnuje jedan novi život. "Postoji samo jedna kasta," on kaže – "kasta ljudskosti; postoji samo jedan jezik – jezik srca; postoji samo jedna religija – religija ljubavi; postoji samo jedan Bog – a On je sveprisutan."

Šta je to što srca ljudi širom svijeta potiče da lete ovom svjetskom učitelju? Njegovi sljedbenici vjeruju da je on daleko više od poštovanja vrijednog duhovnog vođe. Znanstvenici, pedagozi, premijeri vlada i ličnosti iz javnog života, ali također i siromašni, slabi i bolesni – čitav spektar ljudi – svi oni potvrđuju tvrdnju da Sai Baba čini potpuno nevjerovatne stvari. Tako se prenosi da on ni iz čega može materijalizirati stvari i da posjeduje izvanredne sposobnosti kao što su vidovitost, telepatija i moć iscjeljivanja, te da je u stanju da uzme drugi oblik i drugi identitet, i da u trenutku može preći udaljenosti. Osim toga, već ga se viđalo istovremeno na dva ili više mjesta.

Razmjeri moći koje posjeduje daleko prevazilaze naše sposobnosti zamišljanja, a njegovi sljedbenici su uvjereni da one nadilaze granice vremena i prostora. Za njih je ovaj harizmatični i tajanstveni čovjek avatar, nadljudsko utjelovljenje božanskog u ljudskom liku.

Za mnoge ljude zapadne hemisfere je, blago rečeno, teško da ozbiljno shvate ovakve tvrdnje. Ipak, broj onih ljudi koji su uvjereni u Sai Babine paranormalne snage i stalno rastuća dokumentacija o tome – nevjerovatni su. Naprimjer, Dr. S. Bhagawantam, fizičar, bivši znanstveni savjetnik indijskog ministarstva odbrane i bivši predsjednik jednog znanstvenog udruženja, indijskog "Science Congress

Association” – opisuje sebe kao “racionalnog čovjeka, praktično agnostika, koji nije mogao prihvatiti ništa što nije bilo znanstveno objašnjivo”. Možete pročitati kako je riješen konflikt koji je nastao između njegovog znanstvenog obrazovanja i onoga što su mu njegova čula sugerisala.

“U našim laboratorijama,” kaže on, “mi znanstvenici se zaklinjemo u logiku, ali ipak znamo da svaki put kada našem znanju pridodamo nešto malo, istovremeno saznamo za postojanje drugih stvari čiju stvarnu prirodu ne poznajemo. Tako svaki put kada uvećavamo svoje znanje, također istovremeno uvećavamo i svoje neznanje. Naše znanje tako postaje sve manji fragment onoga što ne znamo.

Kako da ja svoju znanstvenu pozadinu uskladim s onim što radi Satja Sai Baba? Poznajem Babu već petnaest godina i tokom tog perioda vidio sam hiljade čuda koja je on izveo: materijaliziranje raznih predmeta i izlječenje svih vrsta bolesti. Moram priznati da sa svojom logikom i obrazovanjem ne mogu prihvatiti da je Sai Baba čovjek poput tebe i mene. On može prekoračiti zakone fizike i hemije. Zato ga moram ovako opisati: on je fenomen, natprirodno biće, božansko biće.

Izgleda da danas svijet stoji na rubu ludila. Polovina stanovništva gladije ili je pothranjena. Svjedoci smo zločina na otvorenim ulicama, samoubistava i terorističkih napada, i to gotovo svakodnevno. Groteskna nečovječnost ljudi, kao i brutalno uništavanje planete, za nas su postali svakodnevnicama. Upleli smo se u apsurdnu zaljubljenost u tehnologiju, rat i isključivo egoistično bavljenje samim sobom.

Svako je neki guru. Biblioteke su pune knjiga koje navodno ukazuju na “put”, što potvrđuje tu činjenicu. Ništa ne izgleda da zaista funkcioniše. Izgubili smo se u bezbroj ideja, zbunjujućoj mješavini dojmova i iskustava kojima nedostaje svaki pravac i disciplina. Ali od presudnog je značaja da spoznamo istinu i pronađemo pravi put. Za mnoge od nas možda ova potraga za temeljnim odgovorima na lična i društvena pitanja i probleme djeluje besmisleno.

Moja vlastita potraga i spoznaja vodile su me prema medicinskom obrazovanju, a potom i ka psihijatriji. Devet godina psihijatrijskog obrazovanja i prakse, kao i obimna istraživanja u pravcu pokreta koji se naziva “Pokret ljudskih potencijala” (Human Potential Movement), donijeli su vrlo malo odgovora.

Obećanja koja su se ticala dostizanja dubljeg uvida i “proširene svijesti” pokazala su se površnim i bez sadržaja. Postoji li zaista nešto poput neograničenog potencijala čovječanstva? Postoji li sposobnost da se vlastita svijest toliko promijeni da se božansko, beskonačno ili vječno može spoznati i da čovjek može rasti unutar tog iskustva? Polako sam došao do uvjerenja da je potraga u tom pravcu Sizifov posao.

U takvom raspoloženju okrenuo sam se Istoku... i naišao na Sai Babu. Tu sam našao učitelja – znanstvenika svijesti – koji je poučavao da naš stvarni život nije vezan za prostor i vrijeme, već je

mnogo više neograničen, nepromjenjiv i vječan. On uči da iza svih formi i predmeta stoji univerzalni duh, te da je stvaranje zasnovano na volji jedne duhovne sile... da je naš stvarni identitet bestjelesno stanje čiste ljubavi i radosti. Njegovi sljedbenici vjeruju da život Sai Babe već sam po sebi pruža konkretan dokaz da on raspolaže znanjem koje je dovoljno duboko – i također energijom koja je dovoljno snažna – da im pomogne da postignu najviši stupanj samorealizacije.

Ali kako da se zaključi da li ovaj indijski mistik i svetac, koji je na Zapadu i dalje nepoznat, samo djelimično odgovara onome što njegovi sljedbenici o njemu misle? Odlučujuća tačka, za mnoge ljude u zapadnom svijetu jeste pitanje: da li on zaista može pokazati snage koje jasno potvrđuju da one dimenzije o kojima on govori također i postoje?

Ova knjiga je jedan pokušaj da opišem moja neposredna posmatranja i lična iskustva sa nekim snagama. To je događaj duševne borbe i nastojanja da se shvate fenomeni u koje Zapad uopšte ne vjeruje. Zapadne čitatelje sam pokušao pripremiti za strano područje koje ovdje susreću, a i sam sam se poslužio za objašnjenje posmatranja i dojmova psihijatrijskim pojmovima, pošto pretpostavljam da su mnogi od nas makar s njima upoznati.

Činim to i pored svog uvjerenja da su mogućnosti moderne psihijatrije ograničene prilikom razumijevanja ovakvih vrsta fenomena. Realnost ovog svetog čovjeka – njegova očito visoka nova svjesnost i njegov način kako se odnosio prema ljudima i svojoj okolini – teško može biti zadovoljavajuće opisana i objašnjeno idejama, pojmovima i principima koje sam godinama sticao kroz svoju psihijatrijsku praksu.

Sve donedavno, fenomeni koji su činili dio njegovog životnog puta gotovo su isključivo pripadali oblasti svetaca i mistika. Riječ je o pojedincima – ako ih tako možemo nazvati – čije se područje istraživanja odnosi na dinamiku proširene svijesti, koju mistici označavaju kao kosmičku svijest, svjetske religije kao božansko ili božansku svjesnost, a zapadnjačka psihologija dvadesetog stoljeća kao nadsvjesnost.

Kroz klasična djela Williama Jamesa, *Varieties of Religious Experience* (Različitost religioznih iskustava), "neuobičajen" nivo svijesti prvi put je 1908. postao predmetom interesa zapadnih psihologa. Desetak godina kasnije, Carl Gustav Jung uveo je pojam kolektivne podsvijesti, zajedno s idejom da možemo nadilaziti prostor i vrijeme, te da u suštini možemo biti dio većih dimenzija realnosti od onih koje nam prikazuje fizički svijet. Vjerovao je da naša podsvijest stupa u kontakt s uzvišenom realnošću i od nje prima intuitivni i kreativni uvid, mudrost i upute.

Razvoj psihologije u posljednjih dvadeset godina, koji je isprva bio labavo obuhvaćen pojmom "nova psihologija", a kasnije definisan kao "humanistička psihologija", otvorio je mogućnost za proširenje i istraživanje svijesti, čime se potiče kreativnost, ali i otkrivaju dublji smisao i svrha života.

Humanističku psihologiju utemeljio je Abraham Maslow, a ona je kasnije postala sastavni dio pokreta "Human Potential Movement". Američka udruga psihologa ju je 1973. godine priznala kao najnoviju granu psihologije. Maslow je bio prvi istaknuti psiholog koji je tada pretpostavio da je čovjek biće koje se neprestano razvija – biće čija uzvišena priroda jednako snažno teži samorealizaciji kao i njegova niža priroda – te da bolesti nastaju kada taj razvoj ka uzvišenom i nagon za ostvarenjem bivaju blokirani. "Uzvišena priroda", kaže Maslow, "sadrži potrebu za smislenim radom, odgovornošću i kreativnošću, težnju ka poštenju i pravednosti, potrebu da se čini ono što je vrijedno truda – i da se ono što čovjek čini, čini na najbolji mogući način." Nasuprot tome stoji niža priroda, usmjerena ka zadovoljenju animalnih nagona i strasti. Pojmovi ove nove psihologije – kao što su "visoka tačka" i ekstatična iskustva, samonadilaženje i samorealizacija, energetski tok i energetska polja, ljubav i svjesnost – spiritualne dimenzije – dozvoljavaju da nastane jedan jezik, koji je veoma sličan misticima, svecima i duhovnim predvodnicima. Uspostavljanje ove psihologije samoistraživanja protivriječi ličnom unošenju promicanja klasične znanstvene metode ka jednom objektivnom posmatraču. Istraživači na ovom najnovijem području psihologije vjeruju da čovjek, također i u stanju meditacije, hipnoze i drugih stanja svijesti, može imati još uvijek važeća posmatranja i može sakupiti dragocjene informacije.

Danas možemo posmatrati svojevrsnu revoluciju ljudske svjesnosti u svim područjima kulture. Iz svakog naučnog i humanističkog ugla provode se istraživanja o prirodi duše i svjesnosti. Na univerzitetima širom zemlje nude se relevantni kursevi koji oslikavaju obim i raznolikost ovog novog područja interesa. Kao eksperiment, Johnston Colleg Univerzitet u Redlandsu, Kalifornija, proveo je četverogodišnji kurs nove transpersonalne psihologije, koja ujedinjuje humanističku i spiritualnu psihologiju. Komitet za nastavni plan Harvard univerziteta nedavno je odobrio studijski kurs o izmijenjenim stanjima svijesti.

Jednom godišnje u Concil Groveu (Kansas) sastaje se grupa ljekara, psihologa, antropologa, fizičara, filozofa i svetih ljudi iz cijelog svijeta kako bi se bavili područjem proširenja svijesti. Taj susret sufinansira Udruženje humanističke psihologije (Association of Humanistic Psychology) i različite fondacije.

Moje lično iskustvo sa ovim pokretom u procvatu, međutim, nije mi mnogo pomoglo u mojim naporima da razumijem Sai Babu. Kako to, da mnogi terapeuti, koji djeluju kao da su shvatili spiritualnu prirodu čovjeka, ipak ne mogu osloboditi izazova koji su, po mom zdravom ljudskom razumu, apsurdni i kontradiktorni? Uzmimo, naprimjer, pitanje: "Da li terapeut smije sa svojim pacijentima ostvariti seksualni odnos ako osjećaju uzajamnu privlačnost?" Na jednom forumu Asocijacije humanističke psihologije ovo pitanje se uistinu uvrstilo u debatu.

Tako uvrnuto postavljanje problema je u potpunoj suprotnosti sa atmosferom koja okružuje Sai Babu. Sveopšta tendencija izgleda da ide u pravcu naglašavanja iživljavanja osjećaja na račun jednog discipliniranog moralnog kodeksa. U moralni kodeks ubrajam također samoprepuštanje božanskoj volji, svjesnost u kojoj tjelesnu razinu potčinjava uzvišena veza sa božanskim. Da li je jedan takav kodeks možda prevaziđen, ili – još gore – da li je on možda patološko negiranje mog stvarnog identiteta? Ili bi na spiritualni moral, koji od većine zapadnjački učenih istraživača ponašanja biva gledan kao na nešto represivno, ipak trebalo gledati na način da se u njemu krije skrivena istina?

Iznenadujuće je zaključiti da pjesnik fenomen proširenja svijesti opisuje kao moć ljubavi. Ljubav i svjesnost, tako sam otkrio, neposredno su srodni – možda čak jedno te isto. Ali čak i ovdje, kod istraživanja jednog osnovnog aspekta ljudskih uvjeta života, koji su, kako bi trebalo pretpostaviti, od velikog interesa i velike važnosti za psihijatriju, znanje moderne psihijatrije je krajnje ograničeno.

Ljubav koju sam mogao doživjeti u Indiji daleko nadilazi pretpostavke moderne psihijatrije – od uzbuđenja pa sve do osjećaja. U prisustvu Sai Babe spoznao sam da najdublje iskustvo ljubavi uopće proizlazi iz pobožnog i predanog stava prema božanskom – principu koji je, naravno, potpuno stran modernoj psihijatrijskoj teoriji. U Indiji sam naučio da ono što je zaista stvarno, jeste upravo čista i nesebična ljubav. U svojoj čistoj formi, ljubav se najbolje može definisati spiritualnim pojmovima: kao božanski signal u našoj najdubljoj unutrašnjosti – esencija našeg identiteta, manifestacija našeg iskonskog bića – koje, slično svijesti, nadilazi i širi se, dok ne obuhvati sve što možemo percipirati ili shvatiti. Za psihijatre koji vjeruju da je čovjek po prirodi životinja, motivisana principom bola i strasti, te potrebom za bilo kojom formom samozadovoljenja, demonstracija nesebične ljubavi kod Sai Babe predstavlja impresivno otkriće. U svojim naporima da ono što sam posmatrao usporedim s onim što razumijem iz psihijatrije, pokušao sam sublimirati granična područja moderne psihijatrijske teorije i prakse – koja, čini se, još uvijek ostaju vrlo neistražena – kako bih pojasnio kako narastajuća spoznaja moći svjesnosti i ljubavi otkriva dodatnu ljudsku dimenziju, koju bi psihijatrija trebala razmotriti i ozbiljno istražiti. Ovdje želim čitateljima skrenuti pažnju na sljedeću okolnost: iako sam nastojao svoje doživljaje predstaviti što objektivnije, tokom svojih prvih pet putovanja u Indiju zaključio sam da metoda objektivnog i neutralnog posmatranja predstavlja veliku prepreku na putu razumijevanja. Nisam si mogao priuštiti da se sakrijem iza uloge eksperta s isključivo studijskim pristupom – da bih razumio neke fenomene, morao sam postati njihov dio. Zaista mi je pravac upute ukazan lično od Sai Babe: “Ti moraš duboko zaroniti duboko u more kako bi pronašao bisere. Kakva je vrijednost u tome da ležiš na obali, dok valovi zapljuskuju, i zaklinješ se da biseri u moru ne postoje, tvrdeći da su sve priče o njima neistine? Isto vrijedi i ovdje: želiš li izvući punu dobrobit od ovog avatara, moraš zaroniti duboko – i potpuno se utopiti u Sai Babi. Oni koji se čvrsto drže znanstvene tradicije na ovo će gledati kao na užasnu zabludu. Ali mnogi bihevioralni znanstvenici imaju zdrav stav prema ovom približavanju

i odobravaju ga. Jer i tokom žestokih unutarnjih i vanjskih reakcijskih procesa još uvijek je moguće zadržati stav jednog svjedoka i posmatrača. Vjerujem da sam svojim susretom sa Sai Babom zadržao tu poziciju, te da sam ovim izvještajem unio jednu dodatnu dimenziju: posmatranje iz prve ruke i iskustvo kroz koje se sopstvena duša mijenja, doživljavajući ga.

Ko je Sai Baba? Sa pretpostavkom da su njegove snage stvarne, kako nas on može uvesti u duboke unutrašnje tajne naše egzistencije? To su bila temeljna pitanja sa kojima sam započeo svoje istraživanje. Ako ste me Vi, dragi čitaocu, do sada slijedili, pozivam Vas sada da zajedno sa mnom krenete na put prema ovom svetom čovjeku i kroz ovu zagonetnu ličnost upoznate uzbudljivo i inspirativno područje uspavanih snaga u čovjeku.

I. Dio – Putovanje

Slatkiši, slatkiši

“Šta radim ja zapravo ovdje?” Bez prisutnosti sam stajao pored mog prijatelja Alfa Tidemanda u predvorju velike ljetne kuće, u kojoj stanuje Sai Baba kada stigne u Bangalore. Bila je noć. Insekti su besciljno letjeli oko sijalica, a jedan gušter se hitro kretao nepravilnim cik-cak pokretima uz jedan zid. Pitao sam se kako uspijeva da se zadrži na zidu. Tražio sam pogledom uporno sisaljku za priljublivanje na njegovim stopalima.

Bio sam iscrpljen. Bolile su me noge i stražnjica od satima dugog, umarajućeg sjedenja s prekriženim nogama. Stomak mi je krčao kao reakcija na neobično jaku i ljutu indijsku hranu. Za deset dana izgubio sam jedanaest kilograma. Jedan primitivni ventilator vrtio se na stropu i pri tome ispuštao iritantan ton. Jedva je uspijevao da pokrene zrak, a kamoli moje umorne i srušene duhove života.

Dva drvena slona na stopama nadzirala su, uzdignutim surlama, vrata između predvorja i unutrašnjeg dijela kuće. Preda mnom su stajali, s jedne strane, klupa i jedna crvenim samtom prekrivena stolica, koja je podsjećala na malo prijestolje. Ova stolica, koju je Sai Baba češće koristio, bila je praktično jedini komad namještaja u inače praznom prostoru.

“Ni deset konja neće me odvesti u Indiju”, rekao mi je brat Don uoči mog polaska i saosjećajno naglasio: “Sam, šta ti očekuješ od toga? Ti si uspješan psihijatar sa dobrom pozicijom na univerzitetu. Imaš zdravu i sretnu porodicu. Živiš na moru, u najboljoj klimi na svijetu. Šta, pobogu, hoćeš još?

Jednostavno je neodgovorno i ludo od tebe da ideš u Indiju kako bi išao za svojim snom. Moguće je da na taj način dovodiš u pitanje svoje zdravlje i činiš svoju porodicu nesretnom.”

Više puta sam se pitao odakle dolazi moje unutrašnje nezadovoljstvo, ta stara žudnja da pronađem dublji smisao života. Na Zapadu se sve češće pojavljuje literatura o vidovnjaštvu, telepatiji i ljudima koji posjeduju moći liječenja – pitanja o drugim nivoima svijesti, drugim dimenzijama realnosti. Da li takvi fenomeni zaista postoje? A ukoliko postoje, da li mogu baciti svjetlo na pitanje smisla i razloga života? Da li je to s moje strane bilo neurotično – da preputujem pola svijeta kako bih sreo jednog čovjeka o kome se govori da zna sve odgovore na drevna pitanja – i koji, još k tome, može da izvodi čuda?

Devet godina sam se bavio psihijatrijom. Pored svoje privatne prakse, predavao sam kao asistent za psihijatriju na univerzitetu u Kaliforniji, San Diego. Imao sam hiljade obrađenih pacijenata, a tokom svog obrazovanja i sam sam bio obrađivan kao pacijent. Imao sam mnogo godina potrage za putem ka dubljem miru i dubljem smislu – i osjećao sam istu čežnju, i bio sam još uvijek onaj koji traga, žudeći.

“Nadam se da si sada sretan, Sam”, mislio sam u sebi. “Ovaj Sai Baba, koji navodno posjeduje moći kao Isus, nije se dosada udostojio ni da te pogleda. Možda on ni ne zna da ti uopšte postojiš.”

“Ali on može da materijalizira predmete”, meni su pričali. “On je sveprisutan, sveznajući, svemoćan – i sama ljubav po sebi.”

Sada, nakon čak deset dana u njegovoj blizini, bio sam skeptičan kao i prije. Tu i tamo je djelovalo kao da je nešto “materijalizirao”, ali sam bio previše udaljen da bih jasno vidio šta je on zaista uradio. I ko bi uopšte još vjerovao – sve dok je pri sebi – da jedno ljudsko biće posjeduje sposobnost da čini da stvari nastanu ni iz čega? Magija ili varka su, naravno, nešto drugo.

Sai Baba je upravo držao jedan govor od devedeset minuta pred otprilike pet stotina ljudi, koji me potpuno učinio nesigurnim. Ono što je tada rekao, nije bilo samo protivno modernoj psihijatrijskoj misli. Djelovalo je da godinama kasni iza razvoja, psihološki gledano, djelovalo je naivno. Njegovo neosnovano dovođenje u pitanje svega što sam znao za mene je bilo tačka preokreta.. Kako sam mogao samo i za jedan trenutak uzeti za ozbiljno takve gluposti?

Ja, koji sam dobio obrazovanje u najboljim školama, u najnaprednijoj zemlji na svijetu i koji sam se hvatao u koštac sa vodećim teorijama, najnovijim praksama i psihijatrijskim tehnikama – kako sam samo mogao očekivati da ovdje nađem nešto interesantno? Ipak, ja sam znao više o duši, o osjećanjima, putevima ka unutrašnjem miru, nego iko u ovoj primitivnoj, nerazvijenoj zemlji. Sai Baba bi trebao meni nešto reći o putu ka unutrašnjem miru?

Ovaj cijeli put je bio samo i jedino vježbanje u mučenju samog sebe.

Alf i ja smo namjeravali da napustimo posjed – Ašrama (Ašram: mjesto jedne duhovne zajednice), da odemo po taksi i da se odvezemo za Bangalore. Nekoliko zidova nas je dijelilo od povratka iz kuće, gdje je gromoglasni aplauz objavio kraj govora. Mi smo šuteći stajali tu.

“Osjećao sam se užasno loše, Alf – kao rastrgan. Može biti da se moram čak i vratiti kući.” Alf je kimnuo umornim osmijehom. Gledao sam u pod, u svoja bosa stopala i opuštao sam prste. Moje putovanje je bila jedna propast. Došao sam da nađem smisao života, ali ono što sam našao bila je zbunjenost. Nisam vidio čuda niti nadljudske moći. Bio sam jedan od hiljada, a Sai Baba me nije primijetio. Bio sam budala i bilo je vrijeme da idem kući.

Tada se odjednom pojavio. Brzo i graciozno se kretao prema nama, nasmiješeno i sa puno srdačnosti. Dao nam je po jedan bombon i rekao: “Slatkiši, slatkiši!” Njegov prijatni, smirujući pogled zadržao se na meni. Kakva poruka je govorila iz ovih očiju! Izgledale su kao da govore o jednom razumijevanju koje je iznad mojih mogućnosti poimanja. Prožela me je jeza. Osjećao sam s velikom jasnoćom da je ovaj čovjek znao za moje očajanje i da je na to reagovao.

Tokom deset dana koliko sam bio tu, nije mi dao nikakav znak prepoznavanja. Kako je sada mogao znati ko sam bio i šta sam mislio, dok je nekoliko trenutaka prije bio okružen stotinama ljudi i mene nigdje nije mogao vidjeti?

Šta je u djeliću jedne sekunde preneseno? Svjetovi! Nešto se u meni otvorilo. Jedan dio Sai Babine srdačnosti i ljubavi prodro je u moju dušu i čuo sam samog sebe kako se smijem. Kakvu ljubav, nježnost i naklonost je širio ovaj čovjek! Ko je bio on? Moja nadobudnost i moje egoistično držanje za svoja sopstvena, specifična mjerila vrijednosti i uvjerenja izgleda da su se raspala u pepeo i napravila mjesto svetom stidu i misterioznom osjećaju. Osjećao sam se unutar samo jednog zbunjujućeg i nestvarnog trenutka potpuno izmijenjeno – i tada sam spoznao refleksno da se svaki čovjek može tako promijeniti, da svaki čovjek u sebi nosi tako divan potencijal. Baba se brzo okrenuo i nestao u istom pravcu iz kojeg je došao. Ostavio me da stojim otvorenih usta, sa osjećajem obuzetosti i poniznosti. “Šta je to bilo?” uspio sam na kraju izustiti, pitajući Alfa i pri tome gledajući zaprepašteno u njegovo ozareno lice. “Pa, ako vjeruješ da je to sasvim običan šećer, Sam, onda si se prevario”, reče on. “Jedi.” Pojeo sam komad, osjetio slatkoću u mojim ustima i istovremeno osjetio kako u meni raste jedan predivan osjećaj. Kada sam pogledao Alfa, mogao sam direktno osjetiti kako moje lice blista. “Ja ostajem”, rekao sam.

Dr. Y.J. Rao,¹ voditelj instituta za Geologiju Osmanskog Univerziteta u Hajdarabadu, bio je najprikladniji svjedok očite promjene od tvrdog kamena u nešto drugo – sa dragocjenom spiritualnom lekcijom kao dodatkom.

Jednog dana u Putapartiu² Baba je podigao jedan nebitan komad granita sa poda, dao ga je Dr. Rao i pitao ga od čega se sastoji. Geolog je naveo nekoliko minerala koji su sadržani u kamenu.

Baba: “Nisam na njih mislio – nešto što je dublje.”

Dr. Rao: “Molekuli, atomi, elektroni, protoni...”

Baba: “Ne, ne – još dublje!”

Dr. Rao: “Ne znam, Swami.”

Baba je uzeo komad granita ponovo sebi, držao ga je prstima visoko i puhnuo u njega. Dr. Rao kaže da se nepravilna forma kamena pretvorila u figuricu Gospoda Krišne koji svira flautu. On je za nikako nije gubio iz vida. Iznenadeno, geolog je primijetio još razliku u boji i jednu malu promjenu u sastavu kamena.

Baba: “Vidiš li ovo? Iza molekula i atoma je Bog u kamenu. Bog je slast i radost. Odlomi stopalo i probaj ga.”

Dr. Rao nije imao poteškoće da odlomi “granitno stopalo” male figurice odlomi. Kada ju je stavio u usta, imalo je ukus tvrde bombone.

Iz ovog događaja, tako kaže, Dr. Rao je naučio nešto što se riječima ne može opisati i što leži sa onu stranu svake moderne znanosti, da iza granica racionalnog ljudskog razumijevanja našeg vremena apsolutno “znanost govori samo prvu riječ, ali posljednju riječ poznaju samo veliki spiritualni znanstvenici kao Sai Baba”.

Koliko god ptica visoko leti, prije ili kasnije mora da sleti na granu nekog drveta, kako bi se odmorila. I tako će doći dan, kada će i najhrabriji, najtvrdoglaviji i najnevjerniji – da, čak i oni koji tvrde da meditativno promatranje ne donosi nikakvu radost niti ikakav mir – morati moliti: “Gospodaru, podari mi mir, podari mi utjehu, snagu i radost.”

¹ Citirano iz: Howard Muphet, *Sai Baba – Indijski Psihoučitelj*, Frankfurt 1978.

² Putaparti: Selo na jugu Indije, gdje je Sai Baba rođen i odrastao, te mjesto gdje se nalazi njegov Ašram.

Dobre vijesti

Krajem 1971. godine počeo sam da istražujem nekoga ko bi mogao da me poučava jogi i meditaciji. Eksperimentirao sam s cijelim nizom “novijih” psihoterapeutskih tehnika i pri tome ustanovio da se Zapad s nekim od ovih tehnika zaista približava jogi ili nekim drugim spiritualnim praksama koje su na Istoku poznate već hiljadama godina. Jesmo li mi shvatili ove stare kulture ljudske prirode? I na koji način “spiritualne prakse” vode ka boljem duševnom zdravlju?

Saznao sam da Indra Devi, žena od međunarodnog ugleda po pitanju joge, u Tekati, Meksiko, samo osamdeset kilometara od San Diega udaljeno, posjeduje ranč i joga-pribježište. Imao sam veliku sreću da tamo budem ljubazno pozvan na jedan razgovor. To je trebalo da bude jedan interesantan i važan susret.

Odmah iza granice smo vozili, moja supruga Šeron i ja, kroz mali gradić Tekatu i dalje duž jedne uske, neasfaltirane ulice koja je vodila do velikog otvorenog mirnog područja u podnožju planina. Bili smo u Rancho La Cuchuma. Imao sam poseban osjećaj da ulazim u jedan drugi svijet, koji je od hektičnog San Diega bio dalji i više od prostorne udaljenosti. Vruće sunce je sijalo nježno i ugodno, sve je djelovalo kao da je prožeto tišinom.

Već velika stara španska kuća bila je doživljaj za sebe. Kada smo Šeron i ja u nju ušli, pozdravljeni smo jednim velikim posterom: prikazivao je nekog Indijca s negroidnim crtama lica, prirodnom afro-look frizurom i svjetlećim narandžastim ogrtačem. On je stajao usred obožavatelja koji su mu sjedili okolo i gledali prema njemu s poštovanjem i predanošću. Oboje – i poster i način na koji je bio postavljen – smatrali smo neobičnim. Takvu dekoraciju nikada ranije nisam vidio pri ulazu u neku kuću.

Indra Devi se pojavila kako bi nas pozdravila. Djelovala je kao svježi lahor. Mirisala je na neki neobičan, vrlo interesantan parfem, skoro kao tamjan, i imao sam dojam da imamo posla s jednim prekrasnim bićem. Bilo je kao da mogu osjetiti kako dah prolazi kroz njeno tijelo. Pokazala nam je da je slijedimo, i dok nas je provodila kroz kuću, pjevala je pjesmu koja nam je zvučala nepoznato – kako sam kasnije saznao, jednu Bhajan, pjesmu hvale Bogu.

Već ubrzo je naš razgovor prešao na tajnovitog čovjeka sa postera – Satju Sai Babu. Djelovala je da su joj misli bile potpuno usmjerene na Sai Babu, šta god da sam pitao. “Sai Baba kaže ovo, Sai Baba kaže ono”, dok nisam počeo ozbiljno da razmišljam koliko je čudno ponašanje ove žene koja je u sedamdesetim godinama. Prirodno je kod mladog čovjeka koji traži da bude vođen, pa čak i da veliča svog učitelja. Ali Indra Devi je bila jedna zrela, kultivirana i obrazovana žena. Tokom njenih dugih

putovanja, najviše je posjećivala velike ašrame i neke od najnaprednijih jogija i sadhua (spiritualnih muškaraca) Indije. Da se ona, upravo u kasnijim godinama svog života, najednom mogla predati nekoj drugoj osobi – još pri tome običnom smrtniku – to mi se činilo prilično neobičnim i izvanrednim.

“Prije šest godina”, rekla je, “Sai Baba me je promijenio. On je autoritet i učitelj čije moći nadilaze naše razumijevanje.” Sa rastućom nelagodom i nevjericom slušao sam kako je nabrajala beskrajnu listu njegovih “moći”. On, naprimjer, može stvarati stvari ni iz čega.

Ona sama je vidjela bezbroj ovih materijalizacija, te mi ih je opisivala: kako Sai Baba kružnim pokretom producira svojom rukom vibhuti – sveti pepeo, jednu supstancu koja navodno posjeduje spiritualne i ljekovite osobine – za hinduse slično onome što je sveta voda za katolike.

Pokazala nam je kako on jednu veliku metalnu urnu punu vibhutija jednostavno sakupi iz zraka, tako što napravi tek nekoliko horizontalnih kružnih pokreta desnom rukom u smjeru kazaljke na satu. Baba joj je rekao da se ta urna uvijek iznova sama napuni i da nikada neće biti prazna. I zaista, tokom idućih godina se, kako kaže, sama od sebe punila, iako je mnogo vibhutija iz nje poklanjala i urna je često bila skoro prazna.

Poznata učiteljica i spisateljica je potom nastavila da iznosi daljnje nadljudske sposobnosti koje je pripisivala Sai Babi. Prenosi se da je on jednostavno zaustavio jedno nevrijeme i da je pred jednim nevjernim posmatračem proizveo dugu. Da štiti ljude tako što utiče na događaje u njihovim životima i na moći prirode, da sljedbenike spašava iz opasnih situacija s velike udaljenosti, pa čak i da je najmanje jednog čovjeka oživio.

Nakon svega toga, nije me iznenadilo da čujem da Sai Baba poznaje prošlost, sadašnjost i budućnost svakog pojedinca koji mu dođe, da se može premjestiti u forme druge stvarnosti – uključujući i neljudske – te da može biti na dva različita mjesta istovremeno.

I pored njegovih beskrajnih sposobnosti, Sai Baba je, po Indri Devi, bio veliko čudo upravo zbog svog stvarnog spiritualnog znanja i sposobnosti da ljude vodi ka Bogu. Ona misli: ako čovjek želi da zna kako mora izgledati susret s Isusom, Budom ili Krišnom – onda treba da ode kod Sai Babe, jer on utjelovljuje sve njih. “U njegovom prisustvu čovjek se nalazi obuhvaćen u tako jednoj atmosferi punoj ljubavi i tako duboke spiritualnosti i svetosti, da mnogi bivaju ‘okrenuti’ na licu mjesta, i skoro svako osjeti duboko unutrašnje kretanje.”

Ona je pričala o svojim ličnim iskustvima, naprimjer, o snimku koji je napravila sa Sai Babom, a koji je u Sjedinjenim Američkim Državama dala da se razvije. Jednog dana, neko je listajući album naišao na

sliku i pitao: “Mataji (‘Majko’: ime puno poštovanja koje je Indri Devi dato), zašto je prekrivena pepelom?” Ona je pogledala sliku i ostala bez riječi. Pepeo je vrlo jasno bio vibhuti – sveti pepeo – koji je nastao na slici, i to više od 20.000 kilometara udaljeno od Sai Babe. “Ja sam je uokvirila, a vibhuti je i dalje stajao”, rekla je potreseno.

Pokazala mi je sliku. Presovan, prašnjav materijal ispunjavao je prostor između slike i stakla – možda prilično neobično, ali teško da može biti uvjerljiv dokaz za neko čudo. Da li je očekivala da u sve ove priče povjerujem na osnovu ovog “dokaza”? Kako je lako nekoga vući za nos – ili, ko zna, možda su i sami sebe vukli. U svakom slučaju, ovo nije bio dokaz da je mesija došao, pomislio sam.

“Vrlo interesantno”, čuo sam sebe da govorim. Ali Sai Babina gorljiva sljedbenica je nastavila dalje, iscrpno govoreći o njegovoj izvrsnosti i beskrajnoj moći. Pričala je tako nevjerovatne priče da više nisam mogao pratiti – slušao sam je samo na pola uha. Nastavila je govoriti na način koji je bio blizu ekstatičnom doživljaju, vodila nas je po kući i pokazivala različite predmete koje je, navodno, Sai Baba materijalizirao. Jedinstven doživljaj – biti bombardovan svim tim pričama i istovremeno znati da teško da mogu odgovarati istini. Čak i ako bi bilo istina da drugi navodno mogu potvrditi njeno izlaganje – navela je imena uglednih ljudi koji su, kako ona kaže, vidjeli Sai Babu i kojima je on “otvorio oči – to ipak nije odgovaralo mom poimanju realnosti. Možda se Indra Devi nalazila u stanju duševne odsutnosti, u kojem je, na osnovu svoje velike potrebe da vjeruje, hodala okolo kao u transu. Tu i tamo je postavljala stvari i rasipala vibhuti. Pretpostavljam da se u svom budnom stanju više nije sjećala šta radi, te je ove događaje jednostavno pripisivala Sai Babi. Znalački mi se osmjehnula: “Kada sam po prvi put čula za Sai Babu, nisam željela vjerovati da postoji takav čovjek”, rekla je. “Zatrpama sam bila pričama i više nijednu jedinu riječ nisam mogla povjerovati. To je bilo kao da sam pojela previše šećera – jednostavno nisam više mogla to da gledam. Morala sam se distancirati kako bih polako obradila informacije.”

Otišao sam kući i, slično kao i Indra Devi, nisam mogao da svarim cijelu stvar. Kako bih otkrio da li ovaj čovjek zaista postoji, proveo sam nekoliko istraživanja kod ljudi čija mi je imena ona spomenula. Objašnjeno mi je da on ne samo da postoji, nego da u njega vjeruju milioni ljudi i da je već mnogo o o njemu napisano. To me ponovo fasciniralo – tu, danas, u Indiji, živi duhovni predvodnik miliona ljudi, a ipak je u zapadnom svijetu praktično nepoznat. Kako je to moguće u vremenu globalnog elektronskog prenosa informacija, naročito ako je samo i najmanji dio od svega što sam čuo o njemu – istina?

Potom je sve išlo brzo. Odlučio sam da putujem za Indiju, kako bih sam vidio Sai Babu. Naravno, u međuvremenu sam bio upoznat s dodatnim opisima fenomena koji su mu pripisivani:

vidovitost, telepatija i druge takozvane PSI-snage, slično pričama o Kristu. Uvijek sam ih smatrao iluzijom percepcije, koju su prenosili lakovjerni i naučno neobrazovani pisci historije i pripovjedači.

Po mom mišljenju, u osnovi vjerovanja u čuda nalazi se psihološki fenomen – kao, naprimjer, kod masovne histerije, grupnog ludila i sposobnosti jednog pojedinca da izvrši snažan uticaj na druge, do tačke kada se njihova percepcija realnosti izmijeni.

Imati priliku da takve postupke sam posmatram i da istražujem njihove psihološke mehanizme za mene je bila vrlo primamljiva. Imao sam osjećaj da bih, kada bih mogao Sai Babu iz neposredne blizine posmatrati, stekao uvid u to na koji način se takve nevjerovatne priče šire – kao što se dešavalo i za vrijeme Isusa.

Nije li čudno, razmišljao sam, kako mnoge pretpostavke o stvarnosti mogu biti poljuljane kroz neophodnost vjerovanja? Mi smo tako mala, nebitna i ranjiva bića, preplašena da stvarnost prihvatimo onakvom kakva ona jeste. Iz tog razloga moramo sebi konstruisati jednog Boga i druge razine egzistencije, kako bismo se osjećali sigurnije i bili pouzdaniji.

Slično pragmatično mislećim egzistencijalistima, uvijek sam bio mišljenja da je život zapravo apsurdan, nerazumljiv i besmislen. Čak sam vjerovao da smo mi neka vrsta neuspjeha same prirode, iz koje ništa ne dolazi i ništa ne postaje – uronjeni u jedan mračni, zbunjujući milje u kojem se ljudi stalno međusobno ratuju i bore, užasni i bezobzirni jedni prema drugima. Osim toga, uvijek sam imao osjećaj da nam je, u najboljem slučaju, priuštено nešto zabave u životu – nešto kratkih trenutaka zadovoljstva – a inače više ništa.

Ali i pored toga, kakav je to bio čudan, strašan, pa čak i elektrizirajući osjećaj pri pomisli na mogućnost jedne uzvišenije realnosti, jedne uzvišenije razine svijesti i ljubavi? Ne, ne, to je ipak samo jedna neuroza. Takve misli sam davno zakopao, možda čak i prije nego što sam postao tinejdžer, jer je to jednostavno bio znak slabosti – potreba da se u nešto vjeruje, da se prepusti nečemu što se nalazi iznad naših čula. Osim toga, nije postojao dokaz koji bi zaista potvrdio da se nešto nalazi s onu stranu naših perceptivnih sposobnosti.

Rezultat svega toga bio je da je Indra Devi, mjesec dana nakon našeg prvog susreta, odlučila da putuje za Indiju. Odlučio sam da je pratim. Otišao bih kao naučnik, kako bih proučavao stvarnu psihološku pozadinu jedne mističizmom zamagljene situacije... i kako bih dokazao da nikakva čuda ne postoje.

Pisma kući

London, utorak, 9. maj 1972, 7 sati

Draga Šeron,

svi pokušavaju da me uvjere da je sedam sati ujutro. Sunce sija, svi okolo galame i jedu doručak, ali oni ne mogu da me uvjere, jer je još uvijek jedan sat po vremenu u San Diegu. Užasno sam umoran. Ne mogu doručkovati, jer sam tek prije dva sata večerao. Ali i pored svega, uživam u svome položaju. Mataja je krajnje prijatna i veoma brižna prema meni. Ona je već više puta obavila ovo putovanje i pazi na mene kao lovački pas. Tako je ona, zaista, na aerodromu Džon F. Kenedi u potrazi za mnom tri puta išla stepenicama gore-dolje! Sve sam pojeo što si mi zapakovala, osim jednog tangela. Oprosti što sam te pozivom iz Londona probudio tako rano. Moje misli su stalno sa tobom, volim te puno. Ovaj osjećaj se sve više osnažuje, ili ga sve više postajem svjestan, kako udaljenost između nas raste. Ne znam u kakvu čudnu situaciju se stavljam – morat ću sačekati...

S ljubavlju, Sam

Bombay, četvrtak, 11. maj, 6 sati

Moja najdraža,

sada je šest sati ujutro i moj ritam spavanja se u međuvremenu promijenio. Nakon jučerašnje kupovine kroz Bombay, koja je bila prilično hektična i naporna, donekle sam dobro spavao. Nedostaješ mi i želim da te zamolim da se ne brineš za mene. U mislima sam uvijek sa tobom. Let je protekao sasvim glatko, iako je 29 sati leta bilo dosadno i zamorno. Letjeli smo iz Njujorka za Bombay velikim 747, i mogao sam sve vrijeme udobno spavati, ležao sam preko četiri sjedišta. Nakon mnogo pitanja koja sam sebi postavljao – zašto sam ovdje, postoji li Baba zaista, šta će se dogoditi itd. – stigli smo u Bombay u tri sata ujutro. Dvanaest i po sati vremenske razlike u odnosu na San Diego. Bilo je vruće, vlažno i neugodno kada smo napustili aerodrom. Moj prvi i trajan utisak jeste da mi se Bombay ne sviđa, i odmah sam poželio da se vratim – da nije Sai Babe. Aerodrom je bio prljav i odvratn, neugodno dosadan. Goli zidovi prekriveni grafitima i otiscima ruku, primitivne česme i zahodi, sve prepuno ljudi –mršavih, bolesnih, onih koji pate od nedostatka proteina. Bio sam umoran, znojan i kao ošamućen, i osjećao sam da ovdje postoje sve predispozicije da dobijem malariju, žuticu, Su-gong-fu groznicu i svaku drugu bolest. Nisam se usuđivao ništa dodirnuti.

Kada sam dobio svoju putnu torbu nazad, iznenađujuće sam otkrio da ništa nije ukradeno i da je moj novac još bio tu. Nakon što smo napustili carinu i gužvu – mnogi su prosili za novac, neki nudili ilegalnu razmjenu – uzeli smo taksi iz 1942. godine i krenuli prema unutrašnjem dijelu grada. Nekoliko mojih prvih utisaka: dva mala komarca u autu i ja, koji molim za svoje zdravlje. Ulice u jadnom stanju. Vozač gasi svjetla da uštedi akumulator, kašlje – ja se udaljavam od njega i opet molim za zdravlje. Mršavi, izgladnjeli ljudi spavaju na ulici, udova iskrivljenih na sve strane. Vrućina! Vlažnost! Sve to opresivno. Raspušteni psi i krave. Jedan obogaljeni čovjek pere se u kanalizaciji na ivici ulice.

Moje raspoloženje je bilo vrlo loše, bio sam iscrpljen. Uzeo sam sobu u hotelu West End u Bombayu. Pošto smo saznali da će Baba doći u Bombay zbog svečanosti na stadionu, ostat ću ovdje dva-tri dana. Hvala Bogu, soba je klimatizirana i osjećam se dobro u njoj. Prvi dan sam otišao u kupovinu i raspoloženje mi je dodatno palo. Grad je prenapučen i prljav, ljudi pothranjeni. Bogati kažu: "Ovi ljudi plaćaju za svoje grijehe." Ne znam. Mislim drugačije, ali možda će mi Baba pomoći da razumijem.

Kada sam izašao iz hotela u obilazak, doživio sam kulturološki šok. Osjećao sam se ošamućeno i nesigurno nakon dugog puta i ogromne promjene okruženja. Sunce jarko, vruće, zasljepljujuće. Hiljade mirisa, zvukova, pokreta i aktivnosti – zavrtjelo mi se u glavi. Sve vrste mirisa: tamjan, fekalije, hrana, ljudi, životinje. Svuda krave, psi, majmuni, ljudi – zbunjujuće, sve prenapučeno. Pogledi i zvuci svih vrsta, kalidoskopski dojam, bombardovanje čula. Svirke i zvona na sve strane... miris ovdje, miris tamo... zasljepljujuće sunce, odsjaji u staklima... majmun skače, pas ovdje, krava tamo – ljudi me buljeći okružuju. Kao opijen, ipak sam uživao u izazovu za sva čula.

Dok sam šetao zureći u sve, zamalo da se sudarim s kravom. Nisam bio jedini koji je u obilasku. U zapadnjačkom odijelu izgledao sam kao biće s druge planete. Rano ujutro, taksijem me pokupila Mataji. Jeli smo kod ljudi koji učestvuju u organizaciji događaja sa Babom. Bili su to utjecajni ljudi – bogati industrijalac Kamani i prijatni Norvežanin po imenu Alf Tidemand. Koliko sam razumio, on je važna figura u jednom poglavlju knjige Hauarda Marfija "Sai Baba – Čudo od čovjeka".

Kad sam Tidemanda upitao za prvi susret sa Babom, rekao je da bi priča bila preduga i uputio me na 16. poglavlje knjige. Možda ću jednom imati priliku čuti njegov lični osvrt. Bio je zaista prijatan, brižan, rekao stvari o Babi i životu koje su mi podigle raspoloženje.

Vrlo je čudno: svaki put kada mi raspoloženje padne i kad se pitam jesam li na putu ka nekom snu bez smisla, razgovor sa Babinim sljedbenicima me odmah podigne. Ne znam tačno zbog čega – ali nešto istinski i elektrizirajuće prođe kroz mene i dâ mi poticaj. Čudno je kako svi koji su došli u dodir sa Babom slično govore – kao da dijele jedno zajedničko vibriranje. To smatram vrlo dobrim znakom.

Dakle, moje raspoloženje se stalno kreće između padova i uzdizanja. Skoro mogu osjetiti da će mi se nešto dogoditi. Nešto veoma važno. Nešto što će postati središnja tačka moga i tvoga života – našeg života, moja najdraža, najvoljenija. Ti si stalno sa mnom.

S ljubavlju,

Sam

Bombay, petak, 12. maj

Draga Šeron,

danas imam mnogo posla. Jedan prijatelj od Mataji organizovao mi je sastanak na kojem će se čitati Knjiga od Bregu. To je moja prva takva situacija i prilično sam uzbuđen. Nisam znao, ali Knjiga od Bregu je religiozna knjiga od posebnog značaja. Navodno je napisana prije 7000 godina, i to od nekoga ko je živio na veoma visokom nivou svijesti i imao pristup drugim dimenzijama stvarnosti.

Navodno je život svakog čovjeka zapisan u toj knjizi – ustvari, jedna zastrašujuća stvar za jednog naučnika. I, naravno, ukoliko bi to zaista bila istina, bio bi to vrlo jak udarac za naše zapadnjačko poimanje vremena i stvarnosti. Neobična je i sama metoda – čitanje određenih stranica ili traženje poglavlja. On mjeri tvoju sjenu, potpuno svejedno kojim dijelom dana čovjek dođe – i ništa više od toga. Potom zaključi obračun na osnovu tog proračuna sjene i tako pronađe pravu stranicu.

Pomišljam samo jednom na snage koje ovdje moraju da utiču da bi se tako fenomenalne stvari događale na osnovu naizgled jednostavnih, slučajnih procedura. Meni se, u svakom slučaju, moralo jako puno objašnjavati tokom tog čitanja, ako u to trebam da vjerujem – ne samo zbog uopštenosti, nego zbog konkretnih činjenica koje osim mene niko ne može znati. I to je tačno ono što se dogodilo Mataji, kako mi je rekla: tačno nabranje mnogih neobičnih događaja iz njene prošlosti i sadašnjosti, pa čak i pojedinosti iz budućnosti.

Koliko ja znam, Sai Baba je rekao da su prošlost, sadašnjost i budućnost jedno te isto, i da mi, kao ljudi u našem stanju ograničenja, vidimo samo jedan mali dio koji nazivamo “sadašnjost”. Trebam li zaista takva iskustva imati s Knjigom od Bregu – da li će se moj osjećaj vremenom promijeniti – ko zna?

Sai Baba dolazi na današnju svečanost i imam veliku sreću što mogu da idem s nekim ko je odgovoran za organizaciju događaja. Pošto će tamo biti nekoliko hiljada ljudi, ne očekujem da ću ga moći vidjeti iz neposredne blizine.

Mataji je već otputovala za Bangalore, jedan grad u brdima, otprilike 700 kilometara odavde. Tamo ću se s njom sresti za nekoliko dana. Babina ljetna rezidencija, Brindavan, gdje on drži predavanja studentima u ljetnim kursevima, nalazi se malo izvan Bangalorea.

Mislim često, ako ne stalno, na tebe i porodicu. Doslovno osjećam vaše prisustvo i ljubim i grlim vas. Molim vas, nemojte se brinuti za mene. Dobro sam, iako pomalo usamljen.

S ljubavlju, Sam

Prvi susret

Moj prvi susret sa Sai Babom, koliko god da je protekao neobično, ispostavio se kao prilično tipičan za sve koji će još uslijediti. Nakon našeg slijetanja u Bombay saznali smo da će Sai Baba pojaviti ovdje na stadionu i da će se potom vratiti u svoju ljetnu rezidenciju u Bangalore. Odlučio sam da ovog vjerskog vođu vidim na stadionu. Kako će nastupiti i šta će se između njega i velike mase ljudi odigrati?

Na dan javnog nastupa bio sam kod jedne Babine sljedbenice pozvan na ručak, negdje na kraju grada Bombaya. Objasnila mi je put prema stadionu i već je otišla ispred nas kako bi našla dobro mjesto za sjedenje. Mogao sam se još malo odmoriti i potom kasnije otići, jer sam bio još uvijek vrlo umoran od dugog putovanja. Bombay je grad sa oko šest miliona stanovnika. Nalazio sam se u jednom malom apartmanu, potpuno izgubljen u ogromnoj metropoli i beskrajno daleko od stadiona. Baba bi trebao nastupiti oko šest sati uvečer. Oko pet i trideset sam napustio apartman kako bih našao taksi.

Samo što sam napustio zgradu, vidio sam nekoliko ljudi koji su donijeli jedan crveni tepih kako bi ga prostrli ispred ulaza i složili cvijeće po njemu. Zastao sam i pitao se šta to znači. Odgovor, koji se davao usputno strancima, od kojih nije bilo za očekivati da razumiju njegovo značenje, prouzrokovao je u meni neki čudan osjećaj, slično kao *deja vu*. I što sam duže o tome razmišljao, utoliko sam bio više zbunjen: nikoga drugog nego isključivo Sai Babu se nije očekivalo u ovom objektu kako bi posjetio jednog sljedbenika, nekoga na devetom spratu koga nisam poznavao. Kakva jedna izuzetna slučajnost! Ali također i krajnje nevjerovatna – zasigurno samo pusta želja.

Ovdje je bila šačica ljudi koja je prostirala tepih, a na nekom stadionu čekale su desetine hiljada ljudi. Kako je bilo glupo uopšte pretpostaviti da će se Baba ovdje pojaviti. Za ovo vrijeme bio sam već tako otvoren u jednoj za mene tako stranoj kulturi da sam sve smatrao mogućim i odlučio sam da sačekam još malo – jednostavno da vidim šta će se dogoditi. Čovjek mi je pokazao put prema apartmanu na

devetom spratu, gdje sam jednu grupu, većinom starijih ljudi sa malom djecom, zatekao – niko od mlađih odraslih ljudi i niko iz mog kulturološkog kruga.

Jedan čovjek na vratima mi je ustvrdio da se zaista očekuje Sai Baba. Dama ove kuće mu je rekla da treba da budemo samo strpljivi i da sačekamo. Pogled na sat mi je rekao da Baba za petnaest minuta mora biti na stadionu. Kako sam mogao povjerovati da će on zaista doći ovamo. Čiste puste želje ovih ljudi. Možda su sve priče o Babi na ovaj način nastale. Kako sam mogao zamisliti da će on upravo u tom momentu naići, dok sam namjeravao da napustim kuću, upravo tamo gdje sam se slučajno zatekao u velikom dalekom Bombayu – i to nekoliko minuta prije njegovog pojavljivanja na stadionu. Kakva luda zamisao!

Dakle, ja sam sišao niz devet stepenica i krenuo prema taksiju. Stajao sam tu, neodlučan, da li da zaista idem taksijem ili ne. Možda bi bilo zaista razumnije da krenem prema stadionu. Baba će za deset minuta biti tamo. Ali, s druge strane, ne bi li bilo lijepo da ga ovdje vidim potpuno izbliza, bez gužve i guranja kroz masu ljudi? Sam, čudne stvari se dešavaju sa tobom, pomislio sam – kako mogu biti takvom mogućnošću namamljen.

Ali tada kada sam upravo htio ući u taksij, pored mene prošlo je jedno bijelo vozilo, i ugledao sam karakterističan narandžasti ogrtač i čupavu kosu i znao sam da Baba zaista hoće da posjeti apartman na devetom spratu. Prije nego što sam sam postao svjestan, potrčao sam kao ludak za bijelim vozilom.

Potom sam, tako reći, zakočio pri punoj brzini. Došao sam sebi i primijetio da se ponašam kao religiozni fanatik. Morao sam se sjetiti da ja baš puno i ne vjerujem u Sai Babu. Iako priznajući da je to bila neobična slučajnost, da li bih možda trebao da budem trezveniji i paziti da mi situacija ne pomuti razum i ne poremeti mojih pet čula. Liftom sam se uspeo ponovo gore na deveti sprat i čuo sam da je Baba u jednoj sobi. Svi su šuteći čekali da se pojavi.

Nekoliko sljedbenika mi je reklo da su odmah pri prvom susretu sa Babom prepoznali da je on jedno božansko biće, a od nekih sam čuo da su pali u nesvijest i tome slične neobične osjećajne reakcije koje su osjetili na sebi kada su se prvi put s njim susreli. Čekao sam s mnogo napetosti... Kada se on već pojavio: graciozan, nasmijan, blistav, svima prisutnim je klimnuo, čovjek samopouzdanog nastupa, sa velikom samokontrolom i tečnih, gracioznih pokreta.

Bio je vitak i tek možda metar i pedeset centimetara visok. Nisam osjetio savladavajuće emocije niti išta naročito i nisam ga doživio posebno neobičnim. Doživio sam umjetnike, također i svoje učitelje i profesore sa jednako takvim samopouzdanjem i samokontrolom, koji su također izazivali poštovanje.

Ipak, ljudi su se gurali kako bi mu prišli bliže i kako bi dodirnuli njegova stopala. Misao da to moram da radim sa njima pokolebala me, te sam se malo povukao iza mase ljudi i sve posmatrao sa distance.

Prišao je jednom čovjeku, pogledao ga je u oči, nešto je rekao i već je otišao prema liftu. Posjeta nije trajala duže od nekoliko minuta.

Na putu prema stadionu razmišljao sam o mogućnosti slučajnosti jednog ovakvog susreta. Bio sam siguran da se to dogodilo jednom sljedbeniku, da bi on to odmah naveo kao primjer kakvu moć nad životima ljudi ima Baba. Za nekoga ko još vjeruje u slučajnosti, to naime nije bilo ništa drugo nego jedna slučajnost – ma koliko bila neobična.

Stigao sam kasno na stadion, te sam događaj morao gledati kroz kapiju. U daljini sam vidio Babu. On je pravio spore, kružne pokrete svojom rukom, dlanom okrenutim prema gore, te je podizao mirno, sa jednom gestom koja je pažnju ljudi usmjeravala prema nebu. Posmatrao sam to jedno vrijeme, te je polako dolazio u mom pravcu.

Njegovo lice ogledalo je blago saosjećanje i ljubav. Imao je neobičan, prema unutra okrenut pogled, izraz koji je djelovao kao da govori da je on na ovom i na drugom svijetu istovremeno. Ja sam imao osjećaj da on isijava neku vrstu unutrašnjeg ritma, kao da pjevanje bhajana od strane mase zaista nalazi svoje porijeklo u njemu. Ljudi su ispružali svoje ruke kako bi dodirnuli njegova stopala. Jednim nježnim pokretom se povlačio i ukazivao im da to ne rade.

U očima molitve i potrage ljudske mase, u njihovim ispruženim rukama i šakama željnim dodira, vidio sam kao u jednom ogledalu intenzitet najdublje čežnje i najveće unutrašnje potrebe čovječanstva. Potom, bez da me uopšte primjeti, okrenuo se i otišao, nekoliko stotina metara dalje od mene.

Gospodar mora da dođe u ljudskom liku i mora ići među ljude kako bi ga slušali, dotakli, voljeli, divili mu se i kako bi mu mogli biti pokorni. On mora govoriti jezik ljudi i ponašati se kao oni, kao jedan od njihove vrste. Kada ne bi bilo tako, ili ga nikako ne bi primijetili, ili bi ga porekli, ili bi ga se bojali i izbjegavali ga.

Ni iz čega

Iako je Bangalore samo nekih 170 km udaljen od Putapartija, jednog sela u kome je Sai Baba odrastao, 700 m je na većoj nadmorskoj visini i blagoslovljeno podnošljivo svježim temperaturama, zrakom koji struji niz planine. Nasuprot tome, Putaparti se nalazi u jednoj dolini, okruženoj brdima koja kao zidovi neke peći reflektuju indijsko sunce. Temperature rastu i do 38–45 stepeni u hladu, te se stvara privid kao da sve mora da ugine i da se doslovno ispeče.

Kada sam stigao u Brindavan, Baba je upravo držao neki kurs o spiritualnosti, koji je trebao da bude održavan svake godine. Otprilike 300 odabranih studenata iz svih dijelova Indije bili su pozvani i tu su mogli i stanovati. Kao učitelj, Sai Baba je dobro obrazovane i sposobne muškarce i žene dobio za ovaj zadatak iz cijele Indije. Dakle, ovo je bio okvir u kome sam Babu tokom sljedeće dvije sedmice mogao staviti pod lupu.

Imao sam namjeru da stanujem u jednom hotelu, nekih 20 km udaljenom od Brindavana, i svaki dan taksijem tamo putujem, kako bih sjedio među studentima i kako bih mogao slušati izlaganja o spiritualnim pričama i prošlosti Indije. Tako sam se nadao mogućnosti da Babu češće posmatram, jer on često prisustvuje predavanjima i studentima poklanja prilično puno pažnje. Svaki dan sam za vrijeme ručka i svake večeri slušao satima njegova predavanja.

Pod ovim okolnostima, nadao sam se da ću Babu doživjeti u mnogim različitim ulogama, raspoloženjima i situacijama, te si tako stvoriti potpuniju i jasniju sliku o ovoj zagonetnoj ličnosti. Sve bih tačno posmatrao i bilježio. Ako bi zaista nešto neobično, tajanstveno, misteriozno, transcendentno ili božanstveno na njemu trebalo biti, onda bih valjda trebao uloviti jedan dio od toga. Iako sam bio još uvijek pun sumnji, ipak sam osjećao da će se nešto vrlo posebno i bitno dogoditi.

Bangalore, nedjelja, 14. maj, 7 sati

Moja najdraža,

Nalazim se u jednoj tijesnoj, smrdljivoj prostoriji, u kojoj bukvalno sve vrvi od insekata, velikih crnih mrava na zidovima i na podu, osjeti se buđ, a vani pada kiša. Iz Bombaya sam doputovao ovamo, iako Baba nije tamo, jednostavno samo da bih pobjegao od prevelikih ljudskih skupova i kako bih se izmakao od opresivnog osjećaja, pošto su moji pokušaji približavanja i tako uzaludni. Nadam se da ću uskoro naći nešto drugo, ali u gradu se puno toga dešava i jednostavno nema slobodnih soba.

Baba će se danas ponovo vratiti ovamo, i taj događaj očekujem s jednom mješavinom frustracije i nestrpljenja. Jučer sam se odvezao do njegovog Ašrama, nekih 25 km udaljenog odavde. Volim vožnju taksijem i sve me doima opijajuće i strašno bizarno. Scena se mijenja od ludačke gradske užurbanosti do dubokog mira na selu: stare krave i konji šetaju, izgladnjela, sageta djeca koja prose; taksi se zabija u masu ljudi i izlazi iz nje, oko autobusa koji ispuštaju crni dim; vozač trubi neprestano – i mimoilazi ljude i životinje samo uz pomoć Božije milosti. S vremena na vrijeme, tu je koliba, pa zamiriše trava, pojavi se malo obrađeno polje. Sjedim, puštam da se sve događa i uznemiren sam.

Brindavan je neočekivano lijep – drveće, njihove forme i boje teško se mogu opisati. U jednoj nebeski nježnoj tišini lagano se povijaju na vjetru. Njihovi prekrasni crveni cvjetovi sežu do neba. Nasuprot tome, ljudi koji tu sjede – bos, okruženi muhamama i mravima; mnogo grubih pasa u dvorištu. Naišao sam na nekoliko Amerikanaca, jednog čovjeka i jednu ženu sa njihovom djecom, i njihovo pripovijedanje o Babinoj veličini kao i njihovo duboko divljenje prema njemu ponovo su me podigli. U jučerašnjoj kupovini kupio sam dva predivna tepiha, ručno vezena od strane tibetanskih izbjeglica. Primijetio sam ih jer su oni oslikavali moju trenutnu situaciju, kako se osjećam. Mustra je bizarna, boje jake i intenzivne: tajanstveni zmajevi i druga bića u kovitlajućem rasporedu, kao da se lomi lopta energije, puca i razmotava se. Sve se više pitam zašto sam ustvari ovdje. Uvijek iznova čujem da iza svega stoji neki plan, ali sama ta misao za mene nije nikakav poseban poticaj, i čekam Babu kao otupio i izgubljen. Dosad sam imao pristup samo vanjskom dijelu dvorišta Ašrama, ali ne u onaj dio iza unutarnjih vrata, gdje Baba provodi većinu svoga vremena. Ne smijem izgubiti nadu da će me bliže pustiti. Možda Mataji može pomoći.

Stalno prizivam slike tebe i djece i uvijek iznova sam zapanjen kako mi sve ove mnoge hiljade kilometara prema vama pomažu da ih premostim. Potom gledam u ove hladne, dosadne zidove u primitivnom prostoru i zaključujem da se između ova dva svijeta zapanjujućom brzinom krećem tamo-ovamo. Svaki put sam jako zbunjen kada pokušavam da ovaj svijet uporedim sa našim. Nedostajete mi i uskoro ću biti ponovo sa vama.

S ljubavlju, Sam

P.S. Kada vidim Babu, zamolit ću ga da svojom rukom napravi krug i da mi da nešto lijepo za Ruth, Rejčel, Bethi i Džudi. Tako jako volim svoje slatke djevojčice.

S ljubavlju, tata

Utorak, 16. maj, 7:30 sati

Draga Šeron,

bilo je lijepo čuti tvoj glas na telefonu. Na početku sam se osjećao tako jako udaljen, i trebalo mi je nekoliko sekundi da se naviknem na tebe. Nedostaješ mi jako ti i djeca i često mislim na vas. Vrlo brzo ću ponovo biti sa vama. Ali, dozvoli da ti približim događaje koji su se desili zadnjih dana.

Imao sam sreću da ponovo sretnem Alfa Tidelmanda. On i Mataji su razgovarali sa Babom, te sada također i ja mogu da uđem u unutrašnji dio Ašrama. Da, smijem da jedem sa studentima i čak smijem ući u Babinu kuću. Navodno, to je velika čast. Također sam sreo ljude koji šest mjeseci čekaju, bez ijednog pogleda na Babu. To je zaista za mene bila velika čast, što sam napolju na kiši sjedio i smrzavao se, i već počeo razmišljati da sam uzalud došao, pošto mi nije dozvoljavano da mu priđem.

Ali, izgleda da kada sam najdublje razočaran, uvijek se nešto dogodi što promijeni moje stanje i raspoloženje. Konačno sam smio u Babinu blizinu i nisam ga puštao niti minut s očiju. Uzbudljivo je posmatrati ga. Fascinira me njegov način ponašanja, njegova energija, njegove spontane reakcije. Ne koristi bilješke kada drži govor i upotrebljava interesantne, istinite priče kako bi naglasio poentu.

Njegovi govori su jako zanimljivi i sadržajni, iako mi malo smeta njegovo strogo moralno učenje. Predavanja u ovoj školi naglašavaju moral koji se kosi sa mojim modernim shvaćanjem. Stroga kontrola seksualnosti i agresije, bez neprijateljstva, uvijek samo činiti dobro. Imam utisak da se studenti migolje na svojim stolicama. Predavanja traju 55 minuta, jedno nakon drugog, cijelo prije i poslije podne. Ponekad se Baba pojavi, i tada biva interesantno.

Jednom na jednom predavanju o stanjima svijesti ljutio sam se jako zbog referenta koji je tako mnogo stvari izdavao o sebi, koje su se kosile sa mojim uvjerenjem. Na kraju je čak tvrdio da je razmišljanje u osnovi isto što i djelovanje. On je tvrdio da je "loša" misao isto što i loše djelo. To je u apsolutnoj suprotnosti sa svim psihijatrijskim učenjima. Već sam postajao sve nervozniji i nestrpljiviji – kada su se odjednom ugasila svjetla, a mikrofoni je također zakazao. U metežu koji je nastao, pojavio se Baba i pozvao govornika, Alfa Tidelmanda, nekoliko drugih ljudi i mene u svoju privatnu trpezariju. Kakav sretan slučaj – još jedan primjer kako se sretna slučajnost ukaže tačno onda kada se osjećam jako loše.

Babini postupci su već na neki način neuobičajeni. On je krajnje živahan i stalno pun humora. On ima visok, nježan glas, svjetleće oči i kreće se gipko kao mačka. On se često ponaša kao nevino dijete, ali se može za jednu minutu pretvoriti u naređivačku moćnu osobu. Dok je na tanjire stavljao hranu i nas posluživao, djelovao je u šali grdeći starca bez zuba, koji je na licu imao niz pruga i izgledao sasvim jednostavno. On je nešto rekao, potapšao se po stomaku i otišao.

Uz pomoć jednog prevodioca upitao sam čovjeka šta je Baba rekao. Baba ga je pozvao da sutra održi predavanje i pitao ga da li ima "nešto u stomaku" o čemu bi bilo korisno da se razgovara. Čovjek se nasmijao i rekao da prije nikada nije znao šta će reći, da je on jednostavno izlazio na podijum sa osjećajem da Baba govori kroz njega.

Kasnije tog dana, još jednom sam se sreo sa Babom i pozdravio sam ga uobičajenim načinom sa poštovanjem – sklopio dlanove jedan prema drugom kao pri molitvi. On je dodirnuo moje ruke i rekao da treba da sutra ponovo dođem. Zasada ga smatram srdačnim i iznimno zanimljivim da ga posmatram i slušam. To još ni izbliza ne znači da u njemu vidim boga. Uskoro ću ponovo pisati.

S ljubavlju, Sam.

Srijeda, 17. maj, 8:15 sati

Najdraža Šeron i porodico,

Jučerašnji dan je bio dug. Dosada još nisam vidio čuda, ali sada uživam privilegiju da zajedno sjedim u Babinoj kući sa najvažnijim osobama koje su oko njega. Jučer sam vidio jednog od najpoznatijih učitelja plesa Indije, koji je držao govor i pokazivao svoje vještine. Osim toga, razgovarao sam sa jednim starijim gospodinom, koji je mnogo godina radio zajedno sa Mahatma Gandijem i čak dugi niz godina zajedno sa njim proveo u zatvoru. Velika čast za mene, bio sam duboko dirnut.

Sad ponovo moram prestati sa pisanjem, Alf Tidemand je došao. Doručkujemo svako jutro zajedno i potom idemo prema Ašramu. Sutra ću ponovo pisati.

Četvrtak, 18. maj

Draga Šeron i porodico,

Potpuno sam potonuo! I to iako sam duge dane provodio u Ašramu, Babu često viđao i ljudi mi govorili da sam sretnik. Impresioniran sam raznim ljudima ovdje, ali još uvijek nijedno čudo nisam vidio. Babu se ne može tako lako impresionirati. Jučer je došao jedan važan general iz Nju Delhija kako bi s njim razgovarao – jednostavno je vraćen nazad.

Sreo sam vodećeg indijskog naučnika, atomskog fizičara dr. S. Bhagavantama, bivšeg savjetnika u ministarstvu odbrane. Jučer je došao guverner iz jedne od indijskih federalnih država. A ipak – dok pod jakim bolovima sjedim na podu prekrivenih nogu na tvrdom podu i pokušavam da prstima jedem rižu i hljeb, pijem vodu koja je možda inficirana, i od mirisa začina mi je muka... i osim toga sjedim pored primitivnog čovjeka bez zuba, obojenog u pidžami, koji jede ogromnu količinu riže svojim rukama, a potom prste liže ogromnim jezikom – onda se pitam šta, za ime Božije, ja ovdje radim.

Jučer, tokom jednog dosadnog predavanja, proveo sam prilično vremena da posmatram kako muhe lete i mravi se vrzmaju oko osušenih krasta na nozi Alfa Tidemanda. Sve to – ali ipak nema čuda – a moje raspoloženje opada. Stalno se kolebam između osjećaja da ću biti veliki donositelj riječi Božije u Sjedinjene Američke Države, da ću biti slavljen kao pobornik pravde i nošen ulicama na ramenima obožavatelja – a zatim i drugog da sam izbačen sa nekog broda za spašavanje kod svoje kuće, bez ijednog feninga, praznih ruku i potpuno utučen.

Nisam više uopšte uvjeren da ću Babu vidjeti dok sam sam, o spiritualnom uvidu koji sam očekivao da ću ovdje steći, nema ni govora. Ako uopšte i vidim, onda će to biti malo prije moga odlaska – tako je u svakom slučaju bio slučaj kod drugih.

Iako pokušavam da Babu niti jedan momenat ne izgubim iz vida, uvijek iznova propustim kada on navodno nešto materijalizira. Ili osjetim da me nešto svrbi pa se okrenem, ili nešto drugo što mi skrene pažnju. Onda mi odjedanput Alf Tidemand došapne u uho: “Jesi li vidio ono, jesi li vidio?”, i potom sam razočaran što sam ponovo propustio priliku da vidim materijalizaciju.

Ljudi mi objašnjavaju da Baba čak može uticati i u tom pogledu na stvari kako bi možda otvorio “apetit” ili kako bi iskušao postojanost. Ali ja ne mogu potpuno prihvatiti da iza mojih stalnih razočaranja treba da stoji neki plan. Sada, ako ništa, vani je dan, i ja sam osvježen i spreman za još jedan iscrpljujući dan. Nadam se da će se konačno nešto dogoditi.

S ljubavlju, Sam.

Četvrtak: 18. maj, 22:15 sati

Najdraža Šeron,

Današnji dan je bio naporan, ali također i izvanredan. Povodom svetkovine Baba je otišao u masu siromašnih, koji su se sakupili, i dijelio im hranu i odjeću. Bilo je predivno. On je bio neodoljiv. Iako dosada nisam vidio pravo čudo, krenule su mi suze na oči, jer sam prvi put snažno osjetio mogućnost da postoji jedan sveznajući i utješni otac u ljudskoj formi.

Sjećam se da sam si prije nekoliko mjeseci pri jednoj meditativnoj vježbi, prilikom koje sam ugledao malo svjetlo u daljini, postavio pitanje: da li kroz daleko udaljen prozor mogu gledati i vidjeti Boga na drugoj strani? Osjećao sam da ću ga vidjeti ako budem samo prišao dovoljno blizu prozoru. Sada, kada sam posmatrao kako Babo s puno ljubavi i brižno dijeli stvari među siromašnim ljudima, preplavilo me sjećanje na ovo iskustvo. Imao sam osjećaj da gledam direktno kroz prozor na oca punog ljubavi, a suze su same potekle.

Baba raspolaže jednom nevjerovatnom energijom. Skoro sve obaveze obavlja sam, u ovom slučaju to je neumorno dijeljenje odjeće. Njegovi sljedbenici vjeruju da je on poznaje svakoga pojedinačno pored koga prođe. Oni tvrde da pitanja publike prilikom svojih govora odmah osjeti i potom odgovore utka u svoja izlaganja. Oni kažu da on to često čini i tako istovremeno odgovori na stotine pitanja. Danas sam ga vidio punog energije kako prolazi pored hiljada ljudi i pozdravlja ih, i zaista nastaje jedan strahovito snažan osjećaj povjerenja i prepoznavanja između mase ljudi i Babe.

Večernji program je bio veoma naporan. Postajem umoran i žudim da idem kući. Čovjek mi je rekao da se Bog ne žuri sa svojim poklonima. Uobičajeno mi prolazimo odrađena iskušenja prije nego postanemo zreli za to. Morat ću se identificirati sa većinom ljudi na zemlji, koji treba da vjeruju u Boga bez da dobiju ijedan konkretan dokaz. Pitam se zašto bih se uopšte trebao nadati da vidim neko čudo ili jasnu viziju jedne uzvišenije stvarnosti – a ipak pokušavam uvijek iznova, i pored svih razočarenja.

Ove noći Baba je govorio ponovo o ponašanju i moralu. Imao sam dojam da on zastupa potpuno suprotan stav modernim psihijatrijskim idejama i represiji, te zagovara prenamaglašenu kontrolu – više viktorijski moral. Bio sam tako razočaran da sam počeo ozbiljno da planiram raniji povratak kući. On je govorio o tome da se ne trebaju nositi uske pantalone i duga kosa, da se ne nosi moderna odjeća, da se mora kontrolirati misli i osjećaje, te se osvrtao na sve moguće naredbe i zabrane. Nakon završetka govora i pjesme svi su se gurali prema njemu – padali su na tlo i ljubili njegova stopala. Osjećao sam se kao autsajder.

Slijedio sam Alfu prema kući i unutra čekao sa nekoliko drugih, dok je Baba pozdravljao masu posjetitelja iza kuće. Između nas je bilo nekoliko zidova i prilično velika udaljenost. Ovo je bio najgori momenat mojih muka, jer sam morao spoznati da Babino učenje direktno napada moj način života, pa čak i način kako obavljam svoj posao. Ozbiljno sam razmišljao o povratku.

A onda je on odjednom došao, dao nam je dva komada slatkiša i nestao isto onako brzo kako je i došao. U roku od dvije sekunde ponovo je bilo sve uredi. Moje se raspoloženje potpuno promijenilo. Stajao sam tu i smijuljio se kao dijete, potpuno zbunjen i oduševljeno preplavljen svojim osjećajima. Oduševilo me strahovito da je on prepoznao moje brige i na to reagovao, čak i kada je direktno između stotina ljudi bio udaljen na potpuno drugoj strani kuće.

Nakon ovog znakovitog događaja ponovo sam promislio o Babinom moralnom pogledu na stvari. Sad se pitam kako dolazim do toga da toliko poklanjam povjerenja svojim mjerilima vrijednosti, jer ta mjerila ipak reflektiraju jedno društvo u kojem nije baš sve najbolje. Danas, polovica svih brakova u južnoj Kaliforniji završava razvodom; ljudi siluju zemlju, zagađuju zrak i vodu i međusobno se ubijaju. Ljubav ili Bog njima ne znači mnogo.

Zašto bih se ja tako jako trebao držati modernih moralnih načela, kao naprimjer neograničene mogućnosti izražavanja seksualnosti i agresivnosti... zapletenost u čulima i senzualnim porivima pa sve do pornografije ili ekscentričnosti... svim mislima i fantazijama koje slijede apsurdni lov ka uzbuđenjima, da čovjek uvijek radi ono što hoće, umjesto da radi ono što mora... najveće povjerenje poklanja racionalnom shvatanju, u jednoj mjeri koja graniči sa obožavanjem – pri čemu se božansko i vjersko obezvrjeđuje.

Nasuprot tome, Baba govori o radu, obavezi, odgovornosti, predanosti, divljenju i ljubavi prema Bogu. On je potpuni zagovaratelj samodiscipline, koji neumorno govori o kontroli i distanciranju od čula, i koliko je važno da se iz vida ne izgubi fokus prema uzvišenim ciljevima. Već dugo potajno se nadam da se u ovom stavu spram života krije istina u pozadini svega i vjerujem da ga se stoga treba pridržavati. Moje opće dosadašnje iskustvo došlo je do toga da jedan dobrodušan tip ne stiže daleko. Takav stav se jednostavno ne isplati, upravo suprotno, čovjek biva još lakše ranjiv. Ali sad počinjem shvatati da postoji dublji razlog za vjerovanje u ovom staromodnom, ali ipak vrlo važnom i tvrdom životnom stavu.

Ovdje učim da nas ispravno djelovanje i ispravno postavljanje vodi nas u blizinu Božiju i bliže smislu života. Baba ljudima daje unutarnju snagu, vjeru u ovu zaboravljenu vrlinu i da se vodi život koji je osvijetljen predanošću tako uzvišenom idealu. Primjećujem već da unutar sebe počinjem prilično da se predajem i da ponešto prepoznajem od njegove veličanstvenosti.

Sve vas volim i uskoro ću ponovo pisati.

S ljubavlju, Sam.

Subota, 20. maj, 18:00 sati

Draga Šeron i porodico,

Dakle, sada sam jasno vidio čudo – materijalizaciju. Nemam više nikakvu sumnju da Baba posjeduje tu moć. Nešto je nastalo ni iz čega – tačno pred mojim očima. Ne znam zašto se upravo sada moralo dogoditi. Možda je to zaista bio ključni momenat, kada mi je prekjučer prišao dok sam bio u velikom očaju. Počinjem da se smatram posebno blagoslovljenim. Možda je zaista nešto istinsko u tome da Bog čeka i iskušava i neka iskustva dopušta kada je čovjek za to zreo. Sjedio sam tu i čekao na početak programa, kada je moderator najavio da se Baba oprašta od jednog gostujućeg profesora. Baba je podigao nešto dva do tri metra udaljeno od mene, okrenuo se u mom pravcu, izveo je nekoliko kružnih pokreta rukom i ni iz čega se pojavio veoma veliki lančić nalik krunici, koju je on profesoru objesio oko vrata. Kakva je samo stvarnost i ljubav bila sadržana u ovom postupku! Tako jednostavno, kao da se to podrazumijeva bez ikakve pompe i trubljenja – nešto svakodnevno za Babu. A ipak, kakav šok! Možeš li sebi predočiti da on zaista ni iz čega može da stvara predmete? Jutros sam imao priliku da pričam sa dr. Bhagavantom. Već sam pisao i njemu; on je jedan ugledni fizičar internacionalnog glasa – jedna impresivna ličnost. Studirao je na Kembridžu i znanstveni je svjetionik. On je ranije sreo Babu s velikim skepticizmom, jer je osjećao da sveti ljudi ne mogu doprinijeti poboljšanju životnog standarda u Indiji. Iako nije imao nikakvu želju da susretne Babu, jednoga dana ipak se zatekao u razgovoru s njim, dok su šetali obalom rijeke.

Baba je rekao: “Vi znanstvenici imate iskrivljen pogled na život. Uvijek posmatrate samo ono što je prolazno. Vjerujete da otkrivete važne zakone i da time učite nešto o stvarnosti. Ali o onim važnim stvarima koje se tiču smisla života — o tome ne znate ništa.” Baba je nastavio: “Vjeruješ li u Boga? Vjeruješ li u indijsku tradiciju?” Dr. Bhagavant se osjetio isprovocirano i odgovorio: “Zašto bi neko morao postati znanstvenik da bi postao nevjernik? Ja sam ponosan na našu tradiciju. Moj otac i moji preci svi su bili učenjaci Sanskrita i njegovali su indijsku tradiciju.” Vodio je uglednog znanstvenika Roberta Oppenheimera, kojeg se često naziva ocem atomske bombe. Kada je prva atomska bomba eksplodirala u New Mexico, reporteri su ga pitali za mišljenje. Oppenheimer je citirao jedan dio indijskog svetog pisma Bhagavad-gite. Kada je Arjuna (sljedbenik i

prijatelj Krišne) jednom imao viziju Boga, opisao je to na sljedeći način: "To je kao da hiljadu sunca istovremeno izađe na nebu." Oppenheimer je usporedio svjetlo koje biva prouzrokovano atomskom eksplozijom sa Arjuninom svijetlećom vizijom Boga. Bhagavant je rekao: "Kada jedan američki znanstvenik neindijskog porijekla u momentu velikog znanstvenog uspjeha citira indijski tekst, zašto onda znanstvenika okrivljujete za bezbožništvo?" Ali to nije bio posljednji razgovor između Bhagavanta i Babe o Bhagavadgiti. Uskoro nakon toga, Bhagavant je ponovo pri sljedećem susretu otvorio razgovor na ovu temu, a Baba ga je upitao: "Vjeruješ li u Bhagavadgitu? Da li bi je čitao ako ti je dam?" Bhagavant je uzvratio: "Nije nužno da je odmah danas pročitam, ali bih je zasigurno držao sa poštovanjem." "Dobro, onda ispruži ruku," rekao je Baba, uzeo šaku punu pijeska i ispisao ga u Bhagavantovu ruku. Pijesak se, tvrdi Bhagavant, pretvorio istog trenutka u jednu malu kopiju Bhagavadgite. "Ja sam racionalan čovjek, neka vrsta agnostika," objasnio mi je. "Bio sam krajnje začuđen, ali nisam mogao ni u kojem slučaju nešto prihvatiti bez utemeljenog naučnog objašnjenja. Knjiga je morala doći iz neke štamparije, pokušavao sam si objasniti, i pitao sam Babu u svojoj zapanjenosti gdje je odštampana. Baba je na to odgovorio: "U Sai štampariji, izabrao sam font Telugu, pošto sam pretpostavio da je ovaj tebi lakši za čitati.'" Dr. Bhagavant je, smiješeći se, pričao da mu je trebalo još četiri godine dok se konačno nije uvjerio u Babinu božanstvenost. Tokom tih godina vidio je mnoga nevjerovatna čuda i investirao je jako mnogo vremena i energije u pokušaj da pronikne u Babu. Ponekad mu je Baba prilazio i govorio mu da nije u pravu u svojim razmišljanjem ili također i to ono što upravo misli da je ispravno. Izgleda da je on sa Bhagavantovim mislima stalno bio u vezi. Međutim, odlučujući događaj, koji se dogodio četiri godine kasnije, bio je kada je Baba bio u posjeti u Bhagavantovoj kući. Baba je prišao jednom stolu na kojem je stajala velika vreća sa poštanskim markama i pokretao lagano svoju ruku po površini. Bhagavant kaže da, kada je bolje pogledao, svaka slika na poštanskim markama pretvorila se u sliku Sai Babe. Bilo mu je jasno da Baba to nije izveo čarolijom iz rukava, i bio je konačno uvjeren u to da se Sai Baba nalazi iznad njegovih mogućnosti poimanja. Moje vjerovanje u takve priče raste. Čujem ih od svakog – čuda nad čudima, i na kraju i sam sam iz neposredne blizine svojim očima svjedočio veoma dirljivom primjeru. Govorili su mi o Babinoj sposobnosti da zna sve, ali baš sve o prošlosti i sadašnjosti ljudi, šta misle i šta će im se pojedinačno u budućnosti dogoditi. Kažem samom sebi da ne mogu sve to tako jednostavno prihvatiti od rekla-kazala, samo zato što sam sada vidio jedan aspekt njegovih moći (sa mogućnošću da sam možda ipak zaveden). Ali počinjem sve više vjerovati da Baba zaista posjeduje strahovite moći i da sam od sudbine krajnje privilegovao što mogu da provodim vrijeme u prisustvu jednog takvog bića. Zapanjujuće! Nevjerovatno! Nezamislivo! Fantastično, neobično iskustvo – tako da kao da je najnevjerovatnija naučnofantastična priča postala stvarnost. Sve to je poništilo moja dosadašnja mjerila i uvjerenja, a to je bilo bolno da se napusti. Ali kada vidim ljudsko biće koje izgleda da daje konkretan dokaz za našu egzistenciju u prostoru i vremenu, jedno

biće koje ovu stvarnost ne donosi samo pred sve oči, nego također još i poučava kako mi da dosegne spoznaju ovog uzvišenog sebstva – onda jednostavno moram to slušati. Ni u kojem slučaju nisam svjedok bilo kakvih apstraktnih argumenata raznih škola, niti bilo kakve akrobatike mozga o temi da li Bog ipak postoji ili ne. Vidim potpuno shvatljive dokaze za jednu realnost. Kada čovjek nađe učitelja ovog formata, onda može da učini samo jedno – slijediti ga. A to znači potpunu predanost, onako kako je u Bibliji preko nekih primjera objašnjeno. One priče u Bibliji nisu simbolične nego istinite. Postoji ispravno i pogrešno ponašanje. Božansko se zaista manifestira kako bi se ljude poučilo. Bog se zaista pojavljuje na zemlji. Postoje snage u univerzumu, snage postojanja koje si mi uopšte ne možemo zamisliti. Alf kaže: Babina misija je iskorijeniti rak koji izjeda naše društvo. To nije jednostavno, a sada on priprema ljude za ovu operaciju. Alf vjeruje da će se dogoditi svjetska katastrofa i da će se ljudima dati šansa da donesu svoj izbor – da li da žive jedan pravedan život i slijede učitelja kao što je Baba. Drugog izbora nema. Postajem potpuno ponižen pri misli da ja zaista nisam gospodar nad svojom sudbinom, da nisam onaj koji djeluje i izvršitelj: Bog je taj koji djeluje. Ipak moram svu svoju snagu uložiti da izvršavam svoje obaveze što je bolje moguće po najboljoj savjesti, da vodim jedan čedan, pravedan život i da radim ono što mi je veliki učitelj Baba rekao. Nema drugog izbora. “Napusti svoju vezanost za svjetovnim posjedovanjem,” reče on. “Radi teško, izvršavaj svoje obaveze, nadvladaj pet čula. Budi pun ljubavi, započni slušati svoj unutarњи glas, razumijevati ga i slijediti. Meditiraj i pronađi Boga koji je iznad, ispod i oko tebe.

Tužan sam i plašljiv kad pomislim da možda moram napustiti toliko stvari za koje sam vjerovao da mi donose radost i zadovoljstvo. A onda me preplavi osjećaj bespomoćnosti i ranjivosti pred Babinom strašnom moći. Moja osnovna uvjerenja su poljuljana. Polako mi postaje jasno da moraju postojati i zle sile, i osjećam se nemoćno pokušavajući razumjeti zakone takvih moći – jer one su nevjerovatne. Pošto mi Babini planovi i namjere nisu jasni, ponekad se bojim da je on sam možda jedan element crne magije. Strah me obuzme. Sinoć sam se pažljivo uvukao u svoju hotelsku sobu, otvorio kupatilo i ormar, oprezno pogledao unutra – i bio presretan što me nisu napali nikakvi goblini niti duhovi. Stvarno se osjećam kao novorođeno dijete, zapanjen onim što vidim. Polako shvaćam ovu novu stvarnost, iako još ne znam kako da postanem njen dio. Iako me priče o Babinim zaštitničkim snagama tješe, u ovom trenutku nemam tako čvrsto vjerovanje u njegovu milost kao mnogi njegovi sljedbenici, i zbog toga se ne osjećam zaštićeno preko njih. Dakle, o svemu sam te izvijestio. Znam da ne bih smio dopustiti da me savladaju prvi utisci. Pričekat ću da se sve slegne i tražiti dalje dokaze – i naravno, uskoro ću ti opet pisati.

S ljubavlju, Sam

Razbijena stijena

Skoro neposredno nakon što sam napisao navedeno pismo, dogodilo se nešto što je potpuno promijenilo moju unutrašnjost. Bilo je to kao da se stijena smrvi jednim udarcem čekića. To se zove promjena svijesti. Pomjeranje mog duševnog pogleda na realnost, religijski povratak ili transcendentno iskustvo – u suštini, puno je lakše ovaj fenomen imenovati nego ga opisati. Pisma koja slijede ilustriraju tu promjenu. Međutim, želim zadržati nekoliko trenutaka da osvijestim sve činjenice i sjećanja koja su doprinijela ovoj profanoj psihološkoj i duhovnoj reakciji, te je istražim – sa svog ličnog stajališta bića koje osjeća, ali i sa stajališta psihijatra.

Jedan od osnovnih razloga zbog kojih pišem ovu knjigu jest moja želja da podijelim neka od svojih predivnih iskustava s ljudima koji također žude za svjetlom. Iako trenutno imamo malo znanja o elementima i mehanizmima koji učestvuju u spiritualnoj transformaciji, ipak je dovoljno znati da takvi fenomeni uopće postoje. Znati da su mnogi ljudi doživjeli slična neuobičajena iskustva, ili bar bili svjedoci istih, može unijeti radost, snagu i putokaz svakom onom koji traži.

Što može čovjeka tako pokrenuti da odjednom stvarnost potpuno drugačije, iznova počne promatrati? Zašto se netko već pri prvom Babinom pogledu promijeni, dok netko drugi treba određeno vrijeme da Babu otkrije i upozna? A opet, postoje i oni koji se nikako ne promijene, bez obzira na to koliko je on imao kontakta s Babom, pored nevjerovatnih dokaza njegove veličine. Pokušao sam to analizirati, ali sam ipak odustao. Odgovor je jednostavno predalek za mene.

Sjećam se da sam negdje čitao što Baba odgovara na pitanje zašto neki ljudi žive u Ašramu, podvrgavaju se disciplini, meditiraju i sudjeluju u bogoslužju, puni predanosti, a jedva dožive neku unutarnju promjenu, dok drugi već nakon kraćeg perioda plivaju u blaženstvu i radosti i postanu potpuno novi ljudi. Baba ih uspoređuje sa stijenom koja ima specifičnu čvrstoću, recimo dvadeset dva udarca čekićem. Možda je u prošlom životu netko od njih zadobio dvadeset udaraca, pa mu sada trebaju još samo dva da se potpuno rasprši, dok je netko drugi zadobio samo dva i stoga u ovom životu treba još dvadeset.

Pogledi poput ovog, koji otvaraju potpuno drugačiju dimenziju stvarnosti, iznad su mog nivoa poimanja svijeta, pa o mnogim faktorima koji ovdje djeluju ne mogu ništa reći. Svjestan sam ograničenja svojih mogućnosti da drugima prenesem način na koji i oni mogu sudjelovati u transformaciji bića. Ali mogu baciti malo svjetlosti na te procese referirajući se opet na svoje putovanje – a čitatelju mogu sa sigurnošću reći da je duboka unutarnja promjena zaista moguća, da se može dobiti fascinantni novi uvid koji otvara novi pogled na svijet i život... i da čovjek osjeti kako ponovno dobija čvrsto tlo pod nogama. Tu predivnu promjenu mogao sam doživjeti na sebi.

Kada sam se vratio sa svog prvog putovanja u Indiju, bio sam u euforičnom raspoloženju i očaran onim što sam doživio, misleći da će svako biti zainteresiran za ono što sam vidio i doživio i da će time biti oduševljen. Bilo mi je potpuno nerazumljivo da je većina ljudi, umjesto toga, samo slijegala ramenima i nastavila svojim uobičajenim putem. Jesam li izostavio suštinske dijelove svojih pripovijedanja ili oni nešto posebno nisu mogli vidjeti?

Ubrzo nakon mog povratka, moja žena je pozvala oko 250 prijatelja i kolega na večeru. Zamolio sam nekoliko uglednih ljudi – možda kao neku vrstu opravdanja za mene – da i oni ispričaju svoja iskustva s Babom i opišu svoje dojmove o njegovoj ličnosti. Također smo pokazali lijepe filmove koji prikazuju Babine moći i jedinstven način na koji se ophodi prema ljudima.

Bio sam krajnje zapanjen koliko su rijetki zaista bili zainteresirani. Među kolegama liječnicima izgubio sam mnogo na vjerodostojnosti – do te mjere da su neki moji studenti bili angažirani da otkriju koliko sam zaista “poludio” i koliko sam još uopće sposoban poučavati i voditi nastavu.

Pošto sam ja to sve tako intenzivno doživio, potpuno sam zaboravio kako je moja priča morala djelovati nevjerodostojno i zbunjujuće na ljude koji ovo, sa nikakvim ili bilo kakvim iskustvom, nisu mogli uporediti. Zaboravio sam kako sam tada reagirao kada sam prvi put čuo Indru Devi da govori o svojim iskustvima sa Babom. Također sam zaboravio šta sam sve u Indiji prošao prije nego što sam mogao prihvatiti ono što su mi moje oči i srce sugerisali. Ako je tako teško vjerovati svojim očima, kako da bude jednostavno vjerovati nečemu što bilo ko govori, osim da se stvari dešavaju... o tome ću kasnije pisati. Da li ja uopće posjedujem kvalifikacije za procjenjivanje natprirodnih psiholoških fenomena?

Dozvolite mi da nešto kažem o svojoj medicinskoj i znanstvenoj podlozi i da opišem nekoliko razvojnih stupnjeva koji su vodili ka mojoj spiritualnoj promjeni.

Rođen sam u jednoj liječničkoj porodici. Moj otac je bio prilično ugledan gastroenterolog u Detroitu. Jednom mi je pričao da me je kratko nakon mog rođenja uzeo u ruke i u moje uho šapnuo: “Moj sine, ti ćeš postati ljekar.” Sjećam se čestih posjeta bolnici sa njim, gdje sam upoznao njegov pristup prema pacijentima i gdje sam se upoznao s odnosom doktor-pacijent. Već u mladim godinama bio sam suočen sa situacijama koje su me ponekad posramile, ali koje su često bile i uzbudljive, dok smo obavljali obilazak u bolnici i ja sticao dojmove o ljudskim sudbinama.

Započeo sam svoj studij medicine 1958. godine na Univerzitetu Mičigen. Moja početna zamisao bila je da pomažem ljudima koji su u kritičnom stanju, te sam želio raditi ili na intenzivnoj njezi, gdje je sve uzbudljivo i napeto, ili kao hirurg da spašavam ljudske živote na dramatičan način. Nakon dvije godine studija medicine otkrio sam da se hirurgija i opća medicina obavljaju na isti način, u kojima, kako ja

mislim, dolaze do izražaja neke neadekvatnosti naše civilizacije. To znači da smo postigli veoma visok stupanj specijalizacije, ali to ide na štetu cijele civilizacije u cjelini. Nekako mi je djelovalo, pored sve fascinacije specijalnim područjima i tehničkim finesama, da su prioriteti pomjereni. Osjećao sam da je tu nešto bilo previše mehaničko i znanstveno ukočeno.

Sjećam se jednog događaja koji je ovu situaciju za mene učinio potpuno jasnom. Dogodilo se tokom jednog predavanja iz neurologije, na koje je profesor doveo jednog pacijenta u salu za predavanja kako bi na njemu pred 150 studenata demonstrirao određene nedostatke mišića lica. Ovaj čovjek je bio jako zbunjen i nesposoban da govori – potpuno očito dodatno opterećen fizičkom patnjom. Profesor je pogledao studente i rekao im da posmatraju oštećenje mimike na licu dok je on pacijentu nanosio bol, pri čemu nije poduzimao ni najmanji pokušaj da uspostavi međuljudski odnos s njim. Zatim je zario lakat duboko u čovjekova prsa, pritisnuo kožu i pritiskao na kost ispod nje. Ishod je bila zastrašujuća grimasa na jednoj polovini lica tog čovjeka – dok je druga strana bila kao paralizirana. Situacija je bila hiperznanstvena i bez i jednog traga ljudske topline. Za mene je tada demonstrirano više od samo jednog slučaja paralize.

Moje interesovanje za apstraktnija pitanja, koja se bave stvarnom prirodom postojanja i time kako ostvariti dublji odnos prema svojim pacijentima, dovelo me do psihijatrije. Obrazovanje koje sam sticao bilo je vrlo psihoanalitički orijentisano, pošto su mnogi docenti dolazili sa Psihoanalitičkog instituta u Detroitu. Ovo područje me interesovalo i želio sam upravo da započnem sa sopstvenim analizama, kada su moji planovi prekinuti dvogodišnjom vojnom službom.

Svoje medicinsko iskustvo uglavnom sam sakupljao u stacionarnoj psihijatriji u Fort Sam Hjustonu, San Antonio, gdje sam bio odgovoran za dva, a ponekad i za tri psihijatrijska odjela. Sve u svemu, nekoliko hiljada ljudi sam psihoterapijski pregledao i sam učestvovao u pojedinačnim i grupnim terapijama. 1969. sam položio najveći test kompetentnosti na području psihijatrije i postao zvanično registrirani psihijatar. Imam iskustvo sa mnogim psihijatrijskim tehnikama, uključujući psihoanalitičke terapije, geštalt terapije, bioenergetsku terapiju, terapiju ponašanja, bihevioralne terapije, tehnike opuštanja, grupne i porodične terapije, bračno savjetovanje, terapije u zajednici, terapije ovisnika o narkoticima i terapije za partnerstva u jednoj općoj bolnici. 1968. godine sam sa svojom porodicom preselio u San Diego, gdje danas imam privatnu praksu. Kao asistent kliničkom profesoru poučavam kliničku psihijatriju na Univerzitetu Kalifornija. Osim toga, psihijatrijski sam savjetnik za univerzitetski program hemodijalize i transplantacije bubrega.

Moj interes za druge razine svijesti seže još u vrijeme mog studija medicine. Tada mi je već bilo jasno da, izuzev rijetkih koji su se iznimno za to interesirali, većina je bila prilično ravnodušna prema ovom fenomenu. Nisam mogao shvatiti zašto. Posebno se sjećam lektire knjige Williama Džejmsa *Varieties*

of Religious Experience ("Različitost religijskih iskustava") tokom mojih studija i kako me duboko pokrenula. Iznenadilo me što je reakcija mnogih mojih kolega na ovu knjigu bila sasvim drugačija i nisam to razumijevao. Čak i kada sam se već bavio psihijatrijom, nije me napuštala fascinacija mogućnošću duhovne transformacije – koja nam može pružiti uvid u dublje biće stvarnosti. Uobičajeni psihijatrijski spisi većinom su me dosađivali, a sve više i više osjećao sam privlačnost spiritualnim i mističnim spisima. Pitao sam se zašto je tako malo interesa za ova područja i zašto su tako rijetko istraživani, jer upravo tu bi psihijatar mogao naći prikladne studijske objekte, budući da bi on morao biti zainteresiran za sve psihijatrijske promjene i njihovo značenje.

Religiozni doživljaji izazivaju reakcije sasvim drugačije prirode od onih koje nastupaju tokom psihijatrijskog liječenja. Kakva je veza između ovih reakcija i šta spiritualnost uopće ima sa psihijatrijom?

Psihijatrija i spiritualnost

Na početku moje psihijatrijske karijere, privlačila me ta oblast. Primijetio sam da su mnogi ljudi s mentalnim inhibicijama putem ovih metoda osjećali poboljšanje. Međutim, bilo je i mnogo drugih koji su na početku liječenja zapravo bili zdravi, ali su kroz terapiju željeli dublje spoznati stvarnost postojanja i istražiti svoje ja na dubljem psihološkom nivou. Te osobe su djelovale kao da nisu doživjele nikakve suštinske promjene. Također nisu vjerovali da se njihovo dotadašnje viđenje i ponašanje značajno promijenilo, iako su mnogi tvrdili da su stekli dublji lični uvid.

Jedno drugo opažanje bilo je da su mnogi analitičari, umjesto da s razvojem svojih karijera postanu spontaniji, humaniji i susretljiviji, usvojili strožije ponašanje. Na sastancima su se isticali kao intelektualci i naučnici, dok su se na društvenim događajima izdvajali i ponašali distancirano. Nije li to znak ograničenja u samim osnovama njihove psihoanalitičke metode?

Na kraju sam došao do sljedećeg zaključka. U našem razvoju možemo razlikovati dva glavna procesa: jedan vodi ka sve jačoj diferencijaciji i specijalizaciji, a drugi, suprotni, prema sve manjoj diferenciji, pri čemu se razgrađuju definicija i organizacija.

Prvi proces vidljiv je u fantastičnom razvoju ljudskog bića, od spajanja jajne stanice i spermatozoida u maternici, koji kreiraju homogenu stanicu, iz koje se razvijaju organski sistemi, ruke, noge, oči itd. Stanice se neprekidno dijele, formirajući grupe koje posjeduju višestruki potencijal da se pretvore u tri osnovna tipa tkiva: ektoderm, endoderm i mezoderm. Potom započinje – kao po komandi nevidljivog

režisera – fascinantna organizacijska aktivnost u kojoj se najvažniji sistemi tkiva razlikuju i odvajaju. Diferencijacija postaje sve specijaliziranija dok se fizički organizam ne dovrši sa svim svojim funkcijama.

Isti proces događa se u razvoju našeg duševnog i emocionalnog života tokom djetinjstva, gdje raniji, još neodređeni osjećaji i percepcije postaju sve diferenciraniji. Razvijamo istančan osjećaj individualnosti i odvojenosti od svega što “nije-ja”, što nazivamo “drugi”. Nakon što napustimo majčinu utrobu, rastemo u neovisnost i sposobnost samostalnosti.

Drugi proces, koji bi se mogao nazvati “umiranje”, označava postupnu “dediferencijaciju”: čovjek gubi osjećaj razdvojenosti i vlastitog ja. Fizički se to očituje sporim propadanjem tjelesnih organa i na kraju smrću cijelog organizma, praćenom razgradnjom tijela u prah.

Iako ovaj proces – površno gledano – može djelovati negativno, osjećao sam da on, o kojem sam čitao u duhovnoj literaturi, reflektira ili je sličan nečemu drugom: razgradnji malog individualnog sebstva kako bi se pojavilo jedno veće, univerzalno sebstvo. To mi je djelovalo srodno duhovnim putem kojim kročimo, onom kojim nastojimo prekoračiti svijest dualnosti i u temelju postati jedno, stopiti se u jedinstvu s univerzumom. “Čovjek mora umrijeti da bi se ponovo rodio.” Dualnost je stanje svijesti koje sve vidi kao odvojeno i različito, a kroz duhovni napredak ovo razdvajanje biva prevaziđeno, sve dok se s “drugim” jednom zaista ne pređe subjekat-objekat granica.

U psihoanalizi, čini se da su ti procesi zanemareni ili negirani. Prepoznao sam da se psihoanaliza uglavnom bavila time da individua, kao neovisni i vitalni entitet, izađe u prvi plan – drugim riječima, da se njen identitet učini jasnijim. Zdravlje se promatralo kao stanje većeg osjećaja individualnosti. Analitičari tvrde da problemi nastaju u ranim diferencijacijskim procesima, ako osoba do dobi od šest godina ne razvije snažan identitet, bilo zbog konflikata s roditeljima, trauma iz okoline ili nekog drugog razloga. Zadatak analitičara je pomoći razvoju tog ograničenog osjećaja sebe tako što klijent rješava konflikte nastale u edipalnom stadiju razvoja.

Ovdje sam uočio prvu slabost psihoanalitičkog pristupa. Iako je individualizacija važan stupanj zdravog razvoja, postoji čitav svijet evolucije izvan tog stupnja koji psihoanaliza ne definira. Koraci kojima se individualni osjećaj sebe jača kroz razum i samosvijest mogu biti korisni do određene mjere, ali za daljnji razvoj ljudi oni mogu biti štetni. Mnogi psihijatri i veći dio društva pogrešno vjeruju da ista psihoanalitička metoda, koja je jednom pomogla osobi da postigne zdravlje i zrelost u ranom djetinjstvu, treba vrijediti i za cijeli daljnji razvoj kroz život. Tu leži opasnost.

Čovjek lako može upasti u zamku precjenjivanja svog svijeta osjećaja i razumijevanja na račun morala. Tamo gdje analitičar potiskuje vlastiti moral i vrijednosni sud, konstruira se svijet blizak potpunoj slobodi za pojedinca, u kojem osjećaji, želje i potrebe, ranije blokirani, postaju svjesni i trebaju biti proživljeni. Posebno se potiče i ohrabruje veza s razumom, mislima i fantazijom. To uključuje nesputane asocijacije: čovjek dopušta da sve što misli dođe na površinu i bude izraženo. Postaje svjestan snažnog odnosa između misli, osjećaja, želja, potreba i nagona. Kroz jasnu asocijaciju ti elementi dolaze u punu svjesnost, gdje bivaju prepoznati i liječeni. Ovo je način da postanemo prisniji svom duhovnom i osjetilnom životu.

Takav proces je za psihoanalizu ključan, ali njegovo provođenje u stvarnom životu može imati razorne posljedice. Postoje brojni dokazi da ovi terapijski principi, kao iskrivljeni moral društva, doprinose današnjoj preokupaciji samozadovoljstvom. Psihijatrija mora prihvatiti optužbu da je saučesnik — kroz svoju suzdržanost po pitanjima morala, priznavanje vrijednosnih sloboda, ali i kroz neuspjeh u definiranju granica slobodne asocijativne metode. Potpuno je jasno da su takve granice nužne.

Naprimjer, u našem pokušaju da istražimo koliko daleko možemo ići sa seksualnošću, promiskuitetom, pornografijom, agresijom, nasiljem i samoveličanjem, naša kultura je doživjela brodolom. Ne vidim kraj ovom pokušaju da “se svi potpuno prepustimo”. Tonemo sve dublje u idolopoklonstvo svojim čulima, osjećajima i fantazijama. Umjesto da postanemo gospodari nad sobom i tako dovedemo red u vlastito biće, da olakšamo evoluciju ljudske svijesti, postajemo robovi svojih osjetilnih i duhovnih sila, vođeni ovisnošću o zadovoljstvu čula.

Zagađujemo zemlju, zrak, vodu i hranu. Mi širimo bezosjećajnost i nasilje među sobom, umjesto da dijelimo ljubav i pomažemo tamo gdje je potrebna.

Moralne i etičke direktive za discipliniran i odgovoran život, kao i prepoznavanje važnosti odustajanja od sebičnih želja i poriva radi jednog uzvišenijeg cilja za sebe same i za dobro drugih, čini se da su izgubile na značaju.

Precjenjivanje ispoljavanja osjećaja vodi samo ka društvenom haosu, a ne samo koči društveni razvoj. Sloboda ispoljavanja osjećaja mora, s određenog mjesta (pogledaj kasnije u ovom poglavlju), biti spremnost na odricanje od emocionalnih veza. Također, mora se razmatrati mogućnost da naš stvarni identitet stoji iznad uticaja emocija.

Vjerujem da će psihoanalitični pristup biti analitičniji i više holističan kada inkorporira spiritualne principe. Naše današnje društvo ima prijeku potrebu za spiritualnim praksama koje oslobađaju duh i kroz meditaciju dovode pod kontrolu, stvaraju distancu prema emocijama te zahtijevaju kontrolu i

disciplinirano korištenje naše energije. To se, na društvenoj razini, manifestira kroz razvoj novog smisla za moral, odgovornost i poštovanje prema drugim ljudima.

Još jedan pravac psihijatrije, koji smatram korisnim, ali istovremeno i štetnim, jesta tendencija precjenjivanja kapaciteta uma – uvjerenje da razum može riješiti sve probleme i poteškoće. Iako se počinju prepoznavati ograničenja uma, mnogi psihoanalitičari i dalje mu daju prednost u odnosu na druge perceptivne sposobnosti, što ozbiljno ograničava svaku dublju spoznaju stvarnosti.

Izgleda da je ovo precjenjivanje razuma naraslo razvojem znanosti, industrijskom i tehničkom revolucijom. Ako se trenutno stanje naše tehnologije smatra stvarnim napretkom našeg vremena, razum se mora smatrati nečim najvećim. Međutim, sve glasniji dio populacije smatra da plaćamo previsoku cijenu, prvenstveno materijalne prirode. To što stalno živimo na rubu atomskog rata i totalnog uništenja više dokazuje ograničenja uma nego njegovu nepogrešivost.

Prema mom mišljenju, psihoanalitički proces sadrži kontradiktorne i slabo promišljene poglede o prirodi ljudskog duha. Ja to vidim ovako: analitičari su ubrzo shvatili da se mnogi ljudi ne mijenjaju intelektualnom interpretacijom ili ispraznim raspravama o svojim problemima, nego zahvaljujući tehnikama koje omogućuju slobodnu asocijaciju i uvid u vlastite probleme. Čini se da su prepoznali koliko je važno izaći iznad razuma kako bi se dublje prodrlo u bit našeg postojanja, a potom pomoću razuma procijenilo i obradilo nalaze.

Za analitičku metodu je ključno da pacijent poznaje i razumije genetski faktor koji određuje način njegovog ponašanja – to znači da prepozna odnos prethodne traume s trenutačnim simptomom kako bi ostvario trajno ozdravljenje.

Međutim, među psihoterapeutima sve više raste neizvjesnost oko toga treba li razum uopće tumačiti i obrađivati ono što je otkriveno da bi nastupilo ozdravljenje. Drugim riječima: čovjek ne mora nužno znati kakav odnos problem ima s ranijim iskustvima iz roditeljskog doma ili okoline da bi bio izliječen od simptoma. Danas se razvijaju terapije u kojima se cijeli proces odvija neverbalno, bez pokušaja da se objasni zašto i zbog čega. Kvota uspješnosti ovih terapija izgleda jednako visoka kao i kod psihoanalitičkih.

Može li se iscjeliteljska moć svih ovih terapija prije pronaći u ljubavi i ljudskoj predanosti, dok su intelektualne metode koje “uvrću mozak” u biti ograničene?

U svakom slučaju, čini se da su psihoanalitičari prepoznali brojne nedostatke uma tijekom procesa liječenja, do te mjere da je razvijena tehnika slobodnih asocijacija. S druge strane, zapanjila su me cerebralna i preintelektualna stajališta koja mnogi analitičari zastupaju u govoru i pisanju. Čini se kao

da vjeruju da mogu razumjeti i definisati ljudsku prirodu pomoću obrazaca i mehanizama – kao da je ljudski um neko vozilo.

Već na početku svog obrazovanja imao sam snažne sumnje da se ljudska priroda na takav način može razumjeti. Ipak, mnogi analitičari se snažno oslanjaju na ovu metodu, a ja sam, umjesto toga, preferirao knjige, glazbu, zen-budizam i druga duhovna učenja u kojima sam iznova nalazio sigurnost da određene razine stvarnosti razumom jednostavno nisu dokučive. Isto tako, razum je prepreka koju treba savladati ako želimo dublje zaviriti u svoju stvarnu prirodu. Uvjerenje da su razum i osjetila jedno s tijelom vodi čovjeka samo dublje u iluziju i stanje patnje.

Osjećao sam da je identifikacija sebe s umom, kakvu promoviraju bihevioralni zapadni znanstvenici, rezultat jednostranog pogleda na stvarnost. Privlačili su me duhovni koncepti poput Atmana (stvarnog ja, božanskog u nama, nepromjenjivog, neprolaznog, beskrajog i vječnog) i Mokše (sjedinenje vala s morem, oslobođenje od zasljepljenosti i ciklusa rođenja i smrti, postizanje vječne sreće i blaženstva). Nije mi bilo dovoljno da budem ograničen idejama moderne psihijatrije o sebi.

Ova istočnjačka vjerovanja i prakse zahtijevaju pažljivo proučavanje.

Usporedba psihoanalitičke metode slobodnih asocijacija s istočnjačkom praksom meditacije pojašnjava razliku između Istoka i Zapada u pogledu stava prema razumu i vlastitom ja. Cilj obje metode je prepoznati naše najdublje unutrašnje biće, a centralni element obje je svijest da smo samo posmatrači i svjedoci.

Kod slobodnih asocijacija čovjek, postaje posmatrač da bi mogao posmatrati misli i osjećaje koji izranjaju u svijest. Pretpostavlja se da su te misli i osjećaji dragocjeni jer vode do temeljnih problema koji, čim postanu poznati, bivaju riješeni. Stoga ih treba posmatrati i slijediti.

S druge strane, meditacija koristi svjesnost da postanemo svjedoci kako bismo ostvarili svrhu. Iskustvo potpune usredotočenosti na sadašnji trenutak može dovesti do dubljeg razumijevanja naše stvarne prirode. Meditacija nas treba dovesti na mjesto izvan uma, gdje možemo posmatrati misli i osjećaje kako prolaze, bez da budemo njima zavedeni, dajući im pažnju ili ih slijedeći.

Ako se um koristi, treba ga usmjeravati volja promatrača kako bismo došli do unutrašnjeg duhovnog iskustva – osjećaja strahopoštovanja prema kreaciji ili sveobuhvatne ljubavi i mira. To se može ostvariti kroz ponavljanje Božjih imena, vizualizaciju svjetla, neku vrstu božanske službe ili drugu prikladnu metodu. Ove vježbe pomažu ograničiti um i otvaraju mogućnost da doživimo Boga kao stvarnu jezgru našeg bića.

U suočavanju s božanskim, može se dostići tačka gdje svjedok i posvjedočeno – “ja” i “to” – postaju jedno. Na tom mjestu se ostvaruje duboka mudrost istočnjačke izreke “Tat tvam asi” – “Ti si To” – i dolazi do carstva mira i spokoja koje je izvan svakog razumijevanja.

Savršeno je drukčije na psihijatrijskom kauču, gdje se dobija terapija slobodnih asocijacija. Iako dopustimo sebi da padnemo u duboki mir i smirenost, to se može posmatrati jednostavno kao reakcija na bombardovanje materijalnog svijeta, što navodi pacijenta da se opet preda svojim mislima i osjećajima.

U istočnjačkoj misli, vezano za stvaranje ljudskog bića, jasno se razlikuje između duše i stvarnog ja – jedna razlika, koja se nikako ne cijeni u modernoj psihijatriji.³ Baba je kazao: “Znanstvenik gleda prema vani i uvijek pita: ‘Šta je to?’ (Ono što se osjetilima može percipirati i što postoji u svijetu čula i uma.) Ali sveti čovjek uvijek gleda prema unutra, i njegovo pitanje je: ‘Šta je To?’ (To što stoji iza osjetila, iza osjećaja, iza mogućnosti poimanja razumom.) Um je kao tkanina čije su niti želje. Kada napustimo svoje želje, tkanina propada, a naša stvarna priroda dolazi do izražaja.”

Najveće sumnje vezane za psihoanalizu dolazile su mi onda kada sam primijetio šta se u meni odvija tokom pokušaja da pregledam pacijente ovom metodom. Osjećao sam se manje spontano, jače kontrolirano i izolirano od svog pacijenta – upravo suprotno od onoga što sam očekivao. Počeo sam, prateći svoja posmatranja i reakcije, tražiti put koji bi bio manje stiješnjen. To me vodilo prema geštalt terapiji, metodi koja mi je bila interesantna i djelovala vrlo obećavajuće. S entuzijazmom sam se bacio na istraživanje ove terapije tako što sam je isprobao na samome sebi.

Iskustvo je bilo pozitivno – ova metoda se bavila bićem dualnosti i mogućnosti da se ide izvan nje mnogo izravnije, pa se barem činilo da prepoznaje temeljnu mogućnost duhovne prirode čovjeka. Osim toga, naglasak je bio manje na umu kao sredstvu dubljih spoznaja, a više na sopstvenoj odgovornosti za svoje djelovanje – dakle, bez pozivanja na oca, majku i prethodne traume. Ipak, kao kod većine psihoterapija usmjerenih na uvid, nije bilo jasno definisano ili istraženo kada je u razvoju odvajanje od osjećanja poželjno ili neophodno.

Geštalt terapeut se ne brine šta stoji iza ponašanja jednog pacijenta, kao što to radi psihoterapeut, koji, kako on misli, vodi samo ka pretjeranom intelektualnom pričanju o problemu, umjesto o

³ U istočnjačkim spisima o svijesti može se pročitati da misli nastaju izuzetno velikom brzinom, zatim se razvijaju i završavaju, i to u veličini reda milijardi po sekundi. To znači da mi, praktikujući određene duhovne vježbe, kao što je meditacija, možemo ostvariti stupanj svijesti na kojem je zaista moguće posmatrati nastajanje misli. Očito postoji jedan međuprostor između završetka jedne misli i početka sljedeće, u koji možemo prodrijeti ukoliko smo ostvarili dovoljno napredan stupanj svijesti i time ući u područje izvan razine uma. Ovo stanje naziva se Samadhi i označava stanje apsolutnog blaženstva.

doživljaju. Njegov zadatak je pomoći pacijentu da doživi nešto direktno, pri čemu pacijent postaje svjestan svog djelovanja i bivanja ovdje i sada. Pacijent je stavljen u središte ove vrste svijesti bez nepotrebnog uznemiravanja sjećanjima iz prošlosti, brigama o budućnosti, prolaznim osjećajima ili ponavljajućim i ometajućim misaonim obrascima, što se smatra napretkom.

Ovo je djelovalo, u odnosu na analitičku metodu, kao prilično velika promjena pravca. Interpretacije ili objašnjenja od strane terapeuta smatrana su gubitkom vremena, u najboljem slučaju prikladnim za napuhavanje terapeutovog ega. Utoliko je posao terapeuta djelovao manje razumljiv kada bi prestao istraživati pacijenta, ali je postajao spontaniji i intuitivniji nego kada je pokušavao obuhvatiti pacijenta u njegovoj cjelovitosti. Geštalt terapeuti su zaista djelovali drugačije nego analitičari – čak su i izvanjski reflektovali svoj “drugačiji” stav prema svijetu. Uobičajeno strogi, dobro odjeveni i vremenom nešto odsutni psihijatri bili su, optički gledano, suprotni od većine spontanih, ponekad pomalo ležernih geštalt terapeuta, koji su djelovali mnogo utemeljenije u realnosti.

Geštalt terapeuti su često željeli da ih nazivaju po imenu. Sam utemeljitelj ovog pravca, Fric Perls, davao je dojam grube otvorenosti koja je ponekad graničila s nepristojnošću. Ponekad je nosio trenerku, inače stalno odjeven za slobodno vrijeme. Napisao je knjigu s pomalo neobičnim naslovom *In and Out of the Garbage Pail (Unutar i izvan kante za otpatke)*. Ova vrsta terapeuta i terapije mi se svidjela.

Kod geštalt terapije pacijent se potiče da pređe dualnost i probije granicu subjekat-objekat, da se ponovo identificira sa aspektima sebe koji su bili potisnuti ili projicirani na druge, tako što zapravo postaje bilo koji objekt ili emocionalno stanje koje je bilo potisnuto ili viđeno kao odvojeno od sebe. Često se to dešava tako da ulogu objekta ili osjećaja obrađuje ili razvija dijalog s njima. Sve ono što se može čulima ili razumom percipirati kao odvojeno od jastva smatra se projekcijom sebe – jednog aspekta jastva koji zbog nekog razloga vidi kao strani, pa ga pokušava “odvojiti” i odbaciti.

Terapija često uključuje suočavanje s onim što je potisnuto, uspostavljanje boljeg kontakta s tim dijelovima ili čak identifikaciju s njima kako bi se vratile energije izgubljene projekcijom. Posebno su značajne projekcije koje se smatraju “lošima”, potisnutima ili neprijateljskim naspram jastva – s njima se pokušava uspostaviti veza da bi se okončala borba protiv njih. Ako, naprimjer, neko reaguje fobijom ili bolesnim strahom na lavež psa, može ga se potaknuti da sam glumi psa koji laje. Ako se plaši izljeva bijesa, nasilja ili prepotentnosti, na početku mu može biti teško glumiti psa koji laje, ali kada posustane i postane mu prijatno, to mu može pomoći da bolje upravlja svojim impulsima i ponašanjem. Ono što je prije bio događaj koji je ulijevao strah, sada može postati izvor snage. Tako se razvija sposobnost samopotvrđivanja kad je takva reakcija potrebna u svakodnevnom životu.

Često pacijent postaje svjestan da su takve projekcije simboli u kojima se nalazi nešto važno, nešto čega se plašio i izbjegavao ili potiskivao. Kada se ponovo identificira i otkrije te dijelove vlastitog bića, koji su bili potisnuti zbog straha ili krivnje, postaje jači i zdraviji.

Uzmimo primjer: ako čovjek ima strah od izlivanja bijesa, doživljavanje pokreta i laveža psa može postati izvor radosti i snage, što se potvrđuje kroz iskustvo i prepoznavanje da se ništa strašno s tim ne povezuje. Pošto se kroz ovaj proces uspostavlja kontakt s potisnutim emocijama i uključuju u moguće reakcije u svakodnevnom životu, ne treba se više bojati situacija u kojima je primjerena reakcija srdžbe i agresije.

Kroz ove tretmane su mi postajale jasnije suštine dualiteta. Također sam upoznao određene tehnike korisne za razgradnju granice između subjekta i objekta. Pronašao sam nešto korisno u ovim tehnikama, ali sam uočio i određene nedostatke. Po mom iskustvu, naprimjer, ove tehnike nisu mogle odagnati strah od smrti ili starenjem uvjetovano tjelesno i duševno propadanje. Nisam uspio ući u stanje kojim bih postao neosjetljiv na te strahove. Nisam se lišio svoje odbojnosti prema slabosti. Želio sam se osjećati jakim i biti gospodar situacije u svakom trenutku.

Bez obzira koliko sam puta obradio ovu ulogu, uvijek sam na kraju želio nešto posebno više nego išta drugo i zadržavao svoj strah od slabosti, zbog čega sam se i borio da budem jak. Iako sam bio potpuno svjestan svog izbjegavanja, zaključio sam da pokušavajući da riješim problem kroz stalno ugradnju određenih uloga nisam zaista napredovao. Potom je došlo vrijeme kada sam osjećao da s geštalt terapijom ne napredujem. Vidio sam sebe nesposobnim da probijem pojedinačne krugove problema i ponavljao sam beskrajno iste modele ponašanja i reakcija, ne znajući kako da izađem iz začaranog kruga.

Postupno sam shvatio da ono što sam posmatrao kao vanjski svijet ustvari sam ja sam, a borba sa njim tek je kopija borbe sa samim sobom. I pored toga, nisam bio u stanju da okončam ovu borbu sa vanjskim svijetom, jer nisam prestajao da se borim s njim. To je bilo kao da sam se nalazio u utoru ploče koja se stalno vrtila i ponavljala. Jedini način da izađem iz ove situacije bio je da se izdignem iz utora i sjednem na drugo mjesto.

Poteškoća i ono što je bilo zbunjujuće u terapiji bilo je to što ne smijem biti dodirnut od stvarne brige i emocija ako želim da izađem iz kruga. Psihoterapija može biti učinkovita kod savladavanja iracionalnog i umišljenog straha, dakle kada se čovjek plaši određene situacije koja u stvarnosti uopšte nije bolna. Ali sasvim je druga stvar kada se čovjek boji situacije u kojoj zaista osjeti bol. Ne biti dotaknut stvarnim emocijama i posmatrati ih sa distance većina psihoterapeutskih škola smatra

negativnim i nepoželjnim. Takvi manevri smatraju se zaštitnim ponašanjem od stvarnosti ili poricanjem istih. S druge strane, ova vrsta zauzimanja distance od onoga što mi kao “stvarno”, stvarnim ili fizičkim svijetom označavamo, jeste nezaobilazan sastavni dio duhovnog puta. To je jedan od razloga zašto je psihijatrija kritički postavljena prema religiji.

Većina psihoterapija počiva na uvjerenju da je za nas jedan od osnovnih principa koji stoji iza svih motivacija načelo bola i užitka. Iz našeg iskustva užitka, sreće ili bola dolazi volja da damo prednost jednom nad drugim. Naš pogled da stvari egzistiraju odvojeno jedna od druge i da su od veće ili manje vrijednosti stoji u direktnoj vezi sa našim očekivanjem užitka i bola: zadovoljstvo naših očekivanja je ugodno, razočarenje iščekivanjem je bolno.

Kada bi postojao put da se sav ovaj sistem prevlada, tako da ni užitak ni bol čovjeku ne mogu ništa, sve bi imalo jednaku “vrijednost” za nas. Prisila da se moramo kretati u jednom umjesto u drugom pravcu okončala bi se, jer bi svi pravci bili jednaki. Ideja da se stvari posmatraju odvojeno i različito jedna od druge – dualnost svijeta – bila bi prevladana.

Psihijatrijsko stajalište je da je samoodbrana samo mjera zaštite i pokušaj da sačuvamo naš stvarni identitet kada želimo da ostanemo nedirnuti od takvih centralnih iskustava u svakodnevnom životu. Većina psihijatara ne vjeruje da postoji nešto takvo kao veće ja ili razina svijesti izvan dualnosti. Oni Boga smatraju ljudskim izumom, a vjeru u uzvišeno ja samo zaštitom od osjećaja. Potpuno drugačiji je duhovni stav: ovisnost o osjećajima je zaštita od spoznaje svoga sopstvenog uzvišenog ja.

Postalo mi je jasno da je na jednom određenom stepenu našeg razvoja – kod procesa diferencijacije i razvoja osjećaja sebe – veoma važno da se ispravno postane svjestan svojih sopstvenih osjećaja i da nauči kako da ih se ispolji i izrazi. Važno je saosjećati sa obje uloge – slabosti i snage, da se osjete svi impulsi povezani sa proživljavanjem obje uloge i znati u kojoj vezi sav repertoar osjećaja stoji prema njima. Na drugoj razini razvoja – onoj umiranja, napuštanja “malog” ja u svrhu stapanja sa uzvišenim ja – veoma je važno učiti i sticati distancu od čula i osjećaja. Čovjek uči da ne želi snagu umjesto slabosti, ili užitak umjesto bola, također ni život umjesto smrti, i da prema svim situacijama treba jednako pristupati. Suprotnosti ovih osjećaja su samo prividne i nisu ništa drugo do iluzije. One samo odražavaju dualističku koncepciju postojanja unutar univerzuma.

Možda ste čuli ljude kako pričaju da sam ovo ‘uzeo’ ili ono ‘dao’, da ispunjavam sve vaše želje, liječim vaše bolesti. Ali ove stvari nisu toliko važne za Sattvagunu – tu kvalitetu postojanosti, čistoće i nesebičnosti koju promičem, prepoznajem i provodim. Sigurno, svakako blagoslivljam vas zdravljem i

blagostanjem, tako da sa velikim entuzijazmom i sa malo prekida možete napredovati prema svojoj Sadhani.

Jedan od razloga zašto je psihijatrija neuspješna u integraciji ove dvije metode za dobrobit ljudi jeste opšte nerazumijevanje prirode ovog “distanciranja” – postoji zabuna između distanciranja i potiskivanja. Između ove dvije pozicije postoji velika razlika.

Vjerujem da bi na onom stupnju našeg razvoja, na kojem pokušavamo učiniti našu individualnost asertivnijom, bilo štetno da se distanciramo od osjećaja. To bi u tom trenutku upravo ukazivalo na potiskivanje elementarnih snaga, budući da tek učimo o tim snagama. To bi bilo kao kada bismo prestali hodati prije nego što smo to uopšte naučili. Postali bismo emocionalni invalidi. Čovjek ne može transcendirati čula i osjećaje i predati ih Bogu ako nije naučio da ih zaista kontroliše i dok u određenoj mjeri ne postigne individualnost. Oni nisu naši, pa samim tim ih ne može ni napustiti.

Zapravo, mi rastemo prema spajanju sa univerzalnim ili “kosmičkim” ja zahvaljujući ljudskom jastvu, koje je sredstvo za rast – kao što biljka snagom svoga stabla raste prema Suncu. A pošto je ljudsko “malo” ja u istom omjeru uvjetovano razumijevanjem i osjećajima, kao i tjelesnošću, intenzivno osjećanje stvarnosti i jedinstvo ovih osjećaja za naš razvoj jednako je važno kao rast ćelije za razvoj drveta biljke. Tek nakon postizanja ovog stanja individualiteta dolazi momenat kada ego – ličnost “malog” ja – biva napušten, i stapa se sa uzvišenim ja... da se odrekne vezanosti za svijet čula u korist jedne dublje povezanosti sa Bogom i da upotrijebi svoju snagu za procvat i razvoj, umjesto formiranja i održavanja stabla.

Sai Baba je o stupnju duhovnog razvoja i posljednjoj etapi oslobođanja rekao: “(...)To je kao da iz cvijeta vlastite individualnosti izraste plod, koji se sam od sebe ispuni slatkim sokom, kako bi potom mogao pasti sa drveta.”⁴

Razlika između potiskivanja i distanciranja izgleda ovako: potiskivanje čula i osjećaja iz straha razdvaja čovjeka od kontakta sa njima prije nego što nauči kako da ove snage kontroliše i obuzda – pri čemu čovjek nikada ne biva ni svjestan tih snaga. Drugo je voljno napuštanje ovih osjećaja i senzacija kao dio naše želje za daljim razvojem, nakon što smo ih postali svjesni – i nakon što smo ih makar u određenoj mjeri ovladali.

Religija raspolaze mnogim tehnikama, pravicima djelovanja i načinima ponašanja koji nam mogu pomoći da steknemo distancu prema emocijama. Međutim, većina psihijatara ih smatra štetnim za

⁴ (Sathya Sai govori, Vol. VII, S.253)

stabilnost svijeta osjećaja i duševnog zdravlja. Uobičajeno zapadnjačko shvaćanje takvih metoda – zauzimanje distance – jeste da je ona tek forma odbrane naspram naših prirodnih nagona i da zato pruža ravnodušnost prema opštem dobru, slično egoističnom povlačenju iz društva.

Ali, s druge strane, duhovno iskusi tvrde da to nije slučaj. Oni ukazuju na najuzvišenije forme iskonskog duhovnog držanja, kako je to predloženo u životnom stilu, karakteru i djelovanju veličina poput Krista, Krišne i Bude... i naglašavaju da čovjek zaista postaje još življi, kreativniji i produktivniji – i to na način koji omogućava da živi na ovom svijetu, bez da ovaj svijet fundamentalno utiče na njega.

Postavlja se, dakle, pitanje: kako čovjek može da pobjegne iz zarobljenosti dualnosti... i da li je moguće to učiniti, a da pritom ne napusti svoju vezu sa čulima i emocijama?

Čovjek ne smije biti poput papira koji sve upija – sve strasti i emocije, sve radosti i patnje koje neumorno izvodi priroda na pozornici života. Čovjek treba biti poput listova lotosa, koji se šire kada se Sunce pojavi na horizontu: netaknuti blatom iz kojeg su rođeni, pa čak ni vodom koju nose.

Majmunski um

Bio je kraj jednog dugog, napornog dana, dana u kojem se trebala dogoditi prekretnica u mom životu. Upravo je jedna žena napustila moju ordinaciju – došla je u prilično depresivnom stanju. Tokom sat vremena koje je provela kod mene, osjećao sam kako me obuzima snažan i neugodan osjećaj, iako sam poduzeo sve moguće da se koncentrišem na ono što joj govorim. Nisam znao tačno kako je u ovom slučaju sve počelo. Potpuno iznenada, osjetio sam kako se iznutra sa sobom borim na način koji mi je već bio poznat... Nazad u začarani krug, iznova od početka.

Obrazac mi je bio dobro poznat, jer sam već kod mnogih svojih pacijenata posmatrao kako se razvija, i to tokom mojih tretmana tokom obrazovanja – tako reći, iz prve ruke. Ali prepoznati to je jedna stvar, a osloboditi se iz tog konflikta sasvim je drugo. Kako je ovaj put iskorištena moja unutrašnja energija? Da li je pacijentica svoju zbunjenost i probleme prenijela na mene? Da li je njen vapaj za pomoći, a moja nesposobnost da ublažim njenu nevolju, prouzrokovao osjećaj bespomoćnosti? Nisam znao.

Nakon tog sata, bio sam potpuno zbunjen. Nisam mogao podnijeti osjećaj bespomoćnosti i izgubljenosti koji se kao paraliza širio kroz moje tijelo. Borio sam se da ponovo osjetim snagu i moć – upravo je to suština dualnosti. Ako želim da se riješim nekog osjećaja da bih ga zamijenio nekim drugim, dajući jednoj stvari prednost u odnosu na drugu, to prirodno znači borbu. Kad bih mogao bol

jednako prihvatiti kao radost, tugu kao sreću, slabost kao snagu, borbe ne bi ni bilo. Počnem li ponovo željeti i htjeti, borba se iznova rađa. Kako čovjek može pobjeći iz ovog začaranog kruga?

Nakon sata sa ženom, bio sam zarobljen i znao sam da se ne mogu osloboditi. Kakav osjećaj bespomoćnosti i potpunog unutarnjeg uništenja! Sam sebe sam kažnjavao zato što nisam imao kontrolu nad sobom, želio sam očajno pobjeći – iz samoga sebe. A dileme samoispitivanja i unutarnje borbe, vrtloga ustajalih, slučujućih osjećaja koji se stalno ponavljaju: misli i emocije. Kroz ovu strašnu igru koju sam vodio sa sobom, tonuo sam sve dublje u očaj, zbunjenost, frustraciju i besmisao. Te noći nije bilo govora o snu.

“Svi moraju biti pozvani da dođu, da mene upoznaju. Ukoliko želiš steći znanje o planini, nije dovoljno da pokažeš na kamen i kažeš: Planina je milion puta veća od ovog ovdje. Ipak, moraš vidjeti pravu planinu – pa makar iz daljine.”

“U našoj zemlji postoji poseban način hvatanja majmuna. Postavi se velika zdjela s jednim otvorom, i u nju se stave majmunu primamljive stvari. Majmun zavuče ruku u zdjelu kako bi uzeo punom šakom. Potom više neće biti u stanju izvući ruku. Vjerovat će da ga nešto iznutra drži. Pokušat će pobjeći sa zdjelom – i time je uhvaćen.

Niko ne drži majmuna. Majmun je uhvatio samog sebe, jer je uzeo previše stvari. U trenutku kada ih pusti, on postaje slobodan.

Isto tako je i s čovjekom. U velikoj posudi zvanj svijet, s uskim otvorom u obliku porodice, čovjek se, preko svjetovnih radosti i iskušenja, zavodi. Kada izgubi put u zapletenosti ovosvjetskih užitaka, misli da ga neko ili nešto drži. Ali ne postoji niko drugi ko je odgovoran za tu vezanost.

U trenutku kada napusti i ostavi svoje želje i užitke, on biva oslobođen. To je put ka oslobađanju od imaginarnog ropstva.”

“Postoji li ikakva drugačija mogućnost za ljudsku egzistenciju na ovoj planeti?” – vrištalo je u meni. “Ne postoji li bilo gdje na njoj neko mjesto mira i tišine?” Što sam više razbijao glavu tim pitanjima, bivao sam sve zbunjeniji. A što sam bio zbunjeniji, to sam se više borio da tu zbunjenost zamijenim osjećajem snage. Što sam se više hrvao sa snagom, to je moj osjećaj bio slabiji – što jača borba, to je veća iscrpljenost.

U svom očaju, na kraju sam učinio nešto što nije bio moj uobičajeni način: jednostavno sam se isključio. Potom sam preispitivao svoje pamćenje – šta sam čitao ili slušao o drugim mogućnostima postojanja na ovom svijetu – i naišao sam na knjigu psihologa Džeka Hubera (Jack Huber) pod naslovom “Through an Eastern Window” (“Kroz istočni prozor”). Autor je na Dalekom istoku naučio meditirati, a njegova

knjiga opisivala je meditacione tehnike koje vode u druga stanja svijesti. Tehnika koja me najviše dojmila bila je koncentracija na disanje.

U očaju, i svjestan da moram učiniti nešto više od pukog razmišljanja ako želim izaći iz tog unutrašnjeg vrtloga, počeo sam se fokusirati na disanje. Usmjerio sam svu svoju pažnju isključivo na taj proces. Dan i po sam izdržao. Uz osjećaj patnje koji je graničio sa samosažaljenjem, moja koncentracija bila je potpuno usmjerena na disanje.

Čovjek bi mogao pomisliti da je to jednostavno. Ali ispostavilo se da je izuzetno teško postati gospodar svog uma, zadržati ga usmjerenim na jednu tačku – naročito kada je čovjek zarobljen u očaj i osjećaj bespomoćnog unutrašnjeg konflikta. Osloboditi duh iz tog začaranog stanja, učiniti ga dovoljno slobodnim i pokretnim da se uskladi s ritmom disanja, značilo je satima dugu borbu.

Isprva sam pažnju mogao zadržati svega nekoliko sekundi, prije nego što bi mi um pobjegao nazad u unutrašnju borbu. Kasnije sam se mogao duže koncentrisati, ali me i dalje na čudan način privlačila ta borba. Rastrzan između dvije žarišne tačke – disanja i borbe – osjećao sam da je vježba besmislena. Ipak, nisam vidio drugi izlaz osim da nastavim i nadam se da će se nešto dogoditi izvan granica moje svijesti – nešto što će me izbaviti iz zamke.

I tada se dogodilo još nešto. Učinio sam ono što nisam od djetinjstva – i što mi je u tom trenutku djelovalo neobično i neprikladno – počeo sam se moliti. U tom trenutku bio sam spreman pokušati sve, samo da se oslobodim kandži vlastitog uma.

“O Bože, ako postoji neki drugačiji način stvarnosti”, molio sam, “onda, molim te, pomози!” I nešto fascinantno se dogodilo. U nekoliko sekundi osjetio sam olakšanje, kao da je neki veliki teret odjednom pao s mene. Valovi energije preplavili su mi tijelo. Osjetio sam olakšanje.

Kako neobičan doživljaj! Šta je to imalo s dan i po dugom pokušajem meditacije i kratkom molitvom? U svakom slučaju, unutrašnji konflikt koji je samo nekoliko trenutaka ranije bio intenzivan – potpuno je nestao. Jednostavno sam izgubio interes za njega. Osjetio sam kako me preplavljuje predivna, mirna tišina.

Kakvo je to stanje bilo u kojem sam se našao? Razumom posmatrano, ništa nisam riješio. Ali osjećaj koji je preplavio moje tijelo bio je predivan.

Tek mnogo kasnije počeo sam shvatati o čemu se radilo. Um je moćno sredstvo koje mora biti dovedeno pod kontrolu. Ali ako on kontroliše nas – izgubljeni smo. Kada se um veže za senzacije,

osjećaje i strasti – postajemo zarobljeni. Iz težnje da moj um bude jak i da pobjegnem od osjećaja zbunjenosti, bio sam uhvaćen u borbu. Ali kada sam uspio da pažnju – žarište svojih unutrašnjih energija – izvučem iz te borbe i zauzmem distancu prema problemima, osjetio sam olakšanje, mir i novu snagu.

Sai Baba je rekao da se um – razum – ne smije spajati s tjelesnim čulima i osjećajima, već da ima sopstvene perceptivne organe na koje se treba usmjeriti. To su: svijest, mir, istina, ljubav i blaženstvo. Sve dok je duh time zauzet, sve je u redu. A ako postoji snažna težnja ka Bogu, loše misli – ako se i pojave – jednostavno protiču kroz duh, bez zadržavanja.

Baba kaže: “Navika razmišljanja je prestara. Čak i kada prestanemo s njom, ona nastavlja da živi. Ne vrti li se ventilator još neko vrijeme nakon što se isključi iz struje? Najbolja metoda je da se duša usmjeri prema duhovnom cilju – ka onome što je savršeno: Bogu, Rami.”

“Zapadnjačkom čovjeku, Bogom ‘zaraženi’ ljudi djeluju kao ludaci, i on ih ismijava. Ali sa stanovišta Bogom ‘zaraženih’, svjetovni ljudi djeluju kao duševni bolesnici – tvrdoglavi, zalutali, slijepi. Od svih ludosti koje mogu zadesiti čovjeka, ludost za Bogom je najbezazlenija i najblaženija.”

On je ispričao priču o jednom siromašnom čovjeku, koji je bio opterećen mnogim nižerazrednim poslovima i zbog toga se osjećao vezano i zarobljeno. Jednog dana sreo je mudraca koji ga je upitao šta najviše želi. Čovjek mu je rekao da bi želio imati slugu koji bi mu pomagao. Mudrac mu odgovori da će mu želja biti ispunjena – ali postoji jedna začkoljica: sluga će raditi samo dok ima posla. Ako ostane bez zadatka, napast će ga i usmrтити.

Čovjek se osjećao prilično sigurno, jer je znao da ima dovoljno posla da sluga bude zaposlen neko vrijeme. Ubrzo se zaista pojavio čovjek koji se ponudio da radi za njega. U početku je čovjek uspijevaao držati slugu zaposlenim, ali uskoro – i mnogo ranije nego što je očekivao – sav posao je bio završen, a sluga je počeo besposličariti. Tada je čovjek zapao u paniku i požurio natrag mudracu.

“Šta da radim sada”, zavapio je.

Mudrac mu odgovori: “Postoji rješenje za tvoj problem. Kada sluga završi sve zadatke, naredi mu da ispred tvoje kuće napravi veliki stub i zadaј mu da se neprestano penje i spušta po njemu. Tako ćeš ga moći neko vrijeme držati zauzetim.”

Sluga u ovoj priči simbolizira ljudski duh. Kada je usmjeren na pravi način, može biti snažno sredstvo. Ali ako ostane bez zadatka, bez usmjerenja i kontrole, može postati veoma opasan. Stub u priči simbolizira Boga. Kada duh neprestano zauzimamo Bogom, krotimo ga i stavljamo pod kontrolu. Kada

sam uspio osloboditi dušu od unutrašnje borbe, kada sam je smirio i usmjerio ka disanju, došao je veliki smiraj i olakšanje.

To je bio početak moje fascinacije za necerbralne, neverbalne, iskustvene tehnike u psihoterapiji. Ovo ključno iskustvo ukazalo mi je na mogućnosti postojanja koje dotada nisam bio sposoban sagledati. Donijelo je osjećaj jedinstva i mira, iako ga nisam mogao do kraja razumjeti. Ipak, dozvolio sam sebi da povjerujem u njegovo postojanje, oslanjajući se na sposobnost koju sam dotada smatrao podređenom umu – na intuiciju.

Tražio sam učitelja za terapijsku tehniku koja se zove bioenergija. Bioenergija je zajednički naziv za oblik energije za koju se hiljadama godina vjerovalo da postoji u ljudskom tijelu i univerzumu, ali koja je suviše suptilna za uobičajenu ljudsku percepciju.

Ova čudesna energija ili životna sila sadržana je, na ovaj ili onaj način, kao religijski ili psihički element u svakoj poznatoj kulturi. Hindusi je poznaju kao pranu, Polinežani kao manu, a većina prahistorijskih kultura vidi je kao sveprisutnu silu koja oživljava čak i ono što mi na Zapadu smatramo neživom prirodom. Zbog dugotrajne nesposobnosti zapadne znanosti da otkrije i izmjeri ovu energiju, ona se na Zapadu dugo smatrala stranom i bila je dočekana sa skepsom. Međutim, novi ultraosjetljivi kompjuterizirani instrumenti ipak ukazuju da ona zaista postoji.

Ruski fizičari i psiholozi, koji prednjače u području parapsihologije, dali su joj naučni naziv: bioplazmička energija.

Savremena teorija o bioenergiji tvrdi da njena slobodna cirkulacija kroz tijelo i razmjena s atmosferom igra ključnu ulogu u našem tjelesnom, psihičkom i duhovnom blagostanju. Većina nas je razvila odbrambene mehanizme koji blokiraju protok tih energija. Ovi mehanizmi se manifestuju kao napetosti, grčevi u mišićima, tegobe u organima, ali i kao strah, depresija te impulsivne misli i predrasude.

Ovakav opis protoka energije sličan je onome koji daju akupunkturisti. Oni koriste igle kako bi otklonili barijere i omogućili nesmetan protok energije kroz tijelo. Druge tehnike – poput dovođenja tijela u stanje snažnog opterećenja i drhtanja, masaže, dodira ili specifičnog pokreta – također mogu osloboditi energiju. Time se stvara stanje opuštenosti, širenja svijesti i duboke povezanosti sa sobom i drugima.

Kada se energija oslobodi, čovjek postaje manje ukočen i fleksibilniji, te postaje svjestan tzv. žarišne tačke – stanja u kojem osjeća unutarnju stabilnost i jasnoću o vlastitom položaju u životu. Iskustvo sebe i drugih postaje dublje, a osjećaj sigurnosti i samopouzdanja se pojačava. To je specifičan osjećaj – tjelesni, psihički i emocionalni – koji se snažno doživljava.

Wilhelm Reich, savremenik Frojda, bio je utemeljitelj ove metode liječenja. Vjerovao je – i zbog toga su ga mnogi smatrali ludim – da postoji do tada nepoznata energija u atmosferi koju je nazvao orgonska energija. Tvrdio je da se može osjetiti i integrisati u tijelo, čime se stiče ogromna snaga. Pokušavao ju je “uhvatiti” pomoću čudnih kutija u koje je smještao pacijente. Vjerovao je da ovom metodom može liječiti i rak.

Ove ideje su većini njegovih savremenika bile apsurdne. Zbog svojih metoda i tvrdnji, došao je u sukob sa zakonom i završio u zatvoru, gdje je i umro. Njegov kraj bio je tragičan.

Iako mi je u početku Reichov pristup djelovao čudno, sve više me fascinirao, osobito kada sam otkrio velike sličnosti između bioenergetskih tehnika i joge. To se odnosi i na položaje tijela i na samu teoriju o energiji. Jogiji govore o prani u zraku, a Reich o orgon-energiji.

Dva mjeseca nakon prijelomnog iskustva s pacijenticom, počeo sam se baviti bioenergetičkom terapijom. Ubrzo sam doživio jedno snažno, sasvim konkretno otvaranje tijela i oslobađanje energije – osjećaj sličan onome koji sam poznao iz dubokih meditacija i molitve. Doživljaj bioenergije počeo me voditi prema jednoj novoj stvarnosti.

Uviđao sam da zaista postoji alternativa stvarnosti koju oblikuju razum, emocije i osjetila. Kako sam se sve više usmjeravao prema unutrašnjim silama, osjećao sam kako se oslobađam stega uma. Meditirajući o pulsirajućem protoku, postajao sam sve intuitivniji u odnosima s pacijentima, a moj vlastiti život bivao je sve sretniji i protočniji.

Nisam u potpunosti razumijevao kako sve to funkcionise, niti kako mogu imati koristi od stvarnosti koja nije pod kontrolom razuma. Znao sam jedino da je na meni zaista djelovalo. Možda sam se time uskladio s valnom dužinom te energije, koja uključuje životnu snagu – temeljni izvor moje moći, kreativnosti i intuicije?

U to vrijeme mi nije bilo jasno, niti sam mogao shvatiti u kakvoj je vezi ovaj proces s psihoanalizom, a u kakvoj s drugim psihijatrijskim teorijama.

Od tada sam se bavio cijelim nizom drugih tehnika koje su pomagale oslobađanju energije. Postoji mnoštvo izbora i često smo time preplavljeni: Roling, terapija tjelesnim kontaktom, masaže, razne grupe dodira i osjećanja, sesije senzibilnosti, primitivna terapija vriska, Tai Či i mnoge druge. Dok je moja porodica u tom periodu bila prilično zapostavljena, posjećivao sam tzv. “growth” (rastuće) centre, gdje sam se ponašao divlje – plesao, gazio, vrištao, urlao, stenjao, zapomagao, jecao – kako bih došao u kontakt s onim sirovim osjećajima koje sam sebi inače uskraćivao.

Potom je došlo kotrljanje po podu. Ljudi su se grlili i razmjenjivali intimne misli i osjećaje... Ležao sam na leđima, pružio ruke prema nekoj imaginarnoj majci i sisao zamišljenu dojku stisnutih usana.

Nema sumnje da su ove tehnike imale neku vrijednost. Primjećivao sam kako polako gubim strah, kako postajem sve osjetljiviji i življi s svakim porivom i čežnjom za istraživanjem. Otkrio sam da sam sposoban osloboditi se starih, vječno ponavljanih konflikata – imao sam izbor i mogao sam zaista biti drugačiji. Ali sam također uočio i opasnosti: snažnu prijetnju svom porodičnom životu i bliskoj vezi sa suprugom i djecom. Postoje mnoga iskušenja za onoga ko se kreće u tim područjima.

Vidio sam ljude koji su se međusobno poticali, razmjenjivali intimnosti, i postajalo mi je jasno kako pod takvim okolnostima lako može doći do seksualne veze s drugima. Postavio sam sebi pitanje: “Ovdje stojim, s ovim silnim energijama – ali kako da ih usmjerim ispravno? Kako da ih koristim na način koji će mi donijeti uvid i rast, a da pri tome ne povrijedim ni sebe, ni one koje volim?”

Osjećao sam se kao da sam opet na raskršću. Voditelji grupa za razvoj “ljudskih potencijala” širili su horizonte, nudili novu slobodu. Bio sam pun nade i vjerovao u njihova obećanja o neograničenom rastu. No i ovdje sam morao priznati da se voditelji nisu držali svega što su obećavali. Ostao sam sumnjičav prema tehnikama koje se koriste bez morala i discipline, baš kao i prije. Jesu li ove tehnike zaista funkcionalne – ili je to bio samo plod moje mašte?

Asklepijev štap i kundalini

Jednu sedmicu nakon što sam sreo Babu, postao sam svjestan poruke koja se krije u opšte poznatom simbolu – Asklepijevom štapu, simbolu medicine. Pretpostavlja se da u tijelu počiva jedna latentna, ali izuzetno moćna energija koja se zove kundalini ili “zmijska vatra” – skriveni potencijal čijeg su postojanja većina ljudi tokom cijelog života nesvjesni. Princip kundalinija u hinduizmu, učenje joge i praktično svi mistični i okultni procesi imaju veliki značaj. Asklepijev štap (Caduceus) simbolizira umijeće i način na koji se ta energija budi. Kada sam to otkrio, spoznao sam da možda ovdje leži odgovor na mnoga moja pitanja.

Pogledajmo malo simbol Asklepijevog štapa. To je štap oko kojeg su umotane dvije zmiје koje se na različitim mjestima preklapaju. Na vrhu štapa nalaze se dvojica krila. Čarls V. Lidbater (Charles W. Leadbeater), poznati učenjak okultne i mistične literature, postavio je teoriju da Asklepijev štap simbolizuje jednu prastaru tajnu o putevima i mogućnostima kako tijelo i ego mogu transcendirati. Štap, po njegovom uvjerenju, predstavlja kičmu, a dvije zmiје predstavljaju put koji kundalini uzima kada se probudi i razvija se od donjeg dijela kičme. Put koji počinje s lijeve strane u sanskritu se zove Ida, desna strana se zove Pingala; put kroz centar kičme do glave naziva se Sušumna (Sushumna).

Pretpostavlja se da uspavani kundalini može biti oslobođen – često nakon godina prakticiranja discipline, meditacije, pjevanja ili određenih joga vježbi. Kada se kundalini snaga probudi i oslobodi, tada se istovremeno bude određene tjelesne zone duž kičme, koje se nazivaju čakre, i koje postaju centri organiziranog energetskog sistema. Kako se ta energija razvija, mijenja se svijest pojedinca. Mijenja se i način na koji on vidi svijet i na koji svijet doživljava. Na osnovu svog iskustva s bioenergetičkom terapijom, prema ovom konceptu bio sam otvoreniji nego što bi to uobičajeno bio slučaj. Mogao sam zamisliti kako se jedna takva transformacija odvija. Počeo sam već sam osjećati čudna i meni nepoznata gibanja. Osim toga, primijetio sam da se diskusija o ovoj vrsti energije sve češće pojavljuje u stručnoj literaturi. Dr. Vilijam Tiler (Dr. William Tiller), ugledni fizičar s Univerziteta Stanford, uključivao je, naprimjer, čakre u svoj znanstveni model o načinu na koji se ljudsko tijelo razvija u reakciji na energetska i informacijska zračenja koja utiču na njega iz okoline.⁵

U knjizi *Breakthrough to Creativity* Šafika Karagula (Shafica Karagulla), neuropsihijatrica iz Los Anđelesa, detaljno opisuje čakre do najsitnijih detalja, iz perspektive onih koji su “senzitivci”

(osjetljivi ljudi) – ljudi s visokorazvijenim osjetilnim opažanjem, preciznije rečeno, ekstrasenzornim opažanjem, s kojima ona radi.

Navodno postoji sedam čakri koje se ne nalaze u fizičkom tijelu, već u eteričnom tijelu, za koje se vjeruje da se prostorno podudaraju sa svojim fizičkim parnjacima. Dr. Tiller opisuje eterično tijelo kao “negativni prostorno-vremenski okvir tijela” i posmatra svako od ovih tijela kao “usmjeren tok energije kroz koji se može dotaknuti energija svemira ili uspostaviti veza s drugim aspektima vlastitog bića”.

Vjeruje se da su čakre u uskoj vezi sa endokrinim sistemom žlijezda u tijelu. Ruku pod ruku s postepenim odrastanjem svake čakre nastupaju i odgovarajuće promjene u tijelu, osjećajima, mislima i svijesti. Naprednije proširenje svijesti donosi dublje znanje o sebi i buđenje sopstvene povezanosti s univerzumom.

Konačno, kada se probudi i otvori sedma ili “krunska čakra” na tjemenu glave, moguće je napustiti svoje fizičko tijelo i doživjeti kako duša tijela transcendirira. To znači da je čovjek dosegao najviši stupanj znanja, shvativši da njegov osnovni identitet nije tijelo, odnosno ličnost, već njegova svjesna energija ili svijest. Ovo iskustveno uzdizanje, od svakodnevnog do viših razina svijesti, simbolizirano je krilima na Asklepijevom štapu.

Šta to sve ima veze s psihijatrijom? Prva i druga čakra, za koje se kaže da se podudaraju s korom nadbubrežne žlijezde i spolnim žlijezdama endokrinog sistema, nalaze se u analnom i genitalnom dijelu

⁵ William Tiller, *Radijacija, Radiestezija i Fizika*; A.P.M. Simpozijski transkript “The Variety of Healing Experience”, oktobar 1971. (str. 55–78).

abdomena. To anatomske odgovara Frojdovom viđenju značaja tog područja za razvoj ličnosti. Ove dvije čakre povezane su s elementarnim energijama poput agresije i seksualnosti – koje Frojd opisuje kao analno ponašanje i seksualno ponašanje.

Prema teoriji o kundalini moći, osoba, nakon što su čakre probuđene, preuzima određena psihološka obilježja koja odgovaraju energijama čakri. Mnogi tipovi ličnosti i njihovi opisi odnosa prema životu u različitim intenzitetima povezuju se upravo s analnim i genitalnim karakteristikama.

Većina nas je svjesna ovih elementarnih energija i dio našeg životnog zadatka jeste ostati u dodiru s njima i kanalizirati ih za svoje preživljavanje. (Ne bez razloga, prva čakra često se naziva “korijenska čakra”.) Međutim, postoje ljudi koji su odsječeni od ovih bioloških, preživljavajućih energija, kao da u njima ove čakre nikada nisu probuđene. Takvi ljudi ne doživljavaju ni agresivnost ni seksualnost; praktično nemaju mogućnost kontakta s ovim svijetom.

Meni se čini da je zadatak psihijataru pomoći ljudima da se ponovno povežu s tim elementarnim energijama i potom pronađu načine za njihovu kanalizaciju, kako bi se postigla bolja prilagodba, regulacija života i veća sreća. No, često psihijatri griješe tako što ove energije “oslobode”, a ne vode računa o njihovom prikladnom usmjeravanju i disciplini. Zbog toga se javljaju poteškoće karakteristične za današnje vrijeme, poput “izbacivanja svega” i stavljanja emocija i nagona iznad discipline i samokontrole.

Upravo sam spomenuo u kakve se ponore takav pristup može pretvoriti. Razorne posljedice možemo vidjeti i u današnjoj kulturi. Suprotno tome, joga pridaje veliki značaj discipliniranoj i primjerenoj kanalizaciji nižih energija. Kada osoba postane svjesna svoje agresivnosti i seksualnosti, uči kako se od njih distancirati kako bi se mogla usredotočiti na buđenje viših čakri. Jogiji koji su postigli određene razvojne stupnjeve praktikuju seksualnu uzdržanost, zajedno s kontrolom misli i emocija – kontrolu koja, naprimjer, ne dopušta srdžbu ili “loše misli”. To se kod većine psihijataru, kao što je ranije spomenuto, često označava kao represivno.

Toliko o prvoj i drugoj čakri. Treća čakra nalazi se u gornjem dijelu abdomena (povezana je s gušteračom); četvrta u prsima, blizu srca (povezana s timusom); peta u vratu, blizu štitnjače; šesta u visini obrva između očiju, u području takozvanog “trećeg oka” (hipofiza); i sedma na tjemenu glave (epifiza). Kada se svaka od ovih čakri probudi, postiže se uzvišenije stanje svijesti, a svijet se doživljava na nov način. Naprimjer, čakra na srcu povezana je sa sposobnošću nesebične ljubavi. Kada se aktivira čakra između očiju, doživljava se vidovitost i telepatijski fenomeni. A kad se probudi “krunska čakra”, stječe se sposobnost napuštanja tijela i doživljavanja sebe kao čiste svijesti.

Jogijske snage koje se bude tokom uspona duhovnog puta mogu predstavljati i prepreke. One se moraju prevazići kako aspiranti ne bi postali ovisni o tim silama i izgubili pravi cilj, a to je sjedinjenje s uzvišenim Ja. Slična opasnost postoji i kod vezivanja za grublje energije poput agresivnosti, samodokazivanja i senzualnosti. Lako se možemo zarobiti u moći tih energija i ostati zaglavljani zauvijek.

Ako Asklepijev štap i pripadajuća teorija doista odražavaju stvarnost, ne bi me čudilo da psihijatrijsku teoriju i praksu doživljam kao vrlo ograničenu u pogledu viđenja čovjeka i njegovog mjesta u univerzumu. Jer tek kada osoba postane svjesna nižih energija agresivnosti i seksualnosti – što je temelj mnogih psihoterapija – ona je tek započela svoje pravo putovanje. Cijeli svjetovi uzvišenog razvoja još su pred njom.

Iz te perspektive, učenje Sai Babe dobiva dodatni značaj za oblikovanje ponašanja prema drugima. Osobine poput odgovornosti, discipline, rada, obaveze, bogobojažnosti, predanosti, ispravnog djelovanja i nesebičnosti nisu važne samo u međuljudskim odnosima, nego su ključne i za razvoj unutarnje discipline koja je neophodna za ispravno upravljanje većim energijama kada one budu probuđene. Svi religijski sistemi slažu se da su ove osobine nužno neophodne za razvoj jastva i za stabilnost cjelovite ljudske zajednice na ovoj planeti. Također, bez njih pojedinac i zajednica klize u kaos.

Iako se religiozni referentni okvir može činiti staromodnim i zagušljivim, gledano iz perspektive današnjeg zapadnjačkog sistema vrijednosti, sinulo mi je da je upravo to ono što nam treba – kao da to još nikada niko prije nije rekao! Postalo mi je jasno da se kaos razvija onda kada uzvišenu stvarnost, koju većina ljudi naziva Bogom, izgubimo iz vida, a na njeno mjesto postavimo um, emocije i materiju.

Po tome djeluje kako sistem koji simbolizira Asklepijev štap, kao i sistemi utvrđeni u većini religija, strukturiraju naše energije tako što uspostavljaju prioritete i drže nam pred očima poželjne osobine koje nastaju iz jedne uzvišenije perspektive, različite od one koju možemo postići u rutini i zahtjevima svakodnevnog života.

Ali ono što našoj modernoj kulturi nedostaje jeste uvjerenje da ovi religiozni sistemi u svojoj suštini odražavaju stvarnost, preciznije rečeno – istinu. Čini se da je religija zaista pala na loš glas.

Koje bi nas veličanstveno iskustvo moglo ponovo dovesti tamo – do spoznaje vječne istine, koja je utjelovljena i u svjetskim religijama – i do odlučnosti da živimo pravednim životom? Kako moćno mora biti to iskustvo.

Transformacija duše

Kada Asklepijev štap, koji simbolizira igru sila kundalini energije, zaista predstavi dubinski uvid u stvarnost, on nam nudi referentnu tačku s kojom možemo sagledati odnos zapadne psihijatrije i duhovnosti, te prenosi značajna saznanja o prirodi puta koji vodi ka Bogu. Postoje vrlo specifične izjave o tome kako jedan čovjek treba da vodi svoj život; postoje precizni opisi puta kojim ćemo se kretati, i postoje upute o zamkama i opasnostima koje nas očekuju.

Odlučujuće pitanje koje na ovom mjestu moramo postaviti glasi: postoji li zaista ovaj sistem? Da li je to validan opis "puta"?

Meni se čini da je ključna stvar u odgovoru na ovo pitanje, naročito za većinu nas koji smo pod dominacijom naše znanstvene i teološki orijentirane kulture, da li on može ponuditi neki direktan, konkretan dokaz, a ne samo apstraktne ideje. Za većinu relevantan argument jeste iskustvo koje se može pomoću naših čula napraviti i izmjeriti.

U ovom pogledu, čini se da su Rusi mnogo dalje odmakli. U knjizi *Parapsihološka otkrića iza željeznog zastora* autorice Šejle Ostrander i Lin Šreder navodi se da su ruski znanstvenici eksperimentisali s takozvanim "psi" ili "paranormalnim" fenomenima kao što su telepatija, vidovitost, psihokineza, liječenje duše i priroda aure, te da su danas čak u stanju da ih znanstveno procijene.

U našoj zemlji se tek nedavno obratila pažnja na mogućnost tačnosti ovih fenomena. Razvoj naše fascinacije uvećava i naše napore da pronađemo objašnjenja koja nam omogućavaju da ih bolje razumijemo. Uri Geller, koji je temeljito istražen od strane znanstvenika sa istraživačkog instituta na Stanfordu, izgleda – kako pokazuje značajna zbirka rezultata – da posjeduje određene psihičke snage ili "Siddhis". Tako je, naprimjer, uspio reproducirati crteže koji su mu navodno telepatiski bili preneseni od osoba koje su testirane. Stječe se dojam kao da može metalne predmete na udaljenosti preoblikovati snagom volje, iako se ovo s više strana dovodi u pitanje.

Edgar Kejsi (Edgar Cayce) postao je jako poznat upravo zato što je očito bio u stanju s velike udaljenosti uzimati informacije telepatiski ili vidovitošću, a potom propisivati ljudima sofisticirane metode liječenja koje on nikada u svom životu nije upoznao. Njegov očiti uspjeh s isceliteljskim moćima impresivno je dokumentovan.

"Psi"-fenomeni poput Gellera i Kejsija posjedovali su sposobnost da percipiraju stvari koje su bile izvan dosega naših čula. Oni često izvještavaju o sličnim iskustvima u pogledu svojih snaga, a mnogi dolaze do sličnih zaključaka. Većina njih smatra da zaista postoji jedan uzvišeniji poredak stvarnosti, izvan

onih kojih smo mi uobičajeno svjesni, i da oni stoje izvan njihove mogućnosti poimanja, koristeći se kao kanali između tih viših stvarnosti i nama poznatog svijeta.

Ketrin Kulmen (Kathryn Kuhlman) – pokojna i poštovana pastorica crkve, poznata po brojnim čudnovatim iscjeljenjima – sebe je posmatrala kao vezu s ovim uzvišenim svijetom. Rekla je da sasvim jasno može osjetiti prisustvo Svetog duha. Mogla je stajati pred hiljadama ljudi u publici i vrlo precizno ukazivati na mjesta: “Tamo stoji jedan gospodin koji boluje od karcinoma na kuku. On je upravo izliječen... U tom dijelu auditorijuma je neko sa slomljenim gležnjem, koji je sada izliječen i lišen bolova... Tu i tamo je osoba koja je godinama vezana za invalidska kolica, a sada može ustati. Mogu li, molim vas, ovi ljudi ustati i izaći naprijed?” U impresivnoj, zapanjujućoj i dirljivoj demonstraciji jedne nedefinisane moći, ti su se ljudi ustali i izašli za propovjedaonicu.

U okviru ove knjige mogu samo ukazati na to da postoje poznati primjeri koji potvrđuju da u ljudima zaista postoje paranormalne snage koje tvrde da su u kontaktu s jednom uzvišenom stvarnošću. Međutim, čitatelj je svjestan obima dokumentacije koja se bavi ovom temom. Mnoge informacije su apsurdne, senzacionalističke i čista izmišljotina. Ipak, veliki dio literature predstavlja fascinantno i elokventno svjedočanstvo jedne dimenzije postojanja izvan materijalnog svijeta.

U historiji čovječanstva postojale su jedinstvene, navodno božanske figure koje su na krajnje konkretan način pokazivale izvanredne moći i koje nisu samo govorile da imaju znanje o jednoj takvoj uzvišenoj stvarnosti, nego su tu istu u sebi utjelovljavali – čime su ukazivali da su dualnost potpuno prevladali i ušli u jedinstvo s univerzumom.

Svi koncepti kojima se bavi ova knjiga – pitanje koje se krije u istini Asklepijevog štapa, granicama ljudskih mogućnosti, smislu života, Božijoj realnosti i prirodi puta koji vodi do Njega... Sva ova najvažnija i najdublja pitanja, koja diraju u srž naše egzistencije i ka čijim odgovorima težimo kako bismo se u svom životu mogli usmjeriti da nas vode ka istini – sva ta pitanja dobijaju odgovor kroz pojavu tako velikih bića. Njihova pojava na zemlji imala je ogroman uticaj na ljude. Oni su najblistaviji vrhunci ljudske povijesti.

Način na koji su živjeli i dinamika njihovog života činili su spoznatljivom stvarnost uzvišenih dimenzija, zadivljujuću misteriju nematerijalnog. Čudom njihove ljubavi i ohrabrenja podarili su nam vjeru, snagu i pravac za naš život, izazivajući u mnogima radost i ljubav koja nastaje kroz kontakt sa božanskim. Današnjem svijetu poznato je samo nekoliko takvih božanskih likova: među njima legendarni likovi hinduističke tradicije Rama i Krišna, potom Buda i Isus Krist.

Ovom knjigom imam namjeru predstaviti vam još jednog: Sathya Sai Babu, koji je po mom mišljenju najsvjetliji, najjasnije živi primjer jedne uzvišenije realnosti. On utjelovljuje konkretan dokaz koji može svako provjeriti. On sam je rekao da imamo nečuvenu sreću jer nijedan drugi Avatar – inkarnacija Boga ili božanskog duha – nije se nikada tako pristupačno i otvoreno kretao među ljudima i time im dozvolio da vide i dožive blaženstvo koje on utjelovljuje. On poziva ljude da mu dođu, upoznaju ga i iskuse – i tako dođu do vlastitog zaključka.

Od svih emocionalnih, psiholoških i socijalnih uticaja i fenomena koje sam imao priliku posmatrati, te od svih iskustava koja sam stekao, nijedan misterij niti dubina mog susreta sa Sai Babom ne može se porediti s tim. On me je učio da naša najdublja, najunutarnija težnja i žudnja nije agresija, moć ni seksualnost, već postati jedno s Bogom — povratak Bogu.

Sai Baba mi je otvorio oči prema tome gdje i zašto su psihološke teorije, koje sam dotada vjerovao, kratkovidne i ograničene — naročito ako ne priznaju Božiju stvarnost i duhovnu dimenziju. Pokazao mi je da, usprkos svim preprekama, na duhovnom putu i dalje treba ići.

Smatram ga toliko velikim i jedinstvenim učiteljem da ga ni riječima nije moguće potpuno opisati niti svrstati u bilo kakvu šemu. Nije moguće ni objasniti niti definirati njega.

Bangalore, 22. maj 1972., 8 sati ujutro

Draga Šeron,

ne sumnjam da je Sai Baba božanstven. Čudim se sam sebi što kažem tako nešto. Šta se moralo dogoditi sa mnom, sa jednim racionalno mislećim, znanstvenim čovjekom, da izgovorim takvu tvrdnju? Vjerujem da ovo iskustvo ne mogu prenijeti nikome drugom. Znam da ovo nije hipnoza, nije kolektivno ludilo, nije halucinacija, nije histerija, i također nije rezultat kulturnog ili narkotičkog šoka. Bilo bi prejednostavno reći da sam ugledao materijalizaciju i odjednom postao drugi čovjek. Čudim se iskustvu, a da ga nisam u stanju u svim pojedinostima opisati, i sretan sam što ga mogu podijeliti sa mnogima koji su isto doživjeli.

Vjerujem da je Baba inkarnacija Boga. Sada imam osjećaj da sve priče hindusa, kršćana i jevreja nisu simbolički mišljene; postoji zaista jedna duhovna razina stvarnosti koja se sama može otkriti. Jedna od najzadivljujućih spoznaja koje sam dobio je da sam iskusio kako se čovjek iznenada i odjednom može promijeniti kada vidi ovu uzvišenu stvarnost. To je kao da se sa jedne razine svijesti skoči na neku drugu – sve izgleda potpuno drugačije.

Kada razgovaram sa ljudima koji se dive Babi, sada mogu osjetiti potpuno jasnu i nježnu vibraciju među nama, koja nam govori da smo postali svjesni nove stvarnosti; a kada razgovaram sa ljudima koji nisu bhakte, jasno osjećam da ne opažaju ili ne razumiju određene nijanse. Jednostavno ne mogu preciznije opisati što se događa kod ove nagle promjene – samo znam da nešto vrlo snažno utiče na moj život i da je sve što vidim obojeno novim iskustvom i vizijom jedne nove stvarnosti.

Ako budem dovoljno jak da u budućnosti razumijem značenje svega ovoga, znam da ću se potpuno iz temelja promijeniti. Sad jasno vidim da postoje moralni i duhovni zakoni koji upravljaju našim postojanjem – zakoni koje moramo slijediti – koji su možda još realniji od zakona prirodnih znanosti. Ako ih slijedimo, vode nas ka najuzvišenijoj prema sreći i smislu; ako ih izgubimo iz vida, doživjet ćemo bol, besmisao i patnju. Čini mi se čudnim što baš ja, koji sam nekada imao toliko velike sumnje i bio veliki skeptik, sada toliko vjerujem u jednu uzvišenu stvarnost i višu razinu postojanja.

Jučer sam doživio još neka čuda. Kao da mi Baba sada dozvoljava da iz neposredne blizine posmatram ove prekrasne moći. Doživio sam kako pred mojim očima nastaje prsten koji je dobio jedan profesor u posjeti; pri tome je bilo mnogo vibhutija (pepeo). Sreo sam bezbroj ljudi koji su mi govorili o Babinom nevjerovatnom znanju njihovih najdubljih tajni. Dešava se da on sebi približi grupe diskutanta u Ašramu i iznenada im kroz razgovor da jasnoću u pravom smjeru, iako prethodno nije bio fizički prisutan da zna o čemu su razgovarali.

Ukratko, uvjeren sam da svjedočim direktnom događaju u tijelu, hiljadu puta začudnijem od svih bajki koje sam do sada pričao svojoj djeci. Sada zaista vjerujem da su priče o vješticama i anđelima, o čudovištima i bogovima, vrlo vjerovatne dimenzije postojanja, više od fizičkog svijeta kojeg gledamo kao stvarni život. Postao sam svjestan da takve stvari zaista postoje, kao što je crna magija i zlo, anđeli i bogovi.

Osjećam blagodati što ovdje mogu biti i doživjeti takav fenomen. Osjećam Babinu ljubav i njegovu zaštitu sve jače; moje sumnje i strahovi koji su se još prije par dana pojavljivali u pogledu njegovih moći, nestali su. Izgleda da Baba nije ni od čega drugog osim od ljubavi: on je posvuda i zrači beskrajnom energijom na sve oko sebe. Ne mogu zamisliti kako bi jedno ljudsko biće moglo izvoditi stvari koje on izvodi sa takvom energijom. Njegov osmijeh očara i može u trenu preći iz djeteta u lava. Nakon što sam doživio njegove moći i postao svjedok materijalizacije stvari, uvjeren sam da su nebrojene priče koje sam o njemu slušao istinite.

U bliskoj budućnosti moj zadatak će biti da se pomirim sa određenim elementima u svom životu kako bih se više usmjerio prema Babi. Njegova učenja su jasna: on ukazuje na put. Propovijeda stalnu

meditaciju i neprekidan kontakt s Bogom. Propovijeda da se treba potpuno posvetiti božanskim ciljevima i voditi pošten život, pri čemu ne smijemo dopustiti loše misli i djela, trebamo kontrolisati osjećaje i distancirati se od njih, a svoje strasti držati u ispravnim okvirima. Disciplina, disciplina; tjelesna zadovoljstva moraju se transcendirati. Ne gubi ni sekunde svog dragocjenog vremena, uvijek misli na svoj duhovni cilj, radi naporno, posveti se Bogu, teži mudrosti.

Užasno sam se borio s onim što smatram puritanskim moralom, ali nakon što sam doživio Babinu veličinu, ne mogu ništa drugo nego potpuno prihvatiti ono što on kaže. On je zaista veličanstven...

Bliži se vrijeme mog povratka kući, a ja sam jako uzbuđen na pomisao da ću vas uskoro vidjeti.

Sa ljubavlju, Sam

24. maj, 6:30, Sam

Moja najdraža,

jučer je bio jedan jako težak i bolan dan. Jako sam se razbolio – temperatura 41 stepen, bolovi u cijelom tijelu, proliv i grčevi u želucu. Bio sam potpuno obuzet i osjećao se jako neprijatno. Iako sam, kao što znaš, u takvoj situaciji veoma strašljiv, bio sam iznenađujuće opušten, usprkos velikim bolovima. Imao sam osjećaj da me Baba štiti. On sam se popeo do mene, osjetio moj puls i rekao da će mi ubrzo biti bolje. Nakon toga sam plakao, jer sam osjetio da je imao dovoljno saosjećanja da dođe meni. Jutros se osjećam već mnogo bolje.

Prije me je uvijek sramno potresala misao da sebi priznam da sam o nečemu ovisan, ali sada sam uvjeren da je ova vrsta ovisnosti stvarna, jer čovjek je zaista krhak i ranjiv i čezne za vezom sa svojim ocem, da upozna stvarnost višeg reda. Zaista vjerujem da je ovo možda najvažniji ljudski instinkt, koji predstavlja njegovu stvarnu životnu zadaću.

Predavanja ovdje su u posljednje vrijeme bila malo bolja. Jedno je bilo o Sri Aurobindu. Njega smatraju svecem, koji je zbog svog učešća u otporu protiv engleske kraljevine bio jednom zarobljen i pritvoren u samicu. Nakon kratkog vremena u njemu se dogodilo prosvjetljenje u jednu drugu razinu svijesti te je 14 dana razgovarao sa jednim umrlim velikim jogijem, Swamijem Vivekanandom, koji ga je uveo dublje u principe prakticiranja joge. Nakon njegovog oslobođenja pisao je o tome šta je naučio u ovom kontaktu sa uzvišenim dimenzijama i time donio novo svjetlo i novi život u duhovnost. Nakon puštanja

iz zatvora osnovao je jedan ašram i četrdeset godina dugo živio u jednoj jedinoj sobi, bez da ju je ikada napustio.

Zamisli samo to – samo luđak ili svetac može takvo nešto uraditi. Njega smatraju učenjakom na polju svijesti, koji je očito sve našao u unutarnjem prostoru i nije imao potrebu da provodi vrijeme u vanjskom svijetu kakvim ga mi poznajemo, osim vremena koje je bilo neophodno da ga prebrodi. Ova vrsta učenja me iznimno fascinirala. Potpuno suprotno zapadnjačkom naglašavanju aktivnosti mozga i sticanju intelektualnog znanja, jedan jogin može deset godina visiti na drvetu viseći jednom rukom i tom tehnikom naučiti sve što se može znati. Čudno, ali istinito.

Ovaj komičan poredak stvari, ovo pronicanje u realnost, uzbuđuje me i dodatno oduševljava. Za mene je jako zadivljujuće da mi kao ljudi bježimo iz nama poznate realnosti – to ljudi ovdje zovu “iluzijom” – i uspinjemo se na veću razinu svijesti, u kojoj zaista dolazimo u doticaj sa velikim duhovima prošlosti ili budućnosti. O ovim uzvišenijim razinama svijesti čitam i doživljavam svakodnevno konkretne dokaze njenog postojanja, kao i osobine koje se mogu doseći kad se ona više i više razvija.

Izgleda da čovjek treba napustiti stanje zarobljenosti materijalizmom i strastima i težiti duhovnom životu. Baba je objasnio da je njegov zadatak vratiti ljudima i svijetu pravednost. Kaže da u tome neće zakazati. Za mene je sigurno da je moj zadatak da se promijenim kako bih postao duhovni čovjek.

S ljubavlju, Sam.

25. maj, 8:00 sati ujutro

Najdraža Šeron i djeco,

svakog dana učini nešto novo. Jučer je došao dr. S. Bhagavantam, jedan veoma poznati nuklearni fizičar međunarodnog ugleda. Njegovo dostojanstvo, blagost, poniznost, srdačnost i poštovanje duboko me diraju. Vidio sam ga kako leži na podu pored Babinih nogu, a kasnije mu je ponizno prišao i stidljivo ga nešto pitao. Baba se smijao, potom je otišao do jedne košare punoj vibhuti paketića i dao mu punu šaku. Poznati znanstvenik se potom okrenuo i otišao sa osmijehom koji je odražavao potpuno ispunjenje.

27. maj, 22:00 sati

Najdraža Šeron i djeco,

kasno je, umoran sam, dugo sam bio budan. Današnji dan počeo je u 3:00 ujutro. Učestvovao sam u Nagara-Sankirtanu, jednoj praksi koju je Baba ponovo oživio, a koja se u Indiji sve više širi. U 5 sati ujutro zajedno sa studentima išao sam bos po ulicama obližnjeg gradića i pjevao bhajane – religiozne pjesme koje opjevavaju imena mnogih različitih aspekata ili formi Boga, u kojima se On ljudima pokazivao tokom historije. Baba kaže da je dobro probuditi se uz takve svete struje koje nastaju pjevanjem Božijih imena. Fascinantno je vidjeti ovu grupu muškaraca u jednom produhovljenom stanju, kako s poštovanjem hodaju kroz mjesto. Sad sam jako umoran i jedva da sam u stanju da još pišem o ovom doživljaju.

Danas sam prvi put vidio kako pulsirajuća energija izvire iz Babine glave i mogao sam jasno vidjeti njegovu auru. To mora biti ona aureola kojom se uvijek predstavljaju anđeli. Kakav doživljaj!

S ljubavlju, Sam

29. maj, 9:00 sati ujutro

Najdraža Šeron,

jučer je ponovo bio hektičan dan. Ponovo sam ustao u 3:00 sata, kako bismo na vrijeme stigli kod Babe i mogli pjevati na ulicama. Stalno se osjećam slabo i umorno zbog ovog ritma. Ipak, dogodilo se nešto uzbudljivo. Polako postajem nemiran, jer sam svoje putovanje za povratak planirao za 31., a još nisam obavio privatni intervju s Babom. Već sam pomišljao da mi se neće ukazati takva prilika, pa sam pitao druge šta da radim. Alf je smatrao – pošto sam na neki način njegov štićenik – da je moja obaveza da Babua pitam direktno; kad je on to učinio, dobio je odgovor da neću putovati 31., nego tek 1. juna. Zato sada moram uokolo trčati i ponovo napraviti rezervaciju. Pretpostavljam da to znači da trebam ostati ovdje kako bih doživio završnu ceremoniju Ljetnog kursa, koja se obavlja na kraju mjeseca. Imam dobar osjećaj da će me on pozvati k sebi. Dobro sam raspoložen.

S ljubavlju, Sam.

2. juni, 12:45, u avionu, koji čeka dozvolu da uzleti iz Bombaya prema New Yorku

Moja najdraža,

Čekam da poletim prema kući i jedva čekam da vas vidim i budem s vama. Posljednja dva dana su bila hektična i neuobičajena. Pošto sam pomjerio let na 1. juni, mogao sam prisustvovati završnoj ceremoniji Ljetnog kursa. Sve je bilo zadivljujuće i potvrdilo da Baba ima veliki interes da odgaja ljude, a mnoge vodeće osobe Indije pripadaju njegovim sljedbenicima. Jedan red visokorangiranih dužnosnika bio je prisutan, a neki su tokom ceremonije držali i govore. Također sam postao svjestan da mnogi rado žele vidjeti Babu, ali samo rijetki mogu ući kod njega i voditi povjerljive razgovore. Savjetovao sam grupu mladih Amerikanaca da ga posjete, i oni su došli – ali samo da dugo na vrelom suncu sjede pred kapijom i na kraju se obeshrabreno vrate. Ja sam zaista imao izvanrednu sreću da budem tako blizu Babe, a posebno i u tome što sam u Alfu našao divnog predvodnika i prijatelja. Sada, u nadi da ću dobiti privatni intervju, čekao sam čežnjivo... ali Baba me jedva pogledao. Jutros sam jako rano, malo prije nego što sam imao let, otišao u Ašram, ali on se nije pojavio da me vidi. Ukratko: nisam dobio privatni intervju i sada putujem nazad poprilično razočaran i povrijeđen – izuzev nekoliko svijetlih tačaka. Prvo, znam da Baba zna više od mene i da ono što ja želim možda nije ono što meni treba. Drugo, sve sam dobio zbog čega sam i došao, pa čak i više. On mi je otvorio oči za postojanje uzvišenije realnosti i uvjerio me u svoju veličinu. Za mene on ima duboko značenje i veliku važnost. Dao mi je veoma vrijedan poklon, a to što me nije htio vidjeti lično, sigurno je opravdano. Dakle, sjedim u zagušljivom avionu, čekam polazak i stalno mislim na vas. Hoopla! Avion je krenuo i moram se svezati. Uskoro sam kod vas.

S ljubavlju, Sam.

II. dio Povratak kući

Rađam se s vremena na vrijeme, kako bih uspostavio dobro, uništio zlo i uspostavio božanski poredak. Uvijek kada se nemir i svađa prošire, Bog se pojavi u ljudskom liku kako bi ponovo uspostavio uputu – kako da se postigne božanski mir i kako bi ljudsku zajednicu ponovo odgajao prema miru. U našem današnjem svijetu, borba i svađa su uzeli primat, tako da više ne postoji mir i jedinstvo u porodicama, školama, društvu, religiji, gradovima i državama.

Povratak Gospodina se očekuje od svetih i mudrih ljudi s čežnjom. Sadhiji su molili i tako sam ja došao. Moji najvažniji zadaci su da osnažim Vede i da pomognem svojim poklonicima. Vaša krepost, vaša samokontrola, vaša unutarnja sloboda, vaša vjera, vaša ustrajnost – to su znakovi po kojima ljudi prepoznaju moju slavu. Ti se možeš smatrati jednim poklonikom tek onda kada se potpuno, bez traga samovolje, predaš u moje ruke. Iskustvo koje ćeš imati sa ovim Avatarom može te odvesti do blaženstva.

Avatar se ponaša kao čovjek, tako da se ljudi mogu osjećati srodni s njim, ali se također pojavljuje u jednoj nadljudskoj veličini kako bi ljudi težili ka toj veličini i preko te težnje mogli da se vrate Njemu. On dolazi u ljudskom liku da vi prepoznate da je on Bog koji sve uzrokuje i preko kojeg se sve dešava, i da ovaj Bog boravi u vašem srcu.

Avatari kao što su Rama i Krišna morali su ubiti jedno ili više bića koja su bila neprijateljski usmjerena prema božanskom poretku, kako bi na taj način spasili vrlinu. Ali danas ne postoji neko ko je potpuno dobar; dakle, ko bi trebao zaslužiti božansku zaštitu? Svi su uprljani zlom – ko bi preživio kada bi Avatar odlučio da iskorijeni zlo? Zato sam ja došao da korigiram inteligenciju na različite načine. Ovaj Avatar mora davati savjet, pomoć, naređivati, presuđivati – on mora svime, kao dobročinitelj, biti od pomoći kako biste napustili svoje loše navike, spoznali pravi put, krenuli njime i ostvarili cilj. Ja ljudima moram otvoriti oči za ono što je ispravno i za vrijednost Veda, Šastra i svetih knjiga koje utvrđuju norme ponašanja.

Ako me prihvatite i kažete “da” meni, na to odgovaram i kažem: “da, da, da” prema vama. Ali ako me ne želite i kažete “ne”, od mene također dolazi “ne”. Dođite, iskušajte, iskusite, imajte povjerenje. Za to je Avatar tu. Tako ga trebate za sebe iskoristiti.

U svojim govorima ne spominjem ime Sai Baba, ali nosim ime Avatara Sai Babe. Ne dajem nikakav značaj različitim pojavnim formama Boga: Sai, Rama, Krišna itd. Ne prigovaram vam da je jedno važnije od drugog. Molite ono božanstvo koje ste za sebe odabrali i slavite ga na vama povjerljiv i svojstven

način – i primijetiti ćete da ćete mi se približiti. Jer sva imena su moja i sve forme su moje. Vi ne trebate da napuštate vaše božanstvo koje ste jednom odabrali kako biste novo prihvatili, nakon što mene vidite i čujete.

Svaki korak Avatara tokom njegovog boravka na ovom svijetu je predodređen. Rama se pojavio kako bi korijene istine i pravde – Satja i Darma – osnažio. Krišna je došao kako bi Šanti i Prema – mir i ljubav – sačuvao. U našem vremenu svo četvoro je u opasnosti da izumre. Iz tog razloga je došao sadašnji Avatar. Darma, božanski uređeni poredak, pobjegao je u samoću i mora se vratiti u sela i gradove. Anti-Darma, kaos koji uništava sela i gradove, mora biti protjeran u divljinu.

Ja sam došao kako bih vam uručio ključeve od riznica blaženstva i da bih vas naučio kako da dođete do ovog izvora, jer ste izgubili iz vida put prema blaženom životu. Ukoliko vrijeme koje vam je dato za vaše spasenje protraćite – sami ste krivi. Vi ovamo dolazite kako biste od mene dobili bezvrijedne sitnice, beznačajna iscjeljenja, bolje pozicije, svjetovne radosti i udobnosti. Samo rijetki od vas žele da imaju ono zbog čega sam došao da vam dam – naime, oslobođenje od sebe. Čak i među ovim rijetkima postoji jedna šaka koja ostaje na putu sadhane, duhovne discipline, i doseže cilj.

Vaš ovosvjetski um ne može da pojmi Božije djelovanje. Samo pomoću spretne upotrebe vašeg razuma ne možete ga spoznati. Možda možete osjetiti njegov blagotvorni utjecaj, ali objasniti ga ne možete. Vaša objašnjenja nisu ništa osim pretpostavke, ništa osim pokušaja da svoje neznanje zaodjenete grandioznim riječima. Zato, nešto od tog znanja unesite u svoju svakodnevicu kao dokaz za to da ste preko mene doživjeli uzvišeniji život: pokažite više bratske ljubavi. Pričajte nježnije i sa više samokontrole. Uzmite oboje – poraz i pobjedu – sa jednakom smirenošću.

Ja sam uvijek svjestan budućnosti, prošlosti i sadašnjosti svakoga od vas. Zato nisam toliko pogođen sažaljenjem. Jer poznajem vašu prošlost, vašu pozadinu, moja reakcija je drugačija. Često dozvoljavam da vaša patnja potraje – ublažena malim olakšanjima – jer je to posljedica zla koje ste svjesno počinili u pređašnjim inkarnacijama. Ja nisam tvorac radosti ili tuge – vi sami ste kovači ova dva lanca koja vas vežu. Ja sam Ananda Svarupa – utjelovljeno blaženstvo. Dođite da vam ja podarim Anandu, živite u Anandi i budite puni mira.

Moja djela su temelji na koje uspostavljam svoje djelovanje i zadatke zbog kojih sam došao. Sva ta čuda koja gledate treba gledati u tom svjetlu. Temelj jedne brane zahtijeva mnogo različitih gradivnih elemenata.

Bez ove raznolikosti, ništa ne bi bilo stabilno niti bi moglo odbiti vodu. Tako i ljudi moraju Božiju inkarnaciju iskoristiti na različite načine, prema svom stepenu razvoja.

Gospodar nema namjeru da vrbuje za sebe. Meni ne treba promocija – ni meni niti ijednom drugom Avataru Gospodara. Za koga se, zapravo, usuđuješ praviti promociju? Za mene? Šta ti znaš o meni? Danas kažeš jedno, sutra drugo. Tvoje vjerovanje je još poljuljano. Hvališ me kada sve ide dobro, a kudiš me kada nešto ne uspije. Ako me previše hvališ, uzdižeš se na nivo onih koji se nadmeću da bi stekli bogatstvo – ponižavajući druge, precjenjujući sebe.

Tamo gdje se novac sakuplja, ili izlaže da se vidi – tamo nisam prisutan. Dolazim samo tamo gdje se iskrenost, vjera i predanost cijene. Samo duhovno inferiorni ljudi nalaze zadovoljstvo u samopromociji i uzdizanju sebe. Za jednog Avatara, te stvari su potpuno bezvrijedne. Avatar nema potrebu za reklamiranjem.

Uspostavljanje Darne – božanski uređenog poretka – moj je cilj. Moja namjera je poučavati i širiti Darnu. Ono što vi zovete “čudima” samo je sredstvo u toj svrsi. Neki od vas prigovaraju: Ramakrišna Paramahansa je rekao da natprirodne moći (siddhiji) mogu biti prepreka na duhovnom putu jednog aspiranta. Tačno, siddhiji mogu jednog sadhaku odvesti u zabludu. On mora ići pravim putem, bez da se upušta u te moći. Njegov ego će ga srušiti ako podleže iskušenju da javno pokazuje svoje sposobnosti. To je ispravan savjet – i svaki duhovni aspirant treba ga usvojiti.

Jedina greška leži u tome što su mene poistovjetili sa sadhakom – onim kome je Ramakrišna htio pomoći, koga je vodio i upozoravao. Ove siddhije pripadaju biću Avatara. Stvaranje predmeta, zaštita, donošenje smiraja – sve to se događa spontano i trajno. Samo Svemogući može stvarati, održavati i uništavati – niko drugi.

Cinici prosuđuju stvari bez da ih poznaju. Kada bi učili prave šastre, ili se trudili da steknu iskustvo, mogli bi me razumjeti. Ali, kako ste po prirodi lijeni, ne uspijevate da obavljate duhovne vježbe koje su potrebne za otkrivanje Božijeg bića. Ta lijenost mora nestati. Mora biti istjerana iz čovjeka, u kojoj god formi da se pojavi. To je moja misija.

Moj zadatak nije samo da liječim, da tješim i da uklanjam pojedinačne patnje – on je mnogo važniji. Otklanjanje nevolje i bola samo je usputna pojava moje misije. Moj glavni zadatak jeste da ponovo uspostavim Vede i šastre, i da ih proširim po cijelom svijetu. Taj zadatak ću ispuniti. Ništa ga ne može ograničiti, ništa ga ne može zaustaviti. Kada Gospodar nešto odluči, ništa se ne može suprotstaviti njegovoj božanskoj volji.

Sigurno ste čuli da neki ljudi govore kako sam mađioničar. Ali ne smije se božanska svemoć poistovjećivati s magijom. Mađioničari izvode trikove da bi zaradili, postali popularni ili bogati. Njihova osnova je varka. Ova inkarnacija nikada ne bi mogla tako duboko pasti. Ona je došla jer je Božija volja to naložila – kako bi se Satya, Istina, održala.

Božanska odluka se uvijek ostvaruje. Mislite o tome: ne postoji ništa što božanska svemoć ne može postići. Ona može Zemlju pretvoriti u nebo, a nebo u Zemlju. Ko u to sumnja, pokazuje samo da mu je duh preslab da shvati veličanstvenost univerzuma.

Došao sam da poučim sve ljude suštini Veda, da ih usrećim ovim dragocjenim darom, i da zaštitim i očuvam prastaru mudrost – Sanatana Darmu. Moja zadaća je da širim sreću, i zato sam uvijek spreman da vam dođem – ne samo jednom, nego dvaput, triput, onoliko puta koliko me istinski poželite.

Mnogi od vas možda misle da ljudi koji dolaze u Puttaparti iz svih krajeva Indije i svijeta donose novac u blagajnu Nilajama. Ali dozvolite mi da vam kažem istinu: ne uzimam ni od koga ništa osim njegove ljubavi i predanosti. To je već godinama moja čvrsta odluka. Ljudi mi donose bogatstvo svoje vjere, odanosti i ljubavi. To je sve.

Mnogi mi dolaze sa zdravstvenim problemima ili duševnim brigama. To su samo mamci – način da vas dovedem ovamo. Pravi smisao je da doživite milost i da se osnaži vaša vjera u Boga. Brige i tuge treba dočekati kao dobrodošle, jer vas uče poniznosti i bogobožnosti.

Lov na svjetovne stvari izvor je vašeg nezadovoljstva. Ta žudnja je neutaživa. Ako već robuješ svojim strastima, nećeš ih napustiti sve do smrti. To je neugasiva žeđ. Ipak, ja vas pozivam sebi i ispunjavam i vaše svjetovne želje – kako biste se okrenuli Bogu. Nijedan Avatar prije nije to učinio: da ide među mase, savjetuje, vodi, tješi, ispravlja i pokazuje put Satye, Darme, Šantija i Preme.

U svemu što radim, nikada ne uzimam u obzir šta drugi govore ili misle. Neću mijenjati svoje planove za ponovno uspostavljanje pravde (Darmasthapana), svoje govore niti način djelovanja. Već godinama stojim čvrsto u svom uvjerenju i radim na zadatku zbog kojeg sam došao – da ljude povedem prema vjeri i putu najuzvišenijeg duhovnog mira (Prashanti). Neću se zaustaviti, niti ću se i za jedan korak povući.

Ni najveći naučnik, svojim laboratorijskim znanjem, ne može me razumjeti. Ja sam uvijek pun blaženstva. Uvijek se smijem, bez obzira šta se dogodilo. Zato mogu prenijeti radost i ublažiti vaše tegobe. Ne slavim kada me hvale, niti strahujem kada me kritikuju. Samo rijetki razumiju moje namjere

i značenje mog djelovanja, ali ja se ne brinem. Kada o meni govore ono što nisam – zašto bih se brinuo? A kada spomenu ono što jesam – zašto bih se uzvisivao? Za mene je uvijek: “Da, da.”

Ako se potpuno predate Gospodaru, On će vas voditi i štititi. Zato je i došao. On jasno kaže da će to učiniti – to je zadatak zbog kojeg je došao.

Poznajem nestrpljenje vaših srdaca i vaše žudnje. Ali vi ne poznajete moje srce. Osjećam vašu bol i vašu radost, jer prebivam u vašim srcima. Ja boravim u hramu svakog srca. Ne gubite vezu s Bogom, ne napuštajte zajedništvo s Njim – jer samo kada je ugljen u dodiru sa žeravicom, on može svijetliti.

Njeguajte odnos bliskosti sa mnom u vašem srcu – to je ono što obogaćuje vaš život. Tada ćete i vi imati udjela u ovom uzvišenom životu. Pred vama je veličanstvena prilika. Vjerujte da ćete biti oslobođeni. Budite svjesni da ste spašeni.

Mnogi se još uvijek sustežu da povjeruju da će sve biti bolje – da će život biti ispunjen radošću, da zlatno doba ponovo dolazi. Dopustite mi da vam garantujem: ova Božija inkarnacija nije došla uzalud. Ona će ukloniti krizu u kojoj se čovječanstvo nalazi.

Govor Sathya Sai Babe, 43. rođendan, 23. novembar 1968. Prashanti Nilayam

Avatar

U hinduističkom učenju, Avatar je izvanredno biće – tajanstveno utjelovljenje božanskog u ljudskom liku – koje se inkarnira radi dobrobiti čovječanstva. Prema definiciji, Avatar utjelovljuje šesnaest posebnih osobina. Najvažnija među njima – i ona koja ga jasno razlikuje od običnih smrtnika – jeste potpuno savladavanje transcendencije fizičkog svijeta. To uključuje sposobnost stvaranja po volji, sveznanje, svemoć, sveprisutnost, sposobnost da izazove beskrajnu ljubav, kao i moć da podari posebno blaženstvo koje nadilazi sve zakone karme (danak koji se plaća za djela iz prošlih života). Ova božanska prisutnost manifestira se kroz sposobnost da, božjom voljom, potpuno promijeni nečiji život.

Prema hinduističkoj tradiciji, posljednji stvarni Avatar bio je Krišna, koji je živio prije otprilike pet hiljada godina.

Sai Baba pravi jasnu razliku između Avatara i duhovnog aspiranta, odnosno visoko razvijenog čovjeka. Duhovni tragaoci mogu se putem duhovne prakse uzdizati do viših razina samospoznaje i eventualno postati Siddhe – bića sa moćima stečenim kroz jogu. Nasuprot tome, Avatar se rađa s potpunom

božanskom sviješću. Umjesto da se uzdiže od zemaljskog ka nebeskom, on – već u potpunosti božanske prirode – silazi svjesno i voljno na zemlju.

Postupci Avatara su potpuno slobodni. On nije vezan zakonima karme. Njegov život je čin čiste ljubavi, božanska igra – lila – i očitovanje Božanske volje.

“Njegov zadatak je da donese mir i radost onima koji tragaju, da im pruži osjećaj ispunjenja, potakne pravедnost (Dharma), otkloni zlo i donese pobjedu nad pokvarenostima. Silazak Boga na zemlju, inkarnacija Onoga bez forme u formu, jeste čežnja tragaoca koja je postala opipljiva. On je sažeto blaženstvo koje doživljava onaj koji mu se u potpunosti preda.”⁶

Vjeruje se da je Avatar potpuno svjestan prošlosti, sadašnjosti i budućnosti te da posjeduje potpuno znanje o svojoj misiji i životnom putu. On sam određuje mjesto svog rođenja i odlučuje se za inkarnaciju kako bi donio ljubav u svijet i podigao duhovnu svijest kod ljudi. Baba o sebi kaže da je potpuni Avatar i da je njegova pojava na Zemlji predskazana u svetim spisima – uključujući i Bibliju.

Sai Baba je rođen 23. novembra 1926. godine. Njegovo puno ime je Satyanarayana Raju. Porodične priče i svjedočanstva stanovnika sela govore o “čudima” koja su se događala neposredno prije njegovog rođenja. Naprimjer, u kući u kojoj se rodio muzički instrumenti su sami počeli da sviraju. Jedan drugi neobičan događaj zbio se ubrzo nakon rođenja – neko je primijetio pokrete ispod deke na kojoj je dijete ležalo, i kad su je podigli, ispod nje su našli kobru. Zmija iz nekog razloga nije povrijedila dijete. (Kobra je – slučajno ili ne – simbol Šive, Boga u njegovom aspektu transformacije.)

Od najranijeg djetinjstva bilo je jasno da je mali Satya potpuno drugačiji od druge djece. Iako se u njegovoj porodici konzumiralo meso, on je bio rođeni vegetarijanac koji je prezirao samu pomisao na ubijanje životinja. Bio je izuzetno spreman pomoći svima, nesebično je obavljao mnoge poslove i često dovodio prosjake kući kako bi ih roditelji nahranili – iako su ga zbog toga često korili, smatrajući to neodgovornom velikodušnošću. Prijatelji iz djetinjstva zvali su ga Guru. Predvodio je njihove pjesme slavljenja Boga prije škole i fascinirao ih time što je iz očito prazne posude vadio slatkiše i igračke koje je dijelio.

Kada je Satyanarayana imao trinaest godina, dogodio se čudan događaj. Jednog dana, dok se igrao napolju, iznenada je vrisnuo i uhvatio se za nogu. Porodica je posumnjala da ga je ubola škorpija i da neće preživjeti. Noć je prespavao bez znakova boli ili bolesti. Dvadeset četiri sata kasnije pao je u nesvjesticu koja je trajala cijeli dan. Kad se probudio, njegovo ponašanje bilo je čudno: naizmjenično

⁶ Bhagavata Vahini (Sai Babino tumačenje Bahgavata, svetog hinduističkog spisa) Strana 1. i 2.

je bio u transu i nesvjestici. Počeo je da pjeva i recituje duge odlomke iz sanskrtu i filozofije – znanja daleko iznad njegovog obrazovanja.

Ponekad bi se potpuno ukočio i izgledalo je kao da je napustio svoje tijelo. Nakon toga bi opisivao udaljena mjesta koja, prema riječima roditelja, nikada nije posjetio, i ljude koje nikada nije sreo. Smijao se, plakao i govorio o složenim religijskim načelima. Da li je bio opsjednut zlim duhovima?

Satya je morao izdržati bolne tretmane, jer su ga roditelji vodili egzorcistima. Jedan poznati egzorcist, kojeg su se mnogi bojali, obrijao mu je glavu, urezao tri križa u kožu na lobanji i nasuo odvratno sredstvo u rane i oči, koje su potpuno otekle. Na kraju, roditelji nisu mogli više gledati njegove patnje i prekinuli su “liječenje”, iako se dječak još nije “izliječio”.

Baba je kasnije objasnio da je time želio pokazati kako je iznad radosti i boli, izvan dualnosti. Rekao je da ubod škorpije nikada nije ni postojao: “Takav ubod ne bi ništa mogao učiniti jednom Satyanu. A kada bi mogao, onda bi škorpija zaslužila najveće poštovanje i obožavanje.”

Dva mjeseca nakon tog događaja, 1940. godine, Satyin otac je primijetio kako se mnoštvo ljudi okupilo oko njegovog sina. Ispostavilo se da je Satya materijalizirao slatkiše i igračke ni iz čega, dok su mnogi padali na koljena i nazivali ga inkarnacijom Boga.

Iziritiran ponašanjem sina, njegovim “čarolijama” i sumnjama da se radi o crnoj magiji, otac je uzeo štap i prišao masi. “Ko si ti... ko si ti?” pitao ga je ljutito. Dječak mu je, smireno i odlučno, odgovorio: “Ja sam Sai Baba.” Ispričao je da je izabrao sadašnju porodicu za svoju inkarnaciju kao odgovor na molitve jednog predanog mudraca među njihovim precima. Rekao je da je reinkarnacija Sai Babe iz Širdija, poštovanog muslimanskog sveca koji je nosio pepeo kao hindu, a hodao kao musliman. Taj Sai Baba umro je osam godina prije Satyinog rođenja – što tačno odgovara periodu koji je, prema vjernicima, trebao proći do njegove nove inkarnacije.

Naravno, mještanima je bilo teško prihvatiti da je ovaj dječak ponovno rođenje svetog čovjeka, koliko god bio neobičan i omiljen. Satyanarayana je postajao sve veća zagonetka. Nekoliko mjeseci kasnije, na dan Gurua – četvrtak – došla mu je grupa skeptika i zatražila znak. Brzim, neočekivanim pokretom Satya je bacio šaku jasminovih latica na tlo. Navodno su se latice formirale u riječi “Sai Baba” na jeziku Telugu.

Ubrzo nakon toga, Sathya Sai Baba je obavijestio porodicu da im više ne pripada. Njegovi sljedbenici ga zovu i on mora ići. U oktobru te godine napustio je školu i počeo okupljati učenike. Njihov broj je brzo rastao, pa je ubrzo bio osnovan ašram – mjesto zajedničkog života s učiteljem. Tako je nastao

Prashanti Nilayam ("Grad vječnog mira"), koji se i danas širi kako bi primio sve brojnije sljedbenike. Tamo i u Brindavanu, njegovoj ljetnoj rezidenciji, Baba je primio milione ljudi iz Indije i svijeta.

Sai Baba je rekao da njegovo ime ima dublje značenje. "Sai" označava ženski aspekt univerzuma, a "Baba" muški. Puno ime označava sjedinjenje oba principa. Objasnio je i da je manifestacija Šiva-Šakti – božanskog muško-ženskog aspekta. Neki vjeruju da utjelovljuje obje strane, jer su njegovi pokreti istovremeno laki i nježni, ali i snažni i zapovjedni.

Baba je često govorio o Širdi Sai Babi. Materijalizirao je njegove slike i time potvrdio svoju povezanost s tim svetim čovjekom, stvarajući ni iz čega vibhuti – sveti pepeo. Dok je Širdi Baba pepeo uzimao sa ognjišta koje je stalno gorjelo, Sai Baba iz Putapartija je, činilo se, uzimao pepeo iz nevidljivog izvora samo pokretom ruke.

Većinu čuda koja se pripisuju Isusu Kristu, prema izvještajima, izvodio je i Sai Baba. Njegovi sljedbenici čvrsto vjeruju da on stoji izvan poimanja vremena i prostora i nije podložan fizičkim zakonima. Dobro dokumentirani izvještaji pouzdanih očevidaca – neki navedeni u ovoj knjizi – ukazuju da Baba može čitati misli, vidi prošlost i budućnost, biti prisutan na više mjesta istovremeno, poprimiti različite oblike i uticati na elemente – poput zaustavljanja oluje neposredno pred katastrofu.

Očevici prenose priče o događajima u kojima je on tjelesne bolesti i povrede drugih prenosio na sebe, kako bi zaštitio zdravlje i život oboljelih i povrijeđenih. Tada bi i sam obolio na istom mjestu, a potom u jednom trenu bio izliječen.

Drugi opisuju kako je, uz pomoć hirurških instrumenata koje bi materijalizirao, izliječio brojne ljude, te kako je potom s profesionalnom spretnošću sam primjenjivao te zahvate. Neki tvrde da bi se čak manifestirao u tijelu hirurga i njegovom rukom izvodio kritične operacije.

Praktično ne postoji bolest koju, prema svjedočanstvima, nije izliječio – a postoje čak i tvrdnje da je jednog svog poklonika probudio iz mrtvih.

Yogi Shuddhananda Bharati, poznati mistični pjesnik s juga Indije, obraćajući se na jednoj konferenciji koju je predvodio Sai Baba, rekao je: "Pedeset godina prakticiram jogu. Jednom sam se držao zavjeta šutnje dvadeset godina. Susretao sam Šri Širdi Babu, Šri Ramana Maharšija, Šri Aurobinda, Šri Mehera Babu⁷ i mnoge druge. Kao rezultat ove Sadhane (duhovne prakse), susreo sam Šri Satya Sai Babu. "Ja

⁷ Ugledni indijski svetci.

sam došao”, rekao je Sai Baba, “jer su dobri ljudi svijeta – mudraci, sadhu i sadhake (duhovni aspiranti), gurui i bogobojažnici – čeznuli za mnom. Neka čisti i pravedni budu radosni zbog toga.”

U noći 28. juna 1963. Baba je naložio gospodinu N. Kasturiju, svom bliskom prevodiocu, biografu, hroničaru i pokloniku, da obznani u Ašramu kako narednih sedam dana neće davati intervju. Rano ujutro narednog dana, Baba je iznenada pao u nesvijest.

Isprva su prisutni poklonici vjerovali da je ušao u stanje transa, što je ranije znao raditi prilikom putovanja kada bi njegovo suptilno (astralno) tijelo pomagalo poklonicima koji su bili u nevolji. Takva stanja obično su trajala nekoliko sati. Međutim, ovaj put je stanje bez svijesti trajalo znatno duže, što je izazvalo zabrinutost i razmatranje ljekarske intervencije.

Pozvan je dr. Prasannasimha Rao, zamjenik direktora Ministarstva zdravlja države Mysore iz Bangalorea. Nakon detaljnog pregleda, napisao je: “Dijagnoza stanja vodi me ka pretpostavci da se radi o tuberkuloznom meningitisu sa mogućim tuberkulomom (tumorolikom masom upalnog tkiva kao posljedicom tuberkulozne infekcije), koja bi morala latentno već duži period biti prisutna...”

Kada je ljekar pokušao da započne pregled, činilo se da se Babina svijest vratila. Odbio je injekcije i svaku medicinsku pomoć. Rekao je da će tegobe nestati za pet dana. Objasnio je da je jedan poklonik, koji je živio daleko, pretrpio moždani i srčani udar i da bi posljedice bile fatalne. Baba je odlučio da na sebe preuzme tu bolest – sa svim simptomima paralize, infarkta, gubitka vida, visokom temperaturom i bolovima – kako bi spasio svog sljedbenika.

Tokom narednih pet dana, Baba je imao jake srčane udare, lijeva strana tijela bila mu je paralizovana, govor otežan, a vid na lijevom oku oslabljen.

U četvrtak, 4. jula, vratio mu se govor i snaga dovoljno da kaže kako se krvni ugrušak istopio i da više nema opasnosti od infarkta. Ipak, lijeva strana tijela i dalje je bila paralizovana, a govor slab. Poklonici su vjerovali da će oporavak trajati mjesecima.

Približavao se Guru Purnima, vjerski blagdan, i mnogi posjetioci okupili su se u Ašramu. Zabrinutost i potištenost vladali su zbog glasina o Babinom zdravlju. Počeli su sumnjati: “Ako je Baba zaista Bog u ljudskom liku, zašto pati od tjelesnih bolesti? Zašto se sam ne izliječi?”

Na večer Guru Purnima dana, 6. jula, Baba se pojavio. Više nošen nego što je hodao, sišao je spiralnim stepeništem u prepunu molitvenu dvoranu. Cijela lijeva strana tijela bila mu je još uvijek paralizovana, a govor gotovo nerazumljiv.

Jedan prisutni ljekar opisao je: “Njegovo držanje bilo je tipično za nekoga ko je paralizovan. Lijevu nogu je vukao polukružno, prste po podu. Kada su ga ljudi vidjeli u tom stanju, zaplakali su i oni najčvršći.”

Sjeo je nekoliko minuta ispred pet hiljada tiho zabrinutih ljudi, unutar i izvan hale. Zatim je zatražio vodu. Donijeli su mu šoljicu, primaknuli usnama. Malo je popio, zatim umočio vrh prsta desne ruke u vodu i poškropio nekoliko kapi po lijevoj ruci i nozi. Potom je desnom rukom pomilovao lijevu stranu tijela, a zatim s obje ruke niz lijevu nogu.

T. A. Ramantha Reddy, inženjer iz vlade, sjedio je u prvom redu i prenosi: “U nekoliko sekundi, Swamijeva lijeva noga, oko i cijela lijeva strana bili su potpuno normalni. Bio je to prizor za bogove – svi prisutni bili su svjedoci njegovih božanskih moći.”

N. Kasturi opisuje događaj ovako: “Ustao je i započeo govor povodom Guru Purnime. Ljudi nisu vjerovali svojim očima i ušima. Kada su shvatili da Baba stvarno stoji pred njima i govori, skakali su od radosti, plakali, plesali. Neki su u ekstazi vrištali, smijali se, trčali kroz masu koja je dolazila spolja.”

Baba je govorio skoro sat vremena. Na kraju je otpjevao nekoliko bhajana i bez pomoći sišao niz stepenice. Te večeri večerao je uobičajeno, a narednog dana viđen je potpuno zdrav, živahan i sposoban da vodi cijeli program aktivnosti.

Stanje koje je izgledalo kao posljedica infarkta – i koje je Baba navodno sam sebi nanio – proteklo je tačno kako je najavio, bez vidljivih posljedica.

U govoru te večeri, Baba je rekao: “Ovo nije Swamijeva bolest. Ovo je bolest koju je Swami preuzeo na sebe kako bi spasio jednog čovjeka. Swami ne poznaje bolest niti će ikada biti bolestan. Vi svi morate biti sretni – samo to čini Swamija sretnim. Ako tugujete, Swami nije sretan. Vaša radost je Swamijeva hrana.”⁸

Kasnije je Baba rekao u svom govoru:

“Za one koji nemaju pribježište, Bog je pribježište. To je stvarni razlog zašto sam ovu bolest morao preuzeti na sebe – bolest koja bi inače zadesila jednog bespomoćnog poklonika. On je morao da podnese ovu tešku bolest, pored brojnih srčanih udara koji su je pratili, i ne bi je preživio. Tako da sam ga, u skladu sa svojom obavezom (dharma), morao spasiti – bhaktasamrakshana (zaštita sljedbenika od bilo kakve štete).

⁸ Citirano iz Howard Murphet: Indijski PSI-Učitelj.

Ali postoji još jedan razlog zašto je bolest morala trajati osam dana – razlog koji dosada nisam otkrio, a koji sam u posljednjih trideset sedam godina zadržao za sebe. Došlo je vrijeme da vam ga kažem.”

Baba je fasciniranim slušaocima ispričao sljedeću priču, koju ću ja ovdje skratiti:

“Prije nekoliko hiljada godina, veliki mudrac Bharadvaja, želeći ovladati cijelim Vedama (svetim spisima), bio je upućen od Indre (vladara bogova) da izvrši žrtvovanje – yaga (vedski ritual). Želeći da Šakti (Šivina supruga) nadgleda obred i da stekne njen blagoslov, Bharadvaja je krenuo prema Kailasi (svetoj planini u Himalajima), boravištu Šive i Šakti (Šiva kao muški, a Šakti kao ženski aspekt Boga), kako bi im prenio poziv.

Međutim, zatekao ih je spojene u kosmičkom plesu i čekao je osam dana. Tokom tog vremena, činilo se kao da su ga ignorisali. Osmijeh dobrodošlice koji mu je uputila Šakti nije shvatio. Nesretan i razočaran, Bharadvaja se odlučio vratiti. Ali, kada je počeo silaziti s planine, od velike hladnoće i iscrpljenosti doživio je srčani udar koji je paralizirao njegovu lijevu stranu. Šiva mu je tada prišao i potpuno ga izliječio, poškropivši ga vodom iz jedne kamandale (posude). Nakon što su ga utješili, Šiva i Šakti su mu ispunili razne želje i pristali da prisustvuju yagni.

Šiva je tada obećao mudracu da će se njih dvoje roditi tri puta u Bharadvajinoj lozi (gotra): Šiva sam u Širdiju kao Sai Baba, Šiva i Šakti zajedno u Putapartiju kao Sathya Sai Baba, a zatim Šakti sama kao Prema Sai.

Kao iskupljenje za bolest koju je Bharadvaja pretrpio na Kailasi, Šiva je dao još jedno obećanje: “Šakti će osam dana patiti od srčanog udara kada se inkarniramo kao Sathya Sai, a osmoga dana ja ću je osloboditi svih tragova bolesti, tako što ću je poškropiti vodom, isto kao što sam tebe izliječio.”

Baba je nastavio: “Održavanje tog obećanja je ono čemu ste danas svjedočili. Obećanje koje je dato još u Treta-jugi (davno doba) moralo je biti ispunjeno. Siromašni, inače sigurno izgubljeni poklonik kojem je bio određen infarkt – kojeg sam tada spasio – bio je prilika koju sam iskoristio. Bolest se morala izdržati, poklonik je morao biti spašen, obećanje ispunjeno, a tajna otkrivena. Božanstvenost ove inkarnacije morala je još jasnije biti obznanjena – što se upravo ovim velikim čudom i dogodilo. Sve je ispunjeno ovim događajem.

Dozvolite mi da još nešto kažem: ništa ne može uticati na misiju ovog Avatara niti je zaustaviti. Dok sam svih ovih dana bio u svojoj sobi, nekoliko ljudi je kao ludo hodalo uokolo i govorilo: ‘Sai Baba je gotov’, i uspjeli su da mnogi koji su došli u Puttaparthi – odu. Neki su govorili da sam u samadhiju

(božanskoj zajednici s Bogom) – kao da sam sadhaka (duhovni tragalac). Neki su se bojali da sam postao žrtva crne magije – kao da bi takve stvari mogle nauditi.

Slava ovog Avatara će iz dana u dan biti sve jasnija. Kada je u prošlim vremenima mali dječak podigao planinu Govardhan – prepoznali su ga Gopi i Gopali (pastirke i pastiri) kao Krišnu, Gospodara. Ovog puta neće biti podignut samo jedan Govardhan, već čitav lanac planina – vidjećete! Budite strpljivi, imajte povjerenja.”

Od kada je objasnio da je on utjelovljenje Šive i Šakti, broj njegovih sljedbenika je znatno porastao. “Prashanti Nilayam će vrlo brzo postati Mathura (mjesto Krišninog rođenja), a Tirupati i stotine hiljada sljedbenika privući. Mnogi sveci i mudraci će se okupiti u Nilayamu kako bi postigli ispunjenje svog života – vječnu radost”, objasnio je Baba.

Dobro dokumentovani izvještaji o Babinim moćima postoje u hiljadama. Mnogi su navedeni u fascinantnoj i informativnoj knjizi Howarda Murpheta *Sai Baba – indijski PSI-učitelj*. Jednu od najdramatičnijih priča koju sam do sada čuo – a koja je i mene duboko dotakla – želim ovdje prenijeti.

Riječ je o ponovnom buđenju Waltera Cowana, koji je, prema očevicima, na Božić 1971. godine “vraćen iz mrtvih”. Dr. John Hislop, bivši profesor i direktor jedne firme, koji sada živi u penziji u Meksiku, bio je svjedok ovog neobičnog događaja. Evo sažetka njegovog izvještaja:

“Rano ujutro na dan Božića, među poklonicima okupljenim oko Babe proširila se vijest da je jedan stariji Amerikanac preminuo usljed srčanog udara. Kada smo čuli tu vijest, moja supruga i ja smo odmah otišli do hotela Cowanovih, gdje nam je Elsie potvrdila da je njen suprug zaista preminuo. Molila je Sai Babu za pomoć i, s velikom samokontrolom i svjesna smrtnosti, svoju molitvu je završila riječima: ‘Neka bude volja Božija.’

Walterovo tijelo je vozilom hitne pomoći odvezeno u bolnicu. Kada su Elsie i njena prijateljica, gospođa Ratan Lal, kasnije tog dana otišle tamo, saznale su da je Baba već bio u bolnici. Na njihovo neizmjereno iznenađenje i čuđenje – zatekle su Waltera živog.”

Dr. Hislop je prepoznao koliko je važno dokumentirati Valterovu “smrt” u formi ljekarskog izvještaja i izjava svjedoka, te je slučaj temeljito istražio.

“Na moju molbu, sudac Damadar Rao iz Madrasa upitao je ljekara koji se brinuo o Valteru kada je stigao u bolnicu. Ljekar je izjavio da je Valter zaista bio mrtav, kratko nakon što ga je pri dolasku u bolnicu pregledao. Znaci života više se kod njega nisu mogli primijetiti.

On je Valtera proglasio mrtvim i začepio mu nos i uši vatom. Tijelo mrtvaca bilo je pokriveno čaršafom i spremljeno u praznoj sobi. Potom je ljekar napustio bolnicu i tako propustio Sai Babino prisustvo u bolnici. Kada se ljekar ponovo vratio, Sai Baba je već bio otišao, a ljekar je Valtera našao živog. Nije mogao da nađe objašnjenje.

Nakon toga Sai Baba se još dva-tri puta na potpuno neobičan način pobrinuo za Valterovo zdravlje. Dr. Hislop opisuje kako je Baba, prilikom jednog skupa, dok je držao duhovno predavanje i nakon toga dijelio svjedočanstva, rekao: "Dok sam držao govor, nazvala me je gospođa Kovan (Mrs. Cowan). Odmah sam požurio u bolnicu i učinio sve neophodno. Zdravstveno stanje gospodina Kovana (Mr. Cowana) se naglo pogoršalo."

Hislop nastavlja: "Iako je on stajao za govornicom, Sai Baba se uputio prema bolnici i učinio sve neophodno. U mojim očima i očima mojih prijatelja, on svoj govor i dijeljenje diploma nije prekinuo niti za trenutak. Kako čovjek može objasniti jednu takvu misteriju?" Kada je Valter bio dovoljno oporavljen da ga se može prevesti iz Madrasa u Bangalore, Hislop ga je opisao kao osobu izuzetno zdravog izgleda. "Dr. Gnaneswaran, koga smo moja supruga i ja poznavali godinama, brinuo se u Bangaloreu o Valteru. On je čuo za Valterovu priču iz bolnice, u kojoj su određeni laboratorijski nalazi ukazivali na teški dijabetes i razna druga oboljenja. On ih je uporedio sa svojim laboratorijskim nalazima i nije mogao vjerovati rezultatima. Ne samo da nije mogao pronaći nikakve simptome dijabetesa, nego su nalazi za razna druga oboljenja bili negativni. Pun čuđenja, rekao je: 'Samo božanski Baba, sam Bog, mogao je tako nešto učiniti.'"

U narednom izvještaju donosimo priču o Valteru Kovananu (Walter Cowan) i njegovoj navodnoj smrti i proživljenju preko milosti Sai Babe:

"Dva dana nakon mog dolaska u hotel Connemara u Madrasu, iznenada sam se razbolio od teške upale pluća. Dok sam se borio za dah, odjednom je prestala sva fizička borba i ja sam umro. Našao sam se u stanju velike tišine i predivne radosti – a Gospod, Sai Baba, stajao je pored mene.

Iako je moje tijelo mrtvo ležalo na krevetu, moj um je cijelo vrijeme dalje radio, dok me Baba nije vratio. Nisam osjećao zabrinutost niti strah, nego jedan predivan osjećaj blagostanja. Sav strah od smrti sam izgubio.

Potom me Baba odveo u jednu veliku halu, u kojoj je stotine ljudi hodalo uokolo. Bila je to hala u kojoj su sačuvani zapisi o svim mojim pređašnjim životima. Baba i ja stajali smo pred sudom. Osoba na dužnosti veoma je dobro poznavala Babu, a Baba ga je zamolio za zapis o svim mojim prošlim životima.

Bio je veoma ljubazan i imao sam osjećaj da će sve, šta god da bude odlučeno, biti najbolje za moju dušu.

Zapisi su doneseni u halu. Bila je to gomila svitaka, pri čemu je izgledalo da je svaki napisan na različitom jeziku. Dok su se čitali, Sai Baba mi ih je objašnjavao. Na početku su izvještavali o zemljama koje hiljadama godina više ne postoje i kojih se ja ne mogu sjetiti. Kada se došlo do vremena kralja Davida, postalo je zanimljivije. Jedva sam mogao vjerovati kako sam bio važan u svakom životu koji je dolazio. U daljnjem toku čitanja o mom životu postalo je jasno da su motivi i moj karakter ono što je zaista važno, jer sam uvijek zastupao krajnje miroljubiv stav u duhovnom i političkom pogledu. Ne mogu se sjetiti svih imena, ali sam dobro spomenut u praktično svim historijskim knjigama od početka brojanja vremena. U svim mojim inkarnacijama u različitim zemljama provodio sam svoju misiju – a ona je bila širenje mira i duhovnosti.

Nakon otprilike dva sata, predavanje je bilo završeno, a Gospodin Sai Baba rekao je da zadatak zbog kojeg sam došao na zemlju još nije završen te je zamolio sudca da me ostavi kako bih mogao ispuniti misiju, u službi širenja istine. On je molio da se moja duša njegovom milošću vrati u moje tijelo. Sudac je rekao: "Neka tako bude."

Slučaj je sada bio završen, te sam sa Babom krenuo da se vratim u svoje tijelo. Sustezao sam se da napustim ovaj divan osjećaj blaženstva. Gledao sam svoje tijelo i pomislio da je povratak u tijelo jednak skakanju u smeće, ali sam znao da je to najbolje kako bih svoju misiju priveo kraju, nakon koje ću jednom biti jedno sa Gospodinom Sai Babom. Tako sam se ponovo vratio u svoje tijelo... i tačno u istom trenutku počelo je sve ispočetka – borba za disanje, biti bolestan, ali živ.

Otvorio sam oči, ugledao svoju ženu i rekao: 'Rose, boja ti zaista dobro stoji.'

Nakon što je Hislop čuo Valterov izvještaj, upitao je Sai Babu da li je Valterov doživljaj bio stvaran ili samo neka vrsta halucinacije ili iluzije. Baba je odgovorio: "Njegov doživljaj je bio stvaran, a ne iluzija. To je bio doživljaj koji se dogodio u gospodinu Kovanovom umu, a ja sam tamo bio – upravljajući i razjašnjavajući njegove misli."

Kada je Baba bio upitan da li svako ima takav doživljaj prilikom smrti, rekao je: "Ne nužno; neki mogu imati slične doživljaje, a neki drugi ne."

Sai Babino pismo, pisano njegovom rukom na engleskom

Ti – kao tijelo, um i duša – samo si san. U stvarnosti si ti postojanje, svijest, blaženstvo. Ti si bog ovog univerzuma. Ti stvaraš cijeli univerzum i sažimaš ga u sebe. Kako bi dosegao neograničenu i sveobuhvatnu ličnost, mora se sramna, mala zatvorena osoba osloboditi. Bhakti nema ništa sa plačnim ili bilo kakvim negativnim stanjem. Bhakti znači, u svemu što vidiš, da sve vidiš.

Srce je to koje postiže cilj. Čisto srce poima više nego razum. Ono biva inspirisano. Šta god da radimo – nama se vraća. Činimo li dobro, bit ćemo sretni. Činimo li loše, bit ćemo nesretni. Stvarna sreća je u tebi. U samome tebi je ogromno more božanskog nektara. Traži ga u sebi, osjeti ga – to je ovdje, samo ja.

Nisi tijelo, um, razum, nisi želja, nisi onaj ko želi; također nisi ni predmet želje. Nad svim ovim stojiš ti. Sve ovo su manifestacije. Ti si taj koji se pojavljuje kao nasmijani cvijet, kao svjetlucava zvijezda. Šta onda postoji na cijelom svijetu, za čime bi mogao imati želju?

Sa blagoslovom i ljubavlju

Šri Satja Sai Baba

Zlatna tačka

Nakon mog povratka s prvog putovanja u Indiju osjećao sam unutrašnje sazrijevanje, kao da sam u sebi pronašao povjerljiv, skriven i zaključan unutarnji prostor i kao da sam se ponovo upoznao s jednim dijelom sebe koji je dugo vremena bio zaboravljen. Identificirao sam to kao religiozno iskustvo i počeo se pitati da li se takav unutarnji centar krije u svima i samo čeka da bude ponovo probuđen kroz lični duhovni događaj. Ovo sazrijevanje, ovo samo otvaranje, samo oslobađanje bilo mi je izvor velike radosti, a sa njim je dolazio i sve dublji osjećaj ljubavi prema Babi – i prema ljudima općenito.

Jesam li doživio nešto o dinamici ljubavi o kojoj moderna psihijatrija ništa ne zna? Ništa nije bilo važnije od ove stvarnosti. Počeo sam razvoj ovih skrivenih stvarnosti u sebi fascinirano slijediti. Babina učenja postala su za mene način života. Postao sam vegetarijanac, počeo prakticirati Hatha jogu i meditirati s velikim entuzijazmom.

U odvojenosti meditacije osjećao sam ponovo Babinu blizinu i ubrzo prepoznao da je jedino što nas je razdvajalo moja ograničena sposobnost koncentracije na njega, a ne geografska udaljenost. “Ne gubite kontakt s Bogom, ne prekidajte zajedništvo s Njim, jer samo kada ugljen dođe u dodir sa živom žeravicom, može postati žar,” Baba je rekao. Nastojao sam ovaj kontakt stalno održavati.

Ovaj novi stav bio je primjetan u mom poslu i u mom društvenom životu. Kao nastavak meditacije, pokušavao sam tokom obavljanja dnevnih aktivnosti Babino tjelesno prisustvo držati pred očima, kao da su moje aktivnosti dar za njega. Pokušavao sam da njega vidim u svemu s čim bih se suočio i reagovati kao da je sve doslovno jedan dio njega.

To je bio pravi izazov za moju samokontrolu i sposobnost koncentracije i predivna metoda da mom svakodnevnom životu dam određeni karakter. Time što sam njegov lik čvrsto urezao u svoje srce i um, bio sam mu tako blizu kao što sam to bio i u Indiji. Htio sam svo svoje vrijeme provoditi na ovom predivnom sazrijevanju koncentracije – prvo, jer ovo iskustvo donosi toliko radosti, a drugo, jer nas Baba potiče na to, jer je to put koji nas vodi bliže Bogu.

Cilj našeg života je da spoznamo Boga, kaže on, a to se postiže tako što ga se na konkretan način u svim svojim postupcima uključuje.

“Božansko mora svoj odraz naći u umu, u srcu i u postupcima; u mislima, riječima i djelima.” Naravno, ovakav stav prema životu iziskuje disciplinu, strpljivost i upornost. Ali ako se ovaj zadatak vodi od nekoga kao što je Sai Baba, sa toliko ljubavi i brižnosti, onda taj poduhvat postaje užitek.

“Zaista su pravila i ograničenja to što igri života daje određenu privlačnost. Kada bi prilikom igranja fudbala svaki igrač smio da radi sa loptom sve, i kada ne bi bilo ni faula, ni auta, ni ofsajda, niti gola, ni ubačaja, niti penala, onda bi to bila jedna besmislena igra, koja nikome ne bi donosila radost – Ananda.”⁹

Počeo sam uviđati da pažljivo obavljam svoje duhovne vježbe, jer sam u velikoj mjeri stvoritelj svoje sopstvene sudbine. Baba je to izrazio 1972. u jednoj poruci svojim američkim sljedbenicima na sljedeći način: “Ti – kao tijelo, um ili duša – san si. U stvarnosti si ti postojanje, svijest, radost. Ti si bog ovog univerzuma. Ti stvaraš univerzum i sažimaš ga u sebe.”

Baba je potom nastavio da opisuje principe i način duhovnog posla, kroz koje se čovjek može postići da postane jedno sa univerzumom: “Kao bi dosegao ograničenu, sveobuhvatnu individualnost, mora nestati sramna mala zatvorena osoba. Bhakti nema ništa zajedničko sa plačljivim ili bilo kakvim drugim negativnim stanjem. Bhakti znači, u svemu što mi vidimo, da sve vidi. Srce je to koje postiže cilj. Slijedi srce. Čisto srce poima više nego intelekt. Ono biva inspirisano.”

U meni je raslo uvjerenje da sva naša snaga dolazi od kontakta sa bogom i iz meditacije o bogu – čovjek se usklađuje sa božanskom ljubavlju, tako što postane zaista sam procesom strujanja ili frekvencije, koje se naziva divljenjem, meditacijom ili preklinjanjem... tako što sam postane Bog. Da li bi moglo biti, kada se sami tako postavimo – kao što se namjesti radio stanica – da možemo prihvatati važne poruke iz univerzuma? I da svoju uobičajenu stvarnost sam zato doživljavamo, jer smo se postavili na inferiorne “radio stanice”, naime na zaslijepljenost preko čulnih organa i konstantnu borbu za prestiž i moć?

Čudan skup ljudi sa nama je krenuo na putovanje. Od onoga koji je vjerovao da posjeduje natprirodne moći do superpametnog znanstvenika, bilo je ljudi iz svih sfera života, mladi i stari, koji su se osjećali privučenim Babi. Jedna stara dama, čija se ishrana sastojala skoro samo od voća, dobila je tokom leta bolove u stomaku, a ja sam se čudio i zabavljao svim različitim metodama liječenja koje su se na njoj isprobavale. Tu je bio jedan kiropraktičar, koji se vrtio na sve strane, i jedan duhovni iscjelitelj, koji je mislio da je može izliječiti tako što na jednoj većoj udaljenosti popije čašu vode i time očisti njenu unutrašnjost. Neki su pokušavali sa meditacijom i zazivanjem duhova umrlih. I na kraju je pokušavao jedan psihijatar – naime ja – nagovaranjem i tabletama za smirenje. Svako je imao svoju metodu za jednu, jecajuću ženu koja je patila... “Čudo” je bilo u tome da se ona na pola puta oporavila.

⁹ Satja Sai govori, Tom II, Str.219.

Nakon što smo najprije sletjeli u Bombay, a potom u Bangalore, saznao sam da je Baba u Putapartiju, i tako smo se mi, dakle četrdeset ljudi, jednom karavanom od deset auta zaputili prema Ašramu. Udaljenost između Bangalorea i Putapartija iznosi 160 kilometara, a vožnja je bila neobično udobna i lijepa. Kratko nakon Bangalorea prošli smo pored jednog napuštenog aerodroma: "Pazite, aviona u niskom letu," nacrtao sam se. Sve što sam mogao vidjeti bila je jedna krava i jedan majmun.

Putovanje nas je vodilo kroz interesantna prometna sela, brdovit teren i velika prostranstva, daleka polja – krajolik se stalno mijenjao. Na pola puta padala je kiša i ohladila zrak. Oko šest sati navečer stigli smo konačno u Putapartiju. Sunce je upravo bilo zašlo, a zrak je bio čist i svjež. Približavali smo se Prašanti Nilayam preko glavne ulice u Putapartiju, jednim nepopločanim putem kojim su se mimoilazili ljudi i životinje, a lijevo i desno su bile male kućice. U prozorima i ispred svih prodavnica bile su istaknute Babine slike. Jedan visoki kameni zid razdvajao je Prašanti Nilayam od sela.

Skrenuli smo lijevo, prošli kroz staru kapiju... i našli se u dvorištu Ašrama. Bili smo prilično uzbuđeni. Mogli smo čuti ritmično pjevanje bhajana odnekud iz unutrašnjosti Ašrama, i znali smo da su se ljudi tu okupili da čekaju na Babino pojavljivanje. Saznali smo da Baba dva puta dnevno dolazi među okupljene ljude i dijeli daršan. Daršan je blagoslov, koji znači Gospodov pogled. Ovom prilikom bi on obično odabrao nekoliko sretnika, koje bi kasnije primao kod sebe na lični razgovor.

Mi smo svi užurbano izašli iz taksija i krenuli u pravcu odakle se čula pjesma. Vibracije koje su bile prožete strahom i predanošću signalizirale su da se nalazimo na svetom tlu. Kada smo stigli na mjesto gdje je bio skup, ugledali smo kako se Baba kreće polako kroz slobodan kružni prostor. Oko petnaest hiljada poklonika je ovdje sjedilo, a sve oči su bile usmjerene prema učitelju, iako je izgledalo da je njegov pogled usmjeren prema unutra, sve je držao u strahu.

Ponovo sam osjetio veliku radost da mogu biti u Babinoj blizini... Momenat je bio duboko dirljiv. Mi smo stajali šuteći na određenoj udaljenosti, dok je on svoj obilazak završio i ponovo otišao u hram. Potom nam se približilo nekoliko Amerikanaca i pomoglo nam da se smjestimo kako bismo prenoćili. U Prašanti Nilayam-u se još užurbano gradilo. Iako je izgrađeno nekoliko sala za spavanje na periferiji Ašrama, kako bi stvorili prostor za ljude koji su stalno nastanjeni i posjetitelje, bilo je sagrađeno tek nekoliko objekata. Kamenje i gomile pijeska bile su posvuda, a zauzeti građevinski radnici formirali su živahnu pozadinu u inače tihom i miroljubivom okruženju.

Važan festival – Dassera, festival pobjede – upravo je bio prošao i zbog toga se još hiljade ljudi nalazilo na tom mjestu. Previše za ograničene smještajne kapacitete. Što se tiče problema koje takva masa

ljudi sa sobom nosi, inače se sve odvijalo bez problema. Dva natkrivena prostora veličine fudbalskog igrališta pružila su utočište stotinama ljudi, koji su noću spavali na golom tlu. Naša grupa je bila među sretnicima koji su smješteni u salu za spavanje.

I pored toga bilo je prilično spartanski. Muškarce i žene su razdvojili, i nas sedmero je bilo smješteno u sobu veličine četiri sa tri. Oni koji nisu imali madrac spavali su na betonskom podu. Jedna česma za pranje bila je dostupna, a jedna rupa u podu je bio toalet. Također, i žene su bile zbijene u takve male prostore, ali su one bile blagoslovljene tuš kabinama i wc šoljama, što je izgledalo krajnje primamljivo.

Civilizacijski šok koji većina Amerikanaca doživi kada po prvi put dođu u Indiju ogroman je. Već pri spuštanju mojih stopala na pod prostora za pranje, koji je bio prekriven paukovim mrežicama i paucima i u kojem je, osim toga, jako neugodno zaudarao miris, bilo mi je jako mučno. Sistem odvoda, kako mi je rečeno, bio je u izuzetno lošem stanju zbog prenapučenosti i poplave. Pored neudobnosti, većina je Prašanti Nilajam doživjela kao potpuno posebno mjesto sa jakom duhovnom vibracijom. Božanske statue, Babine slike i konstantno metenje svetog tla oko hrama pojačavaju atmosferu svete tišine. Mnogi su zaključili da neobično duboko mogu meditirati. Babina prisutnost prožimala je Ašram. Tokom pjevanja moglo se Babu, zbog nastalih vibracija, skoro pa fizički osjetiti.

Sai Baba nastanjuje samo jednu prostoriju na drugom spratu velikog hrama u sredini Ašrama. Hram se upravo obnavljao, tako da su stalno bili zaposleni radnici okolo i na krovu. Ispred hrama nalazio se slobodan prostor gdje su poklonici čekali na Babu. Ovdje se moraju izuti cipele, dok ih se u drugim dijelovima Ašrama mirno može nositi. Dva puta dnevno, oko jedanaest sati ujutro i pola šest navečer, Baba bi se pojavljivao za Daršan. Budući da vrijeme njegovog pojavljivanja nikada nije tačno nagovještavano, obično bi se ljudi prije vremena okupljali i čekali. Glavno dnevno zanimanje većine Amerikanaca sadržano je u tome da čekaju na vrelom suncu. Mnogi, koji su navikli na brz životni ritam, postali su nemirni. Moj brat i ja smo imali dovoljno vremena da se vrlo zbližimo. Iako je on ispoljavao izvanrednu izdržljivost i ustrajnost, obećao mi je da Baba tek mora određene kriterije da ispuni prije nego što on prihvati da ga smatra božanstvenim: prvo, Baba mora da promijeni putanju Sunca; drugo, mora da zaustavi jednu veliku rijeku; treće, sa daljine stvori kravu i, četvrto, pretvori se u brdo. Moj rođak Džeri bio je napet od iščekivanja. Pri prvom svitanju ustajao je i spremao se. Govorio je da će čitav dan provesti sjedeći u blizini hrama – bez da jede i bez da i jednu sekundu izgubi. Tokom dana moj brat i ja smo prolazili pored njega da vidimo kako se drži. Ostajao je postojan, iako je djelovao kao da tokom dana malo zadrijema. Na kraju dana, koji nije donio susret sa Babom, njegovo raspoloženje bi primjetno opalo. Drugog dana je jedan od muškaraca dobio jak kašalj, visoku temperaturu i počeo je da pada u delirijum. Bio je previše bolestan da napusti sobu, a mi smo morali da mu nosimo hranu

i da se brinemo o njemu. Neki ljudi su ubrzo zaključili da ovo stanje neće moći još dugo podnositi i da će otputovati što prije mogu. Oni su samo još htjeli da sačekaju da sa Babom lično razgovaraju. Na kraju drugog dana saznali smo da će nas sljedećeg jutra primiti. Radovali smo se. Ujutro se nas četrdeset zbilo u malu prostoriju i čekalo na njega. Dočekati konačno njegovo prisustvo značilo je uzbudljivu promjenu u odnosu na konstantno čekanje. Baba, izgleda, živi u stalnom blaženstvu. Lice i tijelo su stalno osvijetljeni aurom čiste energije koju ni kod jednog drugog čovjeka nisam vidio. Njegovi pokreti su spretni i sigurni, a njegov osmijeh pun izražajne živosti. Prodornog pogleda, stajao je jedno vrijeme pored stolice i gledao prema nama, ukazivao ponekom da sjedne, da bude siguran da svi udobno sjedimo, a tek onda je sjeo i on. Već samo to sve je ispunilo radošću. Dok smo svi sjedili pored njegovih nogu, počeo je govoriti ljubazno i pomalo u šali. Najednom se okrenuo prema Lili i izgovori nježnim glasom jednu molitvu koja joj je data prije godinu dana, dok je bila u bolnici. On je, kao usput, ponovio svaku riječ pojedinačno, a potom je napravio pokret svojom rukom u zraku, iz kojeg je proizveo molitvena zrnca – jednu japamalu koja je sadržavala 108 kristalnih bisera – i bacio je Lili. Pri tome moram reći da mi je pred polazak na put spomenula da, ako bi Baba trebao nešto za nju materijalizirati, onda bi željela da joj materijalizira japamalu i molitvena zrnca mi je preciznije opisala. Lančić od bisera koji joj je Baba sada dao odgovarao je potpuno onom koji je ona opisala. Lila je bila duboko potresena. A potom se slomila u suzama. “Ne, ne, ti moraš biti jaka”, Baba joj doviknu. “Pokušavam, pokušavam”, rekla je. A Baba uzvratila: “Ne pokušavaj. Učini!” Potom se okrenuo prema jednom čovjeku i upita: “Šta želiš ti?” Čovjek nije odgovarao. Na poznat način, Baba je napravio par brzih malih pokreta u krug svojom desnom rukom i stvorio prsten sa kružno postavljenim draguljima. Kasnije mi je Pol (primalac prstena) ispričao da izgleda tačno onako kako je priželjkivao i kako ga je nekome opisao prije polaska iz Los Anđelesa. U dlaku je odgovarao njegovom prstu. Naš intervju sa Babom trajao je pola sata. Osjećao sam se obasuto njegovom pažnjom i ljubavlju. On je rekao da će svakoga od nas narednih dana pozvati na potpuno privatni razgovor. Potom je moj rođak Džeri zamolio Babu da nešto za njega materijalizira. On je kupio jedan jeftini prsten u Grčkoj i nosio ga je na svom malom prstu. On je želio da ovaj prsten pretvori u nešto drugo. Baba je odbio. Džeri se osjećao odbijeno; očito, Baba nije želio da bude prinuđen i također nije želio ništa dokazivati. Džeri je odlučio da uskoro otputuje. Nije mogao da dalje podnosi uslove u Ašramu, a bio je također i razočaran što ga Baba nije jasnije uvjerio u njegove izvanredne moći. Primitivni uslovi i neudobnost su mnogim Amerikancima jednostavno bili previše. Neki su odlučili već nakon dva dana da otputuju. Oni koji su željeli otputovati trebali su već idućeg dana imati svoj privatni razgovor i Džeri je stavio svoje ime na listu. Babina veličina i veličanstvenost bila je u rijetkom kontrastu naspram primitivnog okruženja u kome se sve ovo odvijalo. Bilo se veoma lako razočarati zbog fizičke nelagode. Večer prije Džerijevog polaska na put, izašli smo Donald, Džeri i ja iz Ašrama i otišli niz glavnu ulicu Putapartija do mjesta koji

smo preferirali kako bismo jeli – jednom malom lokalu, malo većem od šupe, ali koji se izdvajao po tome što je jedini imao frižider u selu. Ovdje se moglo dobiti piće u flašama, pa i Coca-Colu. Piće koje smo mi uobičajeno naručivali bilo je “Gold Spot”, a to je bio sok od narandže napunjen u flaše. Pošto nismo imali povjerenja u vodu, većinom smo pili “Gold Spot”, jeli smo peciva i sladoled i povremeno banane. Tu noć smo, od vrućine i dugog sjedenja, bili kao ošamućeni. U prilično potištenom raspoloženju umorno smo se vukli glavnom ulicom u Putapartiju, tako što smo izbjegavali da ugazimo u balegu od krave i izmet drugih životinja. Naše raspoloženje je još više padalo kada smo nekoliko prosjaka sreli: deformirano dijete, jednog spastičnog čovjeka koji se vukao po tlu, umotan, sa zdjelicom za prosjačenje okačenom oko vrata. Promjena nije mogla biti radikalnija za ljude kao što smo mi, koji su još prije pet ili šest dana živjeli u američkoj metropoli, zaslijepljeni materijalnim bogatstvom i komforom. Dovukli smo se do lokala da se osvježimo, te smo umorni pali na stolice koje su tu stajale oko malog stola. Naručili smo Gold Spot, banane i pecivo. Kada je vlasnik – nenametljiv, tamnopusat čovjek koji je od struka prema dolje bio umotan u bijelu tkaninu – otišao u pozadinu lokala, iznenada se digao veliki roj zujavih muha sa preše za narandže. Uzajamno smo jedni drugima čestitali na odabiru flaširanih pića. Vrlo brzo razgovor je počeo da odražava naše depresivno stanje. Skoro dvadeset hiljada kilometara udaljeni od kuće, Donald i Džeri su počeli, ne samo da počnu sumnjati u svoju uračunljivost, već i još na to da bih se ja trebao uputiti na intenzivno psihijatrijsko liječenje. Oh, kako sam se smijao u sebi! Ja sam znao kakvu veličanstvenost mi ovdje možemo da gledamo, iako smo živjeli u iluziji da proživljavamo nevolje i neimaštinu – ali, šta sam u ovoj situaciji mogao reći? Kako velik uticaj ima naša emocionalna i fizička neugodnost na uravnoteženost našeg stanja svijesti! Jedan takav gubitak duševne ravnoteže mogu često kod sebe primijetiti. Začudim se uvijek iznova kako budem prevaren, iako sam morao spoznati kako to jedno oslikava stvarnost. Kada god mi se to dogodi, zakunem se uvijek iznova da ću napraviti veću distancu prema emocijama. Ali se prebrzo uhvatim u tome kako budem savladan njima i tada sebi kažem: “Aha, znači opet smo na tome, Sam. Samo se nadam da ćeš makar ovaj put brže iz toga izaći.” Baba je često govorio o zamci emocija i ja znam da će koštati jako puno duhovnog truda da steknem distancu od emocija.

Sljedećeg jutra, Donald i ja čekali smo ispred hrama – na suncu – i posmatrali ljude koji su tog jutra išli na intervju prije svoga odlaska. Molio sam Babu da ipak učini nešto lijepo za Džerija. Toliko je čežnjivo želio da vidi nešto božansko, a ja sam znao kakav bi mu smiraj i duboki smisao mogla dati vjera. Čekali smo gotovo cijelo jutro. Odjednom je iz hrama izašla velika grupa ozarenih ljudi. Slušali smo pojedinačne priče.

Baba je, kao i uvijek, bio predivan – zračio je ljubavlju i zaštitničkom snagom koja je iz njega dolazila. Nekima je držao ruku, što su prisutni mogli vidjeti, a događali su se i neobični fenomeni poput ispadanja predmeta iz njegovih dlanova.

Tražili smo Džerija i našli ga u neobično dobrom raspoloženju. Njegovo lice bukvalno je blistalo. Rekao je da ne zna tačno šta da misli o intervjuu, ali da je sretan što je krenuo na ovo putovanje. Izgledalo je da je iskustvo bilo vrijedno truda. Činilo se čak da je dio njegove nadmenosti nestao, jedna žena iz grupe zamolila je da joj neko pomogne pri nošenju tašni, a on se ponudio sasvim spontano.

“Tako nešto inače nikad ne radim”, rekao je. “Polako mi se čini da gubim razum.” Baba ga je uveo u malu sporednu sobu i započeo razgovor. Ali to nije bilo ono što je Džeri htio. Ponovo je zamolio Babu da učini nešto s njegovim prstenom i skinuo ga s prsta. Baba mu je rekao da to nije njegova stvarna želja. Ali Džeri je i dalje klečao.

Konačno, Baba je uzeo prsten, puhnuo u njega... i vratio mu sasvim drugi prsten – koji mu je savršeno pristajao. To je Džerija očito potreslo. Ipak, još uvijek nije bio potpuno uvjeren da to nije bio neki mađioničarski trik. S druge strane – kako bi inače objasnio toliku duboku radost i uzbuđenje? Trebala mu je sigurnost i udobnost njegovog doma, gdje bi mogao dublje razmisliti o onome što je doživio.

Za moju ženu i njenu sestru, mog brata i mene to je značilo daljnje čekanje na vrelom suncu. Skučeni uvjeti za spavanje, nedovoljni higijenski uslovi i vanjska zapuštenost činili su nas sve nervoznijima. Počeli smo se svađati, a sposobnost da kontrolišemo emocije bila je na velikom iskušenju. Mladić na kraju sobe i dalje je kihao, imao je temperaturu i svakih nekoliko minuta trčao je u toalet. Naš otpor prema korištenju te rupe u podu postajao je sve veći, i na kraju smo gotovo potpuno prestali s redovnim pražnjenjem crijeva.

Osim luksuzne kupaonice u zapadnom stilu, žene su također imale svojih problema. Njihova prostorija bila je, kao i naša, pretrpana. Imale su poteškoće čak i s oblačenjem – pokušavale su da se obuku u indijski sari, što im je bilo veoma teško. U očajničkim pokušajima da to urade kako treba, stalno su bile zauzete razvijanjem i zamotavanjem tkanine.

U sobi pored njih boravila je prelijepa Indijka po imenu Uma, žena jednog ljekara iz Delhija. Bila je iznimno prijatna i spremna pomoći. Imala je čaroban glas, i tako su žene svake večeri uživale u slušanju indijske muzike i njenom maestralnom pjevanju bhajana. Osim toga, pričala im je priče o Babinoj predivnoj prirodi, koje su još dublje produbile njihove osjećaje prema njemu. Ja sam, općenito, bio

oduševljen ljubaznošću Indijaca. U ašramu su nam stalno pomagali, pokazivali su veliko interesovanje za američki način života i bili ispunjeni dubokim, poniznim divljenjem prema Babi. Indija je praotac duhovnosti cijelog svijeta. Cijela zemlja prožeta je religioznošću.

Jedne večeri, Donald i ja posjetili smo malu bolnicu u ašramu. Ispričao sam mu da sam čuo kako je jedan radnik, tokom izgradnje spavaonice, nedavno pao i smrtno stradao. Donald je sarkastično upitao: "Samo da mi je znati gdje je tada bio Baba."

"Možda ne postoji bolje mjesto za umrijeti nego u Babinom prisustvu", glasno sam razmišljao. "Možda je dobio pravednu nagradu – da ga je Baba dočekao s one strane." Moj brat je samo slegnuo ramenima i osmjehnuo se.

Skoro stalno smo bili zajedno, jer su muškarci boravili u jednom dijelu ašrama, a žene u drugom. Vrelo sunce dodatno je stvorilo vezu među nama. Skoro cijelu sedmicu hodali smo okolo u bunilu i osjećali se nelagodno.

"Ne govorite mi da vi ne tražite sreću; da ste zadovoljni iluzijom i da niste spremni podnijeti teret neprospavanih noći. Vjerujte mi – vaše stvarno biće prezire dosadnu rutinu jela, pića i spavanja. Ono traga za nečim za što zna da je izgubljeno: za Šanti – unutarnjim mirom. Traži oslobođenje od ovisnosti o trivijalnom, prolaznom. U dubini svakog srca postoji čežnja za tim. A Šanti se može naći samo u jednoj 'prodavnici' – a ona se zove kontemplacija: unutarnja vizija najvećeg jastva, izvora svih pojava."

Prašanti Nilayam

Nakon jedne sedmice u ašramu, rečeno nam je da oni koji uskoro odlaze mogu vidjeti Babu. Pošto smo smatrali da više nećemo moći izdržati fizičku deprivaciju, nas osmero se prijavilo za intervju. U zakazano vrijeme, uvečer, dovedeni smo u malu prostoriju, gdje smo sjeli na pod u polukrug. Baba je ušao, zatvorio krug i okretao se svakome od nas pojedinačno. Njegovo prisustvo nas je ponovo navelo da zaboravimo na sve poteškoće. Odjednom smo svi bili razdragani.

Potom se njegovo ponašanje promijenilo. Postao je distanciran, djelovao odsutno i bezlično. Materijalizirao je nešto vibhutija. Nakon duže šutnje, ponovo se okrenuo svakome od nas, ali je gledao na čudan način – iznad naših glava – i s vremena na vrijeme bi se nasmijao.

Ponekad bi nekoga upitao za ime, a potom bi izgledalo kao da tone u neko stanje sna – klimao bi glavom, osmjehivao se, pa čak i smijao, kao da razgovara s nekim nevidljivim bićem. Ponekad bi

pokretao ruku, dlanom okrenutim prema gore, sporim pokretima, pa bi napravio čudne pokrete prstima, kao da želi nešto da napiše u zraku. Kada ga je neko konačno upitao šta to radi, odgovorio je da to najbolje možemo razumjeti ako kaže da čita ljudske misli i razgovara sa svojim poklonicima.

Na sličan način se ponašao prema gotovo svima iz grupe. Iako s nama nije vodio direktan, lični razgovor, uživali smo jednostavno biti u njegovom prisustvu. Dao je nekoliko predviđanja – primjerice, rekao je da će žena moga brata uskoro biti trudna i roditi djevojčicu, te da već imaju sina. Drugima je govorio slična zapažanja. Ispostavilo se da je sve bilo tačno. Moj brat i njegova supruga već su imali simpatičnog sina, Davida, a ubrzo nakon našeg povratka Nancy je zatrudnjela i danas imaju ljupku kćerkicu po imenu Deborah.

Baba je pitao Donalda želi li s njim razgovarati nasamo, i povelu su se u susjednu sobu, odvojenu samo jednim zastorom. Ostali su tamo nekoliko minuta, a kada su se vratili, moj brat je izgledao nekako posramljeno i zbunjeno, dok je Baba blistao od sreće.

Rekao nam je da sada možemo ići, te da će nas ujutro svakog ponaosob primiti na privatni intervju.

Napolju nam je brat ispričao da ga je Baba odveo u drugu sobu i tamo zagrlio. Rekao mu je: “Je li te strah?” Donald je odgovorio da se osjeća pomalo čudno, a Baba je rekao da ne treba, te ga je ponovno zagrlio. Donald je bio zbunjen, nije znao na šta Babini postupci ukazuju niti kako da reaguje; sve mu je bilo konfuzno.

“Jednostavno ne razumijem zašto svi ne vrište: ‘Bacam peškir’, i odu kući”, čudio se Don našoj izdržljivosti. Gledao nas je, zapadnjake, kako ostajemo u tim primitivnim uvjetima. Ponekad bih ga promatrao dok mirno sjedi, ošamućen suncem, i pitao ga kako se osjeća.

“Još neću baciti peškir”, bio je njegov stereotipni odgovor. Ipak nisam znao da li se tada smije ili stiska zube.

Ujutro, nakon intervjuja, probudili smo se nakon nemirne i neudobne noći na betonskom podu – naši jeftini zračni madraci su popustili. Moj brat se okrenuo, oslonjen na lakat, potapšao me po ramenu. Otvorio sam jedno oko i ugledao ga kako se s naporom privlači meni. Nekoliko sekundi bio je sasvim miran, a onda mi je promuklim glasom šapatom rekao:

“Bacam peškir.”

“Šta to znači, Donalde”, upitah ga.

“Upravo si čuo. Odustajem.”

Ćutao je neko vrijeme, a onda nastavio:

“Znaš, ne mogu da dokučim. Cijelu prošlu sedmicu sam posmatrao Paula, kako oznojen i bolestan, s prolivom, leži pod mrežom protiv komaraca, i opet ne odustaje. Kako ljudi to mogu tako dugo da izdrže?”

Donald se ponovo oslonio na ruku:

“Paul?”

Na drugom kraju prostorije nešto se pomaklo.

“Ne mogu da razumijem zašto još uvijek nisi odustao.”

Paul se ponovo pomjerio: “Znate li gdje mogu da uzmem prvi taksi da odem odavde?”

Spremali smo se za sljedeći intervju. Nakon doručka, stali smo u red u hramu i čekali. Ubrzo smo uvedeni u malu prostoriju i ponovo sjeli u polukrug oko Babine stolice. Sjedio sam odmah desno od stolice, a pored mene je bila Šeron.

Baba je ušao blistav, šireći oko sebe kao i uvijek atmosferu ljubavi i otvorenosti.

Počeo je s nama razgovor, a zatim je načinio kružni pokret rukom i materijalizirao brdo slatkiša, koji su se uzdigli desetak centimetara iznad njegovog dlana. Svako od nas je dobio jedan komad. Osjećao sam se kao dijete u bajci koje je sjelo kraj nogu Svetog Nikole. Usput mogu dodati da sam već vidio kako i najozbiljniji, najtvrdokorniji i najarogantniji ljudi kraj Babinih nogu postaju djeca.

Pozvao je mog brata i pokazao mu da sjedne s njegove desne strane, direktno ispred mene. Oči su mu blistale dok je pitao Donalda šta želi. Potom je pokrenuo ruku i materijalizirao prekrasan prsten, od teškog metala, sa zlatnim reljefom njegovog slona Sai Gita sa strane i zlatnim slikama na gornjoj strani. Stavio mu je prsten na prst, i tačno mu je odgovarao. Donald je blistao. Osjećao sam knedlu u grlu, a Šeron je počela da plače.

Bio sam presretan što je mome bratu dao tako lijep poklon, pokazao mu ljubav i pred svima nama demonstrirao moć. Jedva sam se suzdržao da i sam ne zaplačem. Baba mu je rekao da ga čeka dug, zdrav i sretan život i da će biti izvrstan ljekar.

Zatim su prisutni počeli postavljati pitanja: "Po čemu ćemo znati da je on kod nas, kada živimo tako daleko od njega?" Okrenuo se ženi iz grupe kojoj se dotada nije obraćao: "Ona zna kada je Baba s njom." Odjednom je porumenjela i zaplakala.

Kasnije nam je ispričala kako je, kod kuće u Americi, prvi put bila svjesna njegovog prisustva. Protivno savjetima porodice, dovela je svoju majku iz staračkog doma da živi s njom. Učinila je to iz čiste ljubavi, iako je bilo veoma teško. Majka nije mogla ništa zadržati u sebi, neprestano je tražila pažnju, ali se ona brinula o njoj s punom predanošću.

Vremenom je počela osjećati kako je u sobi njene majke prožimaju neobjašnjivi valovi prekrasnih osjećaja. Nije znala zašto, ali je osjećala prisustvo – nepoznato, ali povjerljivo. Vjerovala je da je to ljubav. Kasnije je čula za okupljanja posvećena Sai Babi kod Elsie Cowan, i odlučila je da jednom ode.

Već prvi put kad je otišla, Elsie joj je dala da dotakne komad Babinog ogrtača. Čim ga je dotakla, osjetila je jaku električnu struju i ekstazu. Tokom intervjua s Babom postalo joj je jasno da je on znao šta je doživljavala, i da joj je to želio potvrditi.

Baba je dalje materijalizirao predmete, govorio sa svakim ponaosob, davao savjete. Jedna se žena požalila na probleme s očima. Kao odgovor, Baba joj je materijalizirao medaljon i rekao da ga stavi u vodu i svakodnevno ukapa nekoliko kapi te vode u oči.

Nakon toga, s nama je razgovarao privatno. Lila je molila za nešto što je već mjesecima u molitvama tražila. On je, sa sjajem u očima, napravio korak unazad i tačno joj odgovorio riječima koje je ona koristila u svojim molitvama. Nije bilo šanse da je on to mogao saznati od drugih – bila je oduševljena.

Na brige moje supruge o djeci odgovorio je na način koji je pokazivao da zna svaku osobinu naše djece pojedinačno, i materijalizirao medaljon za jedno od njih. Meni je rekao da se ne brinem za novac, i razgovarao sa mnom o mom duhovnom razvoju.

Saznanje da poznaje moje najskrivenije želje i čežnje ispunilo me je radošću. Na moje pitanje mogu li više vremena provoditi u njegovom prisustvu, rekao je: "Prvo moraš izvršavati svoje obaveze kod kuće. Imat ćeš više slobode kada djeca odrastu."

Kada smo kasnije ponovo svi sjedili na podu, Baba je prošao rukom kroz zrak i materijalizirao osam vizitki sa svojom slikom i adresom, i svakome je dao po jednu. Rekao je još da će stalno biti s nama. Nakon svih tih ohrabrenja i ljubavi, podijelio je male paketiće vibhutija.

Materijalizacije tokom razgovora bile su, naravno, impresivne. Ali ono što je na mene ostavilo najjači dojam bilo je njegovo nepogrešivo poznavanje svakoga od nas, što je ukazivalo na to da je on zaista i doslovno stalno prisutan s nama, iako ga tjelesno ne možemo percipirati. Taj konkretni doživljaj sveprisutnosti jednog volećeg bića – doživljaj koji će ostati sa mnom cijelog života i koji je ispunjen dubokim osjećajem povjerenja i sigurnosti – bio je jedan predivan poklon.

Na čitav niz pitanja dobio sam odgovore na ovom putovanju. Naprimjer, pitao sam se zašto Baba, koji je tako velik i moćan, dozvoljava da u Ašramu vladaju neugodni uslovi. U početku me to jako zbunjivalo, ali kasnije sam dobio odgovor: možda nije bilo pravedno prosuđivati uslove u Ašramu upravo u tom periodu, jer smo došli tokom faze izgradnje, a u takvoj situaciji neugodnosti su neizbježne. Na koncu, niko nije bio odbijen, svi su boravili besplatno.

Dalje: patnja je široko rasprostranjena činjenica u ovom dijelu svijeta, ali to u mojim očima ne dovodi do zaključka da Bog ne postoji. Potpuno mi je jasno da smo svi sami odgovorni za svoje odluke – bilo ispravne ili pogrešne – i da je naša trenutna situacija uvijek posljedica naših vlastitih postupaka, učinjenih u ovom ili možda u prošlom životu. Mi sami nosimo odgovornost da jedni drugima služimo i da se liječimo.

Počinem prihvatati ideju karme: mi žanjemo ono što smo posijali. Ono što činimo – bilo dobro ili loše – vraća nam se. Mi smo ti koji moramo pronaći izlaz iz močvare u koju smo se sami doveli. Besmisleno je i naivno tu odgovornost prebacivati na nekog drugog. Lako je biti zaveden oduševljenjem prema Babi – pored svih promjena koje moramo učiniti u vezi sa sopstvenom percepcijom stvarnosti i svim udarcima koje naši dosadašnji stavovi moraju podnijeti – pa da očekujemo da će on upravljati stvarima onako kako bismo mi htjeli. Ne samo na duhovnoj, već i na fizičkoj razini.

Kada se sruše granice naše “realnosti”, mnogi od nas lutaju izgubljeni kroz život i pokušavaju se držati za Boga, tražeći pravac. U toj fazi lako se izgubi osjećaj za ispravnu perspektivu i sopstvenu odgovornost. Isto se dešava i kada, naprimjer, od Babi očekujemo da preuzme odgovornost za uslove u Ašramu – da mahne čarobnim štapićem i sve učini čistim i lijepim.

Stalno sam sebi ponavljao da je Baba došao na Zemlju kako bi pomogao ljudima da povjeruju u postojanje uzvišenije stvarnosti i uticaj duhovnih zakona – da bismo dobili unutarnju snagu da se odlučimo za ispravan put i postojano radimo na poboljšanju životnih uslova. Kada bi neka natprirodna sila uklonila sve naše bolesti i siromaštvo, a ostavila nas sa našim postojećim nivoom svijesti, ubrzo bismo se opet međusobno hvatali za vratove i svijet bi se vrlo brzo našao u istom haosu.

Stalno učim sve više o silama joge i siddhija. Mnogi jogini – uključujući i Babu – rekli su da ove moći često vode zastranjenju na duhovnom putu. I sam sam u međuvremenu vidio ljude koji su toliko fascinirani ovim moćima, da su potpuno izgubili iz vida stvarni cilj – postati jedno sa Bogom. Baba nas upozorava da i duhovni vođa može postati žrtva tog iskušenja, jednako kao i tragač.

Baba nas želi zaštititi od zastranjenja da ga gledamo kao nekoga ko teži duhovnom savršenstvu, ali bi mogao podleći niskim duhovnim tendencijama. Čudne stvari koje on čini, kaže, jednostavno su dio njegovog bića, jer on je Avatar – izvan karme i zla, izvan prostora i vremena, izvan svake klasifikacije i svake vrste... i izvan dualnosti. Njegove moći su odraz činjenice da je on svuda i uvijek jedno sa svime.

Jednom prilikom, kada je govorio o neobičnim stvarima koje milioni ljudi nazivaju “čuda”, Baba je rekao:

“Ona pripadaju području prirodnih, neograničenih Božjih moći i ni u kojem slučaju nisu proizvod siddhija kao kod jogija, niti magičnih sila kao kod čarobnjaka. Stvaralačka snaga nije ni stečena ni razvijena – ona je čisto prirodna. Svami stvara neke predmete na isti način kao što je stvorio univerzum. Neki drugi predmeti bivaju prebačeni sa mjesta gdje već postoje. Ne postoje nevidljiva bića koja pomažu Svamiju da stvara stvari. Njegov sankalpa – njegova božanska volja – stvara predmet u trenu. On je svugdje.”

Većina ljudi sa paranormalnim sposobnostima poznaje svoje granice. Razmjer njihovih moći može se tačno odrediti. Obično te osobe imaju osjećaj da su “kanali” – mediji povezani s višim sferama duhovne stvarnosti – i možda ih te sile koriste. U svakom slučaju, njihove sposobnosti u toj sferi igraju podređenu, poniznu ulogu. Suprotno tome, Babine moći djeluju kao neograničene. Baba ne samo da potvrđuje postojanje drugih dimenzija stvarnosti i dubljih nivoa svijesti, već on jeste ta druga stvarnost i istovremeno put koji ka njoj vodi. Ne postoji razdvajanje između njega i bilo koje druge dimenzije – kao što nema ni između njega, njih i mene.

Usprkos njegovim neograničenim moćima, kod Babe se ne može pronaći ni najmanji trag samodopadanja ili njegovanja imidža. Ono što kod njega nalazimo jeste davanje, poučavanje, ljubav. Stekao sam mnogo ličnog i profesionalnog iskustva s ljudima i njihovim raznolikim motivima, ali još nikada nisam sreo nekoga ko i u najmanjoj mjeri podsjeća na Babin način postojanja. Za mene je on najdivljije čudo koje sam doživio.

Također, značenje sanskrtskog pojma *maya* postaje mi sve jasnije – *maya* kao varka, varljiva priroda onoga što mi nazivamo stvarnošću. Naša čula, misli i osjećaji prenose nam sliku svijeta koji je zapravo čista iluzija. Oni zamagljuju naš pogled, spuštaju zastore pred nas i odvedu nas sa duhovnog puta. To

mi je postalo jasno u trenutku fizičke nelagode i reakcije na sve te bolesti, siromaštvo i primitivizam koji vladaju u Putapartiju, a koji su me skoro lišili iskustva Sai Babine milosti.

Mnogi ljudi koji dođu kod Sai Babe moraju proći kroz teška iskušenja, kroz koja uče kamo ih njihove želje i strasti mogu odvesti – u bezizlaznost i razočaranje. Neki bivaju tako teško povrijeđeni da se ljutito okreću od njega. Ali za većinu onih koji se nađu pred izborom – da napuste svoje želje ili Sai Babu – ipak postaje jasno da se od Babe ne može odustati.

Uvidio sam da mi nije bilo suđeno da ostanem u Prašanti Nilajamu i da moram pronaći način da učvrstim svoju vezu s Babom, dok živim u Americi i obavljam svoj posao. Često sam čuo Babu kako govori da se ne možemo jednostavno povući i sakriti u pećinu ili planinsku samoću, već da svoje obaveze moramo ispunjavati tamo gdje smo postavljeni. Čovjek treba služiti zajednici i produbljivati vezu s Babom tako što će u svakodnevnom životu primjenjivati njegova učenja.

Spoznajem sve više da je Baba mnogo više od svoje tjelesne pojave. On je utjelovljenje svog učenja, svoje ljubavi, svoje istine i brižnosti. Malo-pomalo postaje mi jasno koliko su naši pokušaji da mu se fizički približimo zapravo uzaludni. Pravi kontakt s njim mogu uspostaviti jedino tako što ću se na duhovnoj razini sjediniti s njim – tako što ću njegov duh i učenja sve više unositi u duh svog života. Dok ne postanem – on.

Sagorjeti do pepela

Nakon mog povratka sa drugog putovanja odlučio sam da nije važno da li ću živjeti u Babinoj blizini, nego je mnogo važnije da budem s njim povezan duhovno i mentalno, te da ga stalno imam u srcu i mislima. Počeo sam njegova učenja temeljitije proučavati i ozbiljno sam pokušavao da ih sprovodim u svakodnevnom životu.

Kroz jogu i meditaciju počeo sam se disciplinovati; na početku samo kratko i neredovno, potom redovno dva puta dnevno – ujutro i uveče. Što sam intenzivnije praktikovao ove vježbe, to je bilo veće moje zadovoljstvo, bez da me to koštalo posebnog truda. Vremenom sam produžavao vrijeme koje sam im posvećivao. Pohađao sam Bahajana susrete i formirao studijsku grupu, tako da sam se više puta sedmično susretao s drugim Babinim sljedbenicima kako bih razgovarao o tekstovima i održavao pobožna djela.

Fasciniralo me posmatranje razvoja stvari. Moje emocionalne i umne reakcije mijenjale su se u mjeri kakva nije bila slučaj ni tokom svih godina psihoterapije. Kao snažni i postojani vjetar koji razgoni oblak koji sprječava pogled, tako su se moje duhovne vježbe počele oslobađati u novu dimenziju o kojoj ranije nisam ni imao pojma. Sigurno sam već od drugih ljudi čuo da su doživljavali stvari poput svjetla, širenja, bezvremenosti i beskrajne ljubavi, ali sam to uvijek smatrao umišljajem ili iluzijom. Sada je u meni probuđena radoznalost za ovim dalekim, još neotkrivenim dijelom mog jastva. Isto kao što orgazam uzrokuje fizičko i emocionalno oslobađanje kada čovjek stekne određenu seksualnu zrelost, tako bi moglo biti da postoje unutarnji mehanizmi u ovoj unutarnjoj dimenziji koji nas, kada ih jednom dotaknemo, vode ka oslobađanju i uzvišenijim nivoima svijesti.

Učinio sam svojom navikom da studentima kojima predajem psihijatriju postavim pitanje da li meditiraju. Praktično, nijedan od psihijatara koje sam pitao nije redovno meditirao, a samo jedan ili dva su to ikada uopšte pokušali. Mnogima je taj proces poznat, a to su ljudi čiji je zadatak upravo da uklone mentalne i emocionalne probleme i da se, navodno, bave unutrašnjim svijetom. Šta je onda meditacija, ako ne upravo to – bavljenje unutrašnjošću?

Postoje mnoge meditativne tehnike, ali im je svima zajedničko da nas dovedu u stanje u kojem nas ne ometaju zvukovi u pozadini, ispresjecane misli, fantazije i emocije. U toj tišini možemo doživjeti ono što je vječno. “Zamislite ekran u kinu”, kaže Baba. “Kada se prikazuje film, ne vidite ekran, nego samo projekciju onoga što se prikazuje. Kada projekcija završi, vidite samo ekran – ekran bez govora, glasa, imena, formi, boja ili vjerovanja. To je Brahman. Kao u mraku uže izgleda kao zmija, a u kinu je cijeli ekran preko filma postao nevidljiv.”

“Šta možemo iz toga naučiti”, pita Baba. “Najprije si na svjetlu – potom je svjetlo u tebi – i na kraju postaješ jedno sa svjetlom.” On uči da prvo doživim svjetlo božanske energije kao nešto odvojeno izvan mog jastva, potom kao nešto što me prožima i ispunjava, i konačno kao nešto što je još uvijek samostalno, ali čiji je uzrok u mojoj unutrašnjosti. Posljednji stadijum, “ti i svjetlo ste jedno”, znači da čovjek samog sebe doživi kao svjetlo, što odražava stanje u kojem je čovjek ostavio dualnost iza sebe i u kojem s Atmanom, univerzalnim Ja, Bogom u sebi, postaje jedno.

Tokom meditacije osjetio sam uzbuđenje i neobuzdanu radost, i počeo sam Babu gledati kao velikog znanstvenika i tutora svijesti. Ponovo se javila čežnja za njegovom blizinom. Želio sam ga posebno ispitati o različitim stupnjevima meditacije i slijediti njegove upute kako bih svoju svijest proširio u nove dimenzije koje su se preda mnom otvarale. Osim toga, Babu nisam vidio već šest mjeseci, pa je pomisao da ga ponovo osjetim iz prve ruke bila veoma privlačna. Indra Devi je tada planirala ubrzo putovati, i ja sam je, bez mnogo razmišljanja, odlučio slijediti. Tako sam se po treći put uputio u Indiju.

Ovog puta već sam bio “stari zec” što se tiče putovanja – bilo je ugodno, a ja sam se radovao mogućnosti da budem sam, dugo meditiram, sjedim i potpuno utonem u doživljaj Babe. Nakon dugog leta sletjeli smo u Bombay, čiji mi je izgled već bio poznat i sada krajnje prijatan, jedno zaista psihodelično iskustvo. Mirisi, utisci, pokreti... izgubiti se u toj predivnoj gužvi – počeo sam sve više voljeti Indiju koju poznajem.

Kasno navečer stigli smo u Bangalore i saznali da se Baba nalazi u Brindavanu, njegovoj ljetnoj rezidenciji. Rano sljedećeg jutra sjedio sam u redu s trideset Amerikanaca i stotinama Indijaca na rubu trotoara čekajući da Baba izađe iz kuće. Pored mene je sjedio jedan saputnik, mladi slikar iz Santa Barbare. Kad sam ugledao narandžasti ogrtač, srce mi je ubrzano lupalo, a poznat i dugo iščekivan osjećaj ljubavi i uzbuđenja pojavio se ponovo. Baba je dolazio svojim tečnim korakom, blistajući od radosti. Bio je to nebeski lijep prizor. Već osjetiti kako u meni sve vibrira bilo je čudo po sebi.

Sjedili smo desno od Babe, otprilike tri metra udaljeni od njega. Okrenuo se jednoj grupi ljudi na drugoj strani puta i svojom rukom, na spokojan i veličanstven način koji mi je bio poznat, kružio. Odjednom je zasukao rukav, i vibhuti – sveti pepeo – bio je u njegovoj ruci. Steve, slikar, prišao mi je skoro nečujnim glasom: “Samo zbog ovoga put se isplatio.” Šutio je neko vrijeme, pa šapćući nastavio: “Mogu osjetiti kako se karma mnogih godina skida sa mojih ramena. Slobodan sam! Dižem se!”

Petnaest do dvadeset minuta Baba je prolazio kroz naše redove i pozdravljao nas ljubaznim osmijehom, potom je krenuo nazad prema kući. Odjednom je pogledao pravo u mene i krenuo prema meni. “Kako je tvoj brat”, upitao je. U tom trenutku jasno sam se sjetio da me Donald, neposredno prije mog polaska, pitao vjerujem li da se Baba još uvijek njega sjeća. “Naravno da se sjeća svakoga”, odgovorio sam. Babino pitanje mogu ponijeti Donu kao veliki poklon. Moj osmijeh bio je širi nego ikada, a srce mi je izlazilo prema njemu. “On je jako dobro, Baba”, rekao sam glasom koji je pokazivao osmijeh na mom licu. “Dobro, dobro”, rekao je na engleskom i uzvratio osmijeh. Potom se okrenuo i ušao u kuću.

Indra Devi nam je rekla da moramo čekati jer će nas Baba pozvati unutra. Kasnije prijepodne uvedeni smo u veliku prostoriju. Oko trideset nas sjedilo je u krugu na podu, muškarci na jednoj, a žene na drugoj strani. Baba se pojavio sa svojom doslovno elektrizirajućom austom i obišao grupu, smiješeći se i gledajući svakog od nas vragolasto. Zamolio je dr. Gokaka da prevodi, zauzeo mjesto i razgovarao s nama, odgovarajući na pitanja. Oko pola sata govorio je o smislu i vrijednosti posvećivanja života Bogu, stvarnosti uzvišenijeg jastva. “Smisao vašeg života jeste da budete pročišćeni”, rekao je.

Odgovarao je na sva pitanja, bez ijedne riječi s naše strane. Njegova ljepota bila je neopisiva. Dodavao je osvježenja nakon jela i objasnio da nas danas ne može vidjeti, ali da će nas uskoro moći vidjeti. Svi su otišli, samo sam ja ostao oduševljen i odlučan da ostanem dok me ne izbace. Nažalost, broj ljudi koji čeznu za Babinom blizinom tako je velik da neki pokušavaju iskoristiti gostoprimstvo za vlastitu korist, baš kao što sam i ja tada činilo. Danas, naravno, ne bih ni u snu mislio da mu se nametnem, ali tada sam kroz svoju vezu s njim morao proći mnoge stadije da bih mogao razlikovati pristojnost od divljenja.

Bilo mi je dopušteno da gledam u unutrašnjost kuće, gdje sam vidio Babu kako hoda, razgovara s ljudima, čita pisma i obavlja druge stvari. Zamislio sam da će ovo putovanje biti jedinstveno; bio sam odlučan da ostanem u predsoblju i da ga nikada ne napustim. Potom je Baba otišao gore da se odmori, a ja sam legao na tvrđi pod čekajući njegovo ponovno pojavljivanje.

Još sam drijemao kada su nastale velike aktivnosti. Jedan auto se zaustavio ispred, Baba se pojavio sa nekoliko ljudi, ušao u auto, donesene su korpe pune hrane i on je otišao. Jednako brzo kao što je taj nastup protekao, prošao je i moj san da mu budem bliže. Ponovo sam stajao vani na vrelom suncu, potpuno sam. “Kako mi je samo mogao to učiniti?”

Samo nekoliko povjerljivih ljudi znalo je da je otišao za Putaparti. Kasnije sam saznao da je Indru Devi poslao u Bombay da održi kratak govor pred 200.000 razočaranih ljudi koji su očekivali njegovo pojavljivanje. Kakav teret je ona morala ponijeti! Čvrsto je računala da će joj Baba pomoći izdaleka da utješi ljude.

Što se mene tiče, odlučio sam da slijedim Babu. Rano sljedećeg jutra, jedan moj prijatelj i ja sjeli smo u taksi. Dan je bio hladan. Neposredno iza grada užurbana gužva Bangalorea ustupila je mjesto ležernom buđenju sela. Ulica je bila asfaltirana u oba smjera, a često nije bilo nikoga na vidiku. U moju glavu vratio se smiraj, a moja pažnja okrenula se prema planinskim podnožjima i dalekim prostranstvima.

Tu i tamo nailazili smo na volovska kola. Velike, teške životinje bile su tjerane od strane uspavanih kočijaša, koji su — kao i njihove životinje — očito utonuli u uspavano stanje. Blizina jednog sela najavljena nam je standom koza sa njihovim pastirima i ženama u zatvorenim sariima boje zemlje, koje su na glavama nosile razne predmete.

Kad bismo prolazili kroz neki grad, uvijek sam se morao smijati zbog domišljatosti indijske omladine, koja je na biciklima — koji su im bili tri broja veći — izvodila prekrasne umjetničke trikove. Sjedalo je

bilo previsoko, a gornja štanga sprječavala ih je da zadrže pravilnu ravnotežu — viđali smo uglavnom samo muške bicikle. Tako su visjeli poput pauka, držeći se za jednu stranu točka. Očito to nije bilo tako teško kao što je djelovalo, jer je velika masa mladića tako biciklirala po ulicama.

Većina sela bila je vidljivo ovisna o poljoprivredi, a život pod nemilosrdnim indijskim suncem odvijao se gotovo usporenim tempom. Napraviti i samo jedan korak zahtijevalo je veliki napor. Nakon otprilike pola puta, prošli smo pored jednog sela, smještenog povučeno iza kamenog zida. Pričalo se da je ovo nekada bio posjed jednog kraljevstva prije više od 800 godina i da je gradić i dalje napredovao.

U Putapartiju bilo je suho i vruće. Skoro nitko nije bio vani. Nakon što smo pronašli mjesto u jednoj od sala za spavanje u Prašanti Nilayamu i pojeli nekoliko manga, smjestili smo se blizu hrama i čekali da se Baba pojavi — ne njegov dnevni daršan. Ašram je značajno narastao od zadnjeg mog dolaska ovdje. Kako je prisutno bilo mnogo manje ljudi, dvorište je izgledalo znatno čišće i mirnije. Vladala je ista atmosfera blaženstva, jednaka uzvišena tišina, dok je Sunce djelovalo kao da sve peče u čisto i bijelo.

Isto tako, u zraku je bilo jednako uzbuđenje kada su se poklonici počeli okupljati za daršan, a i bhajani su bili ispunjeni zvukom predanosti kao i tada. Obradovali smo se kada smo čuli da će se Baba idućeg jutra pojaviti povodom postavljanja kamena temeljca za jednu školu, koja će nositi ime njegove majke. Tada ćemo ga moći više vidjeti.

Koliko je Baba ipak nepredvidiv! Sljedećeg dana nekoliko nas je otišlo u dvorište gdje je trebao biti postavljen kamen temeljac, i tamo smo zatekli jedva nekoliko ljudi. Kada se Baba konačno pojavio, okupilo se ne više od dvadeset ljudi i nekoliko neuglednih pasa koji su ga dočekali. Nisam mogao razumjeti zašto je dao nalog da se pojavi baš ovdje, dok je njegovo prisustvo u Bombaju očekivalo 200.000 ljudi. Jednostavno sam to prihvatio i uživao u situaciji.

Baba je došao polako, gotovo šunjajući se — graciozno, ali moćno. Nosio je plamteći narandžasti ogrtač, jedan ton tamniji od onog koji sam do tada poznao. U rukama je držao dva kokosova oraha, koja je spretno razbio udarivši ih jedan o drugi. Zatim je poškropio mlijeko po zemlji, materijalizirao nešto vibhutija i posuo ga po mlijeku. Bio je pun dobre volje... Nakon ceremonije uzeo je korpu punu kolačića i dijelio ih svojom rukom. Bilo je iznenađujuće gledati kako se pažljivo ponaša kada takvim ljubaznim gestom dijeli slatkiše — nikoga nije izostavio.

Biti prisutan na ovom malobrojnom skupu bilo je posebno radostan doživljaj. Mala djeca, koja su radosno skakutala uokolo, njihova nasmijana lica i prsti ispruženi sa žudnjom... A onda zamisli kako u isto vrijeme 200.000 ljudi sjedi na stadionu u Bombaju i čeka.

Gužva, smijeh i uzbuđenje ove male grupe ljudi na trenutak su me premjestili u djetinjstvo. Vrhunac cijelog događaja za mene dogodio se kada je Baba došao vrlo blizu mene, također mi dao jedan kolačić i u toj gužvi stao na moj veliki nožni prst. Od vrha prsta pa sve do tjemena ispunila me radost.

Sljedećeg jutra Baba je ponovo bio u Brindavanu i pozvao nas na veliko pjevanje bhajana. Trebalo je da nas on predvodi tokom vjerskih pjesama, a mi potom da pjevamo pred njim. Indra Devi se javila za riječ i rekla da mnogi Amerikanci mogu pjevati bhajane. Ja sam znao samo jednu jedinu pjesmu i priželjkivao sam da me Baba pozove da pjevam prije nego što neko drugi dođe na red. Čini se da se Babi svidio ovaj prijedlog. Pokazao je na jednu mladu ženu koja je sjedila nasuprot mene i naložio joj da pjeva. Srce mi je stalo: pjevala je jedinu pjesmu koju sam znao. Pridružili smo joj se, pljeskali u ritmu i bili puni unutarnjeg uzbuđenja koje je dolazilo iz duboke predanosti.

Odlučio sam se ponašati potpuno smireno, gotovo da sam se želio sakriti uz zid kako slučajno ne bih bio primijećen. Ali tada je Indra Devi ozarenog lica, na moju veliku neugodu, rekla: "Oh, dr. Sandweiss drži sedmične večeri bhajana u svojoj kući, on također može pjevati." Sada sam bio u problemu.

Baba se okrenuo prema meni i rekao: "Počni!" Gurao sam se okolo, zakašljavao kao da čistim grlo, i na kraju rekao: "Baba, jedina bhajana koju znam je 'Ganeša Šaranam', a upravo se ona pjevala." Pošto nije došao odgovor, odlučio sam pjevati svoju jedinu bhajanu. Možda će on ponovno prihvatiti pjevanje ako budem posebno entuzijastičan. Ali nakon prve dvije riječi Baba je odmahnuo rukom i rekao: "Ne, ne, to se već pjevalo." Pao sam kao pokošen i propao u zemlju, uništen. Trebalo mi je dva-tri dana da prevladam tu bol. Odlučio sam naučiti još bhajana.

Baba daje veliki značaj pjevanju ovih religioznih pjesama; one trebaju snažno utjecati na našu meditaciju i duhovno stanje. Pjevanje se odvija na sljedeći način: neko pjeva jednu strofu, a grupa potom ponavlja. Sve riječi jedne bhajane su sanskrtska imena za boga, u kojima se on pojavljuje u različitim formama i aspektima. Navodno njihov zvuk uzrokuje vibracije koje otvaraju duhovne centre kod ljudi koji ih slušaju. Mnoge od tih riječi koriste se i u mantrama.

Nakon pjevanja, kada su svi htjeli krenuti, Baba je uzeo jednog dobrovoljnog pomoćnika koji već godinama radi za njega. Obojica su odmah bili okruženi gomilom indijskih mladića. Svi smo se gurali bliže, a naš pogled privukao je tipični kružni pokret rukom poput vrtloga, koji je on pravio u zraku. Odjednom je zablistalo nešto srebrno u njegovoj ruci — jedan predivan sat. Čovjek koji ga je dobio bio je potpuno oduševljen i zatečen.

Te noći opet smo bili pozvani na pjevanje bhajana, pobožnih pjesama. Stigla je američka pjevačka grupa "Lite Storm", koja je izdala ploču s američkim bhajanama. Oni su svirali gitare, bubnjeve i druge instrumente, izmjenjujući se s Indijcima u pjevanju. Baba je otvorio večer najljepšim, najjasnijim, najuzbudljivijim glasom koji čovjek može zamisliti, određujući ton. Bila je to vrlo duhovna noć.

Doživjeli smo opipljiv dokaz kako ljubav i radosno pjevanje imena božjih mogu ujediniti ljude različitog podrijetla. U zajedničkom doživljaju čežnje za Bogom, ljubavi i sjedinjenju s božanskom veličinom svi smo se osjećali kao najbliži srodnici.

Baba je posebnu pažnju posvećivao učenicima svojih škola. Oni su uvijek mogli biti oko njega; radost i divljenje na njihovim mladalačkim licima jasno su svjedočili o njihovoj bliskosti i konstantnom kontaktu s njim. Te noći oko njega je sjedilo dvadesetak-tridesetak mladih ljudi u krugu, a njihova sigurnost i lakoća kojom su pjevali najteže bhajane, njihovi muzički i izražajni glasovi, pažljivo izgovaranje riječi i iskreno, predano držanje jasno su pokazivali koliko u njima živi duhovno naslijeđe ove predivne zemlje.

Gitare, bongo bubnjevi i natruhe rock muzike, nasuprot zapadnjačkoj grupi koja je pjevala najjednostavnije bhajane, formirali su očitu suprotnost. Ipak, svi smo osjećali kako Indijci osjete našu čežnju, a mi njihovu. U srcima smo svi bili jedno.

Ljubav, poštovanje i duboki osjećaj zajedništva — nevezano za podrijetlo, nacionalnost ili religiju — rađaju se pod takvim uvjetima. Ispunila me toplina, i zahvaljivao sam Babi što mi je omogućio da spoznam kako svi postajemo braća kada dođemo u dodir s ocem. Nema sumnje da bi svi ljudi na svijetu osjećali isto kada bi samo mogli shvatiti da je Bog zaista Otac sviju nas.

Jedan od najvažnijih Babinih aspekata, mislim da je njegov Šiva-aspekt — aspekt razarača. U hinduističkoj religiji naznačena su tri glavna božanska bića — Stvoritelj, Čuvar i Razaratelj — sa imenima Brahma, Višnu i Šiva. Kada sam počeo da se upoznajem sa hinduizmom, pitao sam se zašto bi se trebalo zazivati božanski aspekt Razaratelj, ali kada sam svoju vezu sa Babom produbio, ubrzo sam spoznao ovo značenje.

Već sam spomenuo da sam uvijek, kada bih se Babi malo približio, proživljavao osjećaj razaranja, ma koliko se unutarne za to pripremao. Ovaj osjećaj nastajao je uvijek kada bih se previše vezao za svoj razum — sa njegovom skoro neograničenom sposobnošću za sumnjičenje — i emocijama, koje su me uvijek brzo izbacivale iz koncepta. Kada bi me Baba ignorisao, osjećao sam se povrijeđeno i ljutito. Kada me opomene da ne slijedim kratkoročna zadovoljstva, ljutio sam se zbog tako banalnog savjeta. Kada bi djelovalo kao da on čini neku grešku, mislio sam da to ne može biti način na koji postupa Bog.

Ako dopusti patnju, opet sam sumnjao. Kada se moji osjećaji i misli nisu podudarali sa njegovim riječima, osjećao sam se na smrt uplašeno pri pomisli da trebam da se odrekнем svojih stavova i potpuno se potčinim njegovoj volji. Iako sam se svaki put zaklinjao da od Babe ništa ne očekujem i ne želim, ta volja se pri susretu s njim uvijek iznova pojavljivala i nije nosila ništa drugo osim razočarenja, i na kraju bih se osjećao povrijeđeno i poraženo.

Vjerujem da je ova reakcija borba moga ega, koji se opire da bude poništen: borba malog ja – osjećaja i razuma – čija dominacija se počinje raspadati. Ali to razumjeti i to obraditi su dvije različite stvari. Na ovom putu, kao i prije, upravo sam želio da ovo ograničavajuće malo ja bude uništeno, tako da bih mogao da se stopim sa velikim, sveobuhvatnim jastvom. Ali je veoma teško identifikaciju s osjećajima i razumom napustiti – sa ovim ja za koje se mislilo da je zapravo stvarno ja – i potpuno se potčiniti Avataru... i shvatiti da on predstavlja istinsku stvarnost, i da moja čula, moji osjećaji i moj razum meni samo predstavljaju jednu iluziju, jednu prevaru.

Nije moguće u tako odlučujućoj i temeljnoj borbi učestvovati bez unutaršnjeg sukoba. Sa mojim egom to je djelovalo kao borba bez kraja. Ali u svojoj beskrajnoj ljubavi Baba ga je nastavio sve više i više klesati. “Vi ste rođeni samo iz jednog razloga”, kaže Baba, “kako biste umrli”. To znači – usmrćivanje svoga ja. Kada Brahma umre, postajete Brahmani, ili bolje rečeno, vi znate da ste vi Brahmani. Ali ove knjige, sav ovaj trud, sva ova učenja su samo zbog toga tu, da pred svojim očima držite ogledalo, kako biste mogli spoznati sami sebe.”

Nakon što sam jednu sedmicu proveo kod Babe, rekao je da oni koji će ubrzo otputovati, da se spremaju za jedan lični intervju. Tri druga čovjeka i ja smo uvedeni u jednu malu prostoriju, gdje smo se smjestili na tepih sa Babom i dr. Gokakom – prevoditeljem. Baba se osmjehivao i lagano ljuljao naprijed-nazad, pun radosti. Okrenuo se jednom mladiću pored mene i rekao usputno: “Dva puta sam ti se pojavio u snu.”

Kao psihijatar, još nikada nisam čuo za nekog kolegu koji je na sličan način razgovarao sa pacijentom. Psihijatri se stalno bave snovima, ali tvrdnja “ja sam ti dva puta došao u san” prosječnog pacijenta bi to zasigurno izbezumila. Ali za mene takve izjave znače da se proširuje moja mogućnost poimanja Babinih natprirodnih moći. U ovom slučaju bio sam svjedok jednog događaja koji, iako je bio u vezi sa mojim profesionalnim zanimanjem, također je opet bio i izvan toga, te je višestruko pomogao osnaženju moga vjerovanja.

Baba je počeo da opisuje jedan od Džefovih snova i da ga izlaže, a pritom mi je bilo potpuno jasno da on na neki način uspostavlja psihički doživljaj ovog čovjeka, da on zaista prouzrokuje njegove snove i

da ga je posjetio na jednoj drugoj razini stvarnosti. Sve što je Baba rekao, Džef je potvrdio. Imali smo posla sa najvećim psihijatrom kojeg sam ikada sreo.

Jedan doživljaj u snu govorio je o tome kako Baba reže ribu; među prisutnima je dijelio i Džefu nešto od toga, iako je ovaj vegetarijanac. "Selfish, selfish – destroying selfishness" (Sebično, sebično – uništavajuća sebičnost). Engleski izvorni tekst se ovdje navodi zbog igre riječi. (Napomena prevodioca.) Dakle, on je koristio ribu kao simbol za nisko ja, koje među ostalim posjeduje osobinu sebičnosti. Baba često čini takve igre riječi – također i na engleskom.

Baba je potom nastavio da govori o porukama koje su skrivene u križu: okomiti dio stoji za malo ja, koje biva negirano Šivinim aspektom boga koji ga "križa". Tada su došle moje mučne probe. Baba poučava riječima, ali ih neizbježno kali vatrom iskustva.

Džef reče da je dobio mantru od Indre Devi, te ja sad želim znati kako se tačno izgovara. Baba je rado želio pomoći. Znao sam da Baba ljudima najčešće savjetuje da Božija imena, za Japamalu, koriste molitveni lanac koji se sastoji od 108 zrnaca i koji je sličan krunici. Sa svakim zrcem, koje klizi kroz prste, ponavlja se Božije ime. Rekao sam samom sebi: "Aha, kladim se da je Baba za Džefa materijalizirao jedan Japamalu!" Dok sam ga oštro gledao, nešto je iza svojih leđa iznio na vidjelo u svojoj lijevoj ruci što je zaista izgledalo kao Japamala. Nastavio je da razgovara sa Džefom, a činilo mi se da niko osim mene ne posmatra lijevu ruku – kao da sam ja bio jedini koji je primijetio ovaj postupak. Razum mi je počeo raditi.

"Da li bi moglo biti da je Baba zaista samo jedan jeftini mađioničar, koji sve vrijeme predmete drži skriveno iza svojih leđa, a sada je tako neoprezan da se igra sa ogrlicom iza leđa pred mojim nosom? Kakva glupa misao!" Ali još dok je moj razum pokušavao odagnati svoje sumnje, primijetio sam kako mi se steže srce. Ne, ne bi trebao u tome uspjeti da me uvjeri da je on samo jedan loš mađioničar! Bezbrižno, blaženog osmijeha, on je dalje pričao sa nama, a ja njegovu lijevu ruku nisam ispuštao iz vida.

Ponovo je ona nestala iza njegovih leđa, onda je bila opet ispred i ja sam sasvim jednostavno znao da će on Džefu dati Japamalu i pri tome se ponašati kao da je upravo tek materijalizirao. Tada je napravio poznati kružni pokret desnom rukom i iz nje je ispala jedna predivna Japamala – sasvim drugačija od one u lijevoj njegovoj ruci, koja je inače otamo sada nestala...

Ovaj potpuno neočekivani ishod priče za mene je bio kao udarac u glavu. Moje sumnje sasvim izvjesno nisu bile ništa novo. One podignu svoje ružne meduzine glave uvijek onda kada počnem postajati

ponosan na svoju vjeru – uvijek onda kada mislim da je moje vjerovanje postalo čvrsto i nepokolebljivo. Jedan zastor zbunjenosti bi se nadvio nada mnom: znam da je Baba tu da uništi moje malo ja, a ja sam se osjećao bespomoćno isporučen svojoj reakciji.

Baba je nastavio da razgovara sa tri druga, a mene potpuno zaobišao. Meni je bilo svejedno. Još uvijek sam bio time zauzet da se oporavim od Japamala-događaja. Baba je rekao da on stalno stoji sa nama u kontaktu, ali ako mu želimo pisati, da će nam dati svoju vizit-kartu – da imamo makar njegovu adresu. On je pokrenuo svojom rukom kroz zrak i jednostavno donio tri vizit-karte, koje je on dao onoj trojici, bez da je pri tome mene i pogledao.

Za mene je bilo posebno što mi je prije šest mjeseci tokom jednog kratkog intervjua također dao jednu takvu kartu – potpuno jednaku ovoj koju je njima dao. Da li mi je možda želio pokazati da se još toga sjeća, da me bolje poznaje nego što sam ja pun sumnje vjerovao? On se dnevno sastajao sa stotinama ljudi – njega formalno bombarduju ljudima. Jednostavna činjenica da se on na jedan tako nebitan događaj kao ovaj od prije šest mjeseci sjeća, djelovala mi je kao neko nevjerovatno postignuće, da ne govorimo o materijalizaciji karata i opuštenom, nonšalantnom načinu na koji je to sve činio. U svakom slučaju, kroz to sam skrenuo pažnju sa neobičnog Japamala-slučaja.

Nakon svega toga što sam vidio, odlučio sam: “Sam, nemoj slučajno više da padaš na ovakve trikove i ne dopuštaj si da budeš tako demoliran. Ne očekuj ništa, ne iziskuj ništa i ne želi ništa.” I tako sam, smijući se unutar sebe, izašao sa intervjua bez sumnjičenja i bez “povrede” mog emocionalnog svijeta, zdrav.

Baba je rekao da će nas za dan-dva ponovo pozvati na privatni intervju.

Nakon nekoliko dana ponovo smo se našli kod njega. Došao sam jako dobro pripremljen i u svakom slučaju osjećao sam se dorašlim svim trikovima. “Tako nešto danas mi se više neće dogoditi”, mumljao sam odlučno u sebi. “Neću dozvoliti da budem poražen!” Kada smo sjeli, pogledao me je i rekao: “Ti si zbunjen.”

Imao sam osjećaj da sam već ponovo poljuljan, ali sam se ubrzo pribrao: “Neće me oboriti. Njegove fore, njegove kritike – ništa mi danas neće moći.” Baba me i dalje gledao smiješeći se.

“Monkey mind”, rekao je tiho, pomalo zadirkujući.

Onda je razgovarao sa ostalima, ali se onda ponovo okrenuo prema meni. “Šta želite vi, gospodine? Vi ste već jednom bili ovdje.”

“Baba”, rekao sam nesigurno, “želim da postanem jedno sa tobom.”

“Sada najprije je svjetlo u kojemu si ti, onda je to svjetlo u tebi, a onda postaješ jedno sa svjetlošću.” Ponovo sam bio poljuljan. Bilo je kasno da zadržim reakciju. Osjećao sam užasan bol u sebi kako se diže i osjećao sam strašno razočarenje. Veo zbunjenosti bio je također ponovo prerezan oštrim nožem sumnje.

“Moje teže putovanje”, pomislio sam, “svaki put preko četrdeset hiljada kilometara. Svaki put sam uspio da se približim skroz do Avatara i da čujem šta mi kaže – kliše. Već sam ga stotinu puta čuo da izgovara ovu rečenicu. Imao sam ovu veliku priliku... i sada je gotovo.”

Babine riječi su polako nestajale u prostoriji. Okrenuo sam se jednom mladiću po imenu Stiv, stavio mu ruku na rame, smijao se i razgovarao s puno ljubavi sa njim. To što je on rekao, pokazalo je Stivu da je znao stvari o njemu koje niko drugi nije mogao znati – a ja sam osjećao da postajem ljubomoran. Baba je primijetio jedan jeftin lanac oko vrata sa medaljonom i rekao: “Dat ću ti jedan dobar.”

“O, Bože, sada ponovo počinje.” Molio sam se da slučajno ništa za mene ne materijalizira. Dosada mi ništa posebno nije uradio, a ja sam odlučio da mi je draže da tako i ostane.

Želio sam da iz svog iskustva jednog jasnog ostavljanja po strani izvučem nešto pozitivno iz toga. “Dakle, ako hoćeš da me tako zapostaviš – odlično, divno”, durio sam se u sebi, “ali onda to čini dosljedno, tako da barem u tome budem ispred ostalih.” Počeo sam se bližiti ideji da je ustvari to bilo jedno odlikovanje – da mi Baba dosada nije materijalizirao medalju. Potom je on nježno pokrenuo svoju ruku i materijalizirao četiri predivna medaljona i svakome od nas ležerno dobacio po jedan. Sada nisam imao nikakvu prednost ni pred kim. Baba mi je čak uskratio i svoj prezir.

Babinog Šiva-aspekta bivam sve jasnije svjestan što mi se više fizički približavam. Baba je predivan. On je pun nestašluka. Iako ponekad izgleda da nekog ošto kori, ipak je on u stvari najprijetniji, najljubazniji “razaratelj” kojeg sam ikada doživio.

On je sa svakim od drugih ljudi išao u drugu prostoriju na kratki razgovor. Oni su dolazili ozareni, duboko ganuti i u jednoj blaženoj bogobojažnosti – potpuno izmijenjeni. Potom je Baba došao k meni i upitao kada putujem nazad. “Vidjet ću te kasnije”, rekao je. Tu sam sada stajao – jedini bez privatnog razgovora, ali zato sa jednim medaljonom koji nisam želio i sa osjećajem da Babi na fizičkoj razini nikada neću biti bliže. Ali sa nadom da ću ga možda ipak vidjeti kasnije.

Za nekoliko dana trebalo je da krenu ljetni kursevi – jedna ustanova koju je Baba formirao kako bi studente poučavao duhovnosti. Ašram je vrvio od aktivnosti. Znao sam kako će teško biti pod ovakvim okolnostima da vidim Babu, ali u svakom slučaju postojala je mala nada. Samog sebe sam pri tome posmatrao kako si dopuštam jednu takvu nadu, i hladno me preplavila. Samo sam tačno znao da bi to vodilo do jednog velikog razočarenja.

Na kraju je stigao posljednji dan. Studenti i govornici pristizali su iz svih dijelova Indije. Sve sam pokušao kako bih došao do jednog intervjua.

Čekao sam i čekao, na vrelom suncu, pokušavao da dobijem neku vijest od Babe i čekao dalje. Dan je postajao hladniji, oblaci su se skupljali... i ja sam čekao. Pitao sam za Babu. Rečeno je da provjerava upravo posljednje organizacijske pojedinosti za ceremoniju otvaranja. Čekao sam. Oblaci su postajali teži i prijeteci. Počelo je padati. Potpuno sam pokisnuo.

Čekao sam na pljusk u kiše dok nije postalo hladno. Smračilo se. Bilo je prilično jasno da nemam nikakve šanse da dobijem lični intervju.

Potpuno mokar vratio sam se u Bangalore na raštimanom motociklu, prepravljenom trotočkašu. Hladni noćni vjetar tokom ove vožnje prodirao mi je do kostiju. Koštalo me tri putovanja da otkrijem kako je uzaludan i razočaravajući napor da uspostavam međuljudski odnos sa Babom. Neću ga zadugo više opterećivati niti sebe ponižavati dok mi to preko nekog nedvosmislenog znaka ne bude rečeno. To je bio tihi zavjet koji sam si dao tokom ove hladne noći neravnim putem za Bangalore.

Bhajane

Može biti da se neki ljudi smiju svom ovom pjevanju i da u tome ne vide ništa osim jedne predstave, te vam savjetuju da radije tiho i povučeno meditirate u nekoj skrovitoj prostoriji. Ali biti u zajedništvu i zajedno pjevati bhajane pomaže vam da otklonite svoje sopstveno jastvo (egoizam).

Unutar zajednice čovjek ne treba da se boji da će biti ismijan, niti da se stidi glasno uzvikivati ime Božije. Na to dolazi još i to da jedna osoba biva nadahnuta predanošću druge osobe. Zajedništvo sa ljudima istog uvjerenja podržava rast sićušnog sjemena odanosti Bogu i štiti ga od spaljivanja vrelinom ismijavanja.

Jedan primjer: metete svoju sobu onda kada niko ne gleda. Učiniti nešto tako kada neko gleda iziskuje određeno ovladavanje egom. Nama-sankirtana (bhajan-pjevanje u grupi) ima osobinu da vas oslobodi određenih misli koje skreću pažnju i koje vas spopadnu kada sami za sebe pjevate. Dakle, pjevajte glasno u slavu Božiju i napunite atmosferu svetim moljenjem.

Ime Božije je učinkovito sredstvo da otkloni sve bolesti. Dakle, ne skrivajte se iza izgovora, nego idite na sve bhajana skupove. Ako ste bolesni, bhajane će ubrzati vaše ozdravljenje. I dozvolite da vam kažem jednu stvar: puno je bolje sa imenom Božijim na usnama tokom bhajane umrijeti nego u bilo koje drugo vrijeme!

Ne treba da bhajana-pjevanje u grupi smatrate gubljenjem vremena ili čak modom, niti kao neku prolaznu fazu. To ne treba da bude neugodni dio nametnutog plana studiranja koji se dnevno mora ispuniti. Gledajte na to više kao na sastavni dio vašeg dnevnog duhovnog treninga, koji treba da uzmete ozbiljno kako biste se mogli riješiti svojih vezanosti za stvari koje su prošle – da biste bili očišćeni i osnaženi; i kao trening koji vas oslobađa od rođenja, smrti i bijede koja iz toga proizlazi. Možda ga vidite kao slab lijek za tako tešku bolest – pa ipak: to je lijek za sve!

Najčešći izgovor koji čovjek koristi kako bi se sklonio od nužnih obaveza je da “nema vremena” za bhajane u hektičnom poslovnom ritmu, koji je postao izbor ljudi našeg doba. Ako čovjek može da nosi teret stotinu različitih obaveza, jer su neizbježne – mogu li mu zaista dodatne obaveze nama-sankirtane predstavljati tako veliku prepreku? Ko savlada stotinu prepreka, može sigurno i još jednu preuzeti.

Pjevajte bhajane koliko god možete, a najmanje jednom sedmično. Najbolje je da održavate bhajane četvrtkom i nedjeljom. Ali ne morate se toga tako čvrsto držati. Nije toliko važan dan u sedmici, važno je srce.

Održavajte bhajane na nekom centralnom mjestu kako bi svi mogli doći, a ne u kućama ljudi u kojima nisu baš svi dobrodošli. Neka okvir bude što je moguće jednostavniji. Uzdržite se od bilo kakvog napora, pompe ili predstava. Smanjite obaveze na minimum jer je Bog zabrinut za vaše unutarnje čišćenje, a ne za vašu vanjštinu. Također, ne smijete skupljati novac, naprimjer, noseći tanjir ili popis pretplate i donacija.

Bog je sveprisutan. On boravi u svakom srcu, a sva imena su Njegova. Zato Ga možete zazivati svakim imenom koje vas raduje. Druga imena i forme ne smijete obezvrjeđivati. Također, ne trebate biti

fanatici, slijepi za ljepotu drugih imena i formi. Kada pjevate bhajane, razmišljajte o značenju pjesme i o poruci koja je sadržana u svakom imenu Božijem, i kušajte njihovu slast na jeziku.

Rama: ovo ime treba da u vama izazove osjećaj dharme — pravednosti koju utjelovljuje i pokazuje.

Radha: ovo ime treba da u vama probudi duhovnu i nadnaravnu ljubav koju posjeduje gopi — pastirica krava i duboka obožavateljica gospodina Krišne.

Krišna: ovo ime treba da u vama probudi slatku i životno održavajuću ljubav kojom je on sve k sebi privukao.

Šiva: njegovo ime treba da u vama probudi osjećaj najveće žrtve, sadržane u tome da se popije smrtni otrov za dobrobit cijelog čovječanstva. Treba da podsjeća i na blagotvornu milost koja dolazi do izražaja u vodopadima Gange — svete rijeke, i pronalazi odraz u sjaju polumjeseca.

Misite na to: svaka pjesma koja se pjeva u slavu Božiju je kao mač koji rješava čvorove lijenosti. To je lijepa služba koja podsjeća cijelu zajednicu na Sjevlaščeg, koji nad vama bdije. Stalno uzdižite ime Božije na svojim usnama i zaključit ćete da sva mržnja i zavišću ispunjene misli nestaju iz vašeg srca.

Ako imate makar malo interesa da se zaista iskreno dalje razvijate, spreman sam da vam budem od pomoći kako bi vaš napor krunisao uspjehom. Zato nemojte bez plana gubiti svoje vrijeme. Neka svaki trenutak vašeg života bude bhajana! Izbjegavajte besmislen govor. Budite svjesni smisla pjevanja bhajana i budite prisutni s punim srcem. Izvucite najveću moguću korist iz godina koje su vam određene!

Budite jednostavni i iskreni. Bacanje novca, postavljanje slika i figura u vašim svetištima, te vješanje skupog posuđa i prinosa radi demonstriranja pobožnosti — to je prevara: degradira pobožnost jer pretpostavlja da je ona ovisna o pompi i publicitetu. Ja tražim samo čisto srce kako bih mu poklonio svoju milost. Ne postavljajte distancu između mene i vas. Ne stvarajte formalnost odnosa guru–prijatelj između mene i vas. Ja nisam ni Guru ni Bog: ja sam ti, ti si ja — to je zapravo istina. Nema razdvajanja. Dakle, ono što djeluje tako, jeste varka. Vi ste valovi, ja sam okean. Spoznajte to i budite slobodni, budite božanski.

Putovanje ljubavi

Nakon mog trećeg putovanja u Indiju bio sam potpuno siguran da bi me samo neki strašan znak, poput munje iz vedrog neba, mogao natjerati da u dogledno vrijeme ponovno krenem za Indiju. Četiri mjeseca nakon povratka kući dobio sam obavijest da je Valter Kovan (Walter Cowan), koji je već bio preminuo, otišao na onaj svijet godinu i pol nakon njegovog obznanjenog uskrснуća od strane Babe. Elsie, Valterova supruga, obavijestila me je da joj je Baba pisao i izrazio interesovanje da dođe u Ameriku, te je sada planirala otići u Putaparti kako bi poduzela pripreme za takvo putovanje. Imao sam osjećaj da je prekoračila cilj, jer je sličnih spekulacija bilo i prije nekoliko godina. No, nakon što sam pročitao Babino pismo upućeno Elsie, smatrao sam to najjasnijom potvrdom da se Babina posjeta Americi ozbiljno treba uzeti u obzir.

Onda me Elsie zamolila da je pratim. Našao sam se u jednoj jako neugodnoj dilemi. Ljuljao sam se tamo-amo – da, ne, da – i počeo moliti za znak. Gledao sam jednu vjevericu u dvorištu i rekao sebi: “Ok, ako skoči u ovu rupu, to znači da trebam ići, ako ne, ostajem ovdje.”

Šeron, koja je tada živjela sa mnom, rekla je da bi mogla podnijeti i moje četvrto putovanje – samo kada bi postojao neki znak koji bi nam oboma rekao da trebam ići. To je također i Elsie spomenula dok je jedne nedjelje ujutro razgovarala s njom.

Kasnije tijekom dana bio sam zauzet time da popravim nešto na vodoinstalacijama ispod kuće (mnoge kuće u Americi stoje na stubovima). Kada sam nakon toga otišao na tuširanje, primijetio sam medaljon koji mi je Baba tijekom mog zadnjeg boravka u Indiji materijalizirao – sa ogrlice koja je nestala s mojih vrata. Srce mi se steglo i mahnito sam pokušavao sjetiti se gdje sam ga izgubio. Smatrao sam čudnim da se to dogodilo upravo sada, iako sam u posljednjih pola godine mnogo toga popravljalo po kući. Ipak, bilo bi prenategnuto gledati na to kao na znak. Sigurno je medaljon pao dok sam se vrtio ispod kuće i ležao negdje u prašini.

Kada sam ponovno obukao bermude, našao sam medaljon kako visi na rubu mojih hlača, zakačen na nit. Mali prsten koji je držao medaljon pričvršćen za ogrlicu bio je toliko olabavljen da se otvorio i zakačio za nit. Smiješno je visio na hlačama i podsjećalo me na trik iluzioniste koji vadi novčanicu iz uha.

Sve me to natjeralo da se glasno nasmijem. Imao sam čudan osjećaj da ovo nije slučajnost. Nije li baš o takvim čudnim popratnim pojavama s Babom bilo toliko priča? Ipak, bilo je teško gledati na to kao na znak. No, Šeronino protivljenje popustilo je kad sam joj ispričao ovaj slučaj. Na kraju je i privlačnost

da imam udjela u planiranju Babinog dolaska postajala sve jača – i nisam joj se mogao oduprijeti. Znao sam da ću ponovo biti razočaran. Znao sam da će se uništavanje Samuela Sandweisa ponoviti. Ipak, odlučio sam da idem.

Moja porodica, puna ljubavi i razumijevanja, koja se u međuvremenu navikla na moja česta putovanja u Indiju, oprostila se od mene s toliko topline da se ne može objasniti riječima. Uzletio sam na nebo prema Babinim nogama. Potpuno slučajno – ili možda i ne – tijekom leta prikazan je film “Čovjek iz Lamanša”. Smijao sam se gledajući Don Kihota kako se bori protiv vjetrenjača, u lovu za svojim snom. Što će se dalje dogoditi? Hoću li ponovo osjetiti bolnu udaljenost nedostatka ličnog kontakta s Babom, ili će mi činjenica da putujem s Elsie pomoći da priđem onoj blizini koju sam toliko priželjkivao?

Kada smo stigli u Prašanti Nilayam, bilo mi je jasno da ću Babu vidjeti u potpuno novom svjetlu. Otpočetak mu je bilo stalo do Elsie. Znam da Baba sve svoje sljedbenike jednako voli, čak i kad se stvori privid da ih izbjegava ili ignorira. Ali u njegovoj vezi s Elsie, njegova ljubav bila je nedvosmislena.

Kad smo stigli u hram, poslao sam Babi malu biljku kao poklon dobrodošlice. Bila je neobična, veličine lopte za golf, sa kratkom stabljikom i okruglim zelenim listovima, podsjećala je na lotusov list. Širila je prekrasan miris – kao da je spojila voćke, cvijeće i parfeme kakve nikad prije nisam osjetio. Miris ove biljke odredio je atmosferu za cijeli moj boravak.

Iako nismo mogli vidjeti Babu te večeri, svoj prvi intervju s njim imali smo već idući dan. Oko pet sati poslijepodne doveli su nas s troje-četvoro Indijaca u malu prostoriju. Tamo sam mogao vidjeti kako se Babina ljubav razvija i kako se moj odnos s njim produbljuje.

Zaigrano je držao Elsienu ruku i ljubazno je poljubio. Okrenuvši se prema meni, rekao je sa ležernom ozbiljnošću: “Elsie su godine tjelesno oslabile.” Potom je s ozarenim osmijehom dodao: “Ali duhovno je briljantna i čvrsta kao dijamant.” Elsie je blistala od sreće.

“Valter je sada sa mnom”, rekao je Baba. “U trenutku Valterove smrti u SAD-u bio sam pored njega i dao mu Daršan. Valter i Elsie stalno su izgovarali moje ime, a Valter je u trenutku smrti dosegao blaženstvo.” Sve što je Baba rekao, Elsie mi je ispričala još prije našeg polaska na put.

Odjednom se Baba okrenuo prema meni i privukao me bliže. Bio sam potpuno savladan njegovom pažnjom. “Šta želiš da imaš”, upitao me najnježnijim glasom koji čovjek može zamisliti. U tom trenutku nisam mogao izustiti ništa osim riječi “Boga”. Osmjehnuo se, znajući to, i tapšajući me po leđima, lagano je mahao rukom u zraku i materijalizirao prekrasan prsten. Pitanje da li sam trebao doći bilo je odgovoreno. Osjetio sam kako moj ego kapitulira i topi se pred njim.

Baba je materijalizirao japamalu za jednog Indijca i nešto vibhutija, pri tome objasnivši da će nas ubrzo posjetiti u našim prostorijama. Okrenut meni, rekao je: “Kasnije ću s tobom razgovarati o putovanju.” Bio sam zaprepašten i potpuno izgubio ravnotežu. Je li moguće da je spreman razgovarati sa mnom o detaljima svog putovanja u Sjedinjene Američke Države? Elsie i njezina sestra Floy bile su oduševljene kada su to čule.

Idućeg dana oko osam sati ujutro postrojili smo se pred hramom i čekali. Baba je bio zauzet intervjuima, razgovarao je s oko dvadesetak ljudi dok smo mi čekali. Konačno je pozvao desetak Indijaca u prostoriju i pokazao Elsie, Floy, Heleni Vreeland (sljedbenici iz Santa Barbare) i meni da ga slijedimo. Skoro sat vremena govorio je Indijcima na teluškom o Bogu, uzvišenim ljudskim vrijednostima i putevima ka miru – nije bio prisutan prevodilac.

Slušati ga na tom stranom jeziku bilo je gotovo još ljepše i fascinantnije nego na engleskom. Bio sam potpuno oduševljen intenzitetom energije koja je proizlazila iz njegovog tijela i gesti. Bio je preplavljen veselom i sretnom ljubavlju – njegova gestikulacija, osmijeh i svetost ispunjavali su prostoriju i donosili široki osmijeh na lica svih prisutnih.

Baba je većini Indijaca dao privatni intervju i materijalizirao jednu zdjelicu s vibhutijem za jednu Indijku, a za drugu veliki zlatni ram za sliku, visok oko osam centimetara i širok pet, koji je sadržavao dvije slike – jednu Širdi Babe, a drugu njegovu.

Zatim me sasvim neočekivano zamolio da krenem za njim uskim hodnikom. Na engleskom je rekao: “Znam da je ona (Elsie) veoma zabrinuta, i ja sam spreman.”

“Kako misliš to, Baba? Treba li to značiti da ćeš doći u Ameriku?”

“Da, da”, rekao je, “uskoro ću doći. Spreman sam.”

“Kada, Baba?”

“Spremio sam ti pismo s uputama koje trebaš ponijeti u Bangalore Bhagavantamu. Pomozi mu s pripremama. Moguće su manje poteškoće pri dobivanju vize, ali ja sam spreman doći odmah, još i prije mog rođendana (23. studenog). Ostani još u Putaparti, još ću jednom razgovarati s tobom. Onda oko pet sati putuj i idi direktno Dr. Bhagavantamu. Ići ćemo četvoro: ja, Gokak, Bhagavantam i još neko.”

Baba je mahnuo Elsie u hodniku i ponovio isto što je meni rekao. Sa mišlju da će Baba uskoro ukoračiti u živote milijuna Amerikanaca koji žude za njim, postalo mi je toplo oko srca.

No, dogodio se niz događaja koji su mi, činilo se, objašnjavali ono čemu Baba stalno uči: “Život je velika igra – igray zajedno!” Pokušaj organiziranja prilično smjelog putovanja iznova nas je uvlačio u neobične situacije. S jedne strane nastojali smo što je moguće više držati cijelu stvar u tajnosti, s druge smo jurili od turističkih agencija do notara da bismo mogli ovjeriti papire. Gazili smo po lokvama na ulici, prskali se i sigurno smo izgledali kao likovi iz Don Kihota. Smijali smo se jedni drugima i jedni s drugima – prava komedija. Za mene je ta lekcija bila teška jer sam uvijek bio prilično ozbiljan čovjek. Ali pod tim komičnim okolnostima naučio sam lekciju temeljito.

Oprostili smo se od Babe i uputili se prema Bangaloreu da predamo pismo Dr. Bhagavantamu. On je idućeg dana trebao razgovarati s Babom, a bilo je zaključeno da ga ja pratim. Nakon što sam potrošio mnogo energije s putnim agentima u hotelu, dobivanju pasoša, viza, karata i ostalog, nazvao sam Šeron da joj javim dobre vijesti. Nije me brinulo što je u San Diegu bilo dva sata ujutro, u svojoj euforiji.

Veza je bila, naravno, loša, pa sam galamio u hotelu da svi mogu čuti, i govorio Šeron da ovu vijest drži za sebe... Ona je pokušavala, između smetnji i šumova u vezi i svoje pospanosti, razumjeti što joj ustvari govorim i da ne treba otkriti nikome. Kad je sve konačno shvatila, bila je oduševljena i obećala da ništa neće reći dok planovi ne postanu konkretniji.

Idućeg jutra oko deset sati nazvao sam Bhagavantama. Na moje iznenađenje objasnio mi je da je Babino pismo još jednom pročitao, a pošto nije sadržavalo nijednu riječ o tome da ga trebam slijediti na putu za Putaparti, smatrao je da je ispravno da putujem sam. “Dobro, onda ću samostalno putovati za Putaparti”, rekao sam, “za slučaj da budem potreban i da ga tamo susretnem”.

“U redu”, rekao je, “ali to ćete morati sami poduzeti, jer Baba mi nije dao nijednu uputu koja govori da treba da idete sa mnom.” Iako sam bio razočaran, shvatio sam da je Bhagavantam radio tačno ono što je trebao — slijedio je pismo Babinih uputstava i pazio da jedan preentuzijastičan poklonik ne postane smetnja.

Pošao sam da iznajmim taksu. Dogovorili smo se da i Elsie krene s nama. Usprkos užurbanoj i hektičnoj pripremi za odlazak, morali smo se smijati cijeloj toj situaciji. Mi smo bili konjica koja je pokušavala presresti Bhagavantama kako bi spasila sopstvenu poziciju. Elsie je bila nezaustavljiva. Djelovala je kao general na bojnopolju i izdavala naređenja na svim frontovima! Moglo se gotovo čuti trubu kako trešti iznad obronaka planina dok smo jurili prema Putapartiju.

Vožnja je bila ugodna, a Elsie je, naslonivši se na sjedište, mogla par sati odspavati. Kada smo se približavali malom gradiću, počela je lagano padati kiša i na nebu se pojavila duga. Zrak je mirisao

svježe i čisto, kao što je uvijek slučaj poslije lagane kiše. Naš pohabani taksi dovezao nas je u dvorište ašrama, u kojem su se mnogi ljudi sklonili od kiše. Kao i uvijek, postrojili smo se u blizini hrama. Elsie je zapisala kratku bilješku: “Baba, moram odmah da te vidim – hitno. S ljubavlju, Rani.”

Kada sam se približio ulazu u hram, gdje su sjedili muškarci, upravo je izašao Bhagavantam. Još nisam vidio Babu, pa sam morao čekati. Sjedio sam tu nekih pola sata s zatvorenim očima i osjećao se dijelom te igre u jednom apsolutnom raspoloženju. Iznenada mi je pažnju privukao jedan slatki miris, sličan biljci koju je Elsie prije nekoliko dana poklonila Babi. Brzo sam otvorio oči i ugledao Babu kako napušta hram i približava se okupljenoj masi. Da se Baba istovremeno pojavio s tim mirisom, oduševilo me — osjećao sam da mi se lobanja diže!

Baba je graciozno i božanski koračao kroz masu. Sa nekima je razgovarao, dijelio vibhuti drugima, a neke je pozvao na razgovor. Sa njima je ponovo nestao u hramu.

Nakon pola sata, naredio je jednoj grupi — Bhagavantamu, Elsie i meni — da uđemo, a zatim nam se i približio. Najprije je govorio na telugu jeziku Bhagavantamu, koji je nama prevodio. Ispostavilo se da je Baba spreman da dođe u Ameriku, ali da Bhagavantam prvog novembra treba održati jedno predavanje u Gani. Pošto je bilo potrebe za prevodiocem, Baba je morao prolongirati svoje putovanje.

Na veseo, gotovo duhovit način, kao da igra neku ulogu, Baba reče: “Nije do mene. Ja želim da dođem — do Bhagavantama je.” Sve mi je izgledalo kao da se ruši iznutra. Fantastična predstava jednog svjetskog putovanja s Babom, sav taj sjaj, zadovoljstvo i važnost koju je moj “majmunski” um projicirao — sve se u trenutku raspršilo.

“Vi ćete letjeti kući i između prvog i šestog novembra dobiti vijest od dr. Bhagavantama vezano za putovanje, kada se on vrati iz Gane. Držite sve u tajnosti”, rekao nam je Baba. Također je rekao da će ostati sedam ili osam dana; da će doći kako bi ispunio svoju obavezu prema Kovanovim (Cowan) i da će stanovati kod Elsie, kako bi je obradovao. Za njegov rođendan, vrijeme velikih javnih svečanosti u ašramu, ponovo bi trebao biti u Indiji.

Potom je Elsie počela govoriti o nekim poslovnim stvarima koje se tiču njenih prava vezano za izdavaštvo Babinih knjiga u Sjedinjenim Američkim Državama. Imala je poteškoće da dobije knjige iz Indije i ukazivala je na to da bi Amerikanci imali bolji pristup materijalu kada bi se štampalo u zemlji. Baba je dao svoju dozvolu i uputio je da pojednostoji dogovori s voditeljem svog odbora za odgoj i obrazovanje (Education Committee), jer je on zaista bio zainteresiran za širenje njegovih knjiga u Americi. Pitao je za pisma američkih poklonika, a Elsie je obećala da će sljedeći put neke i donijeti.

Time je intervju bio okončan, a mi smo odlučili da se još te noći vratimo u Bangalore.

Bio sam potpuno uništen. Ponovo sam si dopustio da se izgubim u očekivanjima i fantazijama, puštajući svoje misli da divljaju. Iako sam bio emocionalno razočaran, ipak sam znao snagom uzvišenog uvida da je sve bilo onako kako je moralo biti – iz jednog proširenog uvida i šire slike stvari – i da je bilo potpuno ispravno. Ali negativni osjećaji bili su toliko jaki da su me jednostavno obuzeli, bez obzira koliko sam pokušavao razumjeti i prihvatiti.

Bili smo umorni kad smo stigle u Bangalore. Vožnja je za mene bila duga i mučna, a moje razočarenje mi nije dalo spavati. Čak i saznanje da će bol uskoro proći i da ću pronaći svoju ravnotežu bilo je slaba utjeha. Jednom sam zapao u lagani san, a Babina se slika pojavila pred mojim očima sa začudnom jasnoćom. Intenzitet se pojačavao dok nisam više mogao razlikovati san od jave. U tom čudnom stanju svijesti zurio sam netremice u njegovu blistavu pojavu i u njoj pronašao utjehu.

Nakon jedne mirne subote u Bangaloreu, slijedećeg dana došao je dr. M. B. Sunder Rao, očni specijalista, da pregleda Elsiene oči. Bili smo ugodno iznenađeni što smo vidjeli čvrstog Babinog sljedbenika – on je čak bio predsjednik “Centralnog komiteta” Bangalorea, koji je bio zauzet administrativnim zadacima. Nakon što je pregledao Elsiene oči, objasnio nam je kako su Babini poklonici u Indiji organizirani. U mnogim gradovima postoje Centralni komiteti, koji se sastoje od otprilike dvadeset pet članova. Taj komitet sastaje se jednom mjesečno, na različitim lokacijama u gradu ili čak i u okolnim područjima. U Bangaloreu postoji oko dvadeset lokalnih grupa kao ogranci Centralnog komiteta, koje održavaju sedmične Bhajana večeri.

U njihov zadatak spada i formiranje odgojnih programa za djecu od šest do deset godina, deset do četrnaest godina, te grupa za starije tinejdžere i odraslu omladinu, koji se brinu o potrebitima u zajednici. Oni pomažu slabijim učenicima pri učenju i rade na rješavanju lokalnih zdravstvenih problema. Jednom sedmično održavaju se “zvanične” Bhajana večeri: sat i po vremena pjevaju se Bhajane, a zatim slijedi meditacija. Na drugu večer sastaje se druga grupa učenika radi predavanja. Mogu se čitati tekstovi iz svih religija, a jedan dio vremena posvećen je Babinim tekstovima.

Osim toga, jednom sedmično, u pola pet ujutro, održavaju se Nama Sankirtana Bhajane, gdje poklonici pjevajući idu ulicama i pozivaju komšiluk da im se pridruži. Na druge dane majke okupljaju deset do petnaestoro djece da im pričaju religiozne priče i uvode ih u Babino učenje. Koriste se tekstovi iz svih religija, ukoliko u sebi sadrže moralne i vrijedne duhovne poruke. Svaka tri do četiri mjeseca dolaze zastupnici Centralnog komiteta iz cijele zemlje kako bi razmijenili informacije i koordinirali rad. Sličan

sistem postoji i u drugim dijelovima Indije, a jednom godišnje održava se sveindijska konferencija svih zemaljskih komiteta.

Nakon posjete dr. Sunder Raa, Elsie je dobila poziv od gospodina Ratan Lala iz Bombaja, voditelja Babinog edukacijskog komiteta, kako bi dogovorili detalje oko štampanja Babinih knjiga u Sjedinjenim Američkim Državama. U međuvremenu imamo čitav niz bibliografskih materijala, govora i učenja.

Dan poslije pozvala me Elsie, jako uzbuđena. "Danas jako osjećam Valterovu blizinu", rekla je. "Imam osjećaj da su mi Baba i Valter došli u veoma posebnu posjetu. Budna sam od pola šest i puna energije."

S Elsie, koja nam je dirigirala, doručkovali smo prilično rano i već oko pola devet krenuli na naše treće putovanje za Putaparti u posljednjih osam dana. Vozač, vrlo bistar mladić po imenu Lingapov, pričao nam je da nikad nije tako često vozio za Putaparti. "Jednom mjesečno, ili jednom u pola godine, ali ovako često..." i smijao se u sebi.

Voditeljica turističke agencije, koja nam je pomogla u pripremama za Babino putovanje, pratila je Elsie, Floy i mene jer je željela dobiti Babin Daršan. Kratko smo se zaustavili da nabavimo malo mirisnog cvijeća za Babu. Dan prije padala je kiša, a pošto je na nekim dijelovima cesta bila isprana, morali smo ići obilaznim putem prema Putapartiju. Sjedili smo šuteći u kolima kako voditeljici turističke agencije ne bismo otkrili Babine planove.

Oko podne stigli smo u ašram, nešto pojeli i malo odmorili. Iako je padala kiša, osjećao sam vrućinu u Putapartiju poput dodatnog pokrivača pod kojim se čovjek znoji dok pokušava izliječiti prehladu. Elsie me zamolila da napišem poruku u njeno ime za Babu, njenom olovkom za obrve na list papira: "Baba, imam mnogo toga da s tobom dogovorim. S ljubavlju, Rani – Prostor A7." Potom smo krenuli prema hramu.

Baba se pojavio mnogo ranije nego inače, petnaest minuta do četiri. Samo što je okončao šetnju kroz masu ljudi od dvije do tri hiljade, zapljusnula je jaka kiša. Baba je prisutne pozvao da stanu ispod nadstrešnice hrama. Svi su počeli trčati, a u toj gužvi Elsie je odgurnuta i pala. "Uplašila sam se da me ne zgaze", kasnije je rekla. "Tada sam, od cijelog uzbuđenja, pogledala prema gore i ugledala malu smeđu ruku – a tu je stajao Baba, smiješeći se, miran i zaštitnički nastrojen. Podržao me i doveo ispod krova. Zadrhtao sam od tog trenutka jer sam se osjećao zaštićeno!"

To poslijepodne, na našem ličnom intervjuu, bila je prisutna i jedna žena u kasnim četrdesetim, koja je govorila engleski i dolazila je sa Bliskog istoka. Očito je bila u potrebi. Ispričala je Babi da ima dvoje djece i molila ga za pomoć. Osjećala se nevoljeno i nesretno, a brinula se za dobrobit djece jer je bila

teško bolesna. “Znam, znam”, rekao je Baba saosjećajno. “Nije neobično da se čovjek osjeća nevoljeno. To je u današnjem svijetu potpuno normalno – čovjek mora biti jak.”

Govorio je o važnosti karaktera, postojanosti i vjeri: “Emocije dolaze i odlaze: bol je mjesto između dvije radosti, radost je mjesto između dva bola – prolazno i stalno u promjeni. Oboje dolazi i odlazi kao valovi na moru, poput povjetarca, i ne treba im pridavati previše pažnje. Mislite na to da ste vi nepromjenjivi, neograničeni, besmrtni.”

“Svaki čovjek kaže: ‘Ja hoću mir’”, nastavio je. “Mir je kao pismo u koverti. To ‘ja’ od ‘ja hoću mir’ je prednja strana koverta, a ‘hoću’ je stražnja strana. ‘Mir’ je samo pismo u koverti. Bacite kovertu sa ‘ja’ i ‘hoću’ i zadržite dragocjeno pismo mira.”

Baba je istaknuo neke dobro poznate izreke, prožete novim značenjima. Njegove ekspanzivne geste dolazile su od srca, a on je djelovao prenesen u blaženstvo koje je prirodno teklo iz njega prema nama. “Većina puteva ka Bogu su mukotrpni”, rekao je, “poput jape (ponavljanje imena Božijih uz pomoć brojnice slične japamali, meditacija i pjevanje bhajana). Direktan put je ljubav.”

“Započni dan sa ljubavlju, ispuni dan s ljubavlju, okončaj dan s ljubavlju. To je put ka Bogu – najbrži put.” Kad je to rekao, napravio je gestu prema ženi koja je patila i prema svima nama, kao da je na nebu, kao da lebdi u svemiru.

“Ali Baba, ja sam bolesna, imam bolove”, uzvratila je žena. On je nježno i prijatno klimnuo glavom: “Znam. Tvoja lijeva strana je zgrčena. To su žlijezde.” Bila je iznenađena. “Da, Baba, žlijezde. Grčevi su jaki.”

“Znam, znam”, rekao je nježnim glasom. “Ne spavaš dobro i stalno se brineš. Tvoja unutrašnjost je u nemiru, a ponekad i krvariš.” Potvrdila je: “To je tačno, Baba, tako je!” Čuti da je Baba očito sveznajući i sveprisutan donekle ju je smirilo.

“Da, ove oči su rentgenske oči”, rekao je smiješeći se. Nastavio je opisivati njeno zdravstveno stanje, govoreći o simptomima koje je ona potvrdila. Nastavila je moliti i upitala uplašeno hoće li ozdraviti. “Naravno da ćeš ponovo biti dobro”, odlučno je odgovorio. “Nemoj se brinuti za svoje tijelo. Tijelo je jedna pjena koja nestaje. Ti si to ‘ja’ koje stoji iza tijela, ti si vječna – ti ćeš biti dobro.”

“Ali moja djeca, Baba, moje zdravlje...”, nastavila je. Stvorio je malo vibhutija za ženu i rekao da treba naredna dva do tri dana malo toga staviti u vodu i uzimati prije spavanja, tada će bolje spavati i uskoro ozdraviti.

Babu su potom ispitivali o jednoj ženi koja je htjela prenoćiti u ašramu, ali ju je čuvar u ašramu uputio da napusti dvorište. Baba je iskoristio priliku da govori o nužnosti prikladne discipline i izrazio neslaganje sa hipijevskim stilom života: “Ovamo dolazi jako puno nediscipliniranih mladih ljudi”, rekao je, “koji najprije tvrde da su sami, ali nakon tri ili četiri dana kažu: ‘Ovo je moja žena – sa njom sam oženjen.’”

“To nije dobro”, reče Baba. “Ovdje to nije dobro, a također ni vani nije dobro. Karakter, karakter – to je važno. Radost bez čistoće nije dobra. Obaveza bez ljubavi je za osudu. Obaveza s ljubavlju je dobra – ljubav... ljubav... ljubav.” Smijao se, blistajući, i tako prenosio poruku duboko u naše duše. Tokom ovog intervjua, bilo je to tako da sam počeo Babu doživljavati manje kao sveprisutnog vladara sa velikim moćima, a mnogo više kao utjelovljenje čiste ljubavi. Jasno je da je ljubav prema njegovim poklonicima ono što motivira njegove postupke.

Moglo bi se spekulirati da je svrha Babinog dolaska u Ameriku bila pomoć, odnosno usmjeravanje duhovnog sazrijevanja Zapada, ili pomoć napaćenim Amerikancima da podnesu teške terete haotičnih političkih, socijalnih i ekonomskih prilika, ili možda učiniti nešto u vezi “bureta baruta” na Bliskom istoku, ili da je to dio još većeg plana. Ali, koliko god smo Babu pitali, on se osmijehivao s puno ljubavi i govorio: “Ja to činim za Elsie i Valtera, i kako bih donio radost.”

Nekoliko sedmica ranije Baba je imao skup na kojem je bilo prisutno otprilike 200.000 ljudi. Stalno ga posjećuju ljudi iz svih dijelova svijeta, a ipak je spreman poduzeti ovako dalek put samo kako bi jednom svome sljedbeniku donio ljubav, i time što čini, pokazuje da je spreman isto učiniti za sve svoje poklonike.

Stvarao je vibhuti za nas, a na Heleni Vreeland se vidjelo da je kiptila od ljubavi prema njemu. “Baba, ti si meni sve dao”, rekla je. Oklijevajući je pitala može li svoju glavu spustiti na Babina stopala. Ostala je tako neko vrijeme, zatvorenih očiju, očito u stanju najdubljeg mira, u dodiru s božanskim. Baba je stajao mirno, smiješeći se, znajući za iskrenost Heleninih osjećaja i radovao se što joj može ispuniti želju koju je imala u srcu.

Elsie je predavala Babi pisma od američkih poklonika i pokazala mu povećane slike Kristovih figura koje je on materijalizirao za dr. Džona Hislopa (Dr. John Hislop). Prešavši na posao, pitala je Babu treba li slike prodavati i, ako da, koliko bi trebala naplatiti. “Ne, nisam zainteresiran za novac. Čini svoju obavezu – to je tvoj zadatak. Novac dolazi i odlazi, moral dolazi i raste.”

Treba još jednom naglasiti: u Babinom prisustvu takve izjave imaju mnogo dublje značenje. Potpuno je očigledno da on misli ono što govori; da ga novac ne interesuje i da ne želi o tome razgovarati; da je novac izvor mnogih konflikata od kojih se on potpuno distancira. Ali, također istovremeno razumije i prihvata značenje novca za život njegovih poklonika.

“Valter i ja smo te jutros posjetili”, reče on odjednom. “Da, da! U šest sati. Osjećam se tako ispunjeno.” “Ne – pet minuta prije šest”, ispravio ju je osmijehom punim ljubavi i ponovo izgledalo kao da boravi van svoga tijela, negdje u kosmosu. “Kada čovjek osjeća Babu u sebi, to je ono što se zove ostvarenje”, reče. A okrenut prema svima nama nastavi: “Elsie je srce čisto. Svako rado gleda srce svoga poklonika, koje je tako ispunjeno ljubavlju i predanošću.”

Ljubav koju je Elsie osjećala prema Babi jasno je centralna snaga u njenom životu. Pošto je ova stara, tjelesno onemoćala žena, koja slabo vidi i kojoj je teško da se kreće, a i pored toga stalno vođena ljubavlju – i stalno u težnji prema Babi. Elsie tokom cijelog putovanja nije govorila o bolesti ili neugodnosti. Umjesto toga, nas je poticala da prema Bogu idemo brže i da dalje napredujemo, te da svoje svjetovne obaveze ispunjavamo.

Baba joj je pomogao da ustane. Odveo ju je u stranu na lični razgovor i upitao da li išta želi. Čuo sam je da kaže da je potpuno oduševljena njegovom ljubavlju; potom sam skrenuo pažnju na nešto drugo kako ne bih povrijedio njenu privatnost. Sjetio sam se nečega što je jedan prijatelj rekao o Babi prije nego sam ga sreo: “On može napuniti tvoju posudu dok je ne prepuni, sve dok ne možeš više primiti – i dalje nastavlja puniti.”

Bolesna žena, koja je na početku intervjua bila tako malodušna, podigla se kako bi se zahvalila Babi. Osmjehnuo joj se s puno ljubavi i pokrenuo svoju prekrasno kreativnu ruku u zrak. I to je već bio jedan prekrasan prsten. To je bilo kao šlag na torti. “Hvala, hvala”, plakala je i pala mu na noge. Promjena iz njenog mučnog straha s početka intervjua u duboku predanost i ljubav bila je toliko neodoljiva da je moje srce bilo preplavljeno njenom radošću i borio sam se da zaustavim suze koje su mi navirale.

Postoji tako mnogo ljubavi na svijetu. Nikada prije nisam osjetio iskustvo tako duboko. Baba mi je pokazao u jednom jedinom momentu ono što godine psihijatrije nisu mogle: kako se ovakva ljubav oslobađa. Jedna takva ljubav rađa se iz predane čežnje ka Bogu i često bolnog puta do njega.

Baba je dijelio vibhuti iz jedne tašne. Napunio je Elsinu torbu za rame dok se nije prepunila. Od radosti ona nije mogla ništa da kaže. Potom je spustio svoju ruku na moje rame: “Dođi prekosutra ponovo s

dr. Bhagavantamom kako bismo se dalje dogovarali oko planova za putovanje. Putuj sada nazad s Elsie za Bangalore.”

Oprostili smo se od Babe, spakovali stvari i krenuli – kao i u svim bajkama i filmovima – u susret zalazećem suncu. Zalazak sunca bio je predivan. Visoki oblaci prošarani crvenim i srebrenim linijama po cijelom nebu na zapadu.

Započni dan s ljubavlju, ispuni dan s ljubavlju, okončaj dan s ljubavlju – to je put prema Bogu.

Kroz prozor našeg taksija ulazio je hladan zrak večernjeg povjetarca dok smo se Elsie i ja vraćali u prošle dane. Stara kavgava stabla nizala su se uz cestu. Prolazili smo pored pasa, majmuna, krava i ovaca po poljima na koja se spuštao mrak, koja su se nježno pred nama prostirala. Bio sam kao ošamućen i zadivljen, ali razum i čula bili su mi budni. Indijska večer bila je živahna, ali ipak privlačna, s nježnim kolažom boja, tajanstvenosti i zvukova. Moj duh bio je zauzet mislima i ljubavlju.

Kako intenzivna očitovanja ljubavi mogu biti i kakva važna moć je u njima za život ljudi! Kako jako ispunjavaju život smislom i u kakav pravac ga mogu usmjeriti; i kako su oni čvrst temelj za naš rast i samootkrivanje! Biti očevidac ove igre između Elsie i Babe za mene je bilo duboko dirljivo i važno.

Posmatranje moje sopstvene reakcije naspram Babe značilo je neprocjenjiv proces učenja o prirodi uma i emocija. Čak i nakon svih ovih iskustava s njim, zaključivao sam iznova koliko se moje vjerovanje lako poljulja, i otkrio sam da je kod drugih vrlo slično – možda, kao što sam već rekao, na osnovu Babinog Šiva-aspekta. Njega doživjeti značilo je otkriti sve nečistoće – nedostatak vjerovanja, sumnje, nepostojanosti – kao da mogu sagorjeti. Izgleda da je ovo dio puta koji vodi ka potpunom samožrtvovanju.

“Umjesto da svoju kuću, svoje selo, svoj zavičaj i svoju zemlju, a na kraju i svijet, pretvaraš u Prašanti Nilayam – boravište mira koje leži iza razuma – čovjek je sva ova mjesta učinio arenama za neukroćene strasti: srdžbu, pohlepu i nasilje. Umjesto da se čula, koja su u najboljem slučaju veoma loši predvodnici i informanti, učine tvojim slugama, uzdižeš ih na razinu svoga gospodara. On je rob ljepotama koje brzo prolaze, prolaznim melodijama, momentalnoj nježnosti, nepostojanim mirisima i kratkotrajnoj modi. On rasipa svu svoju energiju i plodove svog truda za zadovoljavanje trivijalnih i niskih potreba ovih neobuzdanih pristalica. Kakva šteta!”

Sunce je upravo izlazilo iznad hrama Prašanti Nilayama. Ja sam se upravo vratio s jutarnjeg daršana, na verandi sam sjedio i sabirao svoje misli, u neizvjesnosti kako će proteći dan.

Baba mi je rekao da trebam doći u četvrtak nazad u ašram sa dr. Bhagavantamom. Ali kada sam ga nazvao, Bhagavantam mi je rekao da ništa od Babe nije čuo i da zato neće ići za Putaparti prije subote. Izgleda da je riječ o još jednom poznatom Babinom triku. U svakom slučaju, morao sam putovati u četvrtak, iako je to bilo prilično razočarenje, jer sam već u petak morao letjeti za Sjedinjene Američke Države. Inače bih morao rezervirati drugi let i onda čekati.

Idućeg jutra ustao sam u pola pet, a već u pet sam bio na putu. Postojale su neke poteškoće, kao naprimjer izduvavanje gume i pokvaren motor, zbog čega smo morali promijeniti taksi trideset kilometara prije Putapartija. Ali osim toga, vožnja je bila ugodna. Kada sam nakon približno pet sati stigao u ašram, saznao sam da je taj dan poseban blagdan – Dipavali, festival svjetlosti – i da će Baba objaviti jednu posebnu poruku. Bhagavantam je trebao prevoditi i svakog trenutka ga se očekivalo. Moje raspoloženje se dizalo jer je sada postojala mogućnost da ćemo se nas troje sastati i da ću ipak stići na svoj avion u petak.

Oko tri sata krenuo sam s porukom u ruci, kojom sam Babi želio saopštiti da sam prisutan i da stojim na raspolaganju za razgovor, na putu prema hramu. Tu je želja bila otac misli. Oko četiri sata sakupili smo se svi u hramu kako bismo čuli Babin govor. Najprije su govorila dva opšte poznata poklonika – jedan poznati sudija i jedan učeni odgajatelj – kratko o značaju Babe u njihovim životima. Potom je Baba govorio oko sat i po o značaju Dipavali – svečanosti; o putu, donošenju svjetla u naš život kako bismo otjerali tamu i kako bismo se sami identificirali s božanskim. Iako su me moje prekrizene noge skoro ubile sjedeći tri sata na tvrdim pločicama, jako sam uživao u govoru. Nakon toga Baba je pjevao bhajane i svi su bili u najboljem raspoloženju. Za to vrijeme bilo je već skoro sedam sati i znao sam da je sada prekasno za razgovor s njim. Dobro, možda onda ujutro...

Tako da sam sljedećeg dana, u petak, bio ponovo tu. Sunce je sijalo jarko i toplo, uokvirujući krov hrama uskom zlatnom bojom. Ponovo sam napisao poruku za Babu i sa još nekoliko ljudi krenuo prema hramu. Kada sam čuo da je Bhagavantam već razgovarao s Babom i da se već priprema za put nazad, i kada sam morao prihvatiti da me Baba od Elsenog odlaska nije niti pogledao, bilo mi je jasno da jedva da imam šansu vidjeti ga. Odlučio sam ipak da sačekam.

Sjedio sam par sati tu i na kraju napisao poruku kojom sam Babi saopštio da moj avion leti još taj dan, da li će Baba sa mnom razgovarati i da li imam njegov blagoslov za putovanje nazad. Sat kasnije neko je donio odgovor. Baba nema ništa protiv mojih planova i da mogu oputovati – jednostavno.

Možda me Baba izazvao da se vratim i na ovaj način me više ili manje pozvao da čujem njegov govor. A on je bio pravi užitek. U svakom slučaju, bilo mi je jasno da mi on nikakvu značajniju pažnju više neće

pružiti. Možda ću ga uskoro vidjeti ponovo u Sjedinjenim Državama? Nakon pakovanja, ponovo sam otišao do hrama i izdaleka vidio kako Baba šeta među poklonicima koji za njega pjevaju bhajane. Oprostio sam se šuteći.

Povratak kući prošao je udobno i bez problema. Veze su radile besprijekorno, te sam stigao sljedeće noći u deset sati u San Diego. Putovanje je bilo veoma uspješno. Bio sam sretan i ispunjen dubokim osjećajem sreće.

20. aprila 1971. godine, prema svjedočenjima, Sai Baba je izveo jedno čudo dok je sjedio sa malom grupom američkih poklonika. To čudo najbolje opisuje povezanost između Krista, Šive i njega samog. Poklonici kažu da je jednim pokretom ruke materijalizirao mali medaljon na kojem se nalazi Isusova slika. Medaljon je potom kružio od ruke do ruke, tako da je svako mogao da ga pažljivo pogleda. Nakon što je ponovo uzeo medaljon u ruke, Baba je dva puta puhnuo u njega i, kako su očevidci ispričali, pretvorio sliku Isusa na površini u prikaz boga Šive.

Tajna oslobođenja ne leži u mističnim formulama koje se nekome šapću na uho i ponavljaju na brojanici. Ona leži u provođenju ispovijesti u praksi, u istinskom hodu hodočasničkim putem prema Bogu, kako bi se na kraju pobjedonosno stiglo do cilja.

Pitanja i odgovori

Istinsko vjerovanje u Boga i znanje o postojanju uzvišenijih stvarnosti za većinu nas modernih racionalista znači jedno ogromno dizanje svijesti. Sai Baba može mnogima pri tom dizanju pomoći, a nakon što se ono dogodi, potraga za samospoznajom može ozbiljno da počne. Ako se čovjek koncentriše, ma šta kao aspekt Boga prepoznao – bila to ljubav, humano ponašanje, duhovna mantra, simbol ili inkarnacija Boga, ili Boga kao bezobličnost – potpuno je prirodno da se oslobađa pristup čulima, emocijama i razumu. Čovjek pretenduje da postane jedno sa predmetom spoznaje.

Baba savjetuje ljude, bez obzira koje vrste to bilo, uvijek svjesno pred očima držati doživljaj Boga i tome meditirati koliko god je to moguće. Čovjek može ili izvršavati pravu meditaciju tako što mirno sjedi i pokušava da dođe u dodir sa unutrašnjim svijetlom... ili opet da prakticira stalno ponavljanje Božijeg imena, tako da čovjek stalno Boga ima na jeziku. Baba uči da se u svakoj životnoj situaciji tako treba ponašati kao da je ona sama Bog, i to sa istim osjećajem odgovornosti, predanosti i ljubavi. Kroz to naši dnevni postupci postaju praksa predanosti, a naše cijelo bivanje postaje služenje Bogu.

Kada čovjek vidi Boga iza mnogobrojnih pojava i imena, korača uzbuđljivim, novim putem veze sa svijetom. Kao psihijatar ovu vezu smatram dovoljno jakom da nekog iz svijeta dualnosti, u kojem sve izvan pojedinog jastva postoji kao odvojeno i različito, izvodi prema spoznaji univerzalnog principa koji prožima stvarnost. Ovakav stav pogoduje na prekrasan način unutarnjem rastu, jer sve snage uma i emocija bivaju skoncentrisane na jedan doživljaj, koji neprestano razveseljavajuće i ohrabrujuće djeluje. Čini se da ometajuće i nebitne misli nestaju, a čovjek biva ispunjen jednim osjećajem mira i širine.

Na nama je da donesemo odluku – naime, da Boga učinimo žarištem naše svijesti umjesto brige, bola, konflikta i zbunjenosti.

Mi zaista samo stvaramo svoj univerzum. Trik je u razboritosti dovođenja u red, u našoj disciplini i našoj volji, sa kojima idemo na posao i sa vjerom da ćemo cilj ostvariti.

Prije nego što sam probudio spoznaju da je Božija egzistencija stvarnost, vjerovao sam da je takvo stanje moguće samo kroz sugestiju, kroz upotrebu mašte i psihološkog principa, za koji se pretpostavlja da je odgovoran za određivanje ljudskog ponašanja. Danas vjerujem da je zaista jedna druga moć na djelu i da mi na sasvim konkretan način možemo dobiti pomoć sa razine jedne duhovne stvarnosti.

Baba objašnjava da nam Bog Svojom milošću dolazi u susret desetostrukim korakom kada prakticiramo duhovnu disciplinu, stalno treba biti skoncentrisan na Boga i pokušavati ići makar jedan korak prema Njemu. Očito je da je to tačno ono što nam je Bog stalno govorio kroz sva vremena. Otkako sam sreo Babu, razvio sam duboko povjerenje u istinitost njegovih obećanja punih ljubavi.

“Reći ćete da je napredak moguć samo mojom milošću”, kaže Baba, “ali iako je moje srce nježno kao puter, topi se samo kada u vašim molitvama postoji makar malo topline. Ako makar neke disciplinirane napore – malo sadhane – ne poduzmete, milost se nad vama ne može odviti. Žudnja, bol neispunjenih želja – to je toplota koja čini da se moje srce topi. To je agonija duše (avedana), koju milost pobjeđuje.

Sadhana (duhovna vježba) mora vas činiti smirenim, opuštenim, uravnoteženim i ravnodušnim. Vaš um treba da bude hladan i ugodan kao mjesečeva svjetlost, jer Mjesec je božanstvo koje vlada razumom. Budite mirni u vašem govoru, budite mirni u uzvraćanju na podlosti, lukavštine i pohvale. Smiraj čula, strasti, osjećaja i impulsa – to je stvarni šanti (mir).

Ne dopustite da budete zavedeni sumnjičenjima i praznim argumentima. Ne pitajte kako i da li ja to sve mogu prouzrokovati. Jednom su Krišna i Arjuna išli putem zajedno. Krišna je ugledala jednu pticu na nebu i upitala Arjuna: ‘Da li je to golub?’

Arjuna uzvraća: ‘Da, to je golub.’

Onda ga upita Krišna: ‘Da li je to orao?’

Arjuna odgovori: ‘Da, to je orao.’

‘Ne, Arjuna, izgleda mi kao vrana. Nije li to vrana?’

Arjuna uzvraća: ‘Oprosti, sigurno je vrana.’

Krišna se osmjehnuo i prekorio ga što nije sve odgovorio samo sa ‘da’ ili ‘amin’. Ali Arjuna odgovori: ‘Oprosti mi, ali tvoje riječi su mi mnogo važnije od onoga što mi moje oči govore. Ti možeš od ptice učiniti vranu, goluba ili orla; ako kažeš da je to vrana, onda će biti vrana...’

Neograničeno vjerovanje je put prema duhovnom uspjehu.”

Imao sam priliku da razgovaram sa puno ljudi o Sai Babi. Ovdje je nekoliko pitanja koja se najčešće postavljaju vezano za njega.

Pitanje: Postoje li ljudi koji su Babu sreli, a ipak sumnjaju u njega?

Odgovor: Postoje ljudi koji su putovali za Indiju kako bi ga vidjeli i vratili se razočarani, a postoje Indijci koji ne vjeruju u priče o njegovim čudima. Postoje i oni koji ga kritikuju i pokušavaju da ga ponize. Ali ja skoro nisam sreo čovjeka – svejedno ko on bio i kakvu titulu nosio – koga je Babina blizina učinila ravnodušnim. Uobičajeno je da su svi duboko oduševljeni. Ja lično sam pun strahopoštovanja koje on izaziva.

Kada je Baba imao dvadeset godina i postao poznat izvan Putapartija, njegov stariji brat se zabrinuo da bi njegovom mlađem bratu moglo naškoditi ogovaranje i kritika nekih sebičnih ljudi. Pisao mu je zbog ove zabrinutosti. U Babinom odgovoru nalazi se najbolja metoda kako da se čovjek riješi tih ogovaranja. Pored toga, sadrži i jasno objašnjenje Babinog stvarnog identiteta. Dr. N. Kasturi, autor Babine biografije, opisuje događaj u svojoj knjizi *Satyam Shivam Sundaram*, Dio 2, strana 7:

“Baba je tada imao dvadeset godina. Njegov stariji brat Seshamaraju, učitelj telugua, nije u potpunosti mogao da shvati misteriju ovog fenomena. Sa rastućom bojazni i istinskom bratskom ljubavlju posmatrao je povorku kola koja se kretala sa desne strane rijeke, a njegovog jednostavnog brata, odraslog u selu, odvela je u gradove koji su u daljini svjetlucali na horizontu, puni zamki i iskušenja. Neki novinski naslovi, puni neznanja, boljeli su ga. Tako je napisao pismo svome bratu u kojem ga upozorava i podučava lekcijama koje je sam naučio o društvu, ljudskim slabostima, slavi i svemu što iz toga proizlazi.”

Babin odgovor na pismo iz 25. maja 1947. nalazi se u mom posjedu. To je dokument koji nedvosmisleno otkriva Babinu prirodu. Ovdje ga smijem saopštiti:

Svima onima koji su mi predani (iako je pismo bilo upućeno njegovom bratu, odgovor je upućen svim ljudima, uključujući Vas i mene, jer je važno da Vi i ja spoznamo stvarnu prirodu ovog fenomena, koji se pojavio za naše spasenje):

Dragi moj!

Dobio sam pismo koje si mi napisao i poslao, u njemu sam našao primjetan iskaz poštovanja sa prizvukom sumnje i straha. Dozvoli mi da ti kažem da je nemoguće pojmiti i dokučiti srce i biće jednog Jnanija (oni koji su dosegli duhovnu mudrost), yogija, asketa, svetaca, mudraca i sličnih ljudi. Ljudi su

zarobljeni brojnim karakternim osobinama i stavovima, i zato svako sudi u skladu sa svojim ličnim uglom posmatranja, govori i argumentira u svjetlu svoje lične prirode.

Ali mi se moramo držati našeg sopstvenog pravog puta, naše mudrosti, naše odlučnosti, bez da smo pri tome stalno ovisni o vrijednosnom sudu opće javnosti. Kako se u jednoj izreci kaže, kamenom se baca samo na ono drvo koje na sebi ima plodove. Dobri potiču one koji su loši uvijek na poricanje, a loši potiču one koji su dobri da ih ismijavaju. Ovo je priroda ovoga svijeta. Trebalo bi da čudi ukoliko bi bilo drugačije.

Ove ljude treba prije sažalijevati nego proklinjati. Oni jednostavno ne znaju drugačije. Nemaju strpljenja da traže pravi put i da prosuđuju. Oni su puni strasti, srdžbe i taštine, pa ne mogu stvari jasno vidjeti i ispravno prepoznati. Zato pišu sve moguće. Da znaju bolje, ne bi toliko pričali i pisali. Ali mi ne treba takvim komentarima da dajemo značaj i ne trebamo ih primati k srcu, kako to izgleda ti činiš. Istina će jednoga dana sigurno pobijediti. Neistina nikada ne može pobijediti. Može imati privid da neistina nadvlada istinu, ali ta pobjeda će nestati, a istina će se probiti.

Nije u prirodi velikana da se nadimaju kada im se ljudi klanjaju, niti da se sustežu kada im se ljudi ruga. Zaista, niti u jednom od svetih spisa nisu postavljena pravila za život velikana koja propisuju njihove postupke i način ponašanja koje treba da slijede. Oni već sami poznaju put kojim moraju da prođu. Njihova mudrost ih vodi i čini njihove postupke svetim. Samopouzdanje i dobročinstvo su njihova posebna obilježja. Oni žele da potiču blagostanje svojih sljedbenika i da im pruže plodove njihovih djela.

Zašto da te muči zbunjenost i zabrinutost, sve dok se ja toga držim? Uostalom, ljudske pohvale i uvrede ne dotiču suštinu jednog Atmana: one mogu dodirnuti samo izvanjsko, tjelesno.

Ja imam zadatak: da se brinem za sve ljude na ovoj zemlji i da svima obezbjedim život pun Anande. Imam obavezu: sve koji su odlutali sa pravog puta da vratim na put dobra i da ih spasim. Ja sam vezan za 'posao' koji volim – naime, da otklonim bol nesretnika i da im dam ono što im fali. Imam razlog da budem ponosan, jer ja uistinu spašavam sve koji mi diveći mi se služe i koji me mole.

Ja imam svoju sopstvenu definiciju 'predanosti', koju očekujem: oni koji su mi vjerno predani imaju da se suoče sa radošću i bolom, dobitkom i gubitkom sa jednakom duševnom snagom. To znači da nikada neću napustiti one koji su mi predani.

Ako sam ja tako ozbiljno zauzet svojim dobrotvornim zadatkom, kako onda ikada može moje ime biti uprljano, čega se ti tako jako plašiš? Želim ti savjetovati da ne daješ nikakav značaj takvim apsurdnim

pričama. Mahatme (velike duše) ne zadobijaju svoju veličinu tako što ih neko naziva velikim, niti će oni biti manji ako ih neko naziva malim. Samo oni niski ljudi, koji se zadovoljavaju opijumima ganje i pri tome tvrde da su veliki yogiji, samo oni koji citiraju duhovne spise kako bi zadovoljili svoje rasipanje i svoj ponos, samo takvi su kao prašina – suhi učenjaci koji uživaju u svojoj sofisticiranosti i intelektualnoj spretnosti, dirnuti pohvalama i pokudama.

Ti bi trebalo da si čitao životne priče svetaca i Boga sličnih bića. U njihovim knjigama mora da si našao još veće laži i odvratnije optužbe protiv njih. To je svugdje i u svim vremenima sudbina Mahatmi. Zašto onda takve stvari uzimaš srcu? Zar nisi čuo za pse koji laju na zvijezde? Koliko će izdržati? Istina će veoma brzo odnijeti pobjedu.

Neću odustati od svoje misije, niti od svoje odluke. Znam da ću sprovesti svoju misiju. Sa istom ravnodušnošću odnosim se prema časti i sramoti, slavi i kuđenju koje iz toga proizlazi. Unutar sebe potpuno sam netaknut. Ja samo djelujem u ovome vanjskom svijetu. Govorim i hodam za blagoslov ovoga svijeta i da nagovijestim ljudima svoj dolazak – inače me sa njima ništa ne povezuje.

Ne pripadam nigdje i nisam vezan za ime. Ne poznajem 'moje' ili 'tvoje'. Odgovaram, svejedno koje god ime da vi koristite. Idem gdje god me vode. Ovo je moja prva obaveza. Dosada nisam to nikom otkrio. Za mene je svijet nešto daleko, izdvojeno. Djelujem i hodam samo za blagoslov čovječanstva. Niko ne može da pojmi moju slavu, ko god on bio, ma koje istraživačke metode primjenjivao i ma koliko se trudio.

Ti ćeš u dolazećim godinama moći vidjeti svu slavu svojim očima. Moji poklonici moraju biti strpljivi i dugotrpjivi.

Nisam zainteresiran niti zabrinut da ova stvar bude publikovana. Za mene ne postoji potreba da pišem ove riječi. Pišem ih samo jer znam da bi te boljelo da ti ne odgovorim. U tome smislu – Tvoj Baba.

Pitanje: Da li Baba želi da ga se moli kao Boga?

Odgovor: Iako Baba privlači veliki broj sljedbenika – i nema sumnje da je postao predmet obožavanja za jedan rastući vjerski pokret – on niti želi publicitet, niti da ga se obožava. Iako je rođen u hinduističkoj porodici i često govori o hindusima i njihovim svetim spisima, ne propovijeda religiju koja druge isključuje. Čuo sam ga kako govori u Kristu hrišćanima, a sa druge strane sam čuo da slično govori i sljedbenicima drugih religija o njihovim vjerovanjima: on pokušava da pomogne pojedincu da spozna božansko unutar sebe i da dostigne božansko iz svetih spisa vlastite religije, preko disciplinirane

meditacije i pjesme, kroz postupno smirivanje svjetovnih želja i čula i držeći se čvrsto pravog smjera djelovanja utemeljenog na istinitosti.

On uči da smo svi mi braća i sestre, koji u dubini osjećaju žudnju za postizanjem jedinstva sa Bogom, i također pokazuje da ta žudnja nije rezultat bilo kakvih crkvenih učenja ili jedne jedine manifestacije Boga, nego mnogo više refleksija univerzalne istine u svima nama. Mi moramo učiti da ovu unutarnju istinu sami doživimo – to je naša praiskonska obaveza, a ne bilo koga drugog. Moramo tragati za sopstvenim uzvišenim mogućnostima i Bogom u svakome od nas.

Držite se čvrsto u svim okolnostima za Izvor, Supstancu i Zbir svih snaga – Gospodara. Tada ćeš moći, s tog Izvora, izvući svu potrebnu snagu. Ovo držanje naziva se *bhakti*.

Za pticu koja leti iznad tamnih, duboko plavih voda okeana, jedino mjesto odmora je jarbol broda koji prolazi. Tako je i Gospodar jedino pribježište za čovjeka kojeg oluja nosi preko uzburkanog mora. Ptičica može letjeti koliko god želi – ali zna gdje može naći odmor. Ovo znanje joj daje sigurnost. Ona stalno ima u vidu jarbol broda, tačno zna njegov oblik. Taj jarbol, za vas, jeste Ime Božije. Spojite Ime s Likom i držite taj Lik čvrsto pred svojim unutarnjim očima. On je poput svjetiljke koja baca svjetlost u najdublje slojeve vašeg srca. Imajte Ime na jeziku – ono će istjerati tamu iz vaše unutrašnjosti. Unutra – mir; izvana – bratstvo: to je znak čovjeka koji praktikira *namajapu*, ponavljanje Božijeg imena.

Pitanje: Spomenuli ste opsežnu dokumentaciju o Babinim čudima i nadnaravnim moćima. Ako ona postoji, ne razumijem zašto se u zapadnom svijetu tako malo zna o njemu.

Odgovor: Ni ja ne mogu potpuno dokučiti smisao toga, ali mnogi njegovi sljedbenici vjeruju da Baba upravo želi ovu relativnu anonimnost. Rekao je da se njegovo poimanje vremena razlikuje od našeg – da ponekad čeka kako bi istovremeno ostvario više ciljeva. On čeka trenutak u kojem će se okolnosti posložiti i kada će svijet moći da ga prepozna u širem smislu. Ne želi reklamu.

Vidio sam ljude koji dolaze u Ašram iz raznih zemalja, žele intervju s Babom ili barem fotografiju s njim, pa danima sjede na suncu – bez da mu se i približe. Umire se i odu.

Vjerujem da je u potpunosti u njegovoj moći da odredi kada i na koji način će neko čuti za njega. Osjećam da je on Učitelj cijelog svijeta i da dan kada će ga svi upoznati uskoro dolazi.

Kao dijete, Baba je pjevao i plesao za stanovnike svog sela. Govorio im je da će u budućnosti ljudi iz cijelog svijeta dolaziti u Putaparti, a da će on biti tek jedna narandžasta tačka na horizontu – čak ni

sami seljani neće moći doći do njega. Svi su se tada smijali njegovim riječima – ali su ga voljeli. Danas se to proročanstvo već ostvaruje. Uskoro, bojim se, to će važiti i za nas ostale.

Skoro sam čuo zanimljivu priču. Nekoliko novinara iz časopisa *Newsweek* došlo je u Indiju da intervjuira manje poznate Gurue i sazna šta misle o onima koji su otišli u Ameriku i tamo stekli slavu. Mišljenja su bila različita. Ono što me nasmijalo bila je slika jednog bradatog i raščupanog askete, kako leži na krevetu od eksera. U pozadini se vidjela slika Rame, a odmah pored nje – fotografija Sai Babe. Nasmijao sam se – djelovalo je kao da je to bio maksimum samopromocije koji je Baba dopustio u ovoj zemlji. Slika njegova učenika bila je velika, a njegova – jedva vidljiva.

Nedavno je snimljen jednosatni dokumentarni film o Sai Babi za televiziju, s Rodom Sterlingom kao naratorom. Film jasno prikazuje kako Baba materijalizira predmete i preplavljuje sljedbenike ljubavlju. Nekoliko američkih sljedbenika svjedočilo je o njegovoj veličini, a meni se film činio informativnim i dojmljivim. Pa ipak, na svoje iznenađenje, doznao sam da produkcijska kuća ima problema s distribucijom.

S druge strane, *London Times* je u martu 1975. objavio zanimljiv članak o njemu. Sve više ljudi saznaje za njega – ali *vrijeme* kada će se svijetu otkriti – određuje on.

Pitanje: Ako Baba zaista posjeduje tako velike moći, zašto ne pomogne da se problemi u Indiji brže riješe? Zašto ne umanji patnje u svijetu?

Odgovor: Vjerujem da Sai Baba dugoročno uzrokuje dalekosežne pozitivne posljedice – za Indiju i cijeli svijet. Moje iskustvo s njim pokazuje da ni njegov način djelovanja, ni njegov vremenski okvir ne mogu biti shvaćeni našim razumom. Ono što on vidi i zna – nadilazi našu spoznaju.

Baba je rekao: “Ja ću sasvim sigurno sprovesti namjeru ovog Avatara, nemojte sumnjati. Ja ću, što se vas tiče, svoje planove ostvariti u skladu sa svojim računanjem vremena. Ne mogu žuriti zato što se vama žuri. Ponekad čekam dok ne mogu postići deset stvari odjednom – baš kao što lokomotiva ne vuče jedan vagon, već čeka dok se ne nakupi teret koji odgovara njenoj snazi. Moja riječ nikada neće odvesti u zabludu – sve će se dogoditi onako kako ja to hoću.”

Zašto Bog dopušta ljudsku patnju? To pitanje ostaje jedna od najvećih tajni života – ne mogu do kraja to objasniti. Ali otkada poznajem Babu, prihvatio sam neka duhovna objašnjenja o smislu i nužnosti patnje. Postaje mi sve jasnije da smo *mi* odgovorni da otklonimo nepravdu. Vjerujem u slobodnu volju – patnje ne dolaze *od Boga*, nego su posljedica naših odluka i djela, bilo u ovom, bilo u prethodnim životima.

Patnja miliona naizgled nevinih može imati smisla ako prihvatimo postojanje reinkarnacije. Duhovni zakon karme prihvatio sam duboko. Mi žanjemo ono što sijemo. Bit ćemo jednako nagrađeni i za dobro, i za loše, i snosimo posljedice vlastitih izbora. Vjerujem da Baba može pomoći da se patnja ublaži – pa čak i karmički problemi uklone – ali zašto kod nekih to čini, a kod drugih ne, to ne znam.

Kada Baba ukloni tjelesni, duševni ili finansijski problem, uvijek naglašava: to nije njegova primarna svrha. Njegov stvarni cilj je da izliječi naš *duhovni* problem – ono što nas sprječava da upoznemo našu pravu prirodu.

Današnja svjetska situacija, vjerujem, posljedica je naše kolektivne niske svijesti, koja prirodno uključuje bol. Kada drugima nanosimo štetu zbog pohlepe, kada uništavamo zemlju i bića zbog moći ili profita – živimo na nivou koji nužno uključuje patnju. Čak i kada bi neko danas uklonio zlo, s trenutnim stanjem svijesti, mi bismo već sutra stvorili novo.

Mi moramo preuzeti odgovornost za bolesti svijeta. Moramo prestati kriviti Boga i početi nalaziti snagu u sebi. Vjerujem da ćemo, ako prihvatimo odgovornost za prevazilaženje patnje, ne samo popraviti stanje – već ga preobraziti u nešto uzvišeno i božansko. Možda upravo tu leži najdublji smisao patnje.

Iako vjerujem da je svako odgovoran za vlastitu patnju, moguće je da Bog, poput slučaja Joba (Ejuba a.s.), dopušta određeno stanje, čak ga pojačava – kako bi nas poučio. Baba je rekao: “Mislite li da bih vam dozvolio da patite, a da za to nema razloga? Otvorite srce prema patnji, kao što ga otvarate prema radosti – jer to je moja volja, za vaše dobro. Pozdravite patnju kao izazov. Ne okrećite joj leđa; okrenite se unutra, pronađite snagu, podnesite je i izvučite korist. Sve je to u mom planu – da vas kroz agoniju neispunjenih želja dovedem do tačke u kojoj ćete čuti moj glas. Taj glas – kada ga čuje ego – topi ga, zajedno s promjenjivim mislima i osjećajima.”

Kroz svoju psihijatrijsku praksu postao sam svjestan koliko brzo ljudi postaju ovisni o lijekovima i ljekarima jer ne vjeruju da ozdravljenje može doći iznutra. Ne mogu nikome suditi ako ne vjeruje u tu unutarnju snagu – ni ja nisam vjerovao. Iako sam devet godina radio u psihijatriji, nisam imao dokaza za taj skriveni rezervoar unutrašnje snage, niti sam čuo glas iznutra. Znao sam da on postoji, ali nisam ga spoznao sve dok nisam upoznao Babu.

Šta je taj unutarnji glas? Postoji li zaista? Iz mog iskustva s Babom, kroz meditaciju i na temelju vještina koje sam stekao, korištenje ove unutarnje snage – koja dolazi iz predanosti, ali i iz postepenog rađanja drukčije svijesti o suptilnim energijama unutar mene — uvjerilo me da on postoji. Vjerujem da ćemo dosegnuti novu razinu svijesti ako slijedimo taj unutarnji glas i shvatimo da u nama ne leži samo snaga ozdravljenja našeg psihološkog stanja, već i snaga unutarnjeg uskrsnuća. Ono dolazi iznutra.

Pitanje: Postoji li praktičan, konkretan dokaz Babinog utjecaja?

Odgovor: U Indiji već postoji više od tri hiljade Sai Babinih centara, a mnogi su osnovani i širom svijeta — trideset samo u Sjedinjenim Američkim Državama. Baba vodi ljude ka ispravnom ponašanju: njegovi sljedbenici aktivno se angažiraju u nesebičnom služenju svojim zajednicama, opskrbljujući one u potrebi hranom, odjećom, smještajem i pružajući zdravstvenu njegu. Na taj su način u Indiji osnovane brojne bolnice.

Baba pokazuje posebno zanimanje za odgoj i obrazovanje. Njegov je čvrst cilj uspostavljanje najmanje dva nova fakulteta u svakoj indijskoj saveznoj državi. Četiri takva fakulteta već su osnovana, a druge ustanove su u izgradnji ili planiranju.¹⁰ Sam Sai Baba drži ljetne kurseve u Brindavanu. Ovdje neki od najboljih učenika i studenata Indije imaju predavanja iz duhovnosti i indijske kulture.

Pitanje: Da li Baba profitira na ikakav način od svoje popularnosti ili sposobnosti da izvodi čuda?

Odgovor: Niti jednom, za mojih pet boravaka kod Babe, niko mi se nije obratio zbog bilo kakve vrste materijalnih stvari. Zapravo, bilo je obrnuto: svaki put mi je ponuđen smještaj i zbrinutost, a Baba kao protuuslugu nije zahtijevao ništa osim ljubavi. On upozorava ljude, posebno duhovne predvodnike, koji svoje znanje prodaju kao robu, i ukazuje da mađioničari, koji ne samo da uzimaju novac za svoje izvedbe, nego još i dijele ono što zamisle, ubrzo bankrotiraju. Stvari koje Baba materijalizira dijele se poklonicima kako bi ih držali s počašću. Ovaj stav prema novcu izgleda mi kao jasan znak njegove vjerodostojnosti.

¹⁰ Sri Sathya Sai Arts, Science and Commerce College za djevojke u Anantpuru (osnovan 1969), Sri Sathya Sai Arts, Science and Commerce College za mladiće u Whitefieldu (od 1969), Sri Sathya Sai College za djevojke u Jaipuru (od 1974), Sri Sathya Sai College za djevojke u Bhopalu (od 1975), studentski dom za muške studente u Puni te Sveučilište za trgovinu u Bombayu.

Sai Babine lične potrebe su minimalne. On živi u skromno namještenom prostoru u hramu Prašanti Nilayama... jede malo: rižu, skute, leću i dal – jedan proteinski obrok sastavljen od više mahunarki – i uvijek nosi jednostavne svilene ili vunene ogrtače. On podsjeća svoje sljedbenike da nema potrebe za ašramom, niti za organizacijom, i da dopušta njihovo postojanje samo zbog dobrobiti svojih poklonika. Dozvoljava im da ga voze s jednog mjesta na drugo i da mu osiguraju smještaj i brigu – ali ništa više. One koji mu donose poklone ili žele uložiti svoje vrijeme, energiju i novac za njega, upućuje da time pomognu svojoj zajednici.

Pitanje: Vjerujete li da je obožavanje statua ili slika ljudskih likova blisko idolopoklonstvu?

Odgovor: Uvijek sam mislio da sam takve stvari razumijevao i da sam mogao reći da je jedan način moljenja Bogu razuman, racionalan i ispravan, a neki drugi neurotičan ili pogrešan. Inače, morao sam uvidjeti, nakon što sam se upoznao s Babom, da sam početnik kada se radi o razumijevanju duhovnosti, snaga i tehnika za unapređenje svijesti.

Odrastao sam u židovskoj religiji, s predodžbom da je Bog bestjelesan i da se čovjek zbog toga ne treba moliti zlatnim idolima ili ljudskoj formi. Pri takvom stavu malo ili nimalo značaja se pridaje mogućnosti da se zaista bude u kontaktu s Bogom – bio on bestjelesan ili ne. To je tužno, jer sam u međuvremenu spoznao da židovsko učenje krije mnogo toga što vodi dubljem kontaktu s Bogom i boljem razumijevanju Njega. Međutim, to se želi promatrati kao mistična strana židovskog učenja, kojoj se inače posvećuje vrlo malo pažnje.

Hinduistička religija dozvoljava veliki izbor načina kako se čovjek povezuje s Bogom, i ja se danas ugodno osjećam s takvim pristupom. Baba uči da je Bog fundamentalni aspekt svih formi, i ako naučimo da to prihvatimo, svaka pojavna forma kojoj se usmjerimo na kraju će nas odvesti k Bogu.

Ramakrišna, jedan visoko cijenjeni hinduistički svetac, započeo je svoje duhovno traganje tako što je za žarište svog obožavanja odabrao boginju Kali, Majku univerzuma. On ju je obožavao u formi njene statue, donosio joj hranu, kupao je, pjevao joj – ukratko, potpuno je skrbio o njoj. Njegova čežnja da se Kali otkrije u kipu postala je tako jaka, da više nije mogao podnijeti odvojenost od nje. Konačno, njegovo obožavanje postalo je toliko prožimajuće da više nije mogao živjeti ni jednog trenutka bez fizičkog kontakta s njom, pa je uzeo nož da se ubije. Na vrhuncu svog najvećeg beznađa, Kali se napokon pojavila Ramakrišni i njegovu agoniju pretvorila u potpunu radost. Doživio je najveće duhovno iskustvo.

Sam stupanj ekstaze u ovoj vrsti doživljaja razlikuje se od stanja rastresenosti i nekoncentriranosti svijesti. Ali što razlikuje ovakav događaj od uobrazilje, pukih želja i halucinacija, i čini ga vjerodostojnim duhovnim iskustvom? Kao prvo: ljudi koji dožive ovakva iskustva obično opisuju slična stanja svijesti i osjećaj da tada znaju ko su oni uistinu. Spoznaju da su više od tijela i da nisu zarobljeni u fizičkom stanju postojanja. Opisuju druge dimenzije koje percipiraju ili u koje zadobiju kratak uvid – zapanjujuće sličnim riječima.

Druga značajna činjenica je da ljudi tokom takvih iskustava dobijaju informacije o prošlim, sadašnjim i budućim događajima koje 'normalnim' putem ne mogu saznati. Te se informacije često potvrđuju kao istinite – ili kao ono što zovemo istinom – kada ih potvrde drugi koji nisu doživjeli to transcendentno stanje.

Ramakrišna je potom spoznao božanstvo i u drugim formama, te kroz drugačije načine obožavanja. Čeznuo je da spozna Boga Ramu, kao što ga je spoznao Hanuman u Ramayani – klasičnom indijskom spisu o životu Rame, inkarnacije Boga, koji je navodno živio prije milijun godina. Hanuman, biće nalik majmunu, utjelovljuje uzoran primjer čiste predanosti u svom obožavanju Gospodina Rame.

Kada je Ramakrišna pokušao da spozna Ramu kao Hanumana, toliko je postao predan u svojoj predanosti da je započeo da poprima tipične majmunske osobine. Na kraju je ponovo bio blagoslovljen vizijom božanstva, vizijom Rame. Onda je želio da spozna Gospodina Krišnu, kako ga je Gopi (pastirice krava) vidjelo, odnosno onako kako su ga pastirice doživljavale dok su živjele sa ovim velikim hinduističkim božanstvom i obožavale ga. Budući da je sada obožavao Krišnu iz ženske perspektive, ubrzo je počeo da izgleda poput žene i da se također tako i ponaša, dok ga na kraju nisu počeli doživljavati i drugi kao ženu. On je također razvio žensku čežnju za Krišnom te je na kraju blagoslovljen jednom vizijom o njemu. Mogao je u svom umu vizualizirati kako se Krišna kreće, svira flautu i čak kako ulazi u njegovo tijelo, pri čemu je osjećao da je sad on sam postao Krišna.

Potom je Ramakrišna želio spoznati Krista te ga je počeo veličati jednakim intenzitetom kao i ostale forme božanstva. Kao i prije, nagrađen je vizijom – Kristove forme Boga, inkarnacijom čiste ljubavi.

Ramakrišna je spoznao da se Boga također može doživjeti bezobličnim i očito dosegao ovaj cilj. Uzdigao se u takve visine ekstaze i proširenja svijesti da je često napuštao tijelo – njegova najduža 'odsutnost' trajala je šest mjeseci. Tokom tog perioda njegovo tijelo su opskrbljivali njegovi sljedbenici i prijatelji.

Baba je rekao da postoji stanje koje je toliko visoko da se može živjeti samo još dvadeset i jedan dan nakon što se ono ostvari. Čovjek izgubi interesovanje za to da radije kuša radost nego bol, da radije jede nego da ne jede. Tijelo se isušuje, a preostaje samo duša. Ako nakon toga još ostane na zemlji, to je samo po Božijoj volji. Onda čovjek opstaje izvan karme i postaje blistavi otisak božanskog, učitelj učitelja. To su bile visine koje je, po predajama, ostvario Ramakrišna.

Danas vjerujem da se na duhovnom putu može dalje razvijati bez obzira na oblik – uključujući i bestjelesni oblik klanjanja, sve dok pojedincu predstavlja ono što je božansko. Čini mi se da je svaka individualna forma klanjanja ispravna dok nas odnos zaista približava božanskom. Boga se može posmatrati kao majku, oca, gospodara, slugu ili prijatelja.

Uvjerem sam da čovjek treba učitelja. Ako sopstvena intuicija nije dovoljno razvijena, onda je od pomoći imati Gurua u vanjskom svijetu. Ali pri izboru Gurua treba biti vrlo oprezan. Baba je rekao da danas postoji jako malo pravih Gurua: "Svetac treba da poučava svojim primjerom, a postoji samo veoma mali broj onih koji zaslužuju ovo ime. Kako može čovjek koji se sam nalazi u stanju zapletenosti u živom pijesku kao i drugi ljudi, koji se bori sa istim vezanostima kao i ostali, biti nazivan učiteljem i biti kvalifikovan da druge izvlači iz živog pijeska? Danas postoji jako malo pravih duhovnih učitelja. Za ispravno vođstvo čovjek se treba obratiti direktno Bogu."

Pitanje: Koliko dugo će živjeti Baba?

Odgovor: On kaže da će ovo fizičko tijelo napustiti u dobi od pedeset i devet godina. On će se ponovo vratiti, kaže, i u svojoj novoj pojavnoj formi zvati će se Prema Sai Baba (Prema je izraz iz sanskrita za ljubav). Baba nas upozorava da ne budemo zavedeni da on nije vezan za ovo tijelo i ovu pojavnu formu, nego da je besmrtn, vječan i beskonačan. On kaže da je njegova misija u ovoj pojavnoj formi da uvede zlatno doba i da će u našem vremenu svijet doživjeti uzbudljivu duhovnu revoluciju.

Pitanje: Šta kaže Sai Baba o smrti?

Odgovor: Trenutak smrti, možda najuzvišeniji događaj u našem postojanju i vrhunac našeg životnog ostvarenja, od odlučujućeg je značaja za nas. Baba je rekao da ono što mislimo u momentu smrti određuje ono što će biti s nama nakon smrti i da bismo se zbog toga tokom cijelog života trebali pripremati za to.

Ako su naše misli i naša srca tokom cijelog života bili vezani za Boga i naša najveća čežnja bila ona za Bogom, ako je naš život bio prožet takvom čežnjom da se toga čvrsto držimo i u momentu smrti, onda je upravo to cilj koji ćemo ostvariti, naime Boga. I obrnuto, ako težimo ka svjetovnom, ponosu i

strastima koje su zarobljene više animalnim elementima našeg bića, preselit ćemo na tu animalnu razinu svijesti.

Za mnoge obrazovane i naučno orijentirane ljude naše kulture može biti teško da vjeruju u takvo nenaučno učenje, naime da mi nakon smrti u bilo kakvoj formi još zaista postojimo na zemlji. Prije nego što sam došao kod Babe, smatrao sam gubljenjem vremena razmišljati o životu nakon smrti i pripremati se za egzistenciju o kojoj ne znam ništa. Pokušavao sam zaključiti da takvo vjerovanje ne može imati utjecaj na život. Ali sada uviđam da se naši životi dramatično mijenjaju sa stavom o smrti.

Rastući broj indicija iz događaja vjerodostojnih ljudi izgleda potvrđuje prastara učenja po kojima je smrt samo prelazak s ove razine egzistencije na jednu drugu. Najvažnije poruke o dimenzijama izvan naše fizičke razine dobijamo od velikih duhovnih učitelja koji su ih doživjeli u proširenom stanju svijesti. Često iz toga izvlače zaključke o postojanju tih dimenzija, naprimjer kada prenesu tačnu i važnu poruku od jednog mrtvog srodnika nekog sljedbenika, kojeg učitelj nikada nije vidio.

Postoje i fascinantni izvještaji ljudi koji su bili na rubu smrti – koji su u nekim slučajevima bili proglašeni mrtvima i doživjeli kako se njihova svijest uputila u pravcu Rame, kojeg nikada prije nisu poznavali, i koji su se ponovo probudili u životu na ovom svijetu s nevjerovatnim i živim sjećanjem na to iskustvo.

Novije studije o ljudima koji su se suočili s neposrednim slučajem smrti – naprimjer pad iz aviona ili utapanje – potvrđuju ono što su veliki vidoci rekli o kosmičkoj svijesti i stvarnosti drugih dimenzija. Reakcije pogođenih na nadolazeću smrt bile su iznenađujuće slične. Obično su izvještavali o početnoj očajničkoj potrazi za izlazom, zatim spoznaji da izlaza nema, a nakon toga padali su u stanje predaje i prihvatanja.

Kod mnogih je to stanje praćeno jakim osjećajem radosti, olakšice i blaženstva. Neki su izvještavali o vizijama njihovog prošlog života. Drugi su doživljavali promjenu svoje svijesti kao da su – po njihovim riječima – zakoračili u drugo područje. Mnogi koji su imali srčani udar i bili klinički mrtvi prenose da su išli na neko “putovanje”. Izgubili su svijest o svom tjelesnom postojanju, ali su percipirali da su se uputili na mjesto gdje će biti sigurni. Zahvaljujući tom iskustvu razvili su čvrsto vjerovanje da se smrti ne treba plašiti, da ona znači samo prelazak “sa jednog mjesta na drugo”.

U “San Diego Unionu” iz 25. maja 1975. našao sam članak o poznatoj psihijatrici Dr. Kübler-Ross, koja se preko deset godina bavila smrću i zaključila: “Dok su umirali, doživljavali su mir i cjelovitost. Slijepci su mogli gledati, a oni koji su patili od bolova više ih nisu imali. Dok su ih ljekari pokušavali spasiti, oni su se tome opirali da budu vraćeni u život.”

Dr. Kübler-Ross, autorica knjiga "Death and Dying" (O smrti i umiranju), "Questions and Answers on Death and Dying" (Pitanja i odgovori o smrti i umiranju) i "The Final Stage of Growth" (Postati zreo za smrt), rekla je da je iz stotina intervjua s ljudima koji su preživjeli susret sa smrću izvukla zaključak da su se oni nevoljko vraćali u život, nakon što su odmoreni i presretni zbog druge šanse koja im je data. Nakon određenog praga smrti, mnogi pokojnici bili su pozdravljeni od voljenih ljudi i niko više nije imao strah od umiranja.

Opisuje slučaj jednog malog dječaka koji je doveden u bolnicu bez mjerljivih vitalnih funkcija i moždanih valova. Umro je zbog alergijske reakcije na lijek, ali su ga ljekari ponovo vratili u život: "Znam da sam bio mrtav", ispričalo je dijete majci. Tvrdio je da je vidio Isusa i Mariju kada je bio mrtav. "Bilo je tako lijepo tamo", rekao je, "i vratio sam se jer mi je Marija rekla da spasim mamu od vatre."

U drugom slučaju, umrla je žena s teškim tumorom u maloj bolnici u Indijani. Tim ljekara je trebao sat i po da je vrati u život. Žena je izvještavala da je osjećala kako izlazi iz tijela kada je umrla i da je tada posmatrala svoj leš. Prema Dr. Kübler-Ross, žena je opisala najmanje detalje pokušaja oživljavanja koje su ljekari poduzimali. Opisala je predivan osjećaj mira i cjelovitosti, prenosi dalje: "Pokušavala je ukazati onima koji su je nastojali oživjeti da se ne trude, da ne treba tako tragično doživljavati smrt. Bilo bi potpuno u redu da su odustali. Ali nije mogla nikoga čuti. Što je snažnije pokušavala da im kaže da prestanu, to su se oni više trudili. Naposljetku su odustali, a onda – po njenim riječima – svijest ju je napustila."

Zašto se bojite smrti?

Na smrt se gleda kao na nešto od čega se mora imati strah, nešto o čemu se za vrijeme radosti ne govori. Međutim, smrt nije ni dobra ni loša. Vi po pitanju te stvari nemate izbora; ne možete je imati ranije ako čeznete za njom, niti je možete izbjeći ukoliko je osuđujete kao nešto loše: to je neizbježni posljednji korak. U momentu rođenja započinje put ka grobu. Neki ga postignu brže od drugih; neki idu zaobilaznim putem pa stižu kasnije – ali to je jedina razlika među ljudima. Pa ipak, ljudi se ponašaju kao da je smrt neka nesreća koja ih u nekoj dalekoj budućnosti čeka.

Smrt nije ništa drugo nego prelaz s ovog života na sljedeći. To je zamjena stare odjeće za novu, kao što Gita kaže. Neki cinici se smiju ovoj usporedbi i pitaju: "Šta je sa smrću novorođenčadi, djece, omladine i ljudi u srednjim godinama? Njihova tijela se još ne mogu posmatrati kao 'iznošena', kad se to već

tako želi nazvati.” Ta tijela još nisu stara, ali materijal od kojeg su napravljena mora da je potekao iz jednog veoma starog spremišta. Iako je odjeća od toga spravljena, ipak mora ubrzo biti odložena.

A opet, postoje neki uskogrudni ljudi koji odbacuju ideju da vjeruju u jedan prethodni život samo zato što se tadašnjih događaja ne mogu prisjetiti. Ti ljudi se također ne mogu sjetiti ni događaja određenog Magha Shuddha Dashami (desetog dana jednog određenog mjeseca), koji, recimo, leži pet ili deset godina unazad, iako sasvim sigurno znaju da su toga dana bili živi. Kako onda da se prisjećaju stvari iz prošlog života? To što se ne mogu prisjetiti događaja iz tih dana ne znači da uopšte nisu živjeli. To samo pokazuje da im ti događaji nisu bili značajni i da nije bilo posebnog razloga da ih zadrže u sjećanju.

Misli na smrt. Tijelo je vozilo kojim se krećeš ka smrti. Tokom tvoje vožnje svakog momenta možeš naići na smrt. Bilo kakvo drvo ili kamion, jarak ili izlivanje ulja mogu je prouzrokovati.

Ukoliko uvijek budeš svjestan da vrijeme prolazi svakog trena, nećeš biti u iskušenju da svoje vrijeme protračiš u beskorisnom brbljanju, besmislenim zanimanjima, bezobzirnim nestašlucima i jeftinoj zabavi. Vozi pažljivo u svom vozilu, polako i s pažnjom prema potrebama drugih na ulici. Ne pokušavaj druge svom silinom da prestižeš niti da se s njima takmičiš. Znaj granice svog vozila na cesti – tako nećeš doživjeti nesreću. Tvoje putovanje, za tebe i za sve ostale, bit će jedno sretno iskustvo.

Ako nekoga smrt iznenadi na hodočašću prema Kašiju ili Badrinathu, utješi se time da je to jedan zavidan način umiranja. Ali ako te u Puttapartiju samo malo zaboli glava, činiš mene odgovornim za to. Kada bi bilo po vama, svi koji su jednom ukoračili u ovaj kompleks ne bi trebali nikada umrijeti; ali kada se to ipak dogodi, vaše vjerovanje se poljulja i nestaje. A ipak, bez da Gospodar to hoće, ne može se ni jedan očni kapak otvoriti niti zatvoriti. Zato pokušajte da steknete Božiju milost i prepustite Njemu da vam odgovori na sva pitanja, kako Njemu odgovara.

Jednom kada ime Gospodina imate na usnama – koje je sama slast – probudit će u vama svu slast koja se u vama krije. Kada jednom okusite slast radosti, ne možete više nijedan trenutak živjeti bez te hrane. Postat će vam važna kao zrak za pluća.

Kada slušate priče iz svetog spisa Purana, mogli biste doći do zaključka da je potpuno dovoljno da se čovjek u samom posljednjem momentu svoga života sjeti imena Gospodnjeg. Ali to je jedan težak poduhvat – prizvati u svijest to ime, ukoliko se to nije godinama vježbalo. U valu osjećaja i misli koji čovjeka preplave u posljednjem momentu, Božije ime će potonuti ukoliko ne naučite već sada da ga prizovete na površinu vaše svijesti kad god to poželite.

Bio jednom jedan trgovac koji se držao bajke o Ajamili. On je odlučio da se u zadnjem izdahu sjeti Božijeg imena – i to jednim vrlo lukavim trikom: nazvao je svih svojih šest sinova po šest različitih bogova, jer je znao da će svakog pojedinačno pozvati kada krene umirati. Napokon je došao i taj trenutak, i kako je planirao, zazvao je Gospoda u svoje ime – ukupno šest puta.

Sinovi su došli i stajali oko njegovog kreveta, i kako je posmatrao grupu, posljednja misao koja mu je došla u glavu, upravo kada je trebao umrijeti, bila je: “Ah, Bože, svi ste došli. Ko će se u međuvremenu brinuti o poslu?”

Kao što vidite, njemu je čitav život bio posao, i nije se mogao lako sa sviješću okrenuti ka Bogu u posljednjem momentu. I onda kada to čovjek ne želi priznati, ipak će skrivene sklonosti i dalje imati riječ.

Uistinu nije jednostavno imati Božije ime na jeziku u zadnjim trenucima. Zato se čovjek treba godinama učiti i vježbati u čvrstoj vjeri kako bi imao jak karakter bez mržnje i zlobe. Misao na Boga u atmosferi ponosa i strasti ne može preživjeti.

Osim toga: kako ćete znati koji vam je posljednji trenutak? Bog smrti vam ne govori kada će doći da vas uzme. On nije fotograf koji kaže: “Sad pritiskam – jeste li spremni?”

Ukoliko želite da vaši portreti vise na zidovima nebeskim, treba da budete privlačni. Vaše držanje i vaš osmijeh moraju biti lijepi, zar ne? Zato dan i noć budite spremni za taj “klik”, imajte Božije ime uvijek na usnama i sjajnu slavu u svom duhu. Onda će vaša slika biti lijepa – svejedno kada bude uslikana.

Pitanje: Govori li Sai Baba o svojoj reinkarnaciji?

Odgovor: Da, Baba često govori o reinkarnaciji. On kaže da je on utjelovljenje svih formi i aspekata Božijih koji su se ovdje na zemlji manifestirali za nas ljude. Tačnije, on opisuje prethodnu inkarnaciju Širdi Sai Babe kao muslimanskog sveca koji je umro osam godina prije Babinog rođenja i kratko pred smrt objasnio da će nakon osam godina na jugu Indije ponovo doći.

Baba je naglasio svoju vezu sa Širdi Babom materijalizacijom vibhutija – svetog pepela. Slično kao sveta voda kod katolika, kojoj se pripisuje duhovno značenje, vibhuti izgleda da ima veliku iscjeliteljsku snagu. Baba ga je propisivao za vanjsku i unutrašnju upotrebu za sve vrste bolesti i povreda, i stalno ga je materijalizirao za svoje sljedbenike.

Također, Širdi Sai Baba je dijelio pepeo svojim poklonicima – ali ga je uzimao iz svog kamina koji je neprestano gorio. Sathya Sai Baba je, očito, imao vatru u jednoj drugoj dimenziji, u koju bi posezao da iznjedri ovaj tajanstveni, slatki, ali opori pepeo.

Vibhuti ne služi samo kao znak povezanosti između dvojice Sai Baba. Baba je rekao da je pepeo simbol za univerzalno, nepromjenjivo i beskrajno biće svih formi. On je simbol za Boga ili za Atmana u nama – onu supstancu koja preostaje kada sve prolazno i promjenjivo sagori. Vibhuti također povlači direktnu liniju između Babe i Šive, jednog od tri centralna božanstva hinduističke religije. Šiva je Bog razaratelj, a jedno od njegovih sredstava je vatra. Tako što nam pomaže da naše želje, vezanost za tijelo i svijet čula na fizičkoj razini sagori, Šiva nam omogućava da spoznamo onaj dio sebe koji je neprolazan.

Babina povezanost sa Šivom ne završava samo pepelom. On svoju osobinu razaratelja/uništitelja demonstrira i na mnogim svojim sljedbenicima. U hinduističkoj religiji, kao i u kršćanskoj tradiciji, oslobađanje od ropstva niže svijesti i uzdizanje prema uzvišenijoj ili duhovnoj svijesti, često se upoređuje sa smrću. Čovjek često ima osjećaj, kada mu se Baba približava, kao da će zaista umrijeti – osjeća da napušta ego, što je praćeno stvarnim tjelesnim i duševnim bolom.

Jedno od najneobičnijih iskustava koje se s Babom mogu doživjeti jeste uništenje malog ja i s njime intenziviranje vlastite ljubavi prema njemu, te spoznaja da Baba zaista sve to čini iz ljubavi – da je to milost i poklon, zadobiti njegovu pažnju i naklonost. Inače, ovo je jedno od centralnih iskustava koje mnoge poučava da između radosti i bola, u suštini, razlika ne postoji. Spoznajemo da ono što mi osjećamo kao bol u stvarnosti jeste veliki poklon, i da je to samo trik naših osjetila kada “osjećamo” bol.

“Vi ne znate kako se od zlata pravi ukras”, kaže Baba, “zato dajte zlato zlataru. Zašto se onda brinete kada ga topi i čekića, probija, provlači kroz žicu, razvlači i reže? Ostavite ga onome ko poznaje umjetnost, da dijete oblikuje tako da postane ukras društva – i ne brinite se.”

Vibhuti

Festival Šivaratri – posvećen štovanju Šive – je, onako kako se ovdje slavi, dobar primjer. Vi ćete pitati: “Svami je često objašnjavao da su svi dani sveti dani, da nijednog dana ne postoji poseban obred kojeg se moraju pridržavati, a Svami sam obasipa kip vibhutijem i to zove abišeka – ritualno pranje... da li je to tačno?” Svami to radi kako bi vas nečemu naučio.

Vibhuti-abišeka ima jedno snažno i veoma duboko značenje, a Svami želi da ga shvatite. Vibhuti je najvrijedniji predmet koji – gledano sa duhovnog aspekta – postoji. Vi znate da je Šiva spalio boga strasti, Kamu – kojeg se naziva Manmata (jer on izaziva razum i uvećava njegovu zbunjenost, koja ionako u njemu vlada) – u jednu gomilu pepela. Šiva se okitio ovim pepelom i time zablistao u sjaju pobjednika nad strastima. Kada je Kama bio uništen, zavladała je još samo prema – ljubav. Kada više ne postoji strast koja izluđuje razum, ljubav može postati iskonska i potpuna.

Koji veći poklon bi se Bogu mogao dati da ga se štuje, nego pepeo koji znači pobjedu nad patnjama koje su uzrokovane strastima? Pepeo je krajnje stanje svih stvari – on ne može više biti promijenjen u bilo koje drugo stanje. Abišeka sa vibhutijem biva sprovedena kako bi vas potakla da odustanete od želja i ponudite pepeo njihovog uništenja Šivi kao nešto najdragocjenije što ste ikada dosegli. Pepeo ne može za dan-dva uvenuti kao cvijeće; ne isušuje se, niti nestaje, niti se prlja, niti je pitko kao voda; neće izgubiti boju nakon nekoliko dana kao lišće, niti propada nakon nekoliko dana kao voće. Pepeo zauvijek ostaje pepeo. Dakle, spalite svoje mane, vaše terete, vaše loše navike i štujte Šivu tako što se čistite u mislima, riječima i djelima. Zasipati ga pepelom, koji u paketima možete kupiti u prodavnicama, neće ga mnogo obradovati.

Pitanje: Vjerujete li da postoji povezanost između hinduističkog poimanja karme i reinkarnacije sa židovstvom i kršćanstvom?

Odgovor: Da. Kada ove duhovne doktrine bolje posmatram, pronalazim sve više sličnosti nego razlika. Ideja karme – kojom žanjemo ono što smo posijali i da mi sa svojim najmanjim postupcima određujemo svoju sudbinu – u suštini je vrlo slična pravilu koje glasi: “Ono što ne želiš da se tebi čini, nemoj činiti ti nekome drugom.” Ovo pravilo reflektuje duhovnu istinu da je svako od nas jedan sa drugim uzajamno povezan dio jedne cjeline, i da samo samome sebi štetimo kada se drugome nanosi šteta.

Osim toga, većina religija poznaje ideju života nakon smrti, koji je izravno povezan sa radnjama koje proiziaze iz života na ovom svijetu – kao naprimjer raj i pakao u kršćanstvu. Niti u hebrejskim niti u

kršćanskim spisima nisam mogao pronaći nikakvu naznaku da reinkarnacija ne postoji. Paramahansa Yogananda ukazuje u svojoj iznimno bogatoj i fascinantnoj knjizi "Autobiografija jednog jogija" na biblijske tekstove koji mu sugeriraju da je rano kršćansko vjerovanje ideju reinkarnacije itekako prihvatilo te pretpostavlja, naprimjer, da su Ivan Krstitelj i Isus bili prorok Ilija i njegov učenik Elizej.

Pitanje: Da li je Baba utjelovljenje Krista?

Odgovor: To je jedno veoma interesantno pitanje. Već sam spomenuo da je on objasnio da su sve njegove forme i imena, i da je on i Krist ili bilo koja druga forma ili utjelovljenje Boga – jedno te isto. Jer povezanost između kršćanstva i njega više puta je na veoma dojmljiv način spominjao. Tako sam, između ostalog, čitao o ljudima koji su dovodili u pitanje Babin kredibilitet te pred slikom Kristovom ili nekog omiljenog sveca ili učitelja molili za znak koji će im ukazati na Babinu veličinu, a lik na slici bi se promijenio u onaj Sai Babe. Također sam čuo da se na Kristovoj slici oblikuje vibhuti u svetištu jednog vjernika.

A onda postoji još jedna neobična priča od dr. Džona Hislopa (dr. John Hislop), jednom veoma bliskom pokloniku Sai Babinom. Ovaj izvještaj od Valtera Kovana (Walter Cowan) otkrio je ožvljenje umrlog, koje je već opisano u ovoj knjizi. Ona govori kako je Baba jednom slomio dvije grane sa jednog drveta i jednu preko druge stavio u formi križa. Baba je zatvorio ruku u kojoj je držao ove dvije grane, i potom puhnuo tri puta na to. Onda je otvorio ruku i sad je imao jedan drveni križ sa srebrnom Kristovom figurom. On reče da ova figura nije tek jednostavno umjetnička interpretacija, nego predstavlja jedan tačan otisak Isusa – tako kako je na križu visio. Mali križ, na kojem je srebrna figura postavljena, bio je od komada pravog Isusovog križa. A ovo je izvješće dr. Hislopa:

"Baba, jedna velika grupa studenata Sathya Arts and Science College (Koledž za umjetnost i znanost) u Brindavanu, nekoliko drugih ljudi i ja otišli smo dolje prema plitkoj pješčanoj obali rijeke Kakkanahalle. Išao sam pored Svamija i kada smo prolazili pored grma, uhvatio je i otkinuo dvije grane, te ih stavio u formu križa. 'Hislope, šta je ovo?', upitao je.

'Pa, Svami, to je križ', rekoh. On uze grančice u svoju ruku, zatvori je i tri puta puhnu polako u šaku. Potom je otvorio ruku i dade mi jedan križ sa Isusovom figurom na njemu. 'To je slika Krista na križu', reče, 'ne onakva kako su si ga umjetnici zamislili i kako ga historičari vide, nego onako kako je zaista izgledao – sa duboko upalim stomakom i vidljivim svim rebrima, jer on osam dana nije uzimao hranu.'

Ja upitah: 'A križ, Svami, šta je sa njim?'

On odgovori: 'Ovaj križ je komad drveta sa pravog križa, na kojem su Isusa udarali.' A potom je rekao nešto veoma interesantno: 'Pronaći komad ovog drveta nije bilo jednostavno, nakon dvije hiljade godina.' Pretpostavljam da je to razlog zašto je tri puta i veoma polako puhnuo. Normalno puhne samo jednom kratko, i pojavi se prsten ili šta već.

Primijetio sam nešto čudno te upitah: 'Svami, šta znači rupa gore na križu?'

On odgovori: 'Rupa je služila kako bi se križ mogao objesiti.' O tome do sada nismo nikada ništa čuli. Slike sa razapinjanjem uvijek pokazuju kako je križ zaboden u zemlju. Prema Svamiju, u stvarnosti je bio na nešto obješen, i zaista je bila vidljiva rupa probijena kroz drvo.

Križ je tako malen da se pojedinosti Kristova lika golim okom ne mogu razaznati. Valter Volf (Walter Wolfe), jedan moj prijatelj, došao je jednog dana u Baji i napravio par slika s križem koje su detalje jako uvećale i istakle ljepotu sićušne figure – glava je duga otprilike pet milimetara, a cijela figura oko 22 milimetra.

Moja žena i ja smo bili fascinirani kada smo dobili otiske. Pisao sam Valteru da bi ove slike u umjetničkim krugovima prouzrokovala senzaciju ako obiđu svijet. Za mene ne postoji sumnja da je to najistaknutija skulptura koja je ikada napravljena o Kristu. U uvećanju osam puta pet, može se vidjeti krv sa jedne rane na čelu kako teče. Može se vidjeti tamna slina natopljena prašinom u uglu usne, a izraz neizrecivog bola u njegovim očima i licu je dirljiv. Po mome mišljenju, ovaj predmet je nešto najneobjašnjivije što je Baba ikada materijalizirao. Nemam pojma zašto ga je upravo meni poklonio.

Kada nam je Valter jednog dana donio kući nekoliko uvećanih slika, dok smo svi stajali oko stola i pritom mislili na Krista i Babu, iznenada iz vedrog neba udario je grom. Potom je kroz kuću zapuhao jak vjetar zbog čega su kapci na prozorima i vratima zalupali, a zavjese zalepršale. Danima nakon toga, *San Diego Tribune* je izvještavao o misterioznom udaru groma i iznenadnom nevremenu iz vedra neba oko pet sati toga poslijepodneva. Moja žena me podsjetila na to da je Krist umro na križu oko pet sati poslijepodne, i da Biblija govori o iznenadnoj grmljavini i zemljotresu. Iz svega toga mogu samo zaključiti da ovaj mali križ u sebi sadrži ogromnu snagu.¹¹

Naprimjer, Baba prolazi pored nekoga – osobe koju, prema našem poimanju, nikada nije sreo – mahne rukom kružno i materijalizira sliku omiljenog sveca te osobe, ili sliku Krista. On često upućuje kršćane

¹¹ Odlomci iz Sanathana Sarathi (Vječni Kočijaš), mjesečna publikacija iz Prašanti Nilayam, april 1975., zajedno sa komentarom dr. Hislopa

da se bave kršćanskim učenjem, pri čemu povremeno određenu dogmu tačnije objasni ili ispravi iskrivljenja koja su se – kako on kaže – tokom vremena i prenošenja tradicije potkrala.

Za mene je najfantastičniji događaj vezan za Babu i Krista bio na Božić 1972. Tada je govorio jednoj grupi: “Krist je rekao: Onaj koji me poslao, ponovo će doći!” Na moje veliko iznenađenje, objasnio je da je on sam taj o kome je Krist govorio.

“Priča kaže da je na nebu stajala jedna zvijezda koja je zasjala novim svjetlom, i to je nekoliko Tibetana i drugih ljudi dovelo do mjesta gdje je rođen Spasitelj. Ovu su priču ljudi čitali i prihvatili u odanom vjerovanju, iako zvijezde ne padaju niti mogu iznenada skliznuti. Ono što priča zaista želi reći jeste: jedna velika, blistava aura obasjala je nebo nad selom kada je Krist rođen. To znači da je došao Onaj koji će ukloniti tamu zla i neznanja sa Zemlje i donijeti svjetlo ljubavi u srca ljudi i čitavog čovječanstva.

Sjaj i drugi znakovi nadolazeće ere događaju se potpuno prirodno kada se inkarnacije pojavljuju na svijetu. Aura svjetla bila je znak da će tama biti poražena. Učitelj se pojavljuje kao odgovor na molitve ljudi: *Tamaso ma jyotir gamaya – iz tame vodi nas ka svjetlu.*

Postoji jedna stvar na koju vam svakako želim skrenuti pažnju. Kada se Krist stopio s najvišim božanskim principom, uputio je poruku svojim sljedbenicima koju su kasniji komentatori i prenosioči izopačili, prekrivajući je slojevima tumačenja, sve dok se nije zapetljala u nerazumljivost. Same riječi su izmanipulisane i pretvorene u pravi rebus. A poruka je, u svojoj suštini, bila veoma jednostavna:

‘Onaj koji me vama poslao, ponovo će doći.’ I pokazao je na jagnje. Ali jagnje je samo simbol, znak. Označava zvuk: *Ba-Ba*. To je bila najava pojave Babe.”

“Njegovo ime bit će istina”, objasnio je Krist. *Sathya* znači istina. “On će nositi crveni ogrtač, krvavo crveni ogrtač” – (ovdje Baba ukazuje na ogrtač koji on nosi). “Bit će nizak i nosit će krunu od kose na glavi. Jagnje je znak i simbol ljubavi. Krist nikada nije rekao da će se on sam vratiti. Rekao je: ‘Onaj koji me poslao, ponovo će doći.’ A ‘Ba-Ba’ jeste ovaj Baba.”

Pitanje: Kako možete biti sigurni da Baba nije lažni mesija ili manifestacija zla? To je, uostalom, već i u Bibliji prorečeno.

Odgovor: Oduvijek sam pretpostavljao da znam sve o stvarnosti, ali kada sam prvi put vidio Babu u Indiji, postalo mi je jasno da zapravo ne znam ništa. Za mene se stvarnost tada promijenila. Činilo mi se da, ukoliko postoji moć dobra, mora postojati i moć zla, ali sam osjećao da nisam u stanju da razlikujem jedno od drugog.

Da budem iskren, bio sam prilično šokiran. Vraćao bih se u svoju hotelsku sobu i osjećao strah. Bojao sam se da otvorim ormarić ili zavjesu za tuširanje. Osjećao sam se izloženim, nezaštićenim. Nisam znao koje mehanizme i snage imam na raspolaganju da zlo od sebe odagnam.

Pitanje kako razlikovati istinsko od lažnog je opravdano i važno. Budući da se iza maske duhovnosti mogu skrivati različite zle i razarajuće sile, mnogi iz toga izvlače zaključak da sve što nosi obilježje “duhovnosti” ili “religioznosti” unaprijed treba odbaciti.

Naravno da je tačno da pogrešno usmjerena duhovna predanost može biti opasna i destruktivna. To se tragično pokazalo u križarskim ratovima, za vrijeme Hitlerove ere, kao i u današnjoj “narko-sceni gurua”. Sjetimo se i brutalnih ubistava porodice Manson, koji su groteskno opravdavali svoje postupke navodnim duhovnim motivima.

Čovjek mora biti svjestan tih opasnosti i dalekosežnih posljedica kada se preda nekoj osobi ili pokretu. Odluka mora biti donesena pažljivo, promišljeno i s osjećajem odgovornosti. Kako, onda, prosuđivati neko biće ili pokret? Kako odrediti njihovu vjerodostojnost i znati jesu li vrijedni potpune predanosti?

Nakon početnog straha, stekao sam ogromno povjerenje i duboku naklonost prema Babi. Prije svega, došao sam do zaključka da mi, čak i kad nismo svjesni svojih unutrašnjih snaga, ipak posjedujemo intuitivne sposobnosti kojima osjećamo da li je nešto dobro ili zlo, da li neko posjeduje integritet ili ne.

Ta sposobnost razlikovanja nije funkcija čula ni razuma, nego izraz našeg uzvišenog Ja, našeg Atmana. Što se više razvijamo, ta će sposobnost biti jača. Koliko vjere imamo u nju, zavisi od toga koliko vjerujemo sebi – koliko je naša dosadašnja prosudba bila dobra, koliko smo bili dosljedni, pouzdani i osjetljivi.

Osim toga, osobu možemo procjenjivati i prema karakteru i kvalitetu njenih sljedbenika. Poklonici Sai Babe zaista su impresivni. Sve visoko razvijene duše koje su ga srele, i koje sam ja upoznao, prožete su snažnim osjećajem njegove dobrote i uzvišenosti. Većina onih koji su došli u kontakt s Babom postaju prijatniji, ljubazniji i miroljubiviji.

Ni u jednom opisu zla ili vraga koji poznajem ne spominje se da bi se zlo zaodjenulo u čistu ljubav, niti da bi se neumorno zauzimalo za zdravlje ljudi i podizanje njihove duhovne svijesti.

Način života, postupci, principi i snage stvarnog Avatara, prema kršćanskim i hinduističkim spisima, jasno su definisani. Avatar dopušta ljudima da ga procjenjuju, dok otvoreno pokazuje svoju moć i veličinu, kako bi im olakšao otklanjanje sumnji. Baba svoje moći naziva “posjetnicama”. Te sile nisu

apstraktne ideje ni prazno filozofiranje, nego konkretni znakovi njegovog sveznanja, sveprisutnosti i ljubavi – ljubavi koja se mjeri mjerom služenja zdravlju i blagostanju svih ljudi.

Pitanje: Mnogi duhovni pokreti niču kao gljive. Šta mislite o najfanatičnijima među njima, posebno onima koji tjeraju mlade da prekidaju s vlastitom tradicijom?

Odgovor: Iako mi je ponekad teško otkriti šta se dešava unutar mene samog, vjerujem da je, kada treba procjenjivati druge, važno to činiti bez osuđivanja njihove potrage za duhovnošću. Kao psihijatar smatram da fanatizam i nagla promjena pravila nisu znakovi zrelijeg promišljanja.

Često se nove štetne vezanosti javljaju tamo gdje ljudi drastično mijenjaju ponašanje. Naprimjer, ako neko započne post bez prethodne pripreme, može ozbiljno ugroziti svoje zdravlje. Iako se umoriti od neprirodnih duhovnih praksi, a one mogu udaljiti čovjeka od Boga umjesto da ga približe. Mogu ga odvesti na neizvjesne, promjenjive puteve koje mnogi neće moći slijediti.

Kako se dolazi na duhovni put? Šta zapravo znače samoprijekor, odricanje i nevezanost? Mora li čovjek unijeti dramatične i nasilne promjene u svoj život, odbaciti sve što je učio i povući se u osamu? Treba li napustiti sve osim slijeđenja specifičnih uputa entiteta iz drugih dimenzija?

Čini mi se da se duhovna učenja lako pogrešno tumače, posebno kada ih zapadnjaci pokušavaju razumjeti bez dubine i konteksta. I ja sam tek početnik na duhovnom putu, i svim srcem želim uputiti čitatelja na govore Sai Babe, kako bi stekao dublji uvid. Njegovi su govori predivni, a poruke duboke.

Iz perspektive psihijatra, želim istaći što smatram lažnim tumačenjem duhovnih učenja. To činim kako bih neke upozorio da ne postanu fanatici, a druge uvjerio da se ne moraju bojati – duhovni put ne zahtijeva drastičnu promjenu životnog stila. Pogrešna tumačenja vjerskih doktrina mogu biti razlog što mnogi prastare istine vide u pogrešnom svjetlu.

Nakon vlastitih iskustava s Babom, sada znam zašto se tako lako prave greške. Prvo, mnogi od nas nisu duhovno zreli – općenito gledano, imamo prilično ograničene poglede, slabiju samodisciplinu i ne naročito razvijenu sposobnost rasuđivanja kada je riječ o stvarnosti i načinu na koji treba da vodimo svoj život. Dodajmo tome i opijenost Babinom slavom i veličinom, kao i slom svih dotadašnjih predstava o realnosti, uz buđenje duboko ukorijenjene čežnje za sjedinjenjem s božanskim – lako je tada izgubiti vlastiti kompas.

Posmatrao sam mnoge koji su pokazivali potpuno iskrivljeno ponašanje – danas bi radili jedno, sutra drugo, u stalnoj nervози i nedisciplini, pokušavali dostići Boga, a da pri tom nisu razumjeli ni šta rade

ni zašto. Već sam spomenuo zbrku pojmova – poput miješanja “distanciranosti” ili “otpuštanja” sa potiskivanjem – što vrijedi za pojedince jednako kao i za psihijatrijsku praksu uopšte.

Jedna od velikih grešaka na putu koji je Baba pokazao jeste i želja da se cilj postigne što prije. U takvom slučaju lako se dešava da stvari radije potiskujemo nego da ih zaista otpustimo; da sami sebe obmanjujemo umjesto da se iskreno razvijamo; da drugima djelujemo glupo umjesto da budemo primjer vjerodostojnosti i inspiracije.

Buda je govorio o srednjem putu. Baba stalno propovijeda strpljenje. Pa ipak, mnogi pribjegavaju fanatičnim i nerealističnim stilovima života, ne bi li “brže napredovali”. Ako neko prakticira Hatha yogu, a tijelo mu je ukočeno i nepomično, prerano izvođenje naprednih asana može izazvati istegnuća mišića, tetiva i ligamenata. Tijelo se mora trenirati polako i strpljivo. Umjetnost Hatha yoge leži u sposobnosti da osjetimo granice svog tijela bez samoprijekora, već da ga pažljivo ohrabujemo da ide malo dalje.

Isto vrijedi i za ljude koji žele slijediti velike svece s Himalaja, koji poste, žive bez zaklona i meditiraju satima u najtežim uvjetima. Ako ne znamo ono što oni znaju – baš kao što ni naša tijela nisu jednako fleksibilna – pokušaj da ih imitiramo je, naravno, čista glupost. Nanijeli bismo sebi samo patnju i štetu.

Kada emocionalni život čovjeka ima koristi od psihijatrijskog tretmana, to znači da se naučeno postepeno ugrađuje u dublje slojeve ličnosti, za razliku od površnog, racionalnog znanja. Ljudi koji nastupaju kao da nešto znaju, iako njihovo znanje ne prelazi nivo razuma, djeluju mi nestvarno – i moram reći da mi mnogi koji se predstavljaju kao duhovnjaci djeluju upravo tako.

Pitanje: Šta kažete za ljude koji se bave parapsihološkim fenomenima?

Odgovor: Čini mi se da mnogi žele komunicirati s mrtvima, učiti kako vidjeti aure ili pomjerati predmete na daljinu, pozivajući se na “Karmičko vijeće”, “Grimizni plamen” i slične duhovne simbole u nadi da će razviti moći liječenja ili rješavanja problema u životu.

Ali naš najvažniji duhovni zadatak je da učimo kako ostvariti blizak kontakt s Bogom, da stalno meditiramo o Njemu i da cijeli život shvatimo kao služenje Bogu – kroz predanost i ljubav koju pokazujemo u svakodnevnim interakcijama. Baba i mnogi drugi upozoravali su da duhovne moći mogu postati iskušenje i skrenuti nas s puta sjedinjenja s Bogom. Lako je postati opsjednut “čudima” i zaboraviti da i agresivnost i seksualnost mogu voditi dublje u stanje ega – područje dualnosti, želja, strasti i patnje.

To, naravno, ne znači da neko ko razvije posebne moći mora nužno skrenuti s puta. Te se moći mogu transcendirati, baš kao i obične sposobnosti – ali to zahtijeva veliku disciplinu.

Pitanje: Šta kaže Baba o upotrebi droga radi širenja svijesti?

Odgovor: Kao psihijatar, vjerujem da jedan od temeljnih ljudskih poriva jeste težnja da postanemo jedno s Bogom – našim pravim identitetom. Naša fascinacija drogama je izraz te čežnje da prevaziđemo “malo ja” i sjedinjemo se s uzvišenom stvarnošću.

Narkomanski doživljaj često uključuje smanjenje značaja ega, osjećaj da smo uronjeni i progutani energijom. Baba je, međutim, često isticao da to nije pravi put – da je to slijepa ulica. Takvi doživljaji su lažni, prolazni i mogu voditi ka spoznaji, ali ne do nje. On ih je usporedio s plastičnim grožđem – izgleda stvarno ali nije.

Baba nas uči strpljenju, postojanosti i disciplini. Uz božansku milost, ove vrline omogućuju nam da pronademo Boga u sebi. Obećao je da će, ako isprobamo duhovnu disciplinu, biti blizu, voditi nas, štititi i pomoći nam da dosegnemo istinsku samospoznaju. Šta više učitelj može dati?

Pitanje: Mora li se ići u Indiju da bi se stupilo u kontakt s Babom?

Odgovor: Ne mora. On vrlo često uspostavlja kontakt s ljudima širom svijeta. Znam ljude čije su slike Babe počele proizvoditi vibhuti, koji su osjećali njegovo prisustvo, primali poruke u snu, pa čak i vidjeli njegovu materijalizaciju u svojim domovima.

Danas mi je jasno da je prostor molitve ili meditacije jednako moćan prostor susreta s Babom kao i selo Puttaparthi u Indiji.

Baba je jednom ispričao priču o pokloniku koji je bio u životnoj opasnosti i zazvao Boga kojeg je zamišljao u nekoj dalekoj formi. Kada ga je Bog konačno spasio, rekao mu je: “Da si Me zamislio u svom srcu, mogao sam doći odmah.”

Pitanje: Znači li to da Baba dolazi kad god mi to poželimo?

Odgovor: Baba kaže da prebiva u srcu svakoga od nas. Ako ga tamo tražimo, tamo ćemo ga i pronaći. Što se tiče njegovog fizičkog prisustva, ono nije vođeno našim željama, već našom predanošću, duhovnim vježbama i – njegovom milošću.

Priča Voren Geršvina, psihijatra, to potvrđuje. Dok je bio u Indiji, njegova kućna pomoćnica Silvija, koja nije vjerovala u Babine moći, pogledala je Babinu sliku i u sebi zamolila da joj pomogne da vjeruje. Nedugo zatim, vidjela je Babu kako prolazi kroz kuhinju. Bila je potresena i preplavljena vjerom. Te noći je s ukućanima pjevala bhajane do dva ujutro.

Pitanje: Ako bih otišao u Indiju, kolika je šansa da ga vidim i razgovaram s njim?

Odgovor: To je nešto između tebe i Babe. Niko ne može predvidjeti šta će učiniti. Privatni susreti su veoma rijetki. Ako ozbiljno planiraš put, predlažem da se obratiš nekom od Sai centara – često se organiziraju grupna putovanja i u grupi su šanse za kontakt s Babom možda veće. Ako putuješ sam, svakako se raspitaj gdje se Baba trenutno nalazi.

Moram vas podsjetiti da su okolnosti u Putapartiju prilično spartanske. Postoje mnoge prepreke koje valja savladati, i putovanje je na više načina teško. Ipak, za onoga ko zaista traži, mogućnost da se potraga završi sretnim ishodom je velika.

Pitanje: Kada će on doći u Sjedinjene Američke Države?

Odgovor: To je dobro pitanje. Niko ne zna Babine planove, rute putovanja niti njegovo kretanje. On često zbunjuje i zavarava one koji ga progone, upravo kada pomisle da su shvatili njegove namjere. Do sada je jedina zemlja koju je posjetio van Indije bila Afrika, i to 1968. godine. Amerikanci ga već godinama pitaju kada će doći u Ameriku, a njegov odgovor uvijek glasi: doći će kada vi budete spremni.

Bio sam prisutan kada ga je jednom jedan mladić pitao isto pitanje. Baba mu je odgovorio da će ići s njim – i potapšao ga po grudima, tamo gdje je srce. Smatram da je on već stigao u ovu zemlju – u srca mnogih hiljada Amerikanaca koje je dotakao.

Jednom je drugome objasnio: najprije se treba pobrinuti za sebe, zatim za svoju porodicu, potom za komšije, pa za svoju državu i na kraju za svoju zemlju. Tek tada se može krenuti u druge zemlje. Čini se da se on trenutno želi koncentrisati na poboljšanje uslova u Indiji, prije nego što se uputi bilo gdje dalje.

Pitanje: Kako je vaše iskustvo sa Sai Babom utjecalo na vaš psihijatrijski rad?

Odgovor: Doživio sam temeljnu promjenu u svom stavu, koja se snažno odrazila i na moj posao. Otkako poznajem Sai Babu, postao sam dublje sretan i unutrašnje smiren, jer sam u velikoj mjeri izgubio strah od smrti i stekao osjećaj da sam stalno zaštićen. Ova osnovna promjena perspektive i

osjećaj sigurnosti dali su mom životu jasan fokus i pravac, što mi pomaže i da druge ljude sagledam jasnije.

Moje shvatanje značaja emocija kroz život značajno se promijenilo. Psihijatrijsko obrazovanje mi je pokazalo koliko potiskivanje osjećaja može biti opasno, ali susret sa Babom mi je donio spoznaju da i vezivanje za osjećaje može jednako tako ometati duhovni razvoj.

Zanimljivo je da su psihijatri gotovo obrazovani da budu agnostici ili ateisti. Možda je upravo njihova fascinacija emocionalnim svijetom razlog zašto često zanemaruju duhovnu dimenziju izvan čula. Iz toga proizlazi i fokus terapije na osjete i osjećaje. Ovi aspekti “malog ja” postali su pretjerano naglašeni, do te mjere da su u savremenoj psihijatriji gotovo predmet obožavanja.

Vjerujem da psihijatrijska teorija i praksa postavljaju suštinska ograničenja kojih pacijenti trebaju biti svjesni. Tačno je da se velikom broju ljudi može pomoći razrješavanjem emocionalnih problema analizom osjećaja i misli. Mnogi moraju početi upravo sa tim kako bi razumjeli i kontrolisali svoje reakcije.

Ali postoji granica rasta, granica gdje daljnje uranjanje u emocionalne dubine može postati opasno ako nije praćeno osjećajem moralne odgovornosti. Psihijatrija bi trebala jasno pokazati gdje te granice leže.

Psihijatri ne bi trebali zazirati od priznanja važnosti morala koji odražava postojanje duhovne dimenzije i oblikuje ponašanje koje vodi ka duhovnom razvoju. Iako u nekim fazama liječenja treba izbjegavati osuđivanje i pacijenta potaknuti da slobodno izražava svoje misli i osjećaje, potrebno je jasno naglasiti da takav stav ne može postati životna filozofija. Većina psihijatara bi se složila da je takvo generaliziranje znak nerazumijevanja psihijatrijskih problema. Ipak, vjerujem da je psihijatrija sama dijelom doprinijela ovom iskrivljenom pogledu društva.

Prije nego što sam upoznao Babu, smatrao sam duhovne prakse kao što su distanciranje od emocija i moralna disciplina nekom vrstom represije – čak i patološkim poricanjem istinskog identiteta. Vjerovao sam da je čovjek prvenstveno emocionalno biće.

Danas smatram da bi terapeut trebao otvoreno govoriti o duhovnom razvoju i smislenim načinima ponašanja. Moje iskustvo je pokazalo da se pacijent ne mora osjećati ni kritikovanim ni kažnjenim, a da se pritom ne prekida protok materijala važnog za razotkrivanje potisnutih osjećaja. Shvatio sam da sam se mnogo češće skrivao iza maske “nepristrasnog posmatrača” nego što je to bilo nužno.

Psihijatrija, kako je ja danas vidim, mora biti vođena uzvišenim duhovnim vrijednostima. Baba kaže: “Odgoj bez karaktera, nauka bez ljudskosti i djelovanje bez morala su bezvrijedni i opasni.” Objašnjava to na primjeru kamere:

Kao što je kamera usmjerena ka svijetu da bi snimila utiske, um je “motor” koji usmjerava kameru čas ovamo, čas onamo. Jedna viša instanca uma – nazvana *buddhi*, odnosno intelekt – usmjerava um da zna šta “fotografiše”, pod kojim uglom i s kojom žarišnom daljinom. Čula se mogu uporediti sa sočivom kroz koje dojmove prolaze do filma. A film na kojem se čuva utisak jeste srce. Kada intelekt mudro bira objekte, mogu nastati sjajne, istinite i lijepe slike života.

Radost koju čovjek osjeti kad se dotakne trenutka istine, slična je susretu s božanskim. Kao što svrha kamere nije u stimulaciji sočiva, tako ni svrha života nije u stimulaciji čula. Ako kameru vodi samo osjetni impuls, slike će biti haotične.

Danas primjećujem vibraciju – element u nečijim riječima i govoru tijela – koji ranije nisam registrirao, a sada ga prepoznajem kao duhovnog porijekla. Iako i dalje smatram da su korijeni mnogih duhovnih konflikata u agresiji i seksualnosti, sve više uzimam u obzir duhovnu dimenziju – kao nešto što je oduvijek bilo tu, ali nije bilo prepoznato.

Tamo gdje sam nekad vidio samo neurotsku zavisnost – npr. kada odrasla osoba traži očinsku zaštitu – danas prepoznajem i osjećaj istinske duhovne bespomoćnosti i izolacije od Boga. Gdje sam ranije prepoznavao neurotski strah od izražavanja seksualnosti i agresije, sada vidim i intuitivna duhovna saznanja koja upozoravaju na opasnosti pretjerane vezanosti za osjećaje.

Kod pacijenata koji prekomjerno teže da budu nježni i prijateljski nastrojeni, danas mogu vidjeti i duhovnu čežnju za Bogom. Kod onih sa izraženim osjećajem krivice, umjesto da to tumačim samo kao neurotsko samookrivljavanje, sada sam skloniji u tome tražiti trag intuicije o potrebi za pomirenjem, pa čak i nesvjesni strah od karme.

Nekad sa pacijentima razgovaram o mogućnosti da uzrok njihove patnje leži u prethodnim životima. Oni koji prihvataju koncept reinkarnacije mogu iz toga crpiti snagu da izdrže duševnu bol i depresiju.

Udovce koji se nakon gubitka partnera povlače iz svijeta ranije sam tumačio kao mazohistične i depresivne. Danas, u njihovoj potrebi da izgubljeno partnerstvo sačuvaju kao sveto, vidim duhovnu težnju – želju da transcendiraju fizičku razdvojenost i ostvare viši vid veze s voljenom osobom, čak i nakon smrti.

Nekada sam vjerovao da su njihove vizije i osjećaji prisutnosti pokojnika produkt šoka ili tuge. Danas to smatram stvarno mogućim. Jedna pacijentkinja mi je jednom tačno navela dan kada je doživjela duboku depresiju. Tek kasnije je saznala da je njen najbliži prijatelj u tom istom periodu razmišljao o samoubistvu. Kako se on oporavljao, tako se i njeno stanje popravljalo.

Duhovna pozadina nije ni rijetka ni nevažna, već duboko centralna u životima pacijenata.

Psihijatar može pomoći samo u onoj mjeri u kojoj i sam sebi može pomoći – usklađujući svoje vitalne energije sa energijama drugih. Svakodnevno praktikujem jogu i meditaciju, te ih uključujem i u terapiju kako bi i pacijenti mogli učiti da ih koriste. Savjetujem meditaciju za smirivanje misli i emocija, uvodim joga položaje za opuštanje tijela. Tokom tretmana, i sam nastojim ostati u meditativnom stanju, više se oslanjajući na unutrašnju intuiciju nego na misli ili teorije. Danas vjerujem da upravo ta iskustva izoštravaju moju intuiciju – i postaju najvažniji alat u liječenju.

I na kraju: Znamo da je središnja poruka Sai Babe – ljubav koja se želi živjeti. S vremenom mi je postalo jasno da psihijatrija, u obliku u kojem se danas prakticira, vrlo malo razumije prirodu ljubavi koju sama propovijeda.

Nakon svoje prve posjete Sai Babi i buđenja vlastite religiozne unutrašnjosti, spoznao sam da mi je to iskustvo otvorilo pristup zakonima ljubavi, koji mi ranije nisu bili dostupni putem psihijatrije. Taj unutarnji doživljaj – prepuštanja božanskom – jest vatra u kojoj se naša ljubav kuša, pročišćava i širi. To je izvor našeg urođenog osjećaja za smisao života, kao i najdublji izvor mira i ljubavi u nama.

Baba ukazuje koliko je u našem životu važna predanost: “Bhakti – predanost – jedini je put kojim se božanski cilj može doseći. Bhakti je jedini lijek za zlo na ovom svijetu. Bhakti je jedina mogućnost da spoznate istinu.”¹² Znao sam da moram pronaći način da ne samo svoju terapiju, nego i cijeli svoj život ispunim ovim znakom. Većina psihijatara — uključujući i mene — odgajana je da ima prilično egocentričnu ulogu u terapijskom odnosu. Pretpostavka da iko može potpuno razumjeti ljudsku prirodu i stvarno liječiti ljude nije samo velika iluzija, nego je i izvor nelagode mnogih terapeuta koji pate od opsesivnog osjećaja da bi trebali biti sveznajući.

Meni je bilo dovoljno biti u Babinom prisustvu i doživjeti razmjernost njegove mudrosti da se osjećam poniznim i da sebi priznam koliko je ono što ne znamo zapravo veliko. To za mene znači da moram

¹² Ljetni Pljuskovi u Brindavanu 1972., str. 100.

pokušati potpuno promijeniti svoj stav prema “uspjesima” terapijskih liječenja i prema stvarnom smislu i svrsi ovog procesa.

Svami Vivekananda, indijski svetac i učenik Ramakrišne, rekao je: “Sav posao koji radiš, radiš za svoje duševno zdravlje, za svoju korist. Bog nije pao u neki jarak da bi tebi i meni pomogao da napravimo bolnicu za Njega! On ti dozvoljava da radiš — ne da Njega pomogneš, nego da pomogneš sebi. Vjeruješ li da jedan mrav uquine zato što si mu uskratio pomoć? Kakva blasfemija! Svijet uopće ne treba tebe... Zato izbriši riječ ‘pomoć’ iz svog sjećanja. Ti ne možeš pomoći — to je blasfemija. Ti služiš Bogu; ukoliko jednom psu daš da nešto pojede, veličaš psa kao Boga, koji je sve i svemu. Budi zahvalan što možeš snagu svoga dobročinstva i milosrđa ispoljiti na ovom svijetu i kroz to postati čist i potpun. Budi zahvalan ljudima kojima pomažeš, gledaj u njima Boga. Nije li to privilegija — moći tako služiti Bogu da pomažeš svojim sugrađanima?”

Baba je to tako izrazio: “To je Njegova scenska igra — vaša uloga je Njegov poklon. On je napisao tekst. On režira, određuje kostime i dekoraciju; on diktira geste, ton, nastup i izlazak. Vi morate svoje uloge dobro igrati i zaslužiti Njegov aplauz kada se spuste zavjese. Zaslužujete to kroz svoje vještine i entuzijazam da igrate sve veće uloge — to je smisao i svrha života.”

Došao sam do uvjerenja da terapijski tretman jednako koristi i praktičaru i pacijentu. Pokušavao sam to učiniti bogoštovljem i služenjem Bogu. Kada terapeut tokom tretmana meditira o božanskom, ukoliko je u stanju da vidi božansko u pacijentu i ukoliko je stalno usidren u toj unutarnjoj sigurnosti, postaje uravnoteženiji, pun ljubavi i intuitivniji. Vjerujem da se u takvom ozračju dešava preobrazba naših duša. Pod takvim okolnostima proces liječenja ne može nemati duboko značenje ni za terapeuta ni za pacijenta.

Baba je rekao: “Dovoljno je ako se kultivira ljubav — ljubav koja ne poznaje razliku između pojedinca samog i drugih. Jer svi su samo članovi Svemogućeg Boga. Samo kroz ljubav može se dobiti utjelovljenje same ljubavi. Zato podučavanje nije potrebno. Naprotiv, učenje je prepreka jer potiče egoizam onih koji se smatraju učenim i uzrokuje smutnju i želju za sukobljavanjem i lovorikama pobjede nad drugima.”

Osim što vjerujem da je bogobožan stav izuzetno važan, više puta sam svoje pacijente ohrabrivao da ovaj stav preciznije preispitaju i provjere. Kada pacijenti govore o osjećajima izolacije, depresije, praznine i usamljenosti, podsjećam ih — kada to smatram smislenim — na njihovu vezu s Bogom i predlažem im da si uzmu vremena da ovu duhovnu povezanost, kao i međuljudske veze, dalje razvijaju.

Jednostavno im i jasno objašnjavam da njihova sposobnost doživljavanja ljubavi direktno ovisi o kultiviranju bogobožnog stava prema božanskom.

Došao sam do mišljenja da kroz ljubav i terapeut i pacijent mogu doseći sve veću spoznaju da je naše osnovno Ja Atman — da naše postojanje zaista prevazilazi prostor i vrijeme. Ljudi zaista mogu doživjeti onu ljubav koja prožima i održava fizički svijet.

Cilj psihoterapije trebao bi biti — na duhovnoj razini — priznavanje egzistencije ljubavi kao elementarne energije u univerzumu, i spoznaja da je predanost sredstvo kroz koje se naša ljubav razvija i raste. Drugim riječima, svrha terapije treba biti olakšavanje patnje na tjelesnoj, emocionalnoj i mentalnoj razini, naročito u onim zonama koje su ukočene bolom, da ih se omekša i opusti. Tada se otvara prostor za vibracije energije ljubavi, slično kao što lotosov cvijet otvara svoje latice prema suncu kako bi svojom stvaralačkom snagom i ljepotom ostvario direktnu vezu.

Stvarni cilj psihijatrije, kako ja mislim, isti je kao i kod religije: pronaći Boga ili Atmana kroz doživljaj ljubavi u sebi samom. U nadi da će psihijatrija prepoznati Babinu istinitost, radije bih ovu mladu znanost nazvao Sai-chiatry, Sai-chiatry Atman, Sai-chiatry ljubav.

Sai Babina učenja

Ko je Sai?

“Bog je neistraživ. On ne može biti spoznat u vanjskom, objektivnom svijetu. On je u najdubljoj nutrini svakog bića. Dragulji se moraju tražiti duboko u zemlji – oni ne lete uokolo po zraku. Tražite Boga u dubini svoga sopstvenog ja, a ne u varljivom, blistavom svijetu prirode. Za ovu uzvišenu svrhu tijelo vam je posuđeno. Ali danas ga vi zloupotrebljavate – slično kao onaj koji svoju hranu kuha u zlatnoj posudi optočenoj dragim kamenjem, koju je dobio u naslijeđe.

Čovjek slavi Boga kao sveprisutnog, sveznajućeg, svemogućeg, ali ne prepoznaje njegovu prisutnost u samom sebi! Naravno da se mnogi usuđuju opisivati svojstva Božija i proglašavaju ga ovakvim i onakvim. Ali to su samo njihove lične pretpostavke i odraz njihovih sopstvenih želja i zamisli.

Ko može tvrditi da je Bog takav i takav? Ko može tvrditi da se Bog ne nalazi u ovoj pojavnoj formi, ili da nema ovo ili ono svojstvo? Svako može iz beskrajnih okeana zahvatiti samo onoliko koliko staje u posudu koju je ponio na obalu. Od cijele te neizmjerne mase on može zahvatiti vrlo malo.

Svaka religija definiše Boga u granicama koje je sama postavila i potom tvrdi da ga je razumjela. Slično kao onih sedam slijepaca koji su, dodirujući slona, pomislili da dodiruju stup, uže, zid, lepezu, jer su dodirivali samo jedan dio njega i zato životinju kao takvu nisu mogli pojmiti, tako isto govore religije o samo jednom dijelu i proglašavaju svoje viđenje za potpuno i iscrpno.

Sve religije zaboravljaju da je Bog u svim pojavnim formama, i da sva imena, sva svojstva i prava njemu pripadaju. Religija čovječanstva je zbir i srž svih djelomičnih vjerovanja; jer postoji samo jedna religija, a to je religija ljubavi. Različiti udovi slona, koji su se tragaču koji ne vidi svoju stvarnu prirodu činili drugačijim i odvojenim jedan od drugog, opskrbljeni su svi jednim jedinim krvotokom i održani su u životu; različite religije i vjeroispovijesti, koje su bile tako razdvojene i različite u vjerovanju, bivaju hranjene jednom jedinom strujom ljubavi.

Optička percepcija ne može si predložiti istinu. Postoje samo lažne i prazne informacije. Tako, naprimjer, postoje mnogi koji detaljno prate moje tretmane pa potom tvrde da sam ja ove ili one prirode. Oni su nesposobni da izmjere svetost, uzvišenost i vječnu istinu koja ja jesam. Sai Babina moć je nemjerljiva, ona se manifestira zauvijek. I sve forme moći su u Sai Babinim rukama.

Ali oni koji otvoreno objavljuju da su me razumjeli – učenjaci, jogiji, panditi (učenjaci), jnani (oni koji su dosegli duhovno znanje) – oni svi percipiraju najnevažniju, povremeno manifestiranu vanjštinu,

jedan mali nestajući dio ove moći – naime, ‘čuda’. Oni nemaju želju da se povežu sa uzrokom sve moći i sve mudrosti koja ovdje u Brindavanu stoji na raspolaganju. Oni su već zadovoljni ukoliko si mogu osigurati jednu šansu da pokažu svoje knjiško znanje iz vedskih učenja, pri čemu ne primjećuju da je osoba od koje su Vede proizašle prisutna u njihovoj sredini, među njima, za njihovo izliječenje i dobro.

Tako je bilo u sva vremena. Ljudi mogu Avataru (na fizičkoj razini) biti bliski koliko god – i pored toga oni svoje živote žive bez da su svjesni svoje sreće. Oni precjenjuju ulogu čuda, koja su u usporedbi sa mojim sjajem i mojoj uzvišenosti tako nebitna kao komarac u usporedbi sa veličinom i snagom slona, na kojem sjedi. Dakle, kada vi o ovim ‘čudima’ pričate, ja se u sebi smijem iz sažaljenja zbog toga što si dopuštate da tako lako gubite dragocjenu svijest o mojoj stvarnosti.

Moja moć je neizmjerena, moja istina neobjašnjiva i nedokučiva. Javljam ovo o sebi jer to sada postalo neophodno. Ali ono što sada radim jeste samo dijeljenje ‘vizit karte’. Dozvolite mi da vam kažem da je takvu vrstu izričitog objašnjenja kroz Avatara učinio još samo Krišna, tako jasno i nedvosmisleno. Ali vi ćete zaključiti da je i pored ovih proklamacija isti taj Krišna tokom svoga života povremeno doživljavao poraze u svojim nastojanjima i težnjama – iako s druge strane treba imati na umu da su i ti porazi dio drame koju je on osmislio i potom režirao.

Kada su ga mnogi kraljevi tražili da prekine rat Kauravama (klan iz poznatog hindu-epa Mahabharata), priznao je da je njegova misija da osigura mir na dvoru Kaurava propala. Ali on nije uopšte ni namjeravao da ima uspjeh. On je odlučio da rat treba da se vodi. Svrha njegove misije bila je da razotkrije pohlepu i bezakonje Kaurava uopšteno i proglasi ih krivim pred cijelim svijetom.

Ali dozvolite mi još nešto da vam kažem: tokom inkarnacije ovog Avatara nema mjesta takvim “dramama” scena poraza i promašaja! Ono što ja odlučim, mora se dogoditi; ono što ja planiram određeno je na uspjeh. Ja sam istina, a istina nema potrebu da oklijeva, da se plaši ili da se kaje.

Nemam potrebu da nešto želim, jer je moja milost uvijek dostupna za moje sljedbenike s postojanom ljubavlju i postojanom vjerom. Budući da se krećem u njenom središtu, razgovaram i pjevam s njima, mogu također i intelektualci razumjeti moju istinitost i moć, moju uzvišenost i moj stvarni zadatak kao Avatara. Mogu riješiti svaki problem, bez obzira koliko čvor bio zamršen. Ja sam izvan dosega čak i najintenzivnijih istraživanja i najbrižnijih odmjeravanja. Samo oni koji su prepoznali i doživjeli moju ljubav mogu s pravom tvrditi da su nazrijeli tračak mog pravog identiteta. Jer put ljubavi je kraljevska ulica koja čovječanstvo vodi ka meni.

Ne pokušavajte me pojmiti izvanjskim očima. Kada odete u neki hram i stojite pred slikom božjom, onda molite zatvorenih očiju, zar ne? Zašto? Jer osjećate da samo unutarnje oko mudrosti može otkriti Boga. Zato se nemojte preda mnoom zastirati trivijalnim materijalnim dobrima, nego čeznite samo za mnoom i bit ćete nagrađeni. To ne znači da sve moguće predmete ne trebate dobiti od mene, koje vam sa puno ljubavi i kao znak milosti dajem. Ja ću vam reći zašto vam poklanjam ovo prstenje, talismane, brojanice itd.: oni su znak povezanosti između mene i onih kojima sam ih dao. Kada zapadnu u nevolje, predmet dođe u djeliću sekunde meni i ponovo se vrati u istom momentu sa iscjeliteljskom milošću moje zaštite nazad. Ova milost je dostupna svima koji me sa bilo kojim imenom ili sa bilo kojom pojavnom formom zazivaju – a ne samo onima koji nose moje poklone. Ljubav je vaza koja žanje milost.

Malo razmislite o značenju imena ‘Sai Baba’. ‘Sai’ znači ‘božanski’, ‘Ayi’ znači ‘majka’, i ‘Baba’ znači ‘otac’. Dakle, ime ukazuje na božansku majku i božanskog oca. Vaši biološki roditelji mogu imati ljubav sa dozom sebičnosti – ova Sai-majka i Sai-otac spuštaju ljubav i krivnju na vas samo kako bi vas odveli ka pobjedi u bitci samoostvarenja.

Jer ovaj Sai je došao kako bi ispunio najveći zadatak – a to je da ispuni sjedinjenje ukupnog čovječanstva kroz bratsku povezanost; stvarno postojanje Atman svakog bića da osnaži i da izvede na svijetlo, kako bi se božansko otkrilo, pošto je to temelj cjelokupnog univerzuma – i tako da sve pouči da spoznaju zajedničko božansko naslijeđe, da poveže čovječanstvo, kako bi se time čovjek oslobodio od animalnog i uzdigao do božanskog, što je njegov cilj.

Ja sam utjelovljenje ljubavi. Ljubav je moj instrument. Ne postoji stvorenje bez ljubavi – najniži makar voli samog sebe. A njihovo ja je Bog! Zato nema ateista, iako neki imaju odbojnost prema njemu i odbacuju ga, jednako kao bolesni od malarije imaju odbojnost prema slatkišima, a dijabetičar ne želi ni da čuje za slatkiše. Oni koji se busaju time da su ateisti, jednog će dana, kada se završi njihova bolest, okrenuti se prema njemu i obožavati ga.

Morao bih vam tako mnogo o svom stvarnom identitetu govoriti, jer želim da razmislite o tome i iz toga izvučete pouke, tako da možete biti ohrabreni za održavanje utvrđene discipline i napredak prema pravom cilju samoostvarenja – spoznaji Saia, koji počiva u vašim srcima.”¹³

“Postoje ljudi koji izgube razum kada određene mentalno nedostatne individue tvrde da ja kroz njih govorim. Dozvolite mi da vam kažem da se sa takvim apsurdnostima ne bavim. Ne koristim druge ljude kao glasnogovornike. To mi ne treba. Ja ne hodam brbljivo od jednog do drugog!

¹³ Iz Sanathana Sarathi (Vječni kočijaš), mjesečnik Prashanti Nilayam, Juli 1974.

Gledajte, čak i oni koji umrtvljuju svoja tijela i godinama podnose patnju askete, dok im mravi ne navale i oni postanu ukočeni kao panjevi, imaju poteškoću da spoznaju Gospoda. Kako onda ovi besposleni ljudi, koji samo misle na svoje pune stomake i kao robovi svojih čula okolo hodaju, mogu jeftino postići ovo stanje? Njihove geste, riječi i djela su prazna i jalova. A oni koji ih hvale ustvari se okreću od mene i trče za neistinom.

Jer, kako se uzvišeno i masivno ikada može pomiriti sa ispraznim i bezvrijednim i nositi ogrtač besposlenika? Kada je Bog došao i uzeo formu, vjerujte mi, on neće ispunjavati bezvrijedne posude niti se kititi ukrasima, niti ulaziti u nečista tijela. Nemojte rušiti ove nesretnike hvaleći ih neistinama. Postupajte s njima strogo, i biće izliječeni.

Ko je gledao sjaj dijamanta, neće biti zaveden staklom. Gospod je poput dijamanta – svejedno kojim imenom ga zazivali. Jedan komad stakla nikada se neće moći pretvoriti u dijamant – ma koliko ga se glasno hvalilo i ma koliko ga se vrijednim predstavljalo.”

Dah Života

Devet etapa na putu posvećenosti i samoodricanja, koje znači hodočašće ljudi prema Bogu su:

1. Želja da se slušaju izvještaji o slavi i veličanstvenosti Božijeg djelovanja. To je polazišna tačka. Tako što uvijek iznova slušamo o Bogu, možemo se i mi sami pretvoriti u božansko.
2. Pjevati za sebe slavu Božiju, o njegovoj slavi i mnogim djelima.
3. Razmišljanje o Gospodaru i uživanje u kontemplaciji njegove ljepote, uzvišenosti i samilosti.
4. Ulazak u stadijum moljenja kroz obožavanje otiska stopala ili stopala Gospodarevih.
5. To vodi ka potpunom pomirenju sa Gospodarom i prema sistematičnom, ritualiziranom služenju Bogu, kroz koje aspirant doživljava unutarnje zadovoljstvo i prosvjetljenje.
6. Aspirant započinje da Božiju formu koju moli vidi u svim živim bićima i svim stvarima – gdje god da pogleda – i razvija tako prema prirodi u svom životu stav vandana, ili strahopoštovanja.
7. Kada ovaj mentalni stav postane navika, on postaje predanim slugom svih – bez i najmanjeg osjećaja superiornosti ili potčinjenosti. Ovo je važan korak koji nagovještava veliki duhovni uspjeh.
8. To onoga ko traži približava Gospodaru toliko blizu da se osjeća kao njegov povjerenik i prijatelj, kao njegov pratitelj i sudionik moći i samilosti Božije, u njegovom trijumfu i djelu – kao iskreni shaka (prijatelj) Božiji, poput Arjune.

9. Kao što se može pretpostaviti, ovo je posljednji korak prema potpunom samožrtvovanju, Atma-nivedana: čovjek se sam predaje volji Božijoj, koju tragatelj zna na osnovu vlastite pročišćene intuicije.

Primijetili ste da je sedma etapa dasya – stupanj služenja. Ovaj stupanj služenja mora ostvariti svaki čovjek koji tvrdi da je na usluzi cjelokupnoj javnosti, njen savaka. To je plodonosnije nego ponavljanje Božijeg imena, brojanje brojanice ili sate provoditi u meditaciji – iako je služenje, koje se čini na osnovu duhovne discipline, bogatije i zadovoljavajuće. Sve ljude morate posmatrati kao dijelove svoga tijela. I upravo onako kako čovjek pokušava povrijeđeni dio tijela izliječiti što brže, tako se i tuđe potrebe i njihove patnje moraju liječiti u najboljoj namjeri – onoliko koliko mu dozvoljavaju sredstva kojima raspolaže.

Gospodara se danas slavi raznim stvarima koje čovjek žrtvuje, koje bi on sam želio, i sa svim poštovanjem koje čovjek sam za sebe želi. Kip se kupa i pere, prekriva draguljima, hrani i tretira ukrasima i mirisima – jer su to stvari koje vi sami želite. Ali Gospodar je zadovoljan samo onda kada radite stvari koje On želi! Kako biste inače stekli njegovu milost? Kako drugačije, nego njegom, hranom, pomaganjem i spašavanjem njegove djece? Kako drugačije nego da im pomažete da Ga spoznaju kao Gospodara i zaštitnika i potiču vjeru u njega kroz svoj ispravan i čist život?

Jedan od prvih i najvažnijih temelja za iskren život jeste da čovjek prakticira šutnju. Jer glas Božiji može biti primljen u vaša srca samo onda kada se jezik smiri, kada oluja utihne i valovi se smire. Kada čovjek razgovara tiho sa ljudima, niko neće biti potaknut da galami. Sami odredite ton – što tiše, ali i onoliko glasno koliko je neophodno da vas čuje posljednji u krugu kome se obraćate. Držite ton, jer to je dragocjenost elementa Akasha – emanacija od samog Boga. Razum može zavladatai samo kada se argumenti ne izlažu previše glasno. Tišina je jezik duhovnog tragatelja. Nježan, sladak govor je izraz iskrene ljubavi. Mržnja kriči, strah viče, mašta trubi. Ali ljubav pjeva uspavanke i pruža melem. Vježbajte vokabular ljubavi – zaboravite govor mržnje i zlostavljanja.

Drugi znak je čistoća, ne samo vanjska, nego prije svega unutaranja. Čovjek ne može da se osjeća svježije i dobro ako nosi čistu jaknu preko neoprane košulje ili obratno. Oboje trebaju biti čisti kako bi se osjetilo blagostanje. Tako treba težiti ostvarivanju vanjske i unutarne čistoće. U stvarnosti, vanjska čistoća nije ništa drugo nego odraz unutarne postignuća. Na licu prosvijetljenog čovjeka vidi se poseban sjaj. Unutaranja čistoća ima svoj sapun i svoju vodu – sapun čvrste vjere i stalne discipline.

Treći znak je da aspirant usvoji stav pun poštovanja prema obavezama za koje je vezan. On će svaki zadatak koji mu se dodijeli izvršavati kao čin bogoštovlja, koji Gospodara treba zadovoljiti i kroz koji se on sam približava podnožju nogu božijih. Dužnost je prema Bogu, rad je služenje Bogu – to je moto. Služenje Bogu nije kao uniforma koju se u određeno doba dana obuče i skinu. Pretvorite svaku misao u jedan cvijet, vrijedan da ga On drži u svojim rukama. Pretvorite svako djelo u plod pun slatkog soka i ljubavi, dovoljno dobar da bude stavljen u njegovu ruku. Učinite da svaka suza bude sveta i čista – dovoljno dobra da se njima mogu prati njegova lotosova stopala. Simbol na zastavi Prašanti Nilayama podsjeća na ovaj ideal koji treba sprovesti u praksu. To je znak pobjede ostvarene kroz konstantni napor nad đavolskim neprijateljima požude, zavisti, mržnje, zlobe i taštine. To je simbol beščujnog stanja duhovne blaženosti, koje se dobija preko samokontrole i samospoznaje.

Ne pokušavajte druge procjenjivati da li su vrijedni vašeg služenja. Samo jednostavno saznajte da li su u potrebi – to je dovoljan kriterij. Ne raspitujte se o tome kako se ponašaju prema drugima – kroz ljubav se sigurno mogu promijeniti. Seva, ili služenje bližnjemu, za vas je sveto kao zavjet, sadhana, duhovni put. To je stvarni dah života, i može se prekinuti samo kada vas napusti dah.

Sai o Sadhani

Poklonik: Na Zapadu se pod Sadhanom obično razumijeva proces unutarnjeg samousavršavanja. Ali, da li to uključuje identifikaciju s promjenjivom osobnošću?

Sai Baba: Najprije, čežnja za samousavršavanjem može postojati. Ali sljedeći stupanj je pitanje stvarnosti “ovoga” i “onoga”. Sedam desetina Sadhane su upravo ta pitanja.

Poklonik: Sadhana, kako je opisana, ne izgleda ispravno jer djeluje kao svjesni napor na koji čovjek cilja, za koji želi da bude nagrađen. Meni se čini da je Sadhana iskrena samo onda kada se spontano dešava – to jest, kada čovjek potpuno prirodno voli Boga; kada jednostavno ne može drugačije nego da voli Boga i ne može da ne postavlja pitanja.

Sai Baba: Tako je, kako ti kažeš – ali ti još nisi doživio spontanu ljubav prema Bogu. Do sada je to samo ideja. Ti si uvjeren da ljubav prema Bogu potpuno prirodno postoji u tebi. To uvjerenje je rezultat mnogih života provedenih u duhovnim vježbama.

Poklonik: Osjećam uvjerenje da je cijeli život jedno, da su drugi i ja sami jedno, sve do kostiju. Atman je jedno, i to je trenutak potpuno ovdje; i ja sam također stalno zauzet Sadhanom. Ostaje pitanje: zašto to jedinstvo ipak ne doživljavam kao nešto drugo osim sebe?

Sai Baba: Tvoje razumijevanje jedinstva je predstava, misao. To nije doživljaj. Naprimjer, kada tvoja žena ima glavobolju, imaš li je i ti? Ako ne, gdje je onda iskustvo jedinstva? Jedinstvo se mora doživjeti, a ne samo osjetiti kao ideja ili njegovati kao misao.

Poklonik: Svami, ako Sadhana i uvjerenje ne mogu prenijeti ovo iskustvo, kako ih se onda može postići?

Sai Baba: Kroz stalnu Sadhanu. Upravo onako kako sada s nama u kolima: mi se moramo samo pobrinuti za oprezno upravljanje. U određeno vrijeme stići ćemo u Anantapur, zar ne? Isto tako, sa ispravnom i stalnom Sadhanom doći će sasvim prirodno i iskustvo jedinstva.

Poklonik: Kako čovjek stvarno doživi da je jedno te isto kao neko drugi? Čovjek osjeća sa drugima iz suosjećanja, a saosjećanje je ideja, pojam – nije direktno iskustvo jedinstva. Kada je jednom neko udario psa, Sai Baba iz Širdija je imao plave modrice od toga. To je stvarni doživljaj jedinstva.

Sai Baba: Sve je božansko. Ako si svjestan stvarne činjenice svoje vlastite božanstvenosti, tada ćeš neposredno znati da i drugi imaju božansko porijeklo. Saosjećanje s drugima osjećat ćeš dok se posmatraš kao zaseban entitet – što je posljedica tjelesne svijesti. Priča koju si čuo o Širdi Sai Babi nije potpuno tačna. Zapravo se dogodilo sljedeće: jedna gospođa ispekla je kolačiće i servirala ih Babi na tacni, a neki pas je došao i pojeo ih. Gospođa je udarala psa da ga otjera. Potom je donijela novu tacnu sa slatkišima za Babu; on je odbio i objasnio da je već pojeo kolačiće i da je sit. Gospođa je protestovala i rekla da mu više neće nuditi ono što ispeče. Baba joj je odgovorio: “Ne, ti si mi već ponudila kolačiće, i dok sam ih jeo, još si me i udarala.” Time joj je dao pouku o svojoj sveprisutnosti i o tome da postoji samo jedan sveobuhvatan život.

Poklonik: Šta Svami misli pod sveprisutnošću?

Sai Baba: Sveprisutnost znači uvijek i svuda u isto vrijeme biti prisutan.

Poklonik: Svami kaže da na određenom stupnju Sadhane vanjska priroda prestaje da postoji. Kako to treba razumjeti?

Sai Baba: Postoji deset stupnjeva Sadhane, od kojih je svaki obilježen određenim simbolima: zvono, frula, školjka, om, grmljavina itd. Deseti stupanj je ostvaren kada čula transcendiraju. Izvan čula vlada stanje blaženstva.

Poklonik: Da li se ovo stanje blaženstva doživljava samo u jednom vremenskom periodu? Šta se dešava sa uobičajenim životom?

Sai Baba: Ovo stanje ostaje zauvijek. U ovom stanju misli se po Bogu, jede se po Bogu, pije se po Bogu, diše se i živi po Bogu.

Poklonik: Da li svaki čovjek prolazi kroz ovih deset stupnjeva?

Sai Baba: Ne. Čovjek može stići direktno na deseti stupanj – transcendentalno stanje, ili na šesti, ili sedmi – ili da ne napravi nikakav napredak. Nije isto za svakoga.

Poklonik: Kako treba da se ponaša kod doseganja ovih određenih stupnjeva Sadhane?

Sai Baba: Stanja svijesti se mijenjaju, ali stav treba da ostane nepromjenjiv.

Poklonik: Ali kakav značaj treba dati različitim stanjima?

Sai Baba: Sadhaka (duhovni aspirant) neće biti zadovoljan ostvarenjem nijednog stupnja, jer je cilj potpuno spajanje. Želja ostaje jaka dok se ne ostvari transcendentalna blaženost. Tada prestaju želje i požude. U ovom stanju sve je Bog. Misli i želje – sve je Bog.

Poklonik: Misli koje teku kroz um – da li su materijalne?

Sai Baba: Da, one su materija. Sva materija je prolazna.

Poklonik: Odakle dolaze misli?

Sai Baba: One potiču od hrane i okoline. Kada jedeš sadvičnu (ne umrtvljujuću, ali ni stimulirajuću) hranu i imaš dobru atmosferu oko sebe, nastajat će samo dobre misli.

Poklonik: Gdje idu misli?

Sai Baba: One ne idu nigdje, jer ne teku kroz um. Um ide i “pakuje” misli, u koje dopušta da se zapetlja. Ali kada je želja usmjerena ka Bogu, um više ne luta. Najbolje je da se čovjek uopće ne zapetlja u

problem kako da se liši određenih misli. Gledaj na sve misli kao na Boga. Tada će samo dolaziti Božije misli. Ukupan mehanizam tijela, uma i intelektualnog rada tada radi za dobrobit uzvišenog cilja.

Poklonik: Za koga onda treba da funkcioniše cijeli mehanizam?

Sai Baba: Za Atman. Jedan mali primjer: Zemlja se kreće oko svoje sopstvene osi, ali i istovremeno oko Sunca. Specifične ljudske sposobnosti treba koristiti pojedinačno. Ali centar univerzuma je Atman.

Poklonik: Svami, kako možemo ove sposobnosti staviti pod kontrolu Atmana?

Sai Baba: Kada se spozna da je Atman u stvarnosti jedno, onda će sve funkcionisati bez greške. Sve je pitanje potpune predanosti Atmanu.

Poklonik: Ali Svami je rekao da sami sebe trebamo pitati: 'Ko sam ja da se usuđujem svoj um i svoj intelekt predati Bogu? Pa oni pripadaju meni.' Kako mogu prihvatiti da ništa ne posjedujem i da čak ne mogu ni kontrolisati?

Sai Baba: To nije pitanje predanosti ili poklanjanja nekome nepoznatom. Čovjek se predaje samome sebi. Spoznaja da je neko sam Atman jeste predanost.

Poklonik: Onda, dakle, Svami misli da je predanost potpuno realno odlaganje svega onoga što čovjek prepoznaje kao neispravno ili lažno.

Sai Baba: Sad razumijem. "Predanost" znači, između ostalog, da čovjek sebe i svoj posjed nudi drugima. Ali u stvarnosti, to je napuštanje ideja i uvjerenja koja čovjeku više ne trebaju, koja je prepoznao kao neadekvatna ili pogrešna.

Sai Baba: Da.¹⁴

¹⁴ Iz bilježnice jednog američkog poklonika.

Baba odgovara

Poklonik: Baba! Molim te, reci nam kako da tebe ostvarimo. Smatram da je moja Sadhana (duhovna praksa) neproduktivna.

Sai Baba: Znam da si veoma strog prema samom sebi. Ali moram ti reći da me se dostiže samo kroz predanost i način života prosvijetljen ovom predanošću. Ne uskraćuj tijelu osnovne potrebe; ono je sveti instrument koji si dobio da bi stigao do cilja. Vodi jednostavan, sattvičan (uravnotežen, čist, dobar) život. Jedi jednostavnu sattvičnu hranu, budi iskren u govoru, iskaži drugima svoju ljubav služeći im, budi ponizan i tolerantan, zadrži nepokolebljivu staloženost. Usmjeri sve svoje misli na mene, pošto ja stanujem u tvom srcu.

Poklonik: Baba, kako možemo ostvariti napredak u našoj predanosti?

Sai Baba: Postoje različite vrste predanosti: oni koji uporno plaću za mnom kad nisam tjelesno prisutan; oni koji se izražavaju u vatrenom žaru; i oni koji su stalno i uvijek vezani mojom voljom. Sve ove forme predanosti ja prihvatam. Izbor jedne ili druge ne leži u vama, jer ja sam taj koji upravlja vašim osjećajima i mijenja ih. Kada pokušate krenuti putem kojim ja ne želim, zaustaviću vas. Bez moje volje ne možete ništa učiniti. Budite toga svjesni – to je najveća forma predanosti.

Poklonik: Šta onda ostaje da ja učinim?

Sai Baba: Zašto vjeruješ da je “djelovanje” tako važno? Budi ravnodušan, pa nećeš razbijati glavu o “činjenju” ili “nečinjenju”. Ravnoteža oboje neće biti narušena. Neka val sjećanja, oluja želja i vatra emocija prođu, a da ne naruše tvoju ravnotežu. Samo budi svjedok tih procesa. Upuštati se s njima znači zadržavanje, stegnutost, ograničenje. Budi voljan da budeš ništa. Neka sva dualnost bude apsorbovana u tvoju neutralnost.

Poklonik: Da, Baba. Ali ako je to bol koju moram trpjeti...

Sai Baba: Vjeruješ li da bih vas konfrontirao s bolovima kada za to ne bi bilo razloga? Otvorite svoja srca bolu kao što to sada činite radosti – jer moja je volja koja se očituje za vašu korist. Pozdravite bol kao izazov. Nemojte se okretati od nje. Ne slušajte um, jer “um” je samo druga riječ za “potrebu”. Um stvara potrebe. On se manifestira kao ovaj svijet jer mu je potreban. Sve to spada u moj plan: kroz tugu koju vam priređuju vaše potrebe dovedim vas do toga da slušate moj glas – koji, kada se jednom čuje, rastvara ego i njegove imaginarne potrebe.

Poklonik: Baba, stalno čeznem za tvojim Daršanom (blagoslovom koji se dobija prisustvom svetog čovjeka). Reci mi, kuda ćeš ići?

Sai Baba: Želim da ove kriterije ostavite iza sebe i budete spremni, ali da ipak čekate u neizvjesnosti. Donošenje odluka ograničava događaje. Pustite da događaji dolaze k vama. Budite spremni da se vodite mojim izborom.

Poklonik: Kako možemo opravdati ovako visoka očekivanja, pošto smo puni nedostataka?

Sai Baba: Vaši nedostaci uzrokuju da me trebate i da arogancija vašeg uma bude obuzdana. Postoji namjera iza ovih nedostataka: oni su instrumenti koji vas potiču. Kroz njih ja postižem da razvijate želju prema meni. Osjećaj razdvojenosti je igra koju um igra s vama. Vi izvlačite zaključke koji postaju uvjerenja, a koja oblikuju vaš mentalni stav i postupke.

Poklonik: Teško je podnijeti tvoja iskušenja.

Sai Baba: To je kao kad se peče kolač. Miješam, mjesim, tučem, okrećem i pečem vas. Pijem vas u suzama i sušim uzdasima. Pravim vas slatkim i hrskavim – prinos dostojan Boga. Došao sam da vas iznova formiram. Moj je plan da vas pretvorim u uspješne Sadhake. Neću odustati od vas dok to ne uradim. Čak i kada zastranite s puta, prije nego što cilj postignete, ja ću vas držati. Vi mi ne možete pobjeći.

Poklonik: Ti si tako pun samilosti.

Sai Baba: Ne postoji ništa što ja ne vidim, nijedno mjesto za koje ne znam put. Ja sam dovoljan razlog – neuvjetovan i neovisan od svega. Ja sam cjelina – i sve u njoj.

Poklonik: Kako se onda možemo nadati tvojoj milosti?

Sai Baba: Ne zahtijevam potpunu koncentraciju ili totalno odricanje, samo tražim svjetlo ljubavi koje me prepoznaje u svim bićima i kroz njih služi meni. Ja samo tražim da se prema meni okrećete kad vas um povlači u brige, ponos ili zavist. Donesite mi dubinu vaše unutrašnjosti, bez obzira koliko groteskna ili opustošena beznađem i razočarenjima bila. Ja znam kako se ona liječi. Neću vas odbaciti. Ja sam vaša majka. Potpuno svejedno gdje idete – ja sam tu. Ja svuda mogu djelovati u vama.

Poklonik: Ja vrištim za Daršan, a ti mi kažeš da trebam ići kući!

Sai Baba: Oni koji vjeruju da sam ja samo ova vanjska forma trebaju me u suštini mnogo više od tebe. Njihova vjera je slabija, često je i nemaju. Njihova zbunjenost dolazi od toga što je njihov um naviknut da se veže za vanjske okolnosti i izvlači osjećaj sigurnosti iz njih.

Poklonik: Baba, ja samo tražim jednu milost – koliko god neprikladno zvučalo: učini me svojim instrumentom.

Sai Baba: Svi su moji instrumenti. Možda misliš da ja biram ko je dobar, a ko loš. Ne. Svi su prikladni. Moja volja je uzrok svega što jest i što će biti; svaka stvar i svako djelovanje prožeto je njome – ona uključuje sve. I dopusti mi da na kraju kažem: moja je volja da vi dopustite da se moja volja izrazi u vama kroz vas.¹⁵

Društvo i Atma-Sadhana

Šta imaju sociolozi i sociologija sa naukom o duši ili istraživanjem ljudskog duha? To je pitanje koje se obično postavlja. Drugi pitaju slično: Šta duhovni učenik i aspirant, Sadhaka, ima sa društvom i njegovim problemima? Mora se reći da je postavljanje ovakvih pitanja pogrešno.

Nijedno društvo ne može pronaći ispunjenje svoje svrhe, nijedan društveni ideal ne može dati plodove bez cvjetanja ljudskog duha. Čovječanstvo koje je otuđeno ne može spoznati božansko bez brižnog kultivisanja duha. Kako drugačije nego u pojedincu ili kroz pojedinca može ispoljiti ovu božanstvenost? Samo Jagat (prolazni svijet) možemo percipirati – ovo stalno u pokretu, promjenjivo, fantastičnu predstavu; jer direktora ovog komada – Boga – ne možemo niti vidjeti, niti čuti, niti mirisati, niti okusiti, niti dodirnuti.

Na isti način možemo shvatiti pojedinca, ali ne i entitet koji zovemo društvo. Jer društvo nije odvojena, neovisna građevina, sazdana od pojedinih dijelova. Društvo je božanska sjetva, izazvana najvećom voljom.

¹⁵ Iz Sanathana Sarthi, august 1974., str.185.

Čovjek je smrtni: on je prašina i u prašinu će se vratiti. Ali u njemu svijetli Atman kao signal besmrtnog plamena. To nije neki poetski opis koji je izmislio pripovjedač Veda. Atman je izvor i obdržavatelj svih živih bića i organizacija živih bića. On je jedan i jedini prauzrok, osnovna supstanca i onaj koji čuva. Atman je Bog; posebnost je univerzalna, uopštena – i ništa manje. Zato spoznaj u svakom biću, u svakom čovjeku, brata, djeteta Božije, i ignoriši sve ograničavajuće misli i predrasude koje su zasnovane na statusu, boji, klasi, rođenju i kasti. Sai je stalno zauzet osvještavanjem i vođenjem kako biste razmišljali, govorili i djelovali u svrhu ljubavi.

Društvo se ne može opravdati time što međusobno dijeli plijen koji je ukrado od prirode – svejedno da li se dijelovi pravedno raspodijelili ili ne. Stvarni cilj koji društvo treba da inspiriše mora biti implementacija i razrada znanja o univerzalnosti Atmana i sreći koju to znanje daje – u svemu što društvo čini i odlučuje.

Sai vam ne sugerira: "Atman ne poznaje smrt – dakle ubijajte fizičku ljusku, tijelo." Ne. Sai vas ne potiče da vodite ratove. Sai hoće da vi u Atmanu prepoznate najbližeg svoga srodnika, jednog rođaka, koji vam je bliži nego vaši rođaci, oni sa kojima ste krvno vezani i od najdražih potomaka. Kada se to ostvari, nećete više nikada napustiti pravi put koji jedini može sačuvati ovo srodstvo za vas.

Porodične veze čak sprječavaju ispunjenje vaših stvarnih dužnosti. Ali vezanost za božansko ispunjava ovu obavezu sa jednom novom predanošću, koja oboje – radost i uspjeh – osigurava. Oni čovjeka tjeraju kao ništa drugo; daju mu najveću mudrost dok on ispunjava svoje obaveze. Zato je moj savjet: ne upućujte se u ovaj vanjski svijet (prakriti) sa nadom da ćete tamo pronaći Atman. Radite to tek onda kada budete svjesni Atmana, jer tada ćete vidjeti prirodu u jednom novom svjetlu, a vaš sopstveni život postaće jedno dugo slavlje ljubavi.

Mnogi ljudi koriste svoju učenost i svoju inteligenciju – također i učenje Veda – za dosadne debate i isprazno natjecanje. Oni su upravo zaljubljeni u svoje male, nebitne trijumfe. Oni shvataju društvo kao arenu za sticanje takvih trijumfa. Ali Sai vas potiče da tražite jednu drugačiju vrstu društva i potiče jedno društvo u kojem za takve trivijalne žudnje nema mjesta.

Svadjivi učenjaci Veda traže nagradu za svoj trud i napor kroz rituale. U prirodi je to drugačije: oblaci donose kišu kao štovanje Boga, koji je njihov Gospodar. Ali oni vjeruju da u svojim obredima ti koji su djelovali koriste to kako bi podigli svoj ego. Oni se igraju u raširenim granama drveta želja. Oni su upleteni u petlje tri 'užeta' – Tama, Raja i Sattva.

Vi se morate osloboditi iz ova tri užeta i uvijek živjeti u nepromjenjivoj, vječnoj istini. Vi morate naći utočište u jednom – i kao jednom samom – bez i naznake dvojnosti. Zarada i skupljanje ne bi vas trebalo interesirati; vi se ne biste smjeli zapetljati u slijedenju Yaga (aktivnosti orijentirane prema vani) i Kšema (težnja ka stjecanju imetka), jer vi ste već zasićeni i nemate želje.

Ideal visokog životnog standarda – umjesto visokorazvijenog načina života – uništio je ljudsko društvo. Visoko razvijen način života daje značaj moralu, skromnosti, nevezanosti za svjetovne stvari, samilosti; time se ne potiče pohlepna utrka za skupocjenom potrošnom robom; i na kraju će biti uništen. Danas je čovjek rob svojih strasti; on se osjeća bespomoćno pri pokušaju da utaži žeđ za zadovoljstvima i luksuzom. On je preslab da pod kontrolom drži prirodne instinkte; on ne zna kako da probudi svijest o božanskom koja se krije u njemu.

Vježbe ili lekcije iz morala same vam ne mogu pomoći da to ostvarite. To se može postići samo kroz duhovnu Sadhanu, jer to znači jednu suštinsku promjenu. To sadrži isključivanje mentalnih aktivnosti koje predstavljaju glavnu prepreku na ovome putu. Božija milost, kada se izmoli i dobije, može vam dati ovu snagu. Ova milost je sama prisutna u vama i čeka samo na vaš poziv.

Čovjek mora prestati da se oslanja na nestalni um. On mora uvijek djelovati sa sviješću svoje urođene božanstvenosti. Kada se to ostvari, priroda će se u svojim trostrukim aspektima – Gunama (kvalitetima) Tama, Rajas i Sattva – automatski, samo kroz sveta sredstva, izraziti. To je njena stvarna manifestacija.

Još jedna tačka: moglo bi se prigovoriti: “Ako čovjek mora da napusti želju za udobnostima, luksuzom i zadovoljstvima – zašto onda mora još da živi unutar društva?” To pretpostavlja činjenicu da čovjek vjeruje da je društvenost opravdana samo kada garantuje svjetovne radosti. Ali kakva vrsta društva može se izgraditi na tako lošim temeljima? Kada bi postojalo, to bi bilo nešto što bi samo nosilo takvo ime. Ne bi bilo povezano uzajamnom ljubavlju i saradnjom. Jaki bi tlačili slabe. Društvene veze bi bile pokopane kroz nezadovoljstva. Čak i kada bi se uradio pokušaj da se blaga prirode ravnomjereno podijele među svima, srdačnost bi bila samo površna, a ne spontana. Mi dostupna blaga možemo ograničiti, ali ne možemo pohlepu, želje i prohtjeve.

Imati želje znači da čovjek traži izvan granica mogućeg. Želje treba iz korijena iščupati. Čovjek treba da napusti želje za materijalnim zadovoljstvima – one počivaju na iluziji da je svijet različit, višeslojan, šaren itd., a ne na istini da je svijet, priroda, sva kreacija jedno. Kada je neko svjestan samo jednog postojanja, ko onda želi još išta? Od čega drugog se onda želi još nešto imati ili prisvojiti? Vizija Atmana uništava želju za materijalnim radostima, jer tu više ne postoji objekt koji bi od subjekta bio odvojen.

Ovo je stvarna funkcija društva – da svakom svom pripadniku omogući atmijsku (Atma) viziju. Žene i muškarci, koji su zajedničkim interesima povezani u jedno društvo, ne formiraju samo porodice, kaste, grupe, rodbinstva, nego jednu Atman. Oni su najprisnijim rodbinskim vezama povezani; ne samo jednom određenom društvu kojem su se obavezali nego i cjelokupno čovječanstvo postaje jedno. ‘Vasudhaika Kutumbakam’, kako to izvještavaju Šastra (sveti spisi): cijeli svijet je jedna porodica. Ovo jedinstvo trebaju svi doživjeti.

Bogatstva prirode i blagostanje danas se zloupotrebljavaju za jačanje sopstvenog ega. Ali kada se Atmijsko jedinstvo ostvari, oni će imati koristi od novog načina života kroz ljubav. Ono što je danas ‘milosrđe’ ili zakonski nametnuta ‘socijalna’ pomoć, tada se pretvara u božansku ljubav, koja je uistinu sposobna pročititi onoga koji daje i onoga koji uzima. Ovaj cilj stoji izvan dosega uobičajene politike, etike ili privrede. Ta gledišta ne mogu preobraziti onoga koji uzima niti usrećiti onoga koji daje – sasvim svejedno koliko snažno pokušavali uspostaviti jednakost. Oni nemaju potrebnu vučnu snagu niti silu koja bi ih podupirala. Jednakost koju ostvaruju biva proganjana jednom sjenom, sjenom ega. Ova sjena može nestati samo kada se identitet ispuni sviješću jednoće.

Moglo bi se reći da nisu sve želje loše. Rajasičke, koje povređuju i iskorištavaju druge, mogu biti proklete – ali zašto se odreći jedne sattvičke želje? Ipak, želja je želja, čak i kada se odnosi na nešto blagotvorno i čisto. Plodovi razuma koji je traži, životna energija koju um pokreće, sam život – sve to mora biti posvećeno Bogu, s predanošću koja se rađa iz vizije Jednog.

Oni koji tvrde da je duhovni put moguć samo za pojedince, a da društvo s tim nema nikakve veze, griješe. To je kao da neko insistira da svjetlo u kući mora gorjeti, bez obzira da li je vani dan ili noć. Predanost Bogu nije spojiva s mržnjom prema ljudima.

Ljudska bića i cijeli svijet moraju se posmatrati u ogledalu Sat–Cit–Anande – Bića, Svijesti, Blaženstva. Samo odnos koji počiva na toj spoznaji ima trajnu vrijednost. To je Sai-srodstvo. Ako ovu vezu produbite, dosegnete stvarno, stalno prisustvo Sathya Sai-a. Ne dozvolite da vas zavedu lažne ideje u džungli riječi i osjećaja. Budite postojani i iskreni u nutrini svog bića.

Dobro i zlo zavise od individualnih reakcija; nisu svojstveni samim stvarima ni događajima. Ni Vedanta ni ateizam ne zavise od simpatija, niti od intelektualnog prihvatanja ili odbacivanja – njihova vrijednost otkriva se isključivo kroz lično iskustvo. Ko može božansko ograničiti na “ovo” ili “ono”? Ko to pokušava, čini besmisleni rad. Nema autoritet da takvo što izjavi – a ako ipak to učini, onda je samo tašta osoba, koja se oslanja na vlastiti intelekt.

Božansko je potpuno prisutno u svakom biću. To postaje očigledno onima koji gledaju jasno i duboko. Ko to poriče, vara samog sebe o prirodi stvarnosti. Božansko se ne može “odvesti” negdje daleko – ono ne može biti odstranjeno ni od nas samih, ni od drugih.

Zato je neizbježan zaključak: čovjekova je obaveza da u društvu prepozna odraz Božanskog, te da sve svoje vještine i snage usmjeri ka dobrobiti i procvatu zajednice. Mora njegovati osjećaj sveobuhvatnosti, prožimajuće misli i intuicije. Bez toga, čovjek je poput beživotnog bića. Ko im se ruga, gubi pravo da se naziva čovjekom.

Duh odricanja, postojanost u vrijednostima, entuzijazam za saradnju i osjećaj srodnosti – to su osobine čovjeka. Život koji u njima vidi teret, nije život.

Bratstvo među ljudima može se ostvariti samo na temeljima vizije Atmana. Svi ljudi žude za mirom, srećom i blaženstvom. To su naslijeđene vrijednosti koje pripadaju ljudskoj vrsti – jer to su Božanska blaga. A ona se mogu doseći samo kroz spoznaju povezanosti među ljudima. Svi ljudi imaju jedno porijeklo – Božansko.

Svi ljudi su ćelije jednog Božanskog organizma, Božanskog tijela. To bi trebala biti vaša vjera, vaše blago, vaša čvrsta osnova, vaše ispunjenje. Samo tada imate pravo da se zovete ljudima. Učite kako živjeti kao ljudi. To je Sadhana. To je poruka Saija.

Osnovni principi

1. Prema (ljubav) treba gledati kao stvarni dah života.
2. Više nego na sve druge forme Preme, čovjek se treba koncentrisati na Božansku ljubav – kao na svoju prvu težnju.
3. Takva, na Boga usmjerena ljubav je Bhakti (predanost); i to je temeljni ispit: postizanje Bhakti.
4. Oni koji traže blaženstvo Atmana (duša, božanska iskra u nama), ne bi trebali težiti čulnim užicima.
5. Satya (istina) se mora posmatrati životno važnom kao i samu Atmu.
6. Isto kao što tijelo koje više ne diše postaje beskorisno i ubrzo počinje propadati i zaudarati, tako i život bez istine postaje besmislen i pretvara se u smrdljivo svratište svađe i tuge.
7. Vjeruj da ne postoji ništa veće od istine; ništa nije dragocjenije, slađe i trajnije.

- 8.** Istina je Bog koji sve štiti. Ne postoji moćniji zaštitnik od istine.
- 9.** Gospodar, Satyasvarupa (utjelovljenje istine), daruje svoj Daršan (blagoslov pogleda) onima koji su iskreni u riječima i čije je srce puno ljubavi.
- 10.** Imajte neprestanu dobrotu i duh samopožrtvovanosti prema svim živim bićima.
- 11.** Također morate imati kontrolu nad čulima, mirno raspoloženje i nevezanost za stvari.
- 12.** Budite uvijek oprezni prema grijesima koje jezik lako čini: govoriti neistinu, ogovarati, uzvraćati oštro, previše govoriti. Poželjno je kontrolirati te sklonosti.
- 13.** Izbjegavajte pet grijeha koje tijelo čini: ubistvo, razvod braka, krađa, konzumiranje opojnih pića i jedenje mesa. Za postizanje uzvišenog života korisno je koliko god moguće to izbjegavati.
- 14.** Čovjek treba uvijek biti budan naspram osam grijeha koje čini um: kama – strast, krodha – srdžba, lobha – pohlepa, moha – vezanost, nestrpljivost, mržnja, egoizam i ponos. Prva obaveza je distancirati se od svih njih.
- 15.** Um je sklon da brzo slijedi pogrešna djela. Ne dopustite mu da vas požuruje. U takvom slučaju sjetite se Božijeg imena ili učinite neko dobro djelo. Ko tako živi, zaslužuje milost Gospodara.
- 16.** Odustanite od zle sklonosti da zavidite tuđem blagostanju i želite drugima zlo. Radujte se sreći drugih. Saosjećajte s onima koji pate i željno im želite dobro. Ovo je cilj kultiviranja ljubavi prema Bogu.
- 17.** Strpljivost je sva snaga koju čovjek treba.
- 18.** Ko želi živjeti dobro, mora uvijek činiti dobro.
- 19.** Ljutnju pobjeđuje ljubav, ovisnost razum, laž istina, loše misli dobre misli, a pohlepu dobročinstvo.
- 20.** Ne odgovarajte na riječi bezbožnika. Držite se dalje od njih – to je za vaše dobro. Prekinite sve veze s takvim ljudima.
- 21.** Tražite društvo dobrih ljudi, čak i po cijenu časti ili života. Molite se Bogu da vas blagoslovi prosudbom da razlikujete dobre i loše ljude. Koristite i vlastiti um za to razlikovanje.
- 22.** Oni koji osvoje zemlje i steknu svjetovnu slavu zovu se junacima – ali oni koji osvoje vlastita čula, istinski su osvajači univerzuma.
- 23.** Koja god djela čovjek čini – dobra ili loša – njihovi plodovi ga slijede i nikada ga ne napuštaju.
- 24.** Iz pohlepe proizlazi samo briga; zadovoljstvo je najbolji izbor. Ne postoji veća sreća od zadovoljstva.

- 25.** Neskladne i razorne težnje treba iščupati iz korijena i odbaciti – ako ih se ne ukloni, zakopat će sam život.
- 26.** Gubitak i tugu podnosite s istom čvrstinom, i tražite puteve ka ponovnoj radosti.
- 27.** Kada vas savlada srdžba, povucite se u šutnju ili prizovite Božije ime. Ne razmišljajte o stvarima koje dodatno raspaljuju ljutnju – to bi nanijelo štetu.
- 28.** Od ovog trenutka izbjegavajte sve loše navike. Ne oklijevajte – one ne donose ni najmanju radost.
- 29.** Koliko god možete, pomažite siromašnima – Daridranarayanama (Božijim siromasima). Podijelite s njima hranu – makar jednom.
- 30.** Ono što ne želite da drugi vama čine – nemojte ni vi drugima.
- 31.** Prakticirajte iskreno kajanje zbog grijeha počinjenih iz neznanja i trudite se da ih više ne ponavljate. Molite Boga da vas osnaži i oslobodi straha da biste ostali na pravom putu.
- 32.** Ne prepuštajte se kukavičluku i ne napuštajte Anandu (blaženstvo).
- 33.** Ne dozvolite ništa što bi uništilo vaše ushićenje prema Bogu. Kada ono nestane, nestaje i snaga.
- 34.** Ne budite tašti kad vas hvale, niti obeshrabreni kad vas kude.
- 35.** Kada se vaši prijatelji počnu svađati i mrziti, ne raspirujte sukobe. Umjesto toga, pokušajte ljubavlju i saosjećanjem obnoviti njihovo prijateljstvo.
- 36.** Umjesto da tražite tuđe greške, tražite svoje – i ispravite ih. Jedna vaša ispravljena mana vrjednija je od deset hiljada tuđih koje ste uočili.
- 37.** Čak i ako ne možete učiniti dobro djelo (Punya), ne planirajte loše (Papa) i klonite se toga.
- 38.** Ako vam neko pripisuje greške koje nemate – ne uzrujavajte se. Ali, ako imate mane koje drugi primijete, trudite se da ih ispravite. Ne ljutite se na one koji vam ukažu na pogreške – budite im zahvalni. Ne uzvraćajte otkrivanjem njihovih mana. Korisno je da poznajete vlastite slabosti, a ne tuđe.
- 39.** Slobodno vrijeme ne trošite na besciljno razmišljanje – koristite ga za meditaciju o Bogu ili da nekome učinite uslugu.
- 40.** Gospodara može razumjeti samo bhakta – pobožnik. Ne raspravljajte o stvarima koje se tiču Boga s onima koji ne poznaju bhakti – time slabi vaša predanost.
- 41.** Ako neko govori o temi koju je pogrešno shvatio, ne razmišljajte dalje o tim zabludama. Uzmite ono dobro i ispravno iz njegovih riječi. Pravo značenje je uvijek poželjnije od pogrešnog tumačenja.

42. Želite li poboljšati koncentraciju, ne rasipajte pažnju u mnoštvu ljudi ili poslova. Gledajte pravo ispred sebe, jasno i usmjereno. To jača koncentraciju i štiti vas na putu.

43. Odbacite sve sumnje vezane za Boga i gurua. Kada se svjetovne želje ne ispune, ne prebacujte to na svoju pobožnost. One nisu povezane. Bhakti se mora steći – budite u to čvrsto uvjereni.

44. Ako vaša meditacija (Dhyana) ili ponavljanje Božijih imena (Japa) ne donosi napredak, ne gubite nadu. Ne klonite duhom. To su znaci za ispravke u vašoj sadhani (duhovnoj praksi). Samo ustrajno i ispravno prakticiranje ovih načela vodi ostvarenju božanskog principa.

Njegova Lotosova stopala

Uskoro nakon povratka s mog četvrtog putovanja u Indiju, započeo sam s radom u Sri Sathya Sai centru za knjige (Sri Sathya Sai Book Center of America), koji se bavi izdavaštvom i distribucijom Babinog učenja. Vrlo brzo sam zaključio da jedva da postoji pisanog materijala ove vrste od strane zapadnjaka, te sam tako u februaru 1974. počeo pisati ovu knjigu.

U oktobru iste godine moj brat Donald odlučio je ponovo posjetiti Babu. U to vrijeme sam već imao toliko toga pripremljenog za knjigu, da sam poželio sve izložiti Babi i pitati za upute, pa sam odlučio da pratim Dona. Cijelo vrijeme imao sam osjećaj da će se Baba složiti s idejom knjige i da mi već daje upute vezane za nju... ali nisam bio posve siguran u to.

Počeo sam se pitati: kako će me prihvatiti? Hoće li prihvatiti knjigu kao velikodušan dar? Hoće li je doživjeti kao izraz moje najdublje unutarnje čežnje za njegovom blizinom? Hoće li mi reći da trebam nastaviti i da se raduje – ili će reći da je zapalim? Odletjeli smo šestog decembra.

Ovaj put nisam mogao a da ne osjećam određenu krivnju prema svojoj supruzi i porodici, koje sam tokom protekle tri godine često ostavljao same. Hvala Bogu što je Šeron i sama imala tako snažna i jedinstvena iskustva sa Babom da je imala razumijevanja za moj rastući angažman sa Saiom. Naš brak je tokom tog perioda bio izložen snažnim fluktuacijama i napetostima, i iako je Šeron sada prihvatala moj novi način života, pa čak ga i podržavala, sve to nije bilo bez boli i problema.

Sa smiješkom se prisjećam kako sam joj djelovao nakon svog prvog putovanja u Indiju. Kao moderni, slobodoumni psihijatar ostavio sam je, a vratio sam se u stanju koje se teško moglo opisati drugačije

nego kao zapušteno – prekriven prašinom i pepelom, mrmljajući nerazumljive riječi na sanskritu, osoba koja je sve u komšiluku pozivala da dođu pjevati himne u slavu Božiju...

Morala je gledati kako ujutro, još prije zore, ustajem iz kreveta kako bih sjedio u meditaciji, ukočen poput svjetiljke. Tome su se pridružili i učitelji koji su zvali i izražavali zabrinutost zbog čudnih priča koje su naša djeca pričala – o čovjeku koji može materijalizirati poklone ni iz čega. Tu je bila i uznemirenost rodbine, koja je sve te promjene na meni doživljavala kao izazov i kao prezir prema mojoj dosadašnjoj karijeri i vjeri.

A onda su tu bili i stalni dolasci Babinih bhakta svih vrsta – bradati, bos i elegantno odjeveni – i sve što uz to ide: bhajan grupe, studentske grupe, i beskrajni razgovori o Bogu. Da stvari budu još složenije, tu su bila i moja česta putovanja u Indiju i, u posljednje vrijeme, potpuno zadubljanje u knjigu koja me često držala podalje od porodičnih obaveza. I sada, putujem peti put u tu zemlju!

Na sreću, Šeronin prvi susret s Babom bio je toliko dirljiv da je – kao i sljedeća iskustva – uspostavio snažnu vezu između nje i Babe; vezu koja joj je davala snagu da se nosi sa svim tim promjenama. Na našem prvom susretu, Indra Devi je prikazala nekoliko filmova o Babi. Na jednom mjestu, primijetio sam kako se Šeron iznenada uznemireno pomjerila na stolici. Pitao sam se šta se dogodilo, ali sam se vratio gledanju filma. Na kraju, uskliknula je: “Indra Devi, kad je rođendan Sai Babe?”

“Dvadeset trećeg novembra,” bio je odgovor. Šeron je bila kao strujom pogođena. Ne samo zato što je to bio njen rođendan, nego je imala snažan osjećaj da to zna. Oboje smo ostali zapanjeni jer Šeron dotada nikad nije pokazivala vidovnjačke sposobnosti.

To je bio prvi u nizu doživljaja. Jednom, malo prije nego što smo prvi put otputovali u Indiju, dok se vozila kući iz supermarketa, iznenada je osjetila snažan miris vibhutija. Zaustavila je automobil na nekoliko minuta. Dogodilo se to uz osjećaj Babinog prisustva – prisustvo koje je Šeron nastavila osjećati i koje joj je mnogo pomoglo tokom putovanja.

Jedne večeri, sedmicama nakon povratka, Šeron i djeca su razgovarali u dnevnoj sobi o Sai Babi. Djeca su pitala: “Da li je on stvaran?” “Ja vjerujem da jeste,” rekla je Šeron, “vidjela sam ga kako radi potpuno fascinantne stvari.” “Ne znam...” reklo je jedno od djece. U tom trenutku, s treskom je pala velika Babina slika sa stola. Svi su ostali bez riječi. Na kraju, šapatom su rekli: “On mora da je stvaran!”

Nakon toga, Šeron je imala pet ili šest snova u kojima joj se Baba pojavljivao i poučavao je. Postavljala mu je pitanja, a on joj je odgovarao s puno ljubavi i topline, ostavljajući odjeke koji su trajali danima.

Ti su joj snovi bili neprocjenjiva pomoć u pokušaju da pomiri Babin rastući utjecaj na naš život sa svojim židovskim odgojem.

Iako je na početku bila oduševljena mojim entuzijazmom prema Babi, zabrinjavalo ju je što sam svuda po kući počeo stavljati Babine slike. Bilo joj je vrlo neugodno kada bi nas posjećivali prijatelji i rodbina Židovi, koji nisu mogli ne primijetiti impresivnu galeriju Babinih slika po cijelom stanu. U njihovoj tradiciji, obožavanje ljudskog bića kao Boga je apsolutni tabu.

Sukob Baba – judaizam se postepeno smanjivao kada je Šeron počela otkrivati univerzalnost u Babinoj poruci. Kada je saznala da Baba ohrabruje ljude da slijede religiju s kojom su dobro upoznati i da uči kako su sva Imena i sve forme izrazi istog Božanskog. Svaka forma može biti u središtu obožavanja, sve dok simbolizira Božansko za vjernika. “Obožavaj Boga kao Onoga koji je na slici, a ne sliku kao Boga,” kaže Baba.

“Gospoda se može zazivati svakim imenom koje je slatko i ukusno na jeziku; možete ga zamisliti u svakoj pojavnosti koja odgovara vašem doživljaju bogobojažnosti i divljenja. Možete ga pjevati kao Murugu, Ganapatija, Saradu, Isusa, Maitreju, Šakti, ili ga zazivati kao Allaha, kao bestjelesnog ili kao Gospodara svih oblika. Ne pravi ni najmanju razliku. On je početak, sredina i kraj; osnova, suština i uzrok.”

Ova univerzalna istina vidljiva je posvuda u Prašanti Nilajamu. Tu se ulazi u jedan tajanstven i prelijep svijet, u kojem ljudi svih vjera, svjetonazora i društvenih slojeva doživljavaju duboku unutarnju preobrazbu, sjedinjujući se u bratstvo duhovnih tragalaca. Raznolikost ljudi koje Baba privlači jednako je izvanredna kao i priče koje nose. Na svom petom putovanju, sreo sam, između ostalih, budističkog monaha sa Šri Lanke – poglavara samostana, dva studenta medicine iz Engleske – kršćane, jednog Sikha iz Pandžaba, Evropljane, Nepalce, Japance, Afrikance – sve s čudesnim pričama koje oduzimaju dah.

Šeron je primijetila kako se unutar nje događaju promjene koje je sve više vode ka Babi. Počela je uživati u tome da naša kuća bude otvorena za duhovne aktivnosti. Što je više davala, to je više i primala – više nego što je mogla zamisliti. Počela je osjećati dubok mir i novu radost života. Strah od smrti, koji je dugo nosila u sebi, postepeno je nestajao. No njena najveća radost – rekla mi je to dok smo zajedno radili na ovoj knjizi – bila je to što je svjedočila kako se njen suprug razvija u velikodušnog, punog ljubavi i zadovoljnog čovjeka.

Što se tiče naše četiri kćeri – djeca, očigledno, imaju divnu, urođenu prijemчивost za duhovno. Da li to ima veze s njihovom ovisnošću o roditeljima, ili – kako Wordsworth kaže – “tek su stigli od Boga, povlačeći velove Njegove slave za sobom” – ostaje da se vidi. Čini se da im je sasvim prirodno da postoji Bog pun ljubavi s kojim se može razgovarati. Nevinost i iskrenost s kojom pjevaju duhovne pjesme i izgovaraju molitve diraju do suza. Postoji neka izravna veza između djece i Boga.

Šeron i ja smo isprva mislili da će doći do konflikata kad budemo istovremeno učili djecu o Sai Babi i judaizmu. Ali smo otkrili da su naše sumnje bile neosnovane. Na njihova pitanja mogli smo odgovarati iz jednog, drugog ili oba učenja. To nam je bio živi dokaz jedne istine sadržane u svim religijama.

To su bile neke od misli koje su mi prolazile kroz glavu kada sam po peti put ušao u avion. Osjećao sam duboku ljubav i zahvalnost prema Šeron, koja mi je omogućila slobodu da i ovo putovanje obavim, dok je ona ostala kod kuće s djecom. Spoznao sam da, iako ćemo na ovom putu imati još iskušenja, nova dimenzija koja je dodata u naše živote daleko nadmašuje sve neugode i poteškoće. Putovao sam sa sviješću da je Šeron Babin ulazak u naš život doživljavala kao predivan blagoslov i da je, kroz kontakt s njim, život postao ispunjen većim značenjem i ljubavlju.

Sunce je te nedjelje toplo i okrepljujuće sjalo na vedrom i svježem nebu. Oko hiljadu ljudi okupilo se u dvorištu u Brindavanu. Don i ja sjedili smo na rubu mase. Nakon četrdeset sati putovanja i vrlo malo sna, bilo je ugodno samo sjediti, upijati sunčevu toplinu i čekati da se Baba pojavi.

Onda se odjednom pojavio On – pojava odjevena u narandžasti ogrtač. Duhovni rad koji sam obavljao između dva putovanja mjerim po tome kako ću reagirati na tu pojavu u narandžastom. U međuvremenu, to je postalo tako da više nemam nikakvu kontrolu nad tim. Odjednom cijelim tijelom počnem drhtati i tresti se, i nađem se u stanju koje inače uopće ne poznajem kod sebe. Pitam se: “O Bože, neću valjda postati histeričan?” Sve što mogu jeste samo sjediti i nadati se da me niko ne gleda. Budući da smo sjedili sasvim pozadi, barem sam imao osjećaj da ne upadam mnogo u oči.

Kada nam je Baba prišao bliže, podigao je svoju ruku kao gest prepoznavanja i poklonio nam osmijeh – najsunčaniji koji se može zamisliti. Jedan pogled i jedan pokret rukom – i ja sam se doslovno “srušio”. Svi su se podigli i pohrlili prema njemu; samo ja nisam mogao ništa drugo nego narednih pola sata sjediti i pokušati da se saberem. Kasnije je došla Indra Devi i obavijestila nas da ćemo sutradan dobiti intervju.

Postao sam nervozan. Jedna je stvar sjediti u San Diegu i teoretizirati o Babinoj sveprisutnosti i sveznanju, a sasvim druga – sjediti u njegovoj neposrednoj blizini, staviti karte na stol i reći: “Evo, ovo

je knjiga koju sam napisao o tebi i želim znati šta ti misliš o tome.” Kada čovjek ima tako veliku potrebu da preda sve što ima i položi to božanskome pred noge, onda je to istinski dar kada je Božansko “lično” tu i primi to. Ali ako se, oči u oči, nađete pred Babom, spremni da mu otvorite svoje srce, a on kaže: “Ko ste vi, gospodine, i šta radite ovdje?” – to vas može povrijediti. Ali kada se krug zatvori, kada ljubav prihvati i uzvрати, onda su radost i ispunjenje neizmjerne.

Trebalo je da bude grupni intervju. Baba je govorio sat vremena, jasno i jednostavno. Tada sam se ustao: “Svami, mogu li ti se obratiti zbog knjige koju sam napisao?” Nježno je uzeo moju ruku i uveo me u privatnu prostoriju.

“U redu, šta želiš”, upitao je.

Ponovo sam se počeo tresti. “O moj Bože, opet... moram se kontrolisati. Hoću li uspjeti?” Izvukao sam rukopis i počeo mucajući objašnjavati, vjerovatno prilično nerazumljivo. Mislio sam: “Da li on uopće zna o čemu pričam... ili samo ispadam smiješan?” Rekao sam: “Ovo je knjiga, Baba, koju sam upravo napisao o tebi.” Kada mu se tako približiš, otkriva se jedna strana Babe koja djeluje ljudski – ograničena i pogrešiva kao kod bilo koga drugog – i pitao sam se u tom trenutku da li je on uopće razumio šta sam mu rekao. Gledao me upitno, pa sam pokušao još jednom objasniti. Osjećao sam se potpuno neshvaćenim.

On me pogledao smiješeći se i rekao znalački: “Lijepo. Dođi ponovo u četvrtak, razgovarat ćemo tada sat vremena o pojedinostima knjige. Dr. Gokak će biti prisutan. I povedi svog brata sa sobom.”

“Dobro”, rekao sam pomalo bezvoljno. U pomalo zbunjenom stanju vratio sam se u grupu, i ponovo je jedino što sam mogao – da sjednem na pod i pokušam da se saberem. Uvijek iznova me iznenađuje koliko se lako uzrujam, iako znam da se mnogima događa isto kada dođu u Babinu blizinu. Suze mi same naviru, srce mi se prelijeva – i izgleda da, što mu bliže prilazim, to imam manje kontrole nad sobom.

Baba je dao knjigu dr. Gokaku na čitanje. Pod Babinim nadzorom, dr. Gokak vodi Sathya Sai Baba zakladu za obrazovanje (Sathya Sai Baba Educational Foundation) i ljetne seminare o duhovnosti i indijskoj kulturi. Kad smo narednih dana zajedno prošli kroz knjigu, rekao je nešto što mi je zaista otvorilo oči.

Naročito zapadnjaci, naviknuti na materijalno blagostanje, često pišu o siromaštvu u Indiji. Problem se nerijetko promatra vrlo kritički, a da se pritom ni jednom ne uzme u obzir odgovornost Zapada za takvo stanje. Dr. Gokak mi je kazao da Indijci preziru svijest o siromaštvu i bijedi, te da su poduzeli niz

dalekosežnih mjera kako bi je iskorijenili. Posebno je naglasio da se Zapad ne smije izuzeti iz odgovornosti za stvaranje uvjeta koji su do toga doveli.

Istok i Zapad – prema riječima Dr. Gokaka – do 16. stoljeća bili su otprilike na istom materijalnom nivou. Kada je Zapad stekao uvid u zakone fizike zahvaljujući procvatu nove znanosti, to je znanje zadržao za sebe, odbivši ga podijeliti s drugima. Postepeno se bogatilo na račun zemalja koje nisu imale pristup tim tehničkim znanjima, koristeći ih kao dobavljače sirovina, iscrpljujući ih do krajnjih granica. Druga strana medalje zapadnog bogatstva i moći značila je siromaštvo i ugnjetavanje za mnoge narode.

Jedna priča koju mi je ispričao obrazovani Indijac ostala mi je duboko urezana u sjećanje i jasno pokazuje ranu koja i danas gori u indijskoj duši: grupa tkalaca u Dacci – današnjem Pakistanu – razvila je umjetnost tkanja prekrasnog muslina, koja se prenosila generacijama. Puštali su nokte pod kojima su pletli male točkice – znak svoje vještine. Nažalost, ta izuzetno fina i brižno tkana tkanina predstavljala je konkurenciju zapadnim proizvodima. Englezi su, kako mi je rekao, jednostavno odsijecali prste tkalcima iz Dacce.

Da, nama na Zapadu je lako pokazati prstom na Istok i reći: “U kako su mizerno stanje dospjeli!” No sve je jasnije da je ovaj svijet međusobno povezan i da smo svi odgovorni za patnju koja na njemu postoji.

Došao je dan intervjua. Bilo nas je devetoro prisutnih, uključujući dva studenta medicine iz Engleske, još dva Amerikanca iz Los Angelesa i jednu stariju damu iz Indije koju je Baba predstavio kao prvu politički aktivnu ženu koja je dala veliki doprinos borbi za nezavisnost Indije.

Baba je sjedio, lagano se njišući u svom unutarnjem ritmu, i počeo govoriti o ljubavi. On je uvijek isti. Većina nas živi u stvarnosti koju oblikuje naš um, stalno podložan željama i težnjama. Ta stvarnost za nas se neprestano mijenja: ono što u budnom stanju djeluje stvarno, u snu nestaje, a u snovima ima svoju posebnu istinu. Drukčije doživljavamo stvarnost kao dijete, mlada osoba, odrasli čovjek, starac, pa i nakon smrti. No, nije stvarnost ta koja se mijenja, već naš mentalni odnos prema njoj.

Je li onda stvarnost samo manifestacija duha? Postoji li razina stvarnosti koja je nepromjenjiva – ona koja nadilazi lutajuće fantazije našeg uma? Možemo li je prepoznati negdje, ili možda svugdje? Postoji li iskustvena dimenzija koja je uvijek ista – bez obzira jesmo li budni, spavamo, sanjamo, jesmo li mladi ili stari? Jesmo li sposobni spoznati bezvremensku stvarnost u kojoj je sve jedno, sve istovjetno – u kojoj nema razlike između prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, gdje čovjek prebiva u svom besmrtnom,

nepromjenjivom jastvu, u dodiru s neograničenim mogućnostima koje znače njegov identitet s božanskim? Babina postojanost i nepromjenjivost svjedoče upravo o tome – o postojanju takve stvarnosti.

Uvijek sam se pitao što to hiljade ljudi tjera da prelaze sedmicama duga putovanja, uz mnoge prepreke, kako bi na vreloj indijskoj ulici, pod suncem, sjedili samo da bi vidjeli sveca. Tajna se otkrila kada sam i sam bio svjedok tog prizora. Stvara se jedinstvena atmosfera, nevjerovatna vibracija koja ispunjava biće apsolutnom sigurnošću da se svjedoči jednom od najslavnijih i najneponovljivijih trenutaka ljudskog postojanja! Kada se govori o materijalizacijama, jogi moćima i drugim paranormalnim pojavama, to je tek vrh ledenog brijega – prava veličanstvenost učitelja otkriva se često samo jednim pogledom. U tome i jeste milost Daršana: unutarnja sigurnost da je pred tobom utjelovljeno Božansko – iskustvo koje je milijune preobrazilo u predan, pobožan život.

Kada nam se Baba počeo obraćati pojedinačno, s velikom radošću sam primijetio da je svoju punu pažnju usmjerio na knjigu. Petnaest minuta obuhvatao me svojom moćnom, energičnom aumom. Baba je uslišao sve moje molitve. Potvrdio mi je da je krug zatvoren, da prihvata moj poklon na način koji nisam mogao ni zamisliti. Govorio je o svrsi i značenju knjige tačno onako kako sam je i zamislio – znao sam da je razumio i prihvatio. Konačno me pogledao blagim pogledom i rekao: “Zadovoljan sam.” A zatim, s gotovo nestašnim osmijehom, dodao: “A još je nisam ni pročitao.” Osjetio sam golemo olakšanje. Sav moj unutarnji pritisak se istopio.

Na ovom putovanju, kao i na prethodnim, čuo sam mnoge nevjerovatne priče o Babi. Jedna od njih dolazi od Dr. S. Bhagavantama, sina istog onog o kojem je već bilo riječi. Mlađi Bhagavantam, odrastao u naučnoj tradiciji, bio je doktor i inženjer, profesor aeronautike na Indian Institute of Science u Bangaloreu. Ispričao je događaj iz vremena kada mu je bilo dvadeset tri godine.

Jednog dana išao je s Babom i još četvoricom prijatelja na izlet. Bilo je oko podne i svi su pomišljali na hranu. Baba ih je upitao koje voće žele. Svi su tiho poželjeli nešto drugačije: mango, jabuku, narandžu... Baba se nasmiješio i strpljivo ih saslušao. Zatim ih je uputio do malog drveta uz cestu i rekao da uberu plodove koje su poželjeli. Na njihovo zaprepaštenje, svih pet različitih plodova visilo je na jednom drvetu, svaki na svojoj grani. Bhagavantam me pogledao ravno u oči i osmjehnuo se...

Jedne noći Baba je pozvao nas šestoro na intervju i rekao da budemo spremni rano narednog jutra, jer ćemo s njim krenuti na put. Trebalo je da oko pet ujutro uzmemo taksi do izlaza iz Puttapartija i tamo ga sačekamo. Rekao je: “To će biti vaša velika prilika. Putujem za Brindavan, a vi ćete ići za mnom. Imam namjeru da vas povezem.”

Možete zamisliti naše uzbuđenje. Dogovorili smo se da nikome ne kažemo ništa jer smo znali da, kad god Baba putuje, masa ljudi ga prati. Složili smo svoj plan u potpunoj tajnosti i bili ubijeđeni da ćemo ga uspješno provesti.

Dok smo se vozili, doživio sam nešto što ni u svojim najluđim snovima nisam mogao zamisliti. Ovo more ljudi, koji su svoja srca širom otvorili, lica ispunjena pohlepnom čežnjom, bukvalno su progutali vozilo, i mi smo se našli u središnjem dijelu vala energije koja je svojim intenzitetom skoro postajala nesnošljiva. Odjednom sam morao da mislim na svoj prvi susret sa Sai Babom — kako sam ga posmatrao izvan stadiona. Tada sam bio jedan od hiljada u čijem je središtu stajao Baba, a sada sam stajao sam u središtu i sjedio jako blizu njega. Taj osjećaj ne mogu potpuno objasniti. Osjećao sam se užasno upadno i najradije bih da propadnem u zemlju.

Ovaj događaj je dao novu dimenziju mojoj vezi sa Babom. Baba kaže da čovjek svoje duhovne vježbe treba izvoditi s vjerom da se Gospodaru približava, i da svoje obaveze obavlja sa predanošću. Tako mnogi od nas misle da je život dug i da protiče bez napretka, da mi nigdje ne idemo. Koliko nam je često dosadno — vrijeme se izvlači, i ništa se ne dešava. U stvarnosti, jurimo kroz prostor i vrijeme vrtoglavom brzinom kroz naš život.

U momentima kao što su ovi konkretno osjećam kako unutar tri godine s periferije bivam privučen u centar i spoznajem: To je to — to je istina. Mi smo zaista sami koji uspostavljaju svoju sudbinu. “Vi morate dnevno pomalo rasti, ne samo tjelesno, nego i mentalno. Koliko dugo želiš ostati u osnovnoj školi, kod abecede? Ostanite, tražite da uradite ispit, prođite ga i krenite ka sljedećem većem razredu!”

O sopstvenoj odgovornosti, koju imamo kod hodanja ovim putem, Baba kaže: “Bog niti hvali niti kažnjava. On samo nešto odražava, odjekuje, reagira. On je vječni, nepristrasni svjedok! Vi sami određujete svoju sudbinu. Činite dobro — budite dobri, i vi ćete zato dobiti dobro. Budite zli, činite loše stvari, i rezultat će biti loš. Ne zahvaljujte Bogu, ne okrivljujte Boga. Zahvalite se samima sebi! Okrivljujte sami sebe!”

Baba mi je omogućio da iskusim ovaj pristup centru. Dakle, evo ga: niti samodopadan niti posramljen, smiješio sam se i mahao, potpuno sjedinjeni sa svojim poklonicima. Okrenuo sam se prema njemu i zurio u njega, odjednom sam bio preplavljen njegovim blaženstvom i tako jako zarobljen njegovom ljubavlju da se svo moje samopouzdanje istopilo. U tom trenutku pogledao je prema mom bratu Donu i rekao sa nestašnim osmijehom i blistajućim očima: “Amerikanci su svi tako ljubomorni. Uopšte ne znam zašto.”

To me je dokrajčilo. Baba može biti tako zao kada podstiče ego, kako bi na vidjelo izašle sve nečistoće i ljubomore, da bismo ih zaista postali svjesni i mogli ih pobijediti. Izgleda da on svoju ulogu posmatra kao uništitelja ovih osobina, kao dio jedne velike igre. Mnogi ljudi su mi pričali da često imaju osjećaj kako Baba potiče jedan ego protiv drugog, jednu partiju protiv druge, u razdor među njima.

Kakvo iskustvo – doživjeti Babinu ličnost iz neposredne blizine tokom vožnje! Djelovao je tako ljudski, tako pogrešivo, jer se postavio ovdje, s nama, na istu razinu, kako bismo ga upoznali i mogli s njim sklopiti prijateljstvo. U Bhagavad Giti, avantura stjecanja Avatara za prijatelje, opisana je veza između Krišne i Arjuna. Arjuna je radije ostao Krišin prijatelj nego da u potpunosti gleda Avatarovu moć i uzvišenost. Na jednom mjestu (poglavlje 11), Arjuna traži od Krišne da mu se pokaže u punom sjaju, ali je prizor tada tako veličanstven i zastrašujući, da savladani Arjuna moli Krišnu da se ponovo vrati u poznati, ograničeni pojavni oblik.

U jednom intervjuu za američki spirituelni časopis "The Movement" (Pokret) u oktobru 1974, dr. Gokak, koji je tada bio u posjeti SAD-u, komentarisao je ovu posebnu vezu na sljedeći način:

Intervjuer: "Tu i tamo, mora vam vaša veza sa Babom djelovati čudno. Vi ste mu tako blizu, poznajete ga tako dobro. Kakav je to odnos? Odnos prijatelja ili Božanskog vodiča, s čijom spoljašnjom ljuskom Sai Babe se nosite? Kako vi vidite tu situaciju?"

Dr. Gokak: "On je prijatelj kojeg volim, Bog kojeg se bojim i Krišna čijim neobjašnjivim rukama rado prepuštam da budem ubijen, kako bih postao besmrtn. To je moja veza sa njim. Spreman sam na sve: da djelujem, da ne djelujem – na sve. I ja sam u svakom trenutku zarobljen u ljudsku stranu ovog odnosa. Ujutro, kada sam u susjedstvu i Avatar uđe i kaže: 'Imaš li četku za brijanje?', onda mu jednostavno dam moju, jer je on svoju zaboravio. I to spada u moj odnos sa njim. On je jako ljudski. A može biti i vrlo božanstven."

Intervjuer: "Ne čini li vam se to kontradiktorno?"

Dr. Gokak: "Ne. Iako sam svjestan svega šta on predstavlja, ipak to zaboravim kada sam u njegovoj blizini i on se šali sa mnom, i mogu s njim razgovarati na prijateljski način. Tek kada se udaljim od njega, npr. kada dođem u Ameriku i vidim šta se događa u svim tim kućama kroz njega, sa svim tim slikama posvuda – tada kažem sebi: 'Je li ovo Baba sa kojim živim?' i prema kome osjećam duboki osjećaj strahopoštovanja. Jednom sam ga pitao: 'Kada ćeš mi pokazati svoju kosmičku stranu?' A on je odgovorio: 'Čekaj, čekaj, pokazat ću ti je', i potom je dodao: 'Zašto misliš da sam te uzeo sebi? Upravo iz ovog razloga.' Međutim, zaista ne znam šta mi je još želio pokazati, osim onoga što sam već vidio.

Kada sam u njegovoj blizini, zaista zaboravim da je on Sai Baba. Smatram ga veoma uzvišenim i tako dalje, i da mi je vrlo blizak. Mogu si uzeti slobodu i tu i tamo praviti neku šalu – kada se on smiješi, inače ne. Ali onda zaboravim sve drugo. Kada sam negdje drugdje i ugledam kako se vibhuti materijalizira ni iz čega na slikama i fotografijama, vidim kako ljudi izgovarajući ime Sai Babino zapadaju u ekstazu, onda kažem: ‘Da, to je kosmička forma.’” (Kraj citata iz “The Movement”)

I tako mi je dozvoljen bliži kontakt sa Sai Babinom ličnošću. Kada smo krenuli, Baba se naslonio laktovima na sjedalo ispred sebe. Njegovi pokreti su bili živahni i djelovao je kao da je raspoložen za šalu. “Volim se zabavljati”, rekao je. Okrenuo se prema mladom vozaču automobila i u šali ga počeo vrijeđati zbog brze vožnje – savršen primjer putnika koji se žali. “Sporije... sporije... sporije”, govorio mu je iznova i iznova, dok mladić konačno nije počeo voziti puževom brzinom od deset kilometara na sat.

“Na lijevo... stani, drži se više lijevo”, a pri tome se stalno smiješio. (U Indiji se vozi lijevom stranom ulice). Desno nas je pretekao mali klimav auto. “Volim mala auta”, komentarisao je. Onda je došao na red da govori o našim brakovima i porodicama. “Dat ću vam nešto za djecu”, i materijalizirao je šest slika, veličine poštanske marke.

Tokom jednog dijela puta djelovao je zamišljeno – kao da se isključio i opustio nakon napornog dana. Ali nije ostao dugo tih. Njegov govor i njegovi pokreti postali su brzi, ponekad prilično isprekidani. Stalno je održavao govor lakim, srdačnim tonom, tako da smo se mogli osjećati ugodno.

Na pola puta otprilike Baba je naložio vozaču da stane i pozvao nas da prošetamo. Kao stari prijatelji išli smo niz ulicu. Sunce je upravo zalazilo, a nebo na zapadu bilo je jedinstvena, jarko narandžasta lepeza. Daleko iza nas mogli smo vidjeti svjetla jednog vozila koje nam se približavalo.

“Najbolje je da vi idete pored mene, kako me ne bi prepoznali. Jer ako je to autobus i on se zaustavi, onda je našoj šetnji kraj.” U tom trenutku bio sam potpuno zapanjen Babinim prisustvom. Koliko god ležerno razgovarali cijelo vrijeme, njegovu ogromnu popularnost i značaj sam potpuno zaboravio. Potom sam u mislima prizvao svijest da sam sa jednim Avatarom išao u šetnju... Ono što je on rekao bila je jednostavno istina.

“Uistinu ne možete prepoznati stvarnu prirodu moga bića, niti danas niti za hiljadu godina konstantnog, ozbiljnog traganja i žarkog istraživanja – čak ni onda kada bi se cijelo čovječanstvo ujedinilo za takav poduhvat. Ali ubrzo ćete spoznati blaženstvo koje će izliti božanski princip, koji je

ovo sveto tijelo i ovo sveto ime prihvatilo. Vi imate veliku sreću što vam je data šansa veća od bilo koje koju su imali monasi, mudraci, sveci i sama inkarnacija određenih aspekata božanskog.

Pošto se krećem također kao i vi, jedem kao vi i sa vama razgovaram, navodi vas misao da se to sve dešava u trenutku uobičajene čovječnosti. Budite na oprezu od ove greške. Ja također varam, tako što sa vama pjevam, sa vama razgovaram i običavam provoditi vrijeme sa vama. Ali moja božanstvenost može svakog momenta biti otkrivena. Vi morate biti spremni, spremni za taj momenat. Pošto je božansko zaogrnuo u ljudsku formu, morate pokušati Mayu (iluziju), koja to sakriva pred vašim očima, da prevaziđete. Ovo je ljudska manifestacija u kojoj se manifestira svako božansko biće, svaki božanski princip – to znači sva imena i oblici pripisani Bogu.

Kakvu sreću imate što svjedočite kako sve zemlje odaju počast Bharati (Indiji). Još tokom postojanja ovog tijela čut ćete kako se na cijelom svijetu izgovara ime Sathya Sai – ne nekada u dalekoj budućnosti, nego sada, pošto je on još sa vama i stoji pred vama.”¹⁶

Rama, Krišna i Sai Baba izgledaju različito zbog odjeće koju nose. Ali vjerujte mi, oni su jedna te ista mudrost. Nemojte da budete zavedeni i navedeni na grešku i gubitak (vjere). Već uskoro doći će vrijeme kada će ova velika zgrada, pa čak i još veća, biti premalena da u njoj stanu oni koji su pozvani ovamo. Samo nebo će biti krov auditorijuma budućnosti. Morat ću se odreći i auta i aviona kad budem želio da se zaputim iz jednog mjesta u drugo, jer će masa ljudi koja se oko mene okuplja biti prevelika. Morat ću da se krećem nebom. Da – vjerujte mi, i to će se dogoditi.

Tako smo nas četvorica stavili Babu u sredinu, sagnuli se i široko se nasmiješili. Bilo je jasno da ovdje nešto prikrivamo. Farovi su nas udarili i činilo se da su nas jako dugo gledali dok smo preskakali jedni druge poput krava, dok konačno nismo vidjeli da je to samo kamion. Vozač i suvozač jedva su pogledali u našem smjeru. Siguran sam da bi, da jesu, stali da vide šta skrivamo. Baba se cijelo vrijeme smiješio i očito ga je zabavljala cijela ova igra.

Na putu nazad prema vozilu moj brat je skoro ugazio u veliku hrpu “kravlje balege”, da ga Baba nije uhvatio za ruku, pokazao prema dolje i održao nam kratko predavanje o ispravnom izgovoru riječi “kravlja balega” na teluškom jeziku. Kad smo se vratili do auta, svi smo se smijali. Tada se Baba vratio svojoj ulozi i pitao nas, kao da ne zna, koliko djece ima u našim porodicama, a kako bi nam pružio još

¹⁶ Iz *Sathya Sai Speaks*, svezak VI, str. 211–222.

jedan uvid u svoje beskonačno znanje, pokretom ruke materijalizirao je šest prekrasnih malih srebrenih medaljona – po jedan za svako dijete.

Kad smo krenuli, Baba je počeo ponovo da grdi vozača, i zabava se većinom kretala na površini; ipak smo se dotakli i dubljih tema. Na jedno pitanje o privrednoj inflaciji i depresiji Baba je odgovorio: “Prije nego čovjek nauči cijeniti čovječanstvo, ništa drugo ne može pronaći svoju pravu vrijednost. U svijetu će nastupiti vrijeme nemira i promjena; vrijeme kada će se čovjek više okrenuti duhovnom vodstvu kako bi stekao orijentir.”

“Baba”, upitao sam, “da li će tvoja poruka uskoro biti poznata na cijelom svijetu?”

“Neće tako skoro”, rekao je, “postupno hoće. Ljudima će teško biti da razumiju moju poruku – dolaziti će polako.”

“Kada ćeš doći u Ameriku?”

“Prije nego što odeš drugome, treba prvo sopstvenu kuću dovesti u red”, uzvрати Baba, “a neki Gurui su svetom čovjeku iz Indije dali upitnu reputaciju. Ali ja ću doći, doći ću... i ja sam uvijek sa vama... uvijek... uvijek... uvijek.”

Dok smo se približavali ulazu u Ašram, ponovo se okrenuo prema nama i rekao: “Ovo vrijeme sa mnom je veliki blagoslov za vas. Kada se vratite kući, razmislite o ovom iskustvu. To će za vas biti meditacija.”

Bilo je osam sati navečer, a brat i ja smo morali krenuti sljedećeg jutra. Baba nas je pozvao u privatnu sobu. Osjećao sam da bi ovaj vrlo neobičan izlet mogao najaviti početak ličnijeg odnosa s njim. Suprotno svim mojim prethodnim razmatranjima, pitao sam ga mogu li ostati s njim. “Udaljenost postoji samo u tvojoj mašti”, bio je njegov strpljiv odgovor. Dopustio mi je da čelom dodirnem njegova lotusova stopala... i otišao sam.

Dobra vijest o Sai Babinom prisustvu među nama brzo će se proširiti svijetom – siguran sam u to; iako, kako kaže, proći će dosta vremena prije nego što shvatimo njegovo puno značenje, puni značaj njegove poruke. Bila je to moja velika sreća što sam mu se mogao približiti u vrijeme kada je još bilo moguće sprijatelжити se s njim na ličnoj razini i jasno vidjeti znakove njegove slave izbliza. Vjerujem da će Baba vrlo brzo biti narandžasta mrlja na horizontu, okružena milionima čežnjivih lica. I baš kao i ljudi iz njegova sela, koji su nekoć imali sreću iskusiti čar njegova bića kroz svakodnevni lični kontakt s njim, i ja ću jednog dana biti tužan što ga mogu posmatrati samo iz daljine.

Ali dovoljno je znati da Baba uopšte postoji. Osjećam se vrlo sretnim što mogu odigrati malu ulogu u ovome kroz ovu knjigu u događaju koji postaje sve jasniji i neumoljivo se razvija prema ostvarenju: svjetska svijest koja se budi prema vlastitim fantastičnim mogućnostima i prisutnosti jednog bića koje nam istinski može otvoriti vrata zlatnog doba.

Rječnik manje poznatih pojmova

Abhišeka	Ablucija, ritualno pranje
Akaša	Eter, prostor Prvi od pet elemenata koji se razvijaju iz Brahme, najsuptilnija forma materije
Ananda	Blaženstvo, radost, sreća (blaženstvo se smatra samom Božijom supstancom, Bog je blaženstvo)
Anandasvarupa	Istinski oblik ili priroda blaženstva utjelovljenje Anande
Arjuna	Junak iz Mahabharate, slavnog hinduističkog epa Krišnin prijatelj
Asana	Jednostavna, udobna pozicija pri sjedenju Sjedenje u Hatha-yogi
Ašanti	Briga, strah, odsustvo mira
Ašram	Mjesto povlačenja za duhovne tragatelje, samostan
Atman	Duša, iskra Božija u nama, naše ja
Avatara	Inkarnacija Boga na zemlji
Avedana	Čežnja za Gospodarom
Baba	Otac
Bhagavad Gita	Spjev uzvišenog važno sveto pismo
Bhajan	Pjesma slavljenja Boga
Bhakta, Bhakti	Bhakta je pobožan odan sluga Gospodaru sljedbenik Neko ko ima Bhakti dakle onaj ko ima vrlinu, samokontrolu, vjeru, predanost
Bharat	Naziv za Indiju, zemlja koja ima Rati tj. Posvećena, odatle Bha Bha, Bhagavan je Gospodar, onaj ko je Gospodaru predan
Brahma	Bog stvoritelj hinduističkog trojstva, ostala dva su Višnu i Šiva
Brahman	Princip svojstven svemu koji se posmatra pod tri aspekta stvaranje uzdržavanje uništenje Apsolutna najuzvišenija stvarnost
Brindavan	Mjesto na kom Baba često boravi kada nije u svom Ašramu Prašanti Nilayamu Osim toga naziv je jednog grada na obalama rijeke Jamune povezane sa Krišninim djetinjstvom
Buddhi	Intelekt, razum, sposobnost prosuđivanja
Čakra	Centri ili lotosove tačke potencijalnih energija u ljudskom tijelu, raspoređene su od baze kralježnice pa do vrha lobanje

Daršan	Blagoslov koji dolazi od susreta sa velikom dušom, doslovno disanje istog zraka
Dasara	Festival koji slavi pobjedu dobra nad silama koje sprječavaju napredak prema svijetlu
Dharma	Iskrenost, pravednost, dužnost, ispravno ponašanje, jedan od četiri cilja ljudskog djelovanja
Dharmasvarupa	O prirodi i biti pravednosti Dharma
Dhyana	Meditacija
Ganeša, Ganapati	Ime boga sa slonovskom glavom, Šivin sin
Ganga	Rijeka Ganga
Gandža	Marihuana
Gopas i Gopis	Pastiri krava u Brindavanu Igrači i poklonici Šri Krišne
Guna	Ljudska priroda kvalitet karakteristika
Guru	Učitelj predvodnik na putu duhovnog oslobođenja
Hanuman	Jedan od najodanijih Raminih sljedbenika predstavljen kao polu majmunsko polu ljudsko biće Spomenuto u Ramayani
Hatha Yoga	Jedan pravac Yoga prakse, asana joga položaja u svrhu fizičkog zdravlja i buđenja duhovnih centara
Indra	Kralj bogova
Jagat	Objektivni, prolazni, neistiniti svijet
Japa	Ponavljanje recitiranje imena božijih
Japamala	Brojanica nalik krunici sa 108 perli što odgovara 108 Gospodnjih imena
Jnana, Jnani	Jnani je onaj ko posjeduje Jnanu znanje o Bogu postignuto razumom i intelektom
Kailasa	Planina na Himalajima smatra se Šivnim mjestom boravka
Kali	Ime božanske majke praiskonska energija
Karma	Radnja, također zakon koji određuje radnju i njezine neizbježne posljedice za aktera Zakon od uzroka do posljedice moralna naknada za postupke iz prošlosti
Krišna	Avatar Višnua, "Onaj koji te privlači k sebi radošću koju širi"
Kundalini	Duhovna energija koja leži u svim ljudima
Mahatma	Velika duša
Manas	Duh u smislu ukupnosti misli i osjećaja također i um

Mantra	Pjevanje svete riječi i formule
Mathura	Rodno mjesto Šri Krišne
Maya	Zavaravajuća primamljiva iskonska iluzija zvana svijet, manifestacija svijeta i uzrok ovisnosti o njemu
Mokša	Faza oslobođenja od radosti i patnje, ukidanje rođenja i smrti i time cilj duhovnih praksi
Nagara-sakirtan	Pjevanje bhajana u grupi na ulicama pred zoru
Nilayam	Prašanti Nilayam "Mjesto vječnog mira" ime Sai Babinog Ašrama
Om	Prvobitni zvuk izgovara se kao A-U-M sveta riječ Veda Simbol za Boga i Brahmana
Pandit	Učenjak
Prakriti	Prvobitni princip prirode Zajedno sa Purušom vječnim principom svijesti stvara svemir
Prana	Životni dah održava život u fizičkom tijelu
Prašanti Nilayam	Nilayam, kao gore već spomenuto
Prema	Ljubav u njoj najintenzivnijoj božanskoj formi, sveobuhvatna bezuvjetna čista ljubav
Premarasa	Miris, okus Preme
Pura	Fizičko tijelo
Purana	Knjiga hinduističke mitologije
Puruša	Vječni princip svijesti duša
Putaparti	Mirno udaljeno selo u južnoj Indiji gdje je Sai Baba rođen 23. novembra 1926., i gdje sada vodi svoj Ašram Prašanti Nilayam
Radha	Šri Krišnina voljena
Rajas	Aktivni strastveni aspekt prirode
Rama	Avatar Božiji "Onaj koji donosi radost" "Onaj koji ispunjava Anandom"
Ramakrišna Paramahamsa	Cijenjeni indijski učitelj
Riši	Mudar čovjek, onaj koji živi život oslobođen od želja i vezanosti samo za Atmana, vidjelac istine
Sadhaka	Duhovni aspirant koji se stalno trudi da pobijedi svoj egoizam i pohlepu

Sadhana	Duhovna disciplina ili praksa meditacije ili ponavljanje svetih imena
Sadhu	Dobra osoba koja je ostvarila unutarnju neovisnost te je pobožna mudra i kreposna
Sadrišy	Postignuće božanske suštine
Sakhya	Jedan od pet stavova koji njeguje sljedbenik dualnosti prijateljski odnos prema drugima
Salokya	Postojanje u Bogu
Samadhi	Potpuna ravnodušnost, sloboda od emocionalnih uspona i padova, stanje u kojem čovjeka ne dotiče ni radost ni tuga zajedništvo sa Bogom
Samkhya	Jedan od šest stubova ortodoksne hinduističke filozofije
Samsara	Ovaj, fizički svijet
Samskara	Tendencije koje potiču iz prošlog života
Sanatana dharma	Drevna mudrost vječni put pravednosti
Sanatana sarathi	Vječni kočijaš, naziv mjesečnog časopisa koji se objavljuje u Prašanti Nilayamu
Sankirtan	Radosno recitiranje i pjevanje
Sat-cit-ananda	Najviše stanje bića obično se prevodi kao apsolutno biće svijest blaženstvo
Sati	Odmor osjetila strasti i osjećaja
Sattva	Čisto, dobro, pobožno, princip ravnoteže ili mudrosti
Satya	Istina, ono što je uvijek isto u prošlosti sadašnjosti i budućnosti
Sevaka	Onaj koji je posvećen služenju Gospodu
Šakti	Univerzalna moć ili energija kreativna Brahminova moć
Šanti	Neporemećeni mir Blagoslov koji se često ponavlja tri puta nakon vedanskih molitvi
Šastra	Sveto pismo koje donosi prosvjetljenje moralni kodeks
Širdi Sai Baba	Indijski svetac prethodna inkarnacija Sai Babe od Putapartija
Šiva	Bog uništavatelj hinduističkog trojstva Druga dvojica su Brahma i Višnu
Šri Aurobindo	(1877-1950) Njegov Ašram u Pondičeriju u južnoj Indiji pretvoren je u hostel za duhovne tragaoce i sada se zove Auroville Aurobindo je bio plodan pisac Njegova djela uključuju "Božanski život", "Eseji o Giti", "Sinteza Joge", "Pismo o jogi" i mnoga druga

Šri Meher Baba	(1894-1969) Autor djela "Discourses by Meher Baba" i "Bog govori", dugi niz godina držao se zavjeta šutnje, mnogo je putovao po Americi i Evropi
Šri Ramana Maharši	(1879-1950) Prosvijetljeni mudrac iz južne Indije, podučavao je nedualnost kroz samoispitivanje Ko sam ja, njegov Ašram nalazi se na svetoj planini Arunachala
Siddha (Siddhi)	Siddha je neko ko je stekao paranormalne moći Siddhie
Sudaršana	Sveto viđenje
Svami	Gospodin duhovni učitelj
Svarupa	Forma tijelo
Tamas	Osobina lijenosti, tuposti
Tapas	Religiozna jednostavnost, žrtva, asketizam
Treta Yuga	Druga od četiri yuge ili svjetska ciklusa – hinduistička mitologija dijeli postojanje svijeta na doba Satye Trete Dvapare i Kali Prvo se naziva i Zlatno doba jer je tokom tog vremena naglasak na među ljudskim kvalitetima bio na dobrim vrlinama Sa svakim sljedećim dobom vrline se smanjuju a poroci povećavaju U Kali Yugi preovladavaju poroci dok su vrline praktički nestale Navodno smo danas u Kali Yugi
Vahini	Strujanje, tok rijeka
Vandana	Obožavanje svega što živi
Veda	Znanje
Vedanta	Jedan od šest sistema ortodoksne hinduističke filozofije
Vedas	Vede Najsvetiji spisi hinduističke religije smatraju se objavom velikih mudraca i neljudskog porijekla Postoje četiri Vede Rig Veda Yajur Veda Sama Veda i Atharva Veda
Vibhuti	Sveti pepeo koji Sai Baba često materijalizira
Višnu	Bog čuvar hinduističkog trojstva, druga dva su Brahma i Šiva
Yaga	Djelovanje usmjereno prema vani, žrtva
Yašoda	Krišnina hraniteljica
Yoga	Sjedinjenje individualne sa univerzalnom dušom, također metoda kojom se to sjedinjene može postići, opšti naziv za različite vrste pobožnih vježbi osmišljenih da dovedu um pod kontrolu i preobrazu ga u instrument božanskog znanja
Yogi	Onaj koji je posvećen jednostavnom životu i prakticira Yogu